

STORTINGET

Dokument 15:5

(2023–2024)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

**Spørsmål nr. 601–750
04.12–18.12.2023**

Innhold

601.	Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. at Fagernes lufthavn, Leirin også i fremtiden vil bli disponert til luftfartsformål, besvart av samferdselsminister.....	11
602.	Fra stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland, vedr. prostituerte, besvart av justis- og beredskapsminister.....	12
603.	Fra stortingsrepresentant Ingunn Foss, vedr. å gi politiet mulighet til å benytte redskap som potensielt kan være livreddende, besvart av justis- og beredskapsminister	13
604.	Fra stortingsrepresentant Sylvi Listhaug, vedr. ukrainske stridsdyktige menn, besvart av statsminister	14
605.	Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø, vedr. i hvilken grad Arbeidstilsynet og Skatteetaten har hjemler til å fysisk oppsøke og kontrollere (utvendige) byggearbeider på privatpersoners grunneiendom, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	15
606.	Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. HVPU-reformen, besvart av helse- og omsorgsminister.....	15
607.	Fra stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim, vedr. DG GROW, besvart av næringsminister	17
608.	Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. omklassifisering av fylkesvei 662 mellom Molde og Nyhamna til riksvei, besvart av samferdselsminister	18
609.	Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. voldsoffererstatning, besvart av justis- og beredskapsminister.....	18
610.	Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. privatflybruk, besvart av kommunal- og distriktsminister	19
611.	Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. evalueringsrapport om uttrekkingen fra Afghanistan, besvart av utenriksminister	20
612.	Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. Helgeland rehabilitering, besvart av helse- og omsorgsminister.....	21
613.	Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. flaskehalsinntekter i intradag-markedet for strøm, besvart av olje- og energiminister	22
614.	Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. Nasjonal transportplan 2025-2036, besvart av samferdselsminister.....	23
615.	Fra stortingsrepresentant Anna Molberg, vedr. rekruttutdanningen, besvart av forsvarsminister	23
616.	Fra stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes, vedr. jerv, besvart av klima- og miljøminister	24
617.	Fra stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide, vedr. ammunisjonsproduksjonen, besvart av forsvarsminister	25
618.	Fra stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen, vedr. forslag om å styrke a-krimsentrene, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	26
619.	Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. CO ₂ -kvotetildelingene, besvart av klima- og miljøminister	26
620.	Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. sanksjoner mot utvalgte kinesiske selskaper, besvart av utenriksminister	27
621.	Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. TikTok, besvart av justis- og beredskapsminister.....	28
622.	Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. flyktningankomster, besvart av justis- og beredskapsminister.....	29
623.	Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. overføringer for å redusere fergepriser, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	30
624.	Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. nasjonalt pakkeforløp for kolspasienter, besvart av helse- og omsorgsminister.....	31
625.	Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. pandemilager, besvart av helse- og omsorgsminister	32
626.	Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. rettigheter, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	33
627.	Fra stortingsrepresentant Stine Westrum, vedr. kravet om at all persontogdrift skal konkurransesettes, besvart av samferdselsminister	35
628.	Fra stortingsrepresentant May Helen Hetland Ervik, vedr. økonomiske overføringer, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	35
629.	Fra stortingsrepresentant May Helen Hetland Ervik, vedr. tiltak opp mot de som sliter økonomisk i førjulstiden, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	36
630.	Fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn, vedr. dimensjonering av kraftnettet, besvart av olje- og energiminister	37

631. Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. produktprisene, besvart av finansminister	38
632. Fra stortingsrepresentant Hans Andreas Limi, vedr. introduksjonsprogram har ukrainske flyktninger, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	39
633. Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. at Navs tilbud overfor de som står i matkø blir bedre tilpasset deres behov, besvart av statsminister	41
634. Fra stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde, vedr. hva er en "nordmann", besvart av utenriksminister .	42
635. Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. verdensarvfjordene, besvart av klima- og miljøminister.....	43
636. Fra stortingsrepresentant Hilde Marie Gaebpie Danielsen, vedr. Helseplattformen, besvart av helse- og omsorgsminister.....	44
637. Fra stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen, vedr. rekrutteringskvoteordningen, besvart av fiskeri- og havminister.....	44
638. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. sysselsettingseffekt jernbaneprosjektet i Moss, besvart av samferdselsminister.....	45
639. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. den nye anbudsprosessen Bane Nor har iverksatt, besvart av samferdselsminister.....	46
640. Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. busettarangrep på palestinarar etter 7. oktober, besvart av justis- og beredskapsminister.....	46
641. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. innkjøp og menneskerettighetsbrudd, besvart av næringsminister.....	47
642. Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. forbrukernes rettigheter ved bruk av gavekort, besvart av justis- og beredskapsminister.....	48
643. Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. Teslas prinsipielle avvisning av tariffavtaler, besvart av finansminister.....	49
644. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. skredsentere, besvart av olje- og energiminister.....	49
645. Fra stortingsrepresentant Tina Bru, vedr. årets budsjettforlik, besvart av finansminister	50
646. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. TSOer i Norden, besvart av olje- og energiminister	51
647. Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. auke i bil- trafikk for ferjer som er blitt gratis, besvart av samferdselsminister.....	52
648. Fra stortingsrepresentant Linda Hofstad Helleland, vedr. prosjektet «Dokumentasjon av beste praksis for god gjellehelse», besvart av fiskeri- og havminister.....	53
649. Fra stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad, vedr. støtte frå ENOVA eller Husbanken til energiøkonomiseringstiltak, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	54
650. Fra stortingsrepresentant Hilde Marie Gaebpie Danielsen, vedr. samiske helseteam i sør og lulesamisk område, besvart av helse- og omsorgsminister	55
651. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. bostøtte til helårsboende i fritidsbolig, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	56
652. Fra stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad, vedr. yringsfriheten, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	57
653. Fra stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad, vedr. eierskapsmeldingen, besvart av næringsminister.....	58
654. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. kampflyene F-35, besvart av forsvarsminister	59
655. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. industriområdet Lutelandet, besvart av olje- og energiminister	60
656. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. etablering av Stad marine verneområde, besvart av klima- og miljøminister	62
657. Fra stortingsrepresentant Ingvild Wettrhus Thorsvik, vedr. private legater, besvart av næringsminister	63
658. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. eierskap til Codex Hardenbergianus, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	63
659. Fra stortingsrepresentant Ingvild Wettrhus Thorsvik, vedr. låneavtalen mellom NSM og utleier, besvart av justis- og beredskapsminister.....	64
660. Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø, vedr. forhåndsdeklarerer, besvart av finansminister.....	65
661. Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. mangfoldkompetanse, besvart av kunnskapsminister.....	66
662. Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø, vedr. hjemmelsgrunnlag, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	67

663. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. domstolstrukturen, besvart av justis- og beredskapsminister.....	68
664. Fra stortingsrepresentant Ove Trellevik, vedr. flytting av statlige arbeidsplasser ut av Oslo, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	69
665. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. frikommuneprosjektet, besvart av kommunal- og distriktsminister	70
666. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. ulovlige lånet til Nasjonal sikkerhetsmyndighet, besvart av justis- og beredskapsminister	70
667. Fra stortingsrepresentant Ove Trellevik, vedr. regulering markedet på solindustriområde, besvart av næringsminister.....	71
668. Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. norske lønns- og arbeidsvilkår til sjøs, besvart av fiskeri- og havminister.....	72
669. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. matallergi i barnehager og skoler, besvart av helse- og omsorgsminister.....	73
670. Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. vektklasse for veg, besvart av samferdselsminister	74
671. Fra stortingsrepresentant Anna Molberg, vedr. Hamar kommune, besvart av kommunal- og distriktsminister	75
672. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. traktorlappen, besvart av samferdselsminister	76
673. Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. sørsamisk reindrift i Trollheimen, besvart av landbruks- og matminister	77
674. Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. nasjonale prøver, besvart av kunnskapsminister	78
675. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. overgangsordningen, besvart av finansminister.....	79
676. Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Framnes, vedr. tilskuddsordning for å redusere utslepp av nitrogen, besvart av klima- og miljøminister	80
677. Fra stortingsrepresentant Trond Helleland, vedr. flytog-ruter til Gardemoen, besvart av samferdselsminister....	81
678. Fra stortingsrepresentant Irene Ojala, vedr. planen med elektrifisering av Melkøya, besvart av olje- og energiminister	82
679. Fra stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide, vedr. Myanmar, besvart av utenriksminister.....	83
680. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. innføringen av Helseplattformen, besvart av helse- og omsorgsminister.....	84
681. Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. drivstoffpriser, besvart av finansminister.....	85
682. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. evakueringen fra Afghanistan, besvart av utenriksminister.....	86
683. Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. at statlege våpenselskapet Nammo innhenta ei trusselvurdering fra eit konsulentselskap, besvart av næringsminister	87
684. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. konsekvensene ved å skille politiet og påtalemyndigheten, besvart av justis- og beredskapsminister	88
685. Fra stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide, vedr. hvor Aleksej Navalnyj nå kan befinne seg, besvart av utenriksminister	89
686. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. Hvor mye staten har brukt på gratis tannhelse for asylsøkere og flyktninger fra perioden 2020 til i dag, besvart av helse- og omsorgsminister	90
687. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. svar på om Nammo har lov til å initiere en slik innsamling og sammenstilling av personopplysninger, besvart av næringsminister	91
688. Fra stortingsrepresentant Grete Wold, vedr. beregning av fravær, besvart av kunnskapsminister	92
689. Fra stortingsrepresentant Audun Hammer Hovda, vedr. opphavsrett, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	93
690. Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. hydrogenverdikjede, besvart av olje- og energiminister	94
691. Fra stortingsrepresentant Bengt Rune Strifeldt, vedr. prisen på potet, besvart av landbruks- og matminister.....	94
692. Fra stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle, vedr. innendørs skytebaner i Sør-Øst politidistrikt, besvart av justis- og beredskapsminister	95
693. Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. norsk petroleumspolitik, besvart av olje- og energiminister.....	96
694. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. Ringeriksbanen, besvart av samferdselsminister	96
695. Fra stortingsrepresentant Seher Aydar, vedr. evaluering av ikke-møtt-gebyrer, besvart av helse- og omsorgsminister.....	97

696.	Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. rusomsorg, besvart av helse- og omsorgsminister	97
697.	Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. digitale, mobile vegskilt, besvart av samferdselsminister	98
698.	Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. fagforeninger med innstillingsrett og tillitsvalgte som kan inngå avtale om innleie, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	99
699.	Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. Statenes vegvesen som "fagetat", besvart av samferdselsminister.....	100
700.	Fra stortingsrepresentant Anna Molberg, vedr. henvisningspraksisen til private, besvart av helse- og omsorgsminister.....	101
701.	Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. stamcellebehandling, besvart av helse- og omsorgsminister.....	102
702.	Fra stortingsrepresentant Sylvi Listhaug, vedr. forsvarlig alternativt tilbud av helseforetakene etter at regjeringen fjerner fritt behandlingsvalg, besvart av helse- og omsorgsminister.....	103
703.	Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. Barth Eides jobbing med å stenge ned norsk olje og gass - landets viktigste næring, besvart av utenriksminister.....	104
704.	Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. nye avgifter for innpasseringer fra Avinor, besvart av samferdselsminister.....	105
705.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Framnes, vedr. rettferdig inntektssystem for kommunane, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	106
706.	Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. COP 28, besvart av olje- og energiminister.....	107
707.	Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. den norske handlingsplanen, besvart av klima- og miljøminister	108
708.	Fra stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle, vedr. erfaringene fra koronapandemien i Norge og andre land, besvart av næringsminister	109
709.	Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. etaten for eksportkontroll, besvart av utenriksminister	110
710.	Fra stortingsrepresentant Seher Aydar, vedr. EUs helseberedskapssamarbeid, besvart av helse- og omsorgsminister.....	111
711.	Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. NSM, besvart av justis- og beredskapsminister	112
712.	Fra stortingsrepresentant Tore Grobæk Vamraak, vedr. båtliv, besvart av fiskeri- og havminister	113
713.	Fra stortingsrepresentant Per Martin Sandtrøen, vedr. avgift på bensin, besvart av finansminister.....	114
714.	Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. informasjon til den eldre del av befolkningen om å ta influensavaksine og pneumokokkvaksine, besvart av helse- og omsorgsminister	115
715.	Fra stortingsrepresentant Hans Andreas Limi, vedr. nytt regelverk for refusjon av engangsvgift ved eksport av bruktbil, besvart av finansminister	116
716.	Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. utredning om en sammenslåing av Vy og Flytoget, besvart av næringsminister.....	117
717.	Fra stortingsrepresentant Tage Pettersen, vedr. driftsstøtte til relevante kulturvernorganisasjoner, og midler til fysisk ivaretagelse av bevegelige kulturminner, besvart av samferdselsminister.....	118
718.	Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. Familieråd som et tiltak i barneverntjenesten, besvart av barne- og familieminister	119
719.	Fra stortingsrepresentant Jone Blikra, vedr. avtalen med Mantena om boggivedlikehold på Flirt-togene, besvart av samferdselsminister	120
720.	Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. dei frie midlane gjeve over dei fylkeskommunale budsjetta, besvart av kommunal- og distriktsminister	120
721.	Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø, vedr. Arbeidstilsynets hjelpetelefon, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	121
722.	Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. det formelle mandatet og ev. andre føringer Gjedrem-utvalget har fått for sitt oppdrag, besvart av justis- og beredskapsminister.....	122
723.	Fra stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen, vedr. personer som har fått beskjed av Nav, om å ta ut penger fra eget firma eller AS, for å dekke løpende utgifter de selv har, før de kan få ytelser fra Nav, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	123
724.	Fra stortingsrepresentant Tina Bru, vedr. budsjettspørsmål departementet har besvart uten å legge det ut i oversikten, besvart av finansminister	124

725. Fra stortingsrepresentant Petter Andreas Wadstensvik, vedr. Helseplattformen i Helse Møre og Romsdal, besvart av helse- og omsorgsminister	124
726. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. provenyeffekten av å innføre en offentlig finansiert rett for ansatte i privat og offentlig sektor med barn under hhv. to, tre, fire, fem og seks år til 100 pst. lønn mens de jobber 80 pst., besvart av barne- og familieminister	126
727. Fra stortingsrepresentant Ove Trellevik, vedr. auka vindkraftproduksjon ved å etablere flere vindturbiner ved Hywind Tampen, besvart av olje- og energiminister	127
728. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. vaksiner, besvart av helse- og omsorgsminister	127
729. Fra stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski, vedr. rente, besvart av finansminister	128
730. Fra stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski, vedr. renteheving som virkemiddel for å styrke kronen, besvart av finansminister	129
731. Fra stortingsrepresentant Helge Orten, vedr. Eksfins tapsavsetning, besvart av finansminister	130
732. Fra stortingsrepresentant Mahmoud Farahmand, vedr. faglig vurdering av inndekning, besvart av finansminister	130
733. Fra stortingsrepresentant Mahmoud Farahmand, vedr. tilbakeføring av tapsavsetning under Eksfin, besvart av næringsminister	131
734. Fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn, vedr. Nansen-programmet, besvart av utenriksminister	131
735. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. kjernekraft, besvart av olje- og energiminister	132
736. Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. Andøya flystasjon, besvart av forsvarsminister	133
737. Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. klimatoppmøte i Dubai, besvart av klima- og miljøminister	134
738. Fra stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen, vedr. fritt behandlingsvalg, besvart av helse- og omsorgsminister	135
739. Fra stortingsrepresentant Ingvild Wettrhus Thorsvik, vedr. regulering av gravferdsbransjen, besvart av barne- og familieminister	138
740. Fra stortingsrepresentant Ingvild Wettrhus Thorsvik, vedr. anbefalingen fra Salærrådet, besvart av justis- og beredskapsminister	139
741. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. informasjon ved håndteringen av kriminalitetsutfordringene det norske samfunnet, besvart av justis- og beredskapsminister	140
742. Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. aksjon ved Nammo sin fabrikk på Raufoss, besvart av justis- og beredskapsminister	141
743. Fra stortingsrepresentant Trond Helleland, vedr. sentraltilknytningsplikt, besvart av samferdselsminister	141
744. Fra stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski, vedr. Clean energy transition partnership (CETP), besvart av finansminister	142
745. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. skiltbruk, besvart av samferdselsminister	143
746. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. barnekoordinatorordningen, besvart av helse- og omsorgsminister	144
747. Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. å utvide straffelovens § 265 og 286 til å også omfatte de andre yrkesgruppene som jobber i skolen, besvart av justis- og beredskapsminister	144
748. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. vedlikehold av riksvegnettet, besvart av samferdselsminister	145
749. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. individuell vurdering i saker om sikkerhetsklarering, besvart av justis- og beredskapsminister	146
750. Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. tvungent psykisk helsevern, besvart av justis- og beredskapsminister	146

**Oversikt over spørsmålsstillere og
besvarte spørsmål (601–750) for sesjonen 2023–2024**

Partibetegnelse:

A Arbeiderpartiet

H Høyre

MDG Miljøpartiet De Grønne

Sp Senterpartiet

V Venstre

FrP Fremskrittspartiet

KrF Kristelig Folkeparti

R Rødt

SV Sosialistisk Venstreparti

PF Pasientfokus

Almeland, Grunde (V)	711
Amundsen, Per-Willy (FrP)	621, 663, 684, 741, 749
Aydar, Seher (R)	695, 710
Bastholm, Une (MDG)	693
Berg, Lan Marie Nguyen (MDG)	633
Bjørlo, Alfred Jens (V)	655, 656, 701, 709
Bjørnstad, Sivert (FrP)	652, 653
Blikra, Jone (A)	719
Bollestad, Olaug Vervik (KrF)	608, 644, 680, 746
Bru, Tina (H)	645, 724
Danielsen, Hilde Marie Gaebpie (SV)	636, 650
Ervik, May Helen Hetland (FrP)	628, 629
Eskeland, Liv Kari (H)	635, 647, 670, 720
Fagerås, Mona (SV)	641, 694
Farahmand, Mahmoud (H)	732, 733
Fiskaa, Ingrid (SV)	640, 683
Foss, Ingunn (H)	603
Framnes, Sigbjørn (FrP)	676, 705
Gulati, Himanshu (FrP)	661
Halleland, Terje (FrP)	690, 737
Helleland, Linda Hofstad (H)	648
Helleland, Trond (H)	677, 743
Hjemdal, Silje (FrP)	658, 696, 718
Hoksrud, Bård (FrP)	624, 625, 669, 728
Hovda, Audun Hammer (SV)	689
Johnsen, Tor André (FrP)	742
Jønnes, Kari-Anne (H)	616
Jørgensen, Geir (R)	612, 614
Kaski, Kari Elisabeth (SV)	729, 730, 744
Kjerstad, Birgit Oline (SV)	649
Kristjánsson, Mímir (R)	626, 643, 698
Larsen, Erlend (H)	601, 704
Lie, Kathy (SV)	642
Limi, Hans Andreas (FrP)	632, 715
Listhaug, Sylvi (FrP)	604, 702
Lund, Tobias Drevland (R)	651, 687
Lønseth, Mari Holm (H)	619, 622
Marhaug, Sofie (R)	610, 613, 706, 707
Melby, Guri (V)	611, 620, 736
Molberg, Anna (H)	615, 671, 700
Nilsen, Marius Arion (FrP)	646, 654, 703, 735
Njåstad, Helge André (FrP)	606, 623, 665, 666
Ojala, Irene (PF)	678

Olsen, Dagfinn Henrik (FrP)	618, 637, 723
Orten, Helge (H)	731
Pettersen, Tage (H)	717
Raja, Abid (V)	674, 716, 747
Ropstad, Kjell Ingolf (KrF)	609, 672, 675, 726
Rotevatn, Sveinung (V)	630, 734
Sandtrøen, Per Martin (Sp)	713
Skjelstad, André N. (V)	673
Steffensen, Roy (FrP)	631, 681
Stensland, Sveinung (H)	714, 722, 750
Stokkebø, Aleksander (H)	605, 660, 662, 721
Striefeldt, Bengt Rune (FrP)	691
Sve, Frank Edvard (FrP)	697, 699, 745, 748
Søreide, Ine Eriksen (H)	617, 679, 685
Thorheim, Bård Ludvig (H)	607
Thorsvik, Ingvild Wetrhus (V)	657, 659, 739, 740
Trellevik, Ove (H)	664, 667, 727
Trøen, Tone Wilhelmsen (H)	738
Tybring-Gjedde, Christian (FrP)	634
Unneland, Andreas Sjalg (SV)	602
Vamraak, Tore Grobæk (H)	712
Wadstensvik, Petter Andreas (SV)	725
Westgaard-Halle, Lene (H)	692, 708
Westrum, Stine (R)	627
Wiborg, Erlend (FrP)	638, 639, 682, 686
Wold, Grete (SV)	688
Øvstegård, Freddy André (SV)	668

STORTINGET

Dokument 15:5

(2023–2024)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 601

Innlevert 4. desember 2023 av stortingsrepresentant Erlend Larsen

Besvart 11. desember 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Vil statsråden sørge for at Fagernes lufthavn, Leirin også i fremtiden vil bli disponert til luftfartsformål, eller er statsråden åpen for at flyplassen blir leid ut til solkraftverk?

BEGRUNNELSE:

Fagernes lufthavn, Leirin var en sivil, regional flyplass som ble åpnet i 1987 og eies av Avinor AS. Flyplassen ble stengt fra 1. juli 2018. Siden har det vært flyaktivitet av ulike flyklubber og annen GA-aktivitet.

Tilbakemeldinger sier at Avinor planlegger å leie ut arealet til solkraftverk. En større investering i solcelleanlegg vil kunne være til hinder for fremtidig bruk av flyplassen til luftfartsformål.

I Innstilling 301 S (2022–2023) til Stortinget fra transport- og kommunikasjonskomiteen til Meld. St. 10 (2022–2023) Bærekraftig og sikker luftfart — Nasjonal luftfartsstrategi, skriver en enstemmig komite:

Komiteen mener investeringene som er gjort på Fagernes lufthavn Leirin, må utnyttes best mulig for å bidra til vekst og verdiskaping i Valdresregionen. Komiteen ber om at et eventuelt salg av eiendommen fortrinnsvis gjør at den fortsetter som flyplass.

"...vekst og verdiskaping i Valdresregionen..." kan forstås til også å gjelde solkraftverk, men siste ledd i neste setning bør legge føringer på aktiviteten.

Svar:

Rutedriften på Fagernes lufthavn ble lagt ned 1. april 2016. Avinor drev deretter lufthavna som en charterflyplass fram til 1. januar 2019, blant annet under betingelse av at lokale eiere skulle overta lufthavna til charterdrift. Da det ikke var planlagt videre charterdrift i 2018, ble lufthavna stengt 1. juli 2018. I tråd med anmodningsvedtak (vedtak 964) i forbindelse med stortingsbehandlingen av Prop. 87 S (2017–2018), jf. Innst. 380 S (2017–2018), sørget Avinor for nødvendig vedlikehold av lufthavna fram til 1. juli 2021.

Det er uklart om statsstøttereguleringen innenfor EU/EØS åpner for at lufthavna kan selges med en betingelse om videre lufthavndrift, og det kan ta lang tid å få en slik avklaring. I Prop. 1 S (2021–2022) fra Samferdselsdepartementet ble det lagt til grunn at Fagernes lufthavn skulle selges uten krav om videre lufthavndrift. I merknad fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet i Innst. 13 S (2021–2022) ble det bedt om at det ved et eventuelt salg av eiendommen fortrinnsvis gjør at den fortsetter som flyplass. I Prop. 1 S (2022–2023) fra Samferdselsdepartementet ble det opplyst at vurderingene fra fjorårets budsjettproposisjon fortsatt gjaldt. I Innst. 13 S (2022–2023) gjentok en samlet transport- og kommunikasjonskomité merknaden fra Innst. 13 S (2021–2022).

Avinor vurderer å leie ut lufthavna til produksjon av solkraft. En solcellepark er ikke til hinder for at det er mulig å ta opp igjen lufthavndriften på et senere tidspunkt. Nord-Aurdal kommune har oppfordret Avinor til å vurdere mulighet for sameksistens mellom solcellepark og andre næringsrettede initiativ. Utdanning og teknolo-

giutvikling knyttet til droner/autonome farkoster er ett av forslagene. Avinor vil undersøke om det finnes synergi og muligheter i planene som Nord-Aurdal kommune arbeider med. Avinor ønsker å videreføre dialogen med Nord-Aurdal kommune ut 2023 før Avinor tar endelig stilling til videre arbeid med å etablere solcellepark på lufthavna. Dersom det viser seg at solcelleparken ikke kan realiseres, ønsker Avinor fortsatt å selge Fagernes lufthavn uten vilkår om videre lufthavndrift.

Norges Luftsportforbund har foreslått at luftsportforbundet og/eller Valdres Flyklubb skal overta ansvaret for å drive rullebanen til luftsport. Avinor har vist til at det er et begrenset luftsportmiljø i området i dag og vist til flyplassen på Gol som alternativ. Avinor vurderer ikke Fagernes

lufthavn som relevant i spørsmålet om småflyplass for Oslo-området, som i sin tid var tenkt til erstatning for luftportsmiljøets bruk av Fornebu.

Jeg har ikke hatt merknader til Avinors planer om å leie ut Fagernes lufthavn til solkraftproduksjon. Dersom konklusjonen blir at Avinor fortsatt ønsker å selge lufthavna uten krav om videre lufthavndrift, ønsker jeg å gjøre en fornyet vurdering. Jeg har derfor bedt om tilbakemelding når Avinor har konkludert i spørsmålet om etablering av solcellepark. Etter innspill fra Regionrådet i Valdres har Samferdselsdepartementet for øvrig bedt Avinor avklare eventuelle behov for beredskapsfunksjoner med konsekvenser for Avinor knyttet til Fagernes lufthavn.

SPØRSMÅL NR. 602

Innlevert 4. desember 2023 av stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland

Besvart 11. desember 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Mener justisministeren at prostituerte har godt nok rettsvern når de ikke har status som offer i sexkjøpsaker og vil ministeren vurdere å gi de status som offer?

BEGRUNNELSE:

Kjøp av seksuelle tjenester er ikke et offerløst lovbrudd, men det er det i følge dagens lovverk. At den prostituerte ikke har status som offer usynliggjør dem fra sakens kjerne, og fremstiller kjøpet som om det kun har en samfunnskonsekvens og ikke konsekvens for individet som har blitt bestikket til å samtykke til sex. Ved status som offer i straffesaker har man krav på flere rettigheter i saken, som informasjon om etterforskningen, anke og erstatning. Dette er rettigheter prostituerte i dag ikke har, noe som frakobler dem helt fra straffeprosessen. Kjøp av seksuelle tjenester er forbudt som et verktøy for å kneble prostitusjonsindustrien, men også fordi kjøp av samtykke fjerner samtykke i seg selv.

Begrepet "offerløs kriminalitet" eller "kriminalitet uten et offer" brukes for å karakterisere forbrytelser som gambling, pornografi, narkotika og prostitusjon der vanligvis ingen av de involverte partene angir en klage til politiet. Disse forbrytelsene anses som offerløse fordi deltakerne frivillig utveksler varer og/eller tjenester og kanskje ikke ser seg selv som ofre eller lider av utnyttende transaksjoner, og derfor ikke klager. Fra denne definisjo-

nen kan man identifisere tre elementer som er essensielle for at en bestemt handling skal anses som en offerløs forbrytelse. For det første bør utveksling av tjenester eller varer være enighet eller gjensidig avtalt. For det andre bør personer som er involvert i transaksjoner ikke se seg selv som ofre, og til slutt bør deltakerne ikke klage.

Man kan ikke si at prostituerte faller innenfor den overnevnte definisjonen. Prostitusjon baserer seg i hovedsak på en kjønnsbasert diskriminering av kvinner som gjør kvinner sårbare for vold og seksuelle overgrep. I tillegg bærer prostitusjon ofte preg av mennesker i en sårbar livssituasjon. Prostituerte er dermed offer for et seksuelt overgrep, som ikke ivaretas i dagens lovverk.

Svar:

Den rettslige statusen til prostituerte i sexkjøpsaker ble vurdert i forbindelse med vedtakelsen av straffebudet som kriminaliserer kjøp av seksuelle tjenester (nå straffeloven § 316). Konklusjonen i lovproposisjonen, som ble fremmet av regjeringen Stoltenberg II, var at det er mest naturlig at straffebudet ikke anses å ha noen fornærmet, jf. Ot.prp. nr. 48 (2007–2008) punkt 5.8. Begrunnelsen er at straffebudet beskytter den offentlige interessen i å bekjempe prostitusjon. Det er et alminnelig strafferettslig prinsipp at ingen regnes som fornærmet etter straffebud som utelukkende verner offentlige interesser.

I noen sexkjøpssaker vil andre og mer alvorlige straffebud kunne komme til anvendelse og brukes sammen med straffeloven § 316. Hvis det for eksempel foreligger en situasjon hvor en person er utsatt for menneskehandel og tvunget til prostitusjon, vil personen bli ansett som fornærmet etter bestemmelsen om menneskehandel i straffeloven § 257. I disse sakene vil den fornærmede ha rett til å få oppnevnt bistandsadvokat etter straffeprosessloven § 107 a, og dermed falle inn under gruppen av fornærmede med de mest vidtrekkende prosessuelle rettighetene. Tilsvarende vil den som i forbindelse med salg av seksuelle tjenester blir utsatt for vold eller trusler, anses som fornærmet etter de straffebudene som beskytter mot slike krenkelser.

Selv om den som selger sex ikke regnes som fornærmet etter straffebudet mot kjøp av seksuelle tjenester, vil vedkommende etter omstendighetene kunne ha en slik tilknytning til saken at han eller hun får tilsvarende prosessuelle rettigheter. Blant annet kan rett til innsyn i straffesakens dokumenter følge av andre bestemmelser, slik som straffeprosessloven § 28. Avhengig av saksforholdet vil vedkommendes tilknytning til saken også kunne tilsi at han eller hun har rettslig klageinteresse, og dermed gi klagerett ved henleggelse etter straffeprosessloven §590a.

Videre vil et eventuelt erstatningskrav kunne fremmes i saken uavhengig av formell rettslig status.

Dette fremgår av straffeprosessloven § 3, som bestemmer at erstatningskrav eller andre rettskrav i forbindelse med straffesak kan fremmes på vegne av «fornærmede eller andre skadelidte». Det gjelder også når saken avgjøres ved forelegg, jf. straffeprosessloven § 256 tredje ledd.

Prostituerte utgjør en sårbar samfunnsgruppe, og et reelt rettsvern for denne gruppen avhenger av at de blir møtt med kunnskap og forståelse. Det er høy bevissthet i politiet og hos andre myndigheter om utfordringer som møter personer som selger sex. Det gjelder ikke minst for utenlandske statsborgere, som kan være ofre for menneskehandel. Politiet må ha oversikt over prostitusjonsmarkedet og slå ned på hallikvirksomhet og menneskehandel.

Det eksisterer flere spesialtiltak for å støtte kvinner og menn som selger sex. Justis- og beredskapsdepartementet forvalter en tilskuddsordning som skal motvirke at barn og voksne utsettes for menneskehandel, hjelpe mennesker ut av prostitusjon og redusere etterspørselen etter prostitusjon. Hvert år tildeles midler til bo- og oppfølgingstiltak, samt til oppsøkende tjenester og rådgivning. Departementet støtter videre Krisesentersekretariatets drift av ROSA, som tilbyr bosted og oppfølging av personer som kan være ofre for menneskehandel.

På denne bakgrunn er det etter min vurdering ikke grunn til å endre på hvilke interesser som beskyttes av straffebudet mot kjøp av seksuelle tjenester per nå.

SPØRSMÅL NR. 603

Innlevert 4. desember 2023 av stortingsrepresentant Ingunn Foss

Besvart 11. desember 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Mener justisministeren det er grunn til å se på om noe kan gjøres med regelverket for å gi politiet mulighet til å benytte redskap som potensielt kan være livreddende?

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med leteaksjonen etter Torjus Seland i Lindesnes kommune er det kommet opp spørsmål både fra Røde Kors og media om bruk av SARTopo kunne ha ført til at leteaksjonen kunne fått et annet utfall.

Agder politidistrikt svarer at de forholder seg til de føringer som er gitt av Politidirektoratet når det gjelder bruken av SARTopo på grunn av personvern.

Svar:

Om SARTopo og gjeldende regelverk viser jeg til mitt svar på spørsmål nr. 539 fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen.

Jeg vil imidlertid fremheve at anvendelse av SARTopo ikke er forenlig med personvernforordningen, som gjelder i alle EU- og EØS-landene og er gjort til norsk lov gjennom personopplysningsloven. EU-domstolen kom i den såkalte «Schrems II»-dommen fra 2020 til at «Privacy Shield»-løsningen, som muliggjorde oversending av persondata til USA, der eieren av SARTopo befinner seg, ikke oppfylte kravene i forordningen.

Personforordningen og personopplysningslovens bestemmelser om innsamling og bruk av personopplys-

ninger har som formål å sikre personvernet, det vil si retten til å bestemme over egne personopplysninger, og retten til privatliv. Etter mitt syn er ikke utfordringen i dette tilfellet regelverket, som er felleseuropeisk, men at SARTopo ikke ivaretar grunnleggende krav til informasjonssikkerhet og personvern.

Avslutningsvis vil jeg fremheve at politiet melder om at de per tid har et fungerende system for aksjonsstøtte, og at Hovedredningsentralen utvikler et nytt aksjonsstøtteverktøy, som er planlagt ferdigstilt våren 2024.

SPØRSMÅL NR. 604

Innlevert 4. desember 2023 av stortingsrepresentant Sylvi Listhaug

Besvart 11. desember 2023 av statsminister Jonas Gahr Støre

Spørsmål:

Har regjeringen hatt kommunikasjon med ukrainske myndigheter om problemstillingen rundt ukrainske stridsdyktige menn, som flykter til Norge, hvis ikke, vil regjeringen høre med ukrainske myndigheter hvordan de tenker rundt denne problemstillingen?

BEGRUNNELSE:

Utlendingsdirektoratet (UDI) opplyser at drøyt tolv tusen ukrainske menn i «tjenestedyktig alder» har fått opphold i Norge under kollektiv beskyttelse. Det er kjent fra ukrainske myndigheter at det er en plikt for menn, mellom 18 og 60 år, å oppholde seg i Ukraina og være til disposisjon for de væpnede forsvarsstyrkene. Ukraina har unntak for noen menn, knyttet bla. til helsetilstand, eneforeldre, mange barn etc.

Tidligere bataljonssjef under KFOR1, sjef for Hæren og spesialutsending for FNs generalsekretær, Robert Mood, mener det i utgangspunktet er uakseptabelt at disse kommer til Norge, og at de bør returneres til Ukraina.

Undertegnede vil vite om ukrainske myndigheter har uttrykt noe til norske myndigheter angående denne problemstillingen, og om statsministeren ser dilemmaet ved at Norge støtter Ukraina med betydelige mengder krigsmateriell, samtidig som at Norge gir stridsdyktige menn beskyttelse.

Svar:

Norge har løpende kontakt med ukrainske myndigheter om hvordan vi best kan støtte dem i deres forsvarskamp mot den pågående russiske angrepskrigen. Bestemmelser rundt mobilisering og vilkår for utreiseforbud er et nasjonalt anliggende, og er ikke tema i Norges dialog med ukrainske myndigheter.

Den norske ordningen med midlertidig kollektiv beskyttelse for fordrevne fra Ukraina har ikke unntak for menn i stridsdyktig alder. Det var ved etableringen av ordningen ønskelig at personkretsen i størst mulig grad skulle samsvare med EUs ordning. EU har så langt ikke gjort unntak for menn i den aktuelle aldersgruppen, og jeg er heller ikke kjent med planer om en slik endring i EU.

Vi har ikke registrert negative holdninger fra ukrainske myndigheter til at ukrainske borgere får midlertidig beskyttelse i Norge eller i andre land. Regjeringen foretar kontinuerlig en vurdering av om ordningen med midlertidig kollektiv beskyttelse for fordrevne fra Ukraina skal videreføres og om det er behov for endringer i innretningen på ordningen. I den sammenheng er det naturlig også å se nærmere på gruppen som representanten er opptatt av. Jeg kan imidlertid ikke i dag si noe mer om hvordan vi fremover vil vurdere dette.

SPØRSMÅL NR. 605**Innlevert 4. desember 2023 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø****Besvart 8. desember 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

I hvilken grad har Arbeidstilsynet og Skatteetaten hjemler til å fysisk oppsøke og kontrollere (utvendige) byggearbeider på privatpersoners grunneiendom?

BEGRUNNELSE:

Det er viktig at Arbeidstilsynet og kontrollmyndighetene, innenfor rettsikkerhetens rammer, har de nødvendige hjemlene for å føre effektiv kontroll med regelverket.

Svar:

Arbeidsmiljøloven § 18-4 regulerer Arbeidstilsynets inspeksjonsadgang. Etter denne bestemmelsen skal Arbeidstilsynet ha «uhindret adgang til ethvert sted som omfattes av loven». Begrepet «sted» dekker ethvert arbeidssted som går inn under loven, jf. Ot.prp.nr.49 (2004-2005) s. 285. Det er derfor ikke tvil om at også utvendig bygningsarbeid på privatpersoners eiendom omfattes av arbeidsmiljølovens inspeksjonshjemmel (forutsatt at arbeidet som sådan går inn under loven). Det klare utgangspunktet er derfor at Arbeidstilsynet kan føre ordinært tilsyn med slikt arbeid, noe Arbeidstilsynet også opplyser at de gjør.

Inspeksjonsadgangen etter arbeidsmiljøloven § 18-4 må likevel praktiseres slik at grunnleggende rettigheter, som hensynet til privatlivets fred og den enkeltes eiendomsrett, ivaretas, jf. bl.a. Den europeiske menneskeretts-

konvensjon (EMK) artikkel 8. Det følger derfor av forskrift om arbeid som utføres i arbeidstakers hjem (hjemmekontorforskriften) og forskrift om arbeid i arbeidsgivers hjem og husholdning at Arbeidstilsynet ikke skal føre tilsyn i respektive private hjem uten at det på forhånd innhentes samtykke til det. Dette er også i tråd med tilsynspraksis overfor arbeid i private hjem for øvrig, for eksempel hjemmesykepleie o.l.

Når det gjelder Skatteetaten har Finansdepartementet opplyst at skattemyndighetene kan gjennomføre kontroll hos de skattepliktige etter skatteforvaltningsloven § 10-4. Kontroller som gjennomføres på privatpersoners eiendom reiser særskilte spørsmål. EMK artikkel 8 og Grunnloven § 102 sikrer borgerne rett til respekt for sitt privatliv og familieliv, sitt hjem og sin kommunikasjon. Etter skatteforvaltningsloven § 10-4 plikter de skattepliktige derfor ikke å gi adgang til kontroll i deres private hjem, med mindre næringsvirksomhet utøves fra den næringsdrivendes private hjem.

Utgangspunktet er likevel at dette ikke er til hinder for at skattemyndighetene kontrollerer næringsdrivende som utfører byggeaktiviteter på en bolig så lenge kontrollen foregår utenfor selve boligen og kontrollen ikke retter seg mot beboeren. I slike tilfeller vil ikke hensynet til privatlivets fred gjøre seg gjeldende i samme grad.

Kontrollene må ikke være mer inngripende enn formålet tilsier. Hva som kreves i den enkelte sak, må vurderes konkret ut fra omstendighetene i saken.

SPØRSMÅL NR. 606**Innlevert 4. desember 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 13. desember 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Vil statsråden jobbe for å skjerme de kommunene som er hardest rammet av regjeringens budsjettforslag, og etablere en skjermingsordning for kommuner der vertskommuneordningen for personer med psykisk utviklingshemmede ble overført til kommunene ved HVPU-re-

formen i 1991, har utgjort en stor del av vertskommunens virksomhet, slik som Kvæfjord og Vestnes?

BEGRUNNELSE:

Viser til finansdebatten 2023 hvor statsråden ikke ga et tydelig svar til hvordan regjeringen skal hjelpe vertskom-

munene på grunn av at regjeringen i statsbudsjettet har foreslått endringer i vertskommunetilskuddet, samt foreslått å avvike skjermingsordningene som er ment for å sikre vertskommuner mot brått inntektsbortfall. Endringene vil kunne få store konsekvenser for de kommunene det gjelder og påvirke tjenestetilbudet for de svakeste og minst taleføre innbyggerne. En avvikling av skjermingsordningene vil få økonomiske konsekvenser for kommuner hvor vertskommunedriften har utgjort en stor del av kommunenes virksomhet. I forslag til Statsbudsjett er det derfor i kap. 7.6.1 post 61 foreslått en særskilt skjermingsordning i 2024 for Kvæfjord og Vestnes.

At nedtrappingen blir begrenset til maks 3 mill. kroner, vil kunne gjøre det håndterbart i 2024 for både Vestnes og Kvæfjord. De neste årene er det mer usikkert og vil kunne få store konsekvenser for Kvæfjord og Vestnes, som har en svært høy gjennomsnittskostnad per bruker.

Vertskommunefinansieringen har gitt kommunene forutsigbarhet for drift og finansiering av dette særskilte tjenestetilbudet, slik at kommunene som minimum har kunne drive forsvarlig økonomiplanlegging innenfor det lovpålagte fireårsperspektivet. Beboerne benytter også andre tjenester i kommunen som tilskuddet er med på å finansiere, men som ikke er mulig å ta bort gjennom et frafall. Kommunene står derfor ovenfor svært krevende omstillinger som vil ta tid å få gjennomført. For å lykkes med arbeidet er det helt nødvendig å ha en forutsigbar nedtrapping som en kan planlegge etter. Kommunene vil også sitte igjen med ekstraordinære pensjonsforpliktelser i svært mange år etter at vertskommuneordningen er avviklet, siden alle som har jobbet med å gi dette ekstraordinære tjenestetilbudet har krav på pensjon fremover. Der som man ikke får på plass en ordning som kompenserer/utjevner denne pensjonsbyrden vil fremtidens innbyggere i Kvæfjord og Vestnes samt andre vertskommuner måtte bære kostnadene for at kommunene i 1991 påtok seg store arbeidsoppgaver ved å bidra til gjennomføring av den statlig besluttede reformen for personer med utviklingshemming.

Svar:

Etter ansvarsreformen i helsevernet for psykisk utviklingshemmede, som ble gjennomført tidlig på 1990-tallet, overtok 33 kommuner ansvaret for en rekke beboere hjemmehørende i andre kommuner. Formålet med vertskommunetilskuddet er å kompensere disse kommunene for beboerne som valgte å bli boende i institusjonskommunen. Telling og uttrekk av midler ved frafall av beboere gjennomføres hvert år fram til alle beboere har falt fra, og tilskuddsordningen er avviklet i sin helhet. Uttrekk av midler foretas uavhengig av øvrige uttrekk av rammetilskuddet til kommunene.

Det har vært en skjermingsordning i tilskuddet for å sikre vertskommuner mot brått inntektsbortfall, slik at in-

gen kommuner ved frafall av beboere er blitt trukket mer enn et fastsatt beløp pr innbygger som tilsvarer beløpet som gjelder for overgangsordningen i inntektssystemet. I 2023 var dette på 400 kroner pr innbygger. Den delen av reduksjonen i tilskudd som den enkelte kommune ikke blir trukket pga. skjermingsordningen, hefter ved den aktuelle kommunen påfølgende år. Det har også vært en ordning med 50 pst. uttrekk for kommuner som ligger under dagens gjennomsnitt for vertskommunene samlet. Innretningen på ordningene har således medført at selv om antallet vertskommunebeboere har gått ned, har statens utgifter til tilskuddet ikke blitt tilsvarende redusert. Det er videre blitt store forskjeller i gjennomsnittlig tilskudd per kommune, og selv om noe av dette skyldes forskjeller da tilskuddet ble fastsatt, har innretningen på ordningene også bidratt til at forskjellene har økt. Med den foreslåtte endringen vil frafall av beboer fremover føre til direkte andelsmessig reduksjon i tilskuddet i den enkelte kommune. Frafallet av beboere justeres ikke påfølgende budsjettår, men i det andre året etter en beboer er falt fra. Dvs. en beboer som faller fra i 2023, vil først få innvirkning på tilskuddet i statsbudsjettet for 2025.

Kommunal- og distriktsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet har møtt representanter for Vestnes og Kvæfjord kommune, og jeg er derfor kjent med problemstillingene representanten tar opp. Innspillene fra kommunene vil vi ta med oss og vurdere i den videre oppfølgingen og arbeidet med tilskuddet.

SPØRSMÅL NR. 607**Innlevert 5. desember 2023 av stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim****Besvart 12. desember 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Viser til EFTA-sekretariatets oversikt over nasjonale eksperter, der det ikke ser ut til at Norge har noen nasjonal ekspert i DG GROW. DG GROW har ansvar for flere områder som er av særlig stor betydning for Norge og norsk næringsliv, blant annet indre marked, industri og SMB. EUs Green Deal og European Critical raw materials Act faller også inn under DG GROWs ansvar.

Er statsråden enig i at DG GROW er av stor betydning for Norge, og at vi bør vurdere å ha en nasjonal ekspert her?

BEGRUNNELSE:

DG GROW har ansvaret for mange svært viktige felt for Norge, det vil være en fordel for oss å kunne følge regelverksutviklingen tett. Nasjonale eksperter er en av flere muligheter Norge har til å utøve innflytelse over regelverket som utformes i EU. Det bør prioriteres å sende nasjonale eksperter på de feltene som er strategisk viktige for Norge. EØS-avtalen er lite kjent i EU-systemet. Norske nasjonale eksperter har derfor også en viktig rolle gjennom sin tilstedeværelse, som viser at Norge ikke er et tredjeland, men en integrert del av det indre marked.

Svar:

Europakommisjonens Generaldirektorat for Det indre marked, industri, entreprenørskap og SMB (DG GROW) er sentralt for Norge og mitt departement, både mht. EØS-avtalen og ulike former for industrisamarbeid med EU.

Regjeringen er opptatt av å påvirke utformingen av regelverk og politikk i EU i samsvar med norske interesser. Det betyr at vi må ha de nødvendige ressurser tilgjengelig der det er mest hensiktsmessig og effektivt. Vi tilpasser tilstedeværelse i og kontakt med Brussel etter den til enhver tid pågående utviklingen av regelverk og initiativer i EU. Det er sammensatte og vidtfavnende prosesser som omfatter mange politikkområder, og som behandles i tre ulike institusjoner: Europakommisjonen, Rådet og Europaparlamentet.

Nasjonale eksperter er en av flere måter å ha kontakt med EUs institusjoner på, og medvirke i EUs prosesser. En nasjonal ekspert i Europakommisjonen er normalt ansatt som saksbehandler i en bestemt enhet i et generaldirektorat, og har en spesialisert funksjon knyttet til et bestemt saksfelt. Eksperten arbeider under Europakommisjonens instruks.

Det har budsjettmessige konsekvenser å sende nasjonale eksperter til Brussel. Utsending av en nasjonal ekspert vurderes opp mot formålet som skal oppnås, forvaltningens øvrige engasjement på saksfelt, og målet om effektiv ressursbruk.

Forvaltningen har løpende og nær kontakt med DG GROW, både på politisk nivå og på embetsnivå. Dette inkluderer arbeidet til våre nærings- og fiskeriråder ved EU-delegasjonen i Brussel. Norge deltar videre i arbeids- og ekspertgrupper under DG GROW på en rekke politikkområder av høy viktighet for Norge. Jeg har selv hatt flere møter med kommissær Thierry Breton, og jeg har invitert ham til Norge for blant annet å vise frem det vi bidrar med i den europeiske grønne industriomstillingen. Dette må sees i sammenheng med arbeidet med industripartner-skapet om batterier og råvarer, som er en del av Norges grønne allianse med EU fra april i år. Vi er som følge av dette det eneste utenforland som er invitert med på ministermøtene til den europeiske batterialliansen, som ledes av Europakommisjonen.

Vi bruker også EFTA-sekretariatet aktivt for kontakt med, informasjonsinnhenting fra og medvirkning overfor EU-siden. Representanter fra blant annet DG GROW deltar jevnlig i arbeidsgruppene i EFTA for å informere om og diskutere forslag til regelverk og politiske initiativer, som f.eks. Chips Act, Net Zero Industry Act og Critical Raw Materials Act.

Regjeringen vurderer kontinuerlig tilstedeværelsen i Brussel, organiseringen av arbeidet med EØS-avtalen og det øvrige samarbeidet med EU med sikte på best mulig ivaretagelse av norske interesser. Bruken av nasjonale eksperter i Europakommisjonen inngår i disse vurderingene.

SPØRSMÅL NR. 608**Innlevert 5. desember 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad****Besvart 11. desember 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Fylkesvei 662 mellom Molde og Nyhamna er en viktig vei for eksport av gass fra Shell-anlegget. Nå er veien ofte stengt store deler av døgnet, med den risikoen det medfører for eksporten og sikkerheten rundt anlegget. Fylkeskommunen kan også risikere å måtte betale for sikring og utbedring av veien etter nasjonale behov, selv om det er en fylkesvei.

Vil statsråden vurdere omklassifisering av fylkesvei 662 mellom Molde og Nyhamna til riksvei?

Svar:

Fylkeskommunene har selv ansvar for investeringer, drift og vedlikehold på eget veinett. De har også et selvstendig ansvar for samfunnssikkerhet og beredskap på fylkesveiene sine. Mange fylkesveier har viktige beredskapsfunksjoner, blant annet ved at de fungerer som omkjøringsveier for riksvei. Jeg forventer at fylkeskommunene som veimyndighet forvalter fylkesveiene sine på

et vis som trafikantene og samfunnet til enhver tid er tjent med.

I grunnlagsmaterialet til kommende stortingsmelding om Nasjonal transportplan (NTP) 2025-2036, har Statens vegvesen blant annet foreslått at enkelte fylkesveistrekninger vurderes omklassifisert til riksvei. Fylkesvei 662 mellom Molde og Nyhamna er en av strekningene som er foreslått vurdert omklassifisert. Veiene som Statens vegvesen har foreslått at vurderes omklassifisert, er veistrekninger som har stor betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser eller som er spesielt viktige for grunnleggende nasjonale funksjoner. Statens vegvesen har spilt inn sine forslag etter dialog med blant annet Forsvaret og Equinor ASA.

Forslagene har vært behandlet av berørte fylkeskommuner. Jeg har merket meg de ulike vurderingene fylkeskommunene har spilt inn når det gjelder omklassifisering av de foreslåtte fylkesveistrekningene.

Forslaget er til vurdering. Regjeringen vil vurdere spørsmål om omklassifisering i arbeidet med ny NTP 2025-2036 som legges frem våren 2024.

SPØRSMÅL NR. 609**Innlevert 5. desember 2023 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad****Besvart 8. desember 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Den siste tiden har det vært flere oppslag knyttet til uheldige utslag av ny lov om voldsoffererstatning som trådte i kraft i år. Spesielt er det en utfordring at man mister rett på bistandsadvokat når saken blir henlagt, samt antatt voldsutøver får innsyn i saken. Korte frister er i flere saker også et problem. Mange av ofrene er i en veldig spesiell situasjon.

Vil statsråden se på endringer slik at man innfrir intensjonen med lovendringen om å få ned ventetiden for ofrene, men også styrker rettsikkerheten?

Svar:

Forslag til ny voldserstatningslov ble i 2021 lagt frem for Stortinget av Venstre, KrF og Høyre (Prop. 238 L (2020-2021)).

I lovforslaget ble det blant annet lagt til grunn at hovedregelen skal være at det ikke er behov for advokat for å søke om voldserstatning, og at partene i utgangspunktet heller ikke skal ha behov for advokat under behandlingen av voldserstatningskravet. Vilkåret om at partene kan få dekket advokatutgifter dersom sakens omfang og kompleksitet tilsier det, ble vedtatt i tråd med lovforslaget.

Videre var det i det opprinnelige lovforslaget fra Venstre, KrF og Høyre lagt til grunn at påstått voldsutøver skulle være part i saker også uten dom. Dette for å følge opp

Norges forpliktelser etter menneskerettighetene, særlig EMK artikkel 8, men også ulovfestede forvaltningsrettslige prinsipper. Arbeiderpartiet og Senterpartiet sluttet seg til at vi må overholde våre menneskerettslige forpliktelser. Å være part innebærer en rett til partsinnsyn. Som jeg tidligere har påpekt i mitt svar på spørsmål nr. 411 fra stortingsrepresentant Ingvild Wettrhus Thorsvik tilsier imidlertid ikke retten til partsinnsyn at påstått voldsutøver automatisk får fullt inn syn i sensitive opplysninger. Det gjøres en konkret vurdering av hva det kan gis innsyn i, i hver enkelt sak. For eksempel vil helseopplysninger som ikke er knyttet til voldssaken, og opplysninger om bosted kunne unntas fra innsyn etter forvaltningsloven § 19 andre ledd bokstav a og b.

Som stortingsrepresentanten viser til var en av intensjonene bak den nye loven å få ned ventetiden på søknader om voldserstatning. Ny lov bygger på prinsippet om at erstatningskrav som hovedregel skal behandles av domsto-

lene i straffesaken mot skadevolder. Når dommen foreligger utbetaler staten erstatningen tilnærmet automatisk, og krever samtidig regress fra skadevolderen. Dette gir en langt mer rettssikker og effektiv behandling av erstatningskravet, samtidig som den voldsutsatte slipper ventetid og påkjenningen med at saken først behandles i domstolen og deretter hos voldserstatningsmyndigheten. Jeg mener denne løsningen langt på vei innfrir lovens intensjon hva gjelder å sikre effektiv saksbehandling.

Det er imidlertid for tidlig å konkludere med at loven totalt sett har hatt de ønskede effektene. I likhet med stortingsrepresentanten har jeg registrert at det i den senere tid har vært ulike oppslag om ny voldserstatningslov. Jeg mener det er naturlig å evaluere loven etter noe tid. For å få en reell evaluering av den nye loven må den ha virket en stund og det må ha blitt behandlet langt flere søknader etter ny lov enn det har blitt gjort hittil. Det er derfor for tidlig å igangsette en evaluering nå.

SPØRSMÅL NR. 610

Innlevert 5. desember 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 11. desember 2023 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande

Spørsmål:

Kan statsministeren gi en oppdatert liste over regjeringens privatflybruk, som inkluderer reiser til og fra klimatoppmøtet i Dubai?

BEGRUNNELSE:

Jeg ber om å få en oppdatert liste over regjeringsmedlemmenes privatflybruk, og at denne inkluderer gjennomførte og/eller planlagte flyturer i forbindelse med klimatoppmøtet i Dubai (dersom dette møtet innebærer privatflyvninger fra regjeringshold). Hvis statsministeren av sikkerhetsmessige årsaker vil vente med å oppgi slike strekninger, ber jeg om at spørsmålet besvares etter at flyvningene er gjennomført.

Svar:

Nedanfor er ei oversikt over regjeringa si bruk av leigefly og -helikopter sidan den tiltredde 14. oktober 2021, med strekningar og tal på flygingar per regjeringsmedlem. Statsministeren har nytta leigefly elleve gonger. Utanriksministeren har nytta leigefly fem gonger og helikopter éin gong. Utviklingsministeren har nytta leigefly éin gong og helikopter éin gong. I tillegg har ein statssekretær for utviklingsministeren nytta leigefly éin gong. Klima- og miljøministeren har nytta helikopter to gonger.

Det er ikkje nytta leigefly til eller frå klimatoppmøtet i Dubai.

Regjeringsmedlem	Strekning	Dato
Statsministeren		
1	Leigefly t/r Oslo-Berlin	18.01 - 19.01.2022
2	Leigefly t/r Oslo-Brest	11.02.2022
3	Leigefly t/r Oslo-Brussel	22.02 - 23.02.2022
4	Leigefly t/r Oslo-Brussel	23.03 - 24.03.2022
5	Leigefly Oslo-Madrid-Rzeszow-Oslo	28.06 - 02.07.2022

6	Leigefly t/r Oslo-Praha	06.10.2022
7	Leigefly Oslo-Munchen	17.02.2023
8	Leigefly t/r Oslo-Chisinau	01.06.2023
9	Leigefly Vilnius-Helsinki	12.07.2023
10	Leigefly Bergen-Rzeszow-Oslo	23.08 – 25.08.2023
11	Leigefly t/r Oslo-Visby	12.10 – 13.10.2023
Utanriksministeren		
1	Leigefly Oslo-Tel Aviv-Brussel	22.03 - 23.03.2022
2	Leigefly Helsingfors-Hatay-Ankara-Oslo	14.06 - 16.06.2022
3	Leigefly Oslo-Rzeszow-Tromsø-Brussel-Marrakesh-Oslo	07.05 - 12.05.2022
4	Helikopter t/r Warsaw-Przemysl	09.03.2022
5	Leigefly Oslo-Rostock t/r	01.06-02.06.2023
6	Leigefly Riyadh-Jemen t/r	09.06.2023
Utviklingsministeren		
1	Leigefly t/r Mogadishu-Baidoa	03.12 - 04.12.2022
2	Helikopter t/r Juba-Bor	02.04 - 05.04.2022
3	Leigefly Tanzania; Arusha-Haydom sjukehus-Kilimanjaro ¹	24.03 - 25.03.2023
Klima- og miljøministeren		
1	Helikopter synfaring Kongsfjorden Svalbard	03.08.2022
2	Helikopter t/r San Jose del Guaviare - La Lindalosa (Colombia)	20.03.2023

SPØRSMÅL NR. 611

Innlevert 5. desember 2023 av stortingsrepresentant Guri Melby

Besvart 13. desember 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Er utenriksministeren villig til å utarbeide en ugradert versjon av evalueringsrapporten om uttrekkingen fra Afghanistan, og kan denne i så fall deles med Stortinget på en egnet måte?

BEGRUNNELSE:

Undertegnede viser til Dagens Næringslivs sak «Operasjon Exit Afghanistan» fra 2. desember 2023. Ifølge denne saken har både Forsvaret, Justisdepartementet og Utenriksdepartementet gjennomført evalueringer av egen innsats i forbindelse med uttrekkingen fra Afghanistan.

Norges engasjement i Afghanistan var langvarig, og det er mange norske borgere som har vært involvert i lø-

pet av de tjue årene. Ti norske soldater er drept, og flere såret. Norge har brukt minst 23,8 milliarder kroner på krigen (per 2021 viste tall fra Norad viser at Norge har bidratt med 12,3 milliarder kroner i sivil bistand til landet. I forbindelse med rapporten fra Godal-utvalget kom det i 2016 frem at den militære innsatsen hadde kostet 11,5 milliarder kroner. Undertegnede kjenner ikke til hvor store kostnader som har påløpt siden.). Med andre ord har det norske engasjementet i Afghanistan stor offentlig interesse.

Som lederdepartement for uttrekkingen av Afghanistan, legger undertegnede til grunn at Utenriksdepartementets evaluering er spesielt relevant for offentligheten.

¹ Kun ein statssekretær var med, ikkje utviklingsministeren.

Svar:

Samfunnssikkerhetsinstruksen stiller krav til at alle hendelser skal evalueres. Formålet er å lære, slik at neste krise kan bli bedre håndtert enn den forrige. Utenriksdepartementet gjennomførte derfor en grundig, intern gjennomgang av evakueringen fra Kabul; der alle involverte fikk anledning til å dele sine erfaringer fra sin rolle i operasjonen. Departementet ønsket at all tilgjengelig informasjon skulle inngå i gjennomgangen, også gradert informasjon. Gitt evakueringsoperasjonens omfang og viktighet, ble Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) engasjert for gjennomføringen for å sikre uavhengighet og perspektiver utenfra.

Som representanten er inne på i spørsmålet vil det ikke være anledning til å gjøre graderte deler av evalueringen offentlig. Disse delene utgjør en viktig del av rapporten og bakgrunnen for de ugraderte drøftelsene, slik at det ville gi et misvisende bilde av rapporten som helhet å utgi bare de ugraderte delene.

Men også et annet viktig moment veier inn: Hensynet til å sikre åpne og frie vurderinger i interne prosesser er et viktig hensyn bak offentliglovas bestemmelse om inntak for innsyn i interne dokumenter. FFIs rapport var fra starten ment å være en intern evaluering med fokus

på læringspunkter for departementet, og departementets ansatte bidro til gjennomgangen med det som klar forutsetning. For å sikre hensynet til åpen og frimodig meningsutveksling, er det viktig at dokumenter som er ment å være interne forblir interne. Om rapporten på tvers av forutsetningen blir offentliggjort, risikerer en at ansatte i senere evalueringsprosesser er mindre villig til å dele sine vurderinger og erfaringer åpent. Da vil det være fare for at en ikke fullt ut oppnår læringseffekten som er hovedformålet med evaluering av hendelser.

Jeg ønsker på denne bakgrunn ikke å gjøre om på evalueringsrapportens status som internt dokument. Samtidig vektlegger jeg at åpenhet rundt håndtering av kriser er viktig for folks tillit til de involverte statsorganene. Utenriksdepartementet har derfor lagt ut et sammendrag av rapporten på regjeringen.no. Jeg mener dette på en god måte ivaretar både behovet for åpenhet om innholdet i rapporten og informasjonssikkerhet og hensynet til åpen og fri meningsutveksling internt i departementet.

For å svare på Stortingets interesse i saken vil jeg også orientere Stortinget om evalueringsrapporten på en god måte, om det etterspørres.

SPØRSMÅL NR. 612

Innlevert 5. desember 2023 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen

Besvart 13. desember 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hvordan mener statsråden helseforetakene bør forholde seg til lokaldemokratiske vedtak og vil statsråden gjennom oppdragsbrev til Helse Nord for 2024 eller på andre måter sikre at driften av Helgeland rehabilitering får fortsette i tråd med det enstemmige kravet fra Nordland fylkesting?

BEGRUNNELSE:

26. september ble det kunngjort at regionhelseforetaket ikke fornyer kontrakten med Helgeland Rehabilitering i Sømna. Helgeland Rehabilitering er et stabilt og godt fagmiljø som gir rehabiliteringstjenester til 17 % av Nordlands befolkning. Å legge ned dette tilbudet er en svekkelse av tjenestetilbudet til befolkningen i området.

Alle partiene i Nordland Fylkesting har samlet seg bak en uttalelse der de blant annet skriver dette:

"Vi kan ikke godta at tjenester tas ut av Helgelandssykehuset på denne måten. Om Helse Nord nå ikke snur, og Helgeland Rehabilitering må legges ned, flyttes et godt og viktig bort fra 17 % av Nordlands befolkning. Helse Nord har i sin tildeling gjennomført en omfattende sentralisering av tjenestetilbudet. Dette rammer en stor region uten at dette er drøftet verken med kommuner, spesialisthelsetjenesten, eller brukerne. Dette er ikke i tråd med sørge-for ansvaret. Det er heller ikke i tråd med sentrale føringer.

Helse Nord må bidra til å sikre befolkningen på Helgeland likeverdige helsetjenester.

Nordland fylkesting ber igjen Helse Nord sikre videre drift av Helgeland Rehabilitering."

Svar:

Helse Nord RHF har orientert meg om at de har gjennomført en konkurranse om kjøp av spesialiserte soma-

tiske habiliterings- og rehabiliteringstjenester fra private avtaleparter, i tråd med lov om offentlige anskaffelser. Helse Nord RHF har på bakgrunn av konkurransen tildelt avtaler om spesialiserte habiliterings- og rehabiliteringstjenester både i Nordland, Troms og Finnmark. Det regionale helseforetaket opplyser at de nye avtalene vil gi befolkningen på Helgeland et godt tilbud også fremover. Denne anskaffelsen er for øvrig ikke en del av det oppdraget som Helse Nord RHF fikk om å vurdere oppgave- og funksjonsfordelingen i regionen.

Helgeland Rehabilitering eies som kjent av Sømna kommune. Sømna kommune deltok i konkurransen om anskaffelse av spesialiserte habiliterings- og rehabiliteringstjenester, men nådde ikke opp i konkurransen. Helse Nord RHF opplyser at Sømna kommunes endelige tilbud hadde en økonomisk kostnad som ikke kunne forsvares kvalitetsmessig, og som ville ha betydd at regionen hadde fått langt færre pasientopphold. Tilbudet hadde i tillegg

vesentlige mangler siden de heller ikke hadde tilgang til lege med relevant medisinsk spesialitet, noe som er en forutsetning for å yte spesialisert habilitering eller rehabilitering av god kvalitet. Kommunen oppfylte således ikke denne forutsetningen.

Sømna kommune var uenige i Helse Nord RHF's beslutninger om valg av leverandører og brakte saken inn for Salten og Lofoten Tingrett. Kjennelse i saken falt 24. november i år, og der vant Helse Nord RHF frem på alle punkter.

Jeg vil avslutningsvis være tydelig på at de avtaleinngåelsene som er gjort innen habiliterings- og rehabiliteringsfeltet i Helse Nord er gjennomført innenfor rammen av regelverket for offentlige anskaffelser, slik de også er forpliktet til. Det er derfor ikke anledning til å stille krav om at enkelte tilbydere skal tildeles kontrakt eller at særskilte hensyn skal ivaretas i slike avgjørelser.

SPØRSMÅL NR. 613

Innlevert 5. desember 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 13. desember 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hvor mye har kraftselskapene tjent på flaskehalsinntekter fra handel i intradagmarkedet med og i Norge, er Statkraft blant selskapene som har tjent på dette, og hvor raskt vil regjeringen fikse at fellesskapet får beholde disse pengene?

BEGRUNNELSE:

Det danske Forsyningstilsynet har i et brev til den danske systemoperatøren Energinet, påpekt at manglende innføring av flaskehalsinntekter i intradagmarkedet for strøm kan ha bidratt til de svimlende overskuddene for krafthandlere i 2022. Dette er omtalt i Europower 5.12 og EnergiWatch 29.11.

Det er altså grunn til å frykte at dette hullet i strøm-systemet har ført til stor privat berikelse for noen få, med penger som skulle gått til fellesskapet. Markedsavdelingen i Statkraft er blant de som har fått enorme bonuser fra strømhandel. I en artikkel publisert 1.12 bekrefter Statnett til Energi Watch at de ikke får flaskehalsinntekter fra intradagmarkedet.

Svar:

Forskjeller i pris mellom budområder i døgnet oppstår der det er begrenset overføringskapasitet, eller flaskehals, mellom to budområder. Handlet volum multiplisert med prisdifferansen utgjør det vi kaller flaskehalsinntekter. Flaskehalsinntektene tilfaller eierne av overføringskapasiteten. I Norge vil det si Statnett.

Dagens intradagmarked er basert på kontinuerlig handel. Aktørene mottar prisen de har bydd inn i markedet dersom de får tilslag, under forutsetning om at det er tilgjengelig handelskapasitet i intradagmarkedet. Kontinuerlig handel innebærer ingen auksjon hvor prisen klareres per budområde, og dermed ingen prisforskjeller som gir flaskehalsinntekter til systemoperatøren.

Det pågår et arbeid som vil legge til rette for at systemoperatørene kan få betalt for kapasiteten som gis i intradagmarkedet. Intradagauksjoner er planlagt innført i juni 2024, noe som vil effektivisere utnyttelsen av kapasiteten i intradagmarkedet, og gi flaskehalsinntekter til systemoperatørene også i intradagmarkedet.

Det frigis betydelig mer handelskapasitet i intradagmarkedet på danske og svenske overføringsforbindelser enn på norske. I Norge skjer mesteparten

av handelen i døgnmarkedet, hvor systemoperatøren får flaskehalsinntekter.

Jeg har ikke oversikt over hvor mye norske kraftselskap har tjent på handel i intradagmarkedet. Norske

kraftselskap kan også handle i intradagmarkedet utenfor Norge.

SPØRSMÅL NR. 614

Innlevert 5. desember 2023 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen

Besvart 8. desember 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Når legger regjeringen fram Nasjonal transportplan 2025-2036?

BEGRUNNELSE:

Nasjonal transportplan 2025-2036 er varslet våren 2024. Kan statsråden opplyse om et mer konkret tidspunkt for når den kommer.

Svar:

Regjeringen tar sikte på å legge frem meldingen om Nasjonal transportplan 2025–2036 i mars 2024. Vi tar forbehold om at det kan bli endringer i tidspunktet.

SPØRSMÅL NR. 615

Innlevert 5. desember 2023 av stortingsrepresentant Anna Molberg

Besvart 12. desember 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Hva er regjeringens vurdering av situasjonen for etablering av ny felles rekruttskole på Terningmoen og hva gjøres eventuelt på kortere sikt for å øke kapasiteten på rekruttutdanningen, siden antall vernepliktige i førstegangstjeneste i de neste årene skal øke vesentlig i tråd med vedtatt langtidsplan?

BEGRUNNELSE:

Det vises til regjeringens redegjørelse for forsinkelsen på Terningmoen i revidert nasjonalbudsjett 2023 der det kommer frem at felles rekruttutdanning har blitt mer kostbar enn anslått. Det vises videre til forsvarssjefens fagmilitære råd som konstaterer at det økonomiske han-

dlingsrommet må økes for at etableringen går etter intensjonene i gjeldende plan.

Svar:

Basert på forsvarssjefens fagmilitære råd i 2019 ble det gjennom Stortingets behandling av Innst. 87 S (2020–2021) til Prop. 14 S (2020–2021) vedtatt å etablere en ny felles rekruttskole for Forsvaret på Terningmoen.

Etter opprettelsen av Hærens skole for rekrutt- og fagutdanning (HSRF) høsten 2019 har skolen gjennomført rekruttutdanning for enkelte avdelinger i Hæren i tillegg til andre avdelinger i Forsvaret. Øvrig rekruttutdanning har foregått i de avdelingene som i dag utdanner vernepliktige soldater. Inntil kapasiteten på Terningmoen er

bygget ut vil rekruttutdanning fortsette ved avdelinger som i dag.

Som beskrevet i Prop. 1 S for Forsvarsdepartementet (2023-2024) er videreutviklingen av rekruttutdanningen en viktig oppgave for Hæren, og forsvarssjefen har i sitt fagmilitære råd fra juni 2023 gjort fornyede vurderinger av Forsvarets rekruttutdanning.

Det har siden Stortingets vedtak om etableringen av en felles rekruttskole vært en betydelig utvikling som på-

virker de opprinnelige forutsetningene som lå til grunn. Regjeringen vil i lys av dette og anbefalingene fra forsvarssjefen komme tilbake til Stortinget om den fremtidige innretningen av rekruttutdanningen gjennom arbeidet med den kommende langtidsplanen for forsvarssektoren. Som en del av dette arbeidet vil også behovet for eventuelle ytterligere tiltak vurderes.

SPØRSMÅL NR. 616

Innlevert 6. desember 2023 av stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes

Besvart 11. desember 2023 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Antallet jerv ligger langt over bestandsmål i region 3.

Vil statsråden tillate bruk av snøscooter i lisensfellingssperioden for å muliggjøre uttak i tråd med vedtatt kvote?

Svar:

Viltloven forbyr i utgangspunktet bruk av motorkjøretøy og luftfartøy til forfølgning, avledning og lokalisering av vilt i forbindelse med jakt, felling og fangst. Det er heller ikke lov å løsne skudd fra luftfartøy eller motorkjøretøy. Dette er også det klare utgangspunktet hva gjelder lisensfelling av jerv. Samtidig kan det gjøres unntak fra viltlovens utøvelsesregler innenfor rammen av Bernkonvensjonen ved felling av jerv for å avverge skade.

Fordi lisensfellingen av jerv ikke har vært like effektiv i alle områder, er det over flere år jobbet aktivt med tiltak som kan effektivisere fellingen. Det er gjennomført en rekke tiltak, som blant annet kursing av jegere, åpning for bruk av nye virkemidler, utvidelse av lisensfellingsperioden og ulike prosjekter lokalt/regionalt. Også når det gjelder motorferdsel er det gjort endringer spesifikt knyttet til lisensfellingen av jerv, og i forskrift er det åpnet for at kommunen kan gi tillatelse til bruk av snøscooter både for utkjøring og tilsyn med fangstbåser og utkjøring av åte og åtebuer.

Jeg mener det er viktig å holde fast ved at utgangspunktet skal være forbud mot aktiv bruk av motorferdsel for å forfølge, avlede eller lokalisere vilt. Dette blant annet fordi det vil kunne få betydelige negative konsekvenser for viltet som jaktes, naturmiljøet ellers og allmenn trivsel. Samtidig mener jeg de åpningene som i dag ligger i re-

gelverket legger til rette for bruk av snøscooter på en hensiktsmessig måte i forbindelse med lisensfelling av jerv.

Jeg vil også vise til at det i tillegg til ordinær lisensfelling fortløpende blir vurdert eventuelle ekstraordinære uttak av jerv i regi av Statens naturoppsyn. Det er Miljødirektoratet som vurderer behovet for slike uttak, og hvor vidt det pågår aktiv lisensfelling og effekten av denne i ulike områder inngår i vurderingene. Konkret for region 3 (Oppland), som representanten Jønnes spør særskilt om, har Miljødirektoratet så langt i inneværende lisensfellingssperiode fattet vedtak om ekstraordinære uttak av to jerv-er i deler av Skjåk og Lesja kommuner.

SPØRSMÅL NR. 617**Innlevert 6. desember 2023 av stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide****Besvart 14. desember 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram****Spørsmål:**

Hva er statsrådets vurdering av at Finland oppfordrer andre land til å innfri sine løfter om å øke ammunisjonsproduksjonen, og hva skal til for at regjeringen vurderer en tilsvarende investering i Nammos produksjon i Norge?

BEGRUNNELSE:

5. desember meldte en rekke internasjonale medier at Finland vil investere et betydelig beløp i å øke ammunisjonsproduksjonen i Finland for å understøtte Ukrainas forsvarskamp.

Det er angivelig snakk om å investere i økt produksjonskapasitet i Nammo Lapua, altså den delen av ammunisjonsprodusenten Nammo som er lokalisert i Finland. Nammo har også en betydelig ammunisjonsproduksjon i Norge, og den norske staten er tungt inne på eiersiden. Den finske investeringen beløper seg til flere titalls millioner euro, og et konkret vedtak skal etter det som blir opplyst fattes før jul. Finlands forsvarsminister sa i forbindelse med nyheten at han håper dette kan tjene som en oppfordring til andre land om å innfri sine løfter om å øke ammunisjonsproduksjonen.

Svar:

Finland og Norge er nære allierte i NATO. Det hersker bred enighet i alliansen om behovet for å øke produksjonskapasiteten, spesielt når det kommer til artilleriammunisjon og missiler. Derfor har regjeringen allerede gjort flere viktige grep for å øke produksjonskapasiteten i Norge. Representanten Søreide viser til et intervju der den finske forsvarsministeren uttaler at Finland i løpet av de kommende ukene vil presentere en plan for å øke produksjonskapasiteten. Jeg ser fram til å sette meg inn i planen når den blir lansert, og jeg deler min finske kollegas ambisjon om å øke produksjonskapasiteten for artilleriammunisjon i Norden.

Regjeringen plasserte i 2023 den største enkeltbestillingen hos Nammo noen sinne. Som kunngjort av Nammo selv bidrog bestillingen til at de tok beslutning om å gjøre investeringer for om lag 260 millioner kroner i maskiner og produksjonsutstyr. Dette førte til at Nammo kan øke produksjonskapasiteten og de fikk nødvendig forutsigbarhet til å plassere bestillinger hos underleverandører for å sikre fremtidige leveranser.

I NORDEFECO sammenheng har Nammo blitt tildelt kontrakt på om lag 600 mill. kroner for artilleriammunis-

jon til Ukraina, hvor Norge, Sverige og Danmark bidrar med om lag en tredel hver. Disse kontraktene bidrar ytterligere til økt produksjonskapasitet hos bedriften. Ytterligere kontrakter vil bli inngått etter hvert som Nammo får innhentet tilbud på drivladninger, brannrør og tennpatroner fra sine underleverandører.

I tillegg har regjeringen meldt Norge inn i EU-programmet «Act in Support of Ammunition Production» (ASAP). Deltakelse i programmet innebærer at bl.a. Nammo Raufoss A/S kan søke om støtte til å utvide sin produksjonskapasitet. Regjeringen har i denne sammenheng etablert en statlig medfinansieringsordning for prosjekter i Norge på inntil 950 mill. kroner. Norsk deltagelse i ASAP gir store muligheter for norsk industri og vil med god uttelling legge til rette for utvidet produksjonskapasitet i Norge i milliardklassen, finansiert av industrien, Norge og EU.

Regjeringen vurderer kontinuerlig tiltak for å styrke norsk produksjonskapasitet, inkludert hos Nammo Raufoss A/S.

SPØRSMÅL NR. 618**Innlevert 6. desember 2023 av stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen****Besvart 12. desember 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Hvor lang har arbeidet med disse vedtakene kommet, og kan Stortinget forvente at de kommer tilbake til behandling?

BEGRUNNELSE:

1. juni 2023 ble Inns. 388 S (2022-2023) behandlet i Stortinget. Der ble en rekke forslag om å styrke a-krimsentrene fremmet og vedtatt. Forslagene gikk på å gi a-krimsentrene flere nødvendige verktøy for å kunne utøve sin rolle mest mulig hensiktsmessig.

Svar:

Stortinget fattet fire anmodningsvedtak i forbindelse med behandling av Innst. 388 S (2022-2023):

- Stortinget ber regjeringen sørge for at a-krimsentrene prioriterer operative kontroller, sanksjonering og etterforskning, samt at kunnskapsinnhentingene innrettes for å understøtte dette.
- Stortinget ber regjeringen sørge for at man i a-krimssamarbeidet prioriterer bruk av arrest og utlegg fra kriminelle aktører.
- Stortinget ber regjeringen sikre at politiet har tydelige hjemler for deltakelse i kontrollgruppen og kunnskaps-

byggingen ved a-krimsentrene, og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med forslag til oppdaterte lovhjemler.

- Stortinget ber regjeringen sørge for at a-krimsentrene har en plan for samarbeidet med ikke-statlige aktører som er tett på ofrene for arbeidslivskriminalitet, samt at det etableres et kontaktpunkt / en tipsløsning.

Den 16. mai 2023 ble det gitt et felles oppdrag til Arbeidstilsynet, Arbeids- og velferdsetaten, Skatteetaten og politiet om videreutvikling av etatssamarbeidet mot arbeidslivskriminalitet. Dette arbeidet skulle blant annet se hen til funn og anbefalinger fra KPMG sin evaluering av a-krimssamarbeidet som ble levert i desember 2022. De samarbeidende etatene leverte statusrapport på arbeidet i september 2023, hvor det fremkom at de var godt i gang med å vurdere aktuelle veivalg for videreutvikling av a-krimssamarbeidet.

De fire anmodningsvedtakene som representanten Olsen har stilt spørsmål om bør ses i sammenheng med oppdraget som etatene fikk i mai 2023. Ulike løsninger må vurderes, slik at man på en best mulig måte svarer ut vedtakene og videreutvikler a-krimssamarbeidet.

En mer konkret fremdriftsplan for arbeidet ventes å foreligge i første kvartal 2024. Det vil bli redegjort for anmodningsvedtakene på vanlig måte i Prop1.S for (2024-2025).

SPØRSMÅL NR. 619**Innlevert 6. desember 2023 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth****Besvart 13. desember 2023 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen****Spørsmål:**

Viser til tidligere skriftlige spørsmål fra meg til klima- og miljøministeren dokument nr. 15:1766 (2022-2023).

Kan statsråden redegjøre for hva som har blitt gjort knyttet til CO₂-kvotetildelingene siden spørsmålet ble besvart i mars?

BEGRUNNELSE:

Viser til skriftlig spørsmål i dokument nr. 15:1766 (2022-2023).

Bakgrunnen for spørsmålet er en problemstilling for Elkem Thamshavn i Orkland kommune i Trøndelag. Elkem Thamshavn har mye spillvarme som kommer lokalsamfunnet til gode. Gjennom spillvarme sikres oppvarming til to fotballbaner, basseng og lavere priser på fjernvarme, for å nevne noe. Det er svært positivt at slik

spillvarme kommer lokalsamfunnet til gode. Alternativet er bruk av elektrisitet, som fremover vil kreve ytterligere økt kraftproduksjon.

Forslag til nye CO₂-kvotetildelinger ser ut til å føre til at Elkem Thamshavn i praksis enten må avvikle ordningen eller øke prisen for å kompensere kvotekostnaden på varmen som leveres. I verste fall kan man risikere at denne spillvarmen vil gå ut i fjorden. I Avisas Sør-Trøndelag har statssekretær Ragnhild Syrstad uttalt:

«Vi tar denne problemstillingen her på største alvor fordi det spenner bein under en viktig problemstilling som ligger foran oss. Dessverre tror jeg dette er et veldig dårlig eksempel på en skrivebordsøvelse som slår helt feil ut. Jeg må komme med en tur til Brussel så raskt som mulig for å få prøvd å retta opp i dette systemet. For dette gjelder sikkert flere enn Elkem.»

Videre sier hun:

«Det kan være det trekker ut i tid. Fra departementet sin side så må vi rette opp i systemet i sin helhet og ikke bare en enkeltsak. Da tar det ofte litt lenger tid. Vi er i hvert fall enige om at dette er helt "høl i haue"».

Statsråden svarte tidligere i år at det er pågående prosesser. Jeg ønsker gjerne en statusoppdatering på hva som er gjort i sakens anledning siden mars.

Svar:

Spørsmålet gjelder tildeling av vederlagsfrie kvoter i EUs klimakvotesystem, nærmere bestemt tildeling til virksomheter som – i tillegg til å drive en aktivitet som omfattes av kvotesystemet – også eksporterer overskuddsenergi fra aktiviteten sin.

Hvis virksomheter som anses karbonlekkasjeutsatte eksporterer varme som gjenvinnes fra prosessen til for-

mål som ikke anses karbonlekkasjeutsatte, fører det någjeldende EU-regelverket til at virksomhetene får tildelt færre og færre kvoter desto mer energi som eksporteres ut av virksomheten. En rekke norske virksomheter berøres av den aktuelle bestemmelsen i tildelingsregelverket, dvs. artikkel 10 nr. 5 bokstav (k) i forordning (EU) 2019/331. Om virksomhetene får tildelt færre kvoter dersom de eksporterer overskuddsvarme, svekkes incentivene til å utnytte overskuddsenergi. Dette er uheldig i den situasjonen Europa står i, med en alvorlig energikrise over hele kontinentet.

Politisk ledelse i Klima- og miljødepartementet har gjennom brev og møter med Kommisjonen påpekt at klimakvotereguleringen ikke bør svekke incentivene til å utnytte overskuddsenergi. Kommisjonen har lyttet til bekymringene og deler vårt syn. Det pågår derfor nå et arbeid i EU med å endre regelverket om tildeling av vederlagsfrie kvoter. Det er derfor svært gledelig at Kommisjonen nå har foreslått å fjerne den aktuelle bestemmelsen. Det kan dermed bli en slutt på at virksomhetene får redusert vederlagsfri tildeling av kvoter når de eksporterer overskuddsenergi. De aktuelle endringene er nå på offentlig høring og forventes formelt vedtatt i mars 2024.

Ifølge opplysninger fra Miljødirektoratet, som deltar i ekspertgruppen som arbeider med å forberede endringene i regelverket om tildeling av vederlagsfrie kvoter, ligger det an til at den aktuelle bestemmelsen vil bli endret med virkning fra og med neste tildelingsperiode (2026-2030). Det tyder dermed på at tildelingen for inneværende tildelingsperiode (2021-2025) ikke vil bli oppjustert, men jeg vil løfte problemstillingen på nytt i mitt neste møte med kommisjonen.

SPØRSMÅL NR. 620

Innlevert 6. desember 2023 av stortingsrepresentant Guri Melby

Besvart 14. desember 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Hvilke initiativ tar Norge for å hindre omgåelse av sanksjonene mot Russland fra Kina og er Norge villig til å innføre sanksjoner mot utvalgte kinesiske selskaper dersom Kina ikke avslutter eksport av flerbruksteknologi/-materieill til Russland?

BEGRUNNELSE:

EU har varslet at de vil innføre sanksjoner mot 13 utvalgte kinesiske selskaper dersom Kina ikke avslutter eksport av flerbruksteknologi og/eller -materieill til Russland. Kina skal ha sluttet å eksportere våpen til Russland, men skal ha eksportert annet utstyr som kan ha militær nytte. Dette er utgjør uakseptabel sanksjonsomgåelse. Dette mulige initiativet fra EU skal angivelig bli videreformidlet

og diskutert under denne ukens møte i Beijing mellom Xi Jinping, Charles Michel og Ursula von der Leyen.

Svar:

Russlands folkerettsstridige aggresjonskrig mot Ukraina har så langt ikke bare medført store tap av menneskeliv, men også påført Ukraina alvorlige materielle ødeleggelser det vil ta lang tid å gjenoppbygge. Land som aktivt støtter Russlands krigføring bidrar til de tap og lidelser aggresjonskrigen medfører.

På grunn av Russlands folkerettsstridige aggresjonskrig mot Ukraina har EU innført historisk omfattende sanksjoner mot Russland. Norge står sammen med resten av Europa i denne sanksjonspolitikken. Målet med sanksjonene er å redusere Russlands evne til å finansiere krigen i Ukraina, samt svekke Russlands evne til å føre krig ved å hindre tilgangen til innsatsvarer. For å lykkes må sanksjonene være effektive. For å forhindre omgåelser har vi tett dialog med EU og andre land som har sluttet opp om sanksjonene mot Russland.

Rapportene om at Kina skal ha eksportert utstyr og teknologi til Russland – til bruk både til sivile og militære formål – gir grunn til bekymring. Overfor kinesiske myndigheter har vi, både på politisk nivå og embetsnivå, informert tydelig om norsk syn på krigen og oppfordret Kina til å bruke sin innflytelse overfor Moskva til å få Russland til å avslutte kamphandlingene. Vi har også vært tydelige på at eventuell kinesisk militær støtte til Russland vil få betydelige negative følger for landets forhold til Europa. Dette budskapet står vi sammen med allierte og partnere om.

Norge har ikke tradisjon for å innføre sanksjoner alene. Regjeringen har heller ikke fullmakt i sanksjon-sloven – fremmet for Stortinget av Regjeringen Solberg i statsråd 18. desember 2020 – til å treffe vedtak om slik alenegang. Regjeringen har hjemmel til å gjennomføre sanksjoner vedtatt i mellomstatlige organisasjoner, eller som ellers har bred internasjonal oppslutning. En sterk, samlet front er etter mitt syn nødvendig for at sanksjonene skal være effektive.

SPØRSMÅL NR. 621

Innlevert 6. desember 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 18. desember 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Mener NSM at bruk av den kinesiske applikasjonen TikTok på en statsråds digitale tjenesteenheter med tilgang til departementenes interne digitale infrastruktur og tjenester i perioden august 2022 til oktober 2022, var i henhold til NSMs 13 råd for bedre sikkerhet på mobile enheter med den utforming og det innhold disse rådene hadde i perioden august 2022 – oktober 2022?

BEGRUNNELSE:

Det vises til mitt skriftlige spørsmål nr. 465 av 17.11.23 med videre henvisning til tidligere spørsmål om samme tema, samt til statsrådets besvarelse av spørsmålet den 22.11.23. Statsrådets besvarelse består av to komponenter, uten at det gis et konkret svar på det som etterspørres. Den første komponenten er at statsråden viser til sin egen besvarelse av mine tidligere skriftlige spørsmål om samme tema, den andre komponenten er det fremholdes at NSM mener de generelle rådene for sikker mobilbruk i tilstrekkelig grad møter de sikkerhetsutfordringene

som har foranlediget mine spørsmål og det understrekes at rådene er tydelige på hvordan brukere bør forholde seg for å beskytte skjermingsverdige verdier.

Da NSM trekkes inn i besvarelsen av spørsmålene på denne måten, vil spørsmålsstiller benytte anledningen til å be om NSMs vurdering av om bruk av den kinesiske applikasjonen TikTok på en statsråds digitale tjenesteenheter med tilgang til departementenes interne digitale infrastruktur og tjenester i perioden august 2022 – oktober 2022, var i henhold til NSMs 13 råd for bedre sikkerhet på mobile enheter med den utforming og det innhold disse rådene hadde i perioden august 2022 – oktober 2022. Det vises i forlengelsen av at spørsmålet stilles direkte til NSM, til at statsråden i besvarelsen av mitt skriftlige spørsmål nr. 530 den 04.12.23 viser til at spørsmålet må rettes til underliggende etat – Politidirektoratet – og spørsmålet som er stilt blir på denne bakgrunn ikke besvart. Spørsmålsstiller oppfatter denne grensdragningen mellom politisk ledelse og underliggende etat, med den tilhørende konsekvens at statsråden ikke besvarer spørsmålet, dithen at det må være adgang for Stortinget til å stille spørsmål

direkte til den underliggende etat. Det bes om at NSM begrunner svaret.

Svar:

Som jeg redegjorde for i ordinær spørretime i Stortinget 8. februar 2023, så forholder jeg meg til de råd og retningslinjer som gjelder for mobilbruk, bl.a. fra NSM.

Jeg viser til mine tidligere svar i anledning samme tematikk, både i ordinær spørretime og på skriftlige spørsmål. Jeg kan ikke se at representantens spørsmål nå reiser andre problemstillinger enn de jeg har besvart tidligere. Jeg viser blant annet til spørsmål nr. 2794 som ble besvart av meg 14. august 2023. Jeg viser for øvrig til NSMs nettsider hvor NSMs generelle råd som gjelder alle apper er publisert.

SPØRSMÅL NR. 622

Innlevert 6. desember 2023 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth

Besvart 18. desember 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvorfor vil ikke regjeringen komme til Stortinget med en tilleggsproposisjon for å sikre dekning av reelle kostnader til flyktningankomster, sånn at blant annet politiet kan la være å nedbemanne?

BEGRUNNELSE:

Vest Politidistrikt forteller til TV2 (5. desember 2023) at nærmere 80 politifolk som jobber med å registrere flyktninger har fått oppsigelse. Dette skal delvis skyldes at registreringen av asylsøkere skal skje samlet på Nasjonalt Ankomstsenter i Råde kommune. Det kan være hensiktsmessig å igjen sikre en samlet registrering og innkvartering. Men også at det er budsjettert med et lavere antall flyktninger i statsbudsjettet for 2024. Regjeringen har lagt UDIs junianslag for ankomster til grunn på totalt 25 000 flyktninger, hvilket er vesentlig lavere enn det anslaget UDI nå opererer med for neste år (totalt 35 000 flyktninger). Regjeringen har anmodet kommunene om å bosette 37 000 flyktninger neste år. Høyre har gjentatte ganger pekt på at det skaper stor usikkerhet for kommunene og andre deler av ankomstkjeden når regjeringen i praksis underbudsjetterer. At politiet må redusere antall ansatte er i seg selv svært problematisk. Det er også svært problematisk om politiet i praksis må nedbemanne og dermed ikke har beredskap til å håndtere den flyktningstrømmen som kommer.

Svar:

Det er lagt til grunn for forslaget til statsbudsjett for 2024 at det vil komme 20 000 fordrevne fra Ukraina og 5000 andre asylsøkere i løpet av 2024. Til tross for at det har

kommet flere flyktninger fra Ukraina i løpet av 2023 enn dette nivået, er det fortsatt lagt til grunn at vi befinner oss i et mellomscenarier for ankomster både i 2023 og i 2024.

De siste prognosene som er tilgjengelig for ankomster i 2024 inneholder et punktanslag for flyktninger fra Ukraina i 2024, som er oppjustert sammenliknet med det som ligger til grunn for budsjettforslaget fra 20 000 til 30 000. Risikoen for at det vil komme flere asylsøkere i 2024 enn det som er lagt til grunn i Prop 1 S har med andre ord økt.

Ankomstnivået til Norge i tiden fremover er likevel svært usikkert. Vi anser budsjettet som realistisk budsjettet ut fra den informasjonen som forelå da budsjettet ble utarbeidet. Situasjonen på migrasjonsfeltet er alltid slik at det er stor usikkerhet om ankomstnivåene i fremtiden. For 2024 er kanskje usikkerheten ekstra stor, som følge av situasjonen Europa står i. Derfor er det planlagt for at politiet, UDI og IMDi har beredskap til å håndtere ankomstnivåer noe utover det som ligger i prognosen. Det fins både scenarier som tilsier at det kan komme færre ankomster enn det som er lagt til grunn i budsjettet for 2024 og scenarier som tilsier en betydelig økning. Regjeringen følger ankomstsituasjonen nøye, men de siste justeringene i prognosene, med tilhørende usikkerhet, er ikke vurdert som tilstrekkelig til at det er grunn til å legge fram en tilleggsproposisjon om ankomstene til Norge.

Innretningen på registreringskapasiteten i 2024 er fastsatt i dialog mellom departementet, politiet og UDI. Flere forhold er vurdert ifm. fastsetting av innretning. Særlig viktig har vært hensynet til behovet for rask og effektiv registrering, beredskap til å håndtere svingninger i antall ankomster og en effektiv organisering av venteinnkvarteringen og videre innkvartering i asylmottak. Det vurderes løpende om det er nødvendig med endringer i innretningen.

Det har vært svært høye ankomsttall av ukrainere til Norge sammenliknet med andre nordiske land gjennom de siste månedene. Bl.a. for å sikre at flyktingene blir tatt imot på en effektiv måte, og på en måte som i seg selv ikke bidrar til en tiltrekningseffekt, ønsker regjeringen at ukrainere som skal bo i mottak skal registreres og innkvarteres i tilknytning til Nasjonalt ankomstsenter i Råde.

Det vil ikke lenger tilbys innkvartering i tilknytning til de desentraliserte registreringsstedene. Dette, i kombinasjon med øvrige endringer i regelverket regjeringen kommuniserte ut 7. desember d.å., vil kunne bidra til at ankomstene til Norge blir mer på samme nivå som ankomstene til øvrige nordiske land.

SPØRSMÅL NR. 623

Innlevert 7. desember 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 15. desember 2023 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande

Spørsmål:

Kan statsråden liste opp kva kvar enkelt fylkeskommune har fått overført til dette formålet?

GRUNNGJEVING:

Regjeringen har foreslått reduksjon i fergepriser og gratis ferjer for samband under eit vist nivå samt uten omkjøringsmuligheter.

Svar:

Eit av måla i Hurdalsplattforma er gratis ferje på alle ferjesamband med under 100 000 passasjerar årleg, samt ferjer til øyer og andre samfunn utan vegforbindelse til fastlandet. Regjeringa har òg sett som mål å redusere billettprisane med 50 prosent samanlikna med billettprisane 1. januar 2021. Det har vi no lagt til rette for, og staten har kompensert fylkeskommunane for inntektsbortfallet gjennom auka overføringar over rammetilskotet.

Dei to tiltaka – gratis ferjer for somme samband og halvering av prisane på resten – har blitt innført gradvis frå 2021 til i dag, og får heilårsverknad med full effekt frå 2024. Den samla kompensasjonen for fylkeskommunane i 2024 summerer seg til om lag 1 046 mill. kroner (prisjustert til 2024-kroner). Dette beløpet inkluderer òg midlane som Solberg-regjeringa foreslo til takstreduksjonar i 2022, jf. Prop. 1 S (2021-2022). Av beløpet på 1 046 mill. kroner, utgjer det 258 mill. kroner.

Kompensasjonen blir fordelt mellom fylkeskommunane ut frå andelen av inntektsbortfallet. I perioden 2021–2023 har inntektsbortfallet for den enkelte fylkeskommune blitt berekna på ulike måtar for høvesvis gratis ferje og den generelle takstreduksjonen.

Kompensasjonen for gratis ferje har i 2022 og 2023 blitt fastsett ut frå storleiken på billettinntektene på det enkelte ferjesamband i 2019. Tal for 2019 er brukt sidan pandemien førte til ein sterk nedgang i inntektene på mange ferjesamband i 2020. Kompensasjonen vart løyvd over skjønnsstilskotet i 2022 og med ei særskilt fordeling innanfor rammetilskotet i 2023, jf. oversikt per fylkeskommune i tabellen under. I berekninga av kompensasjonen er det tatt omsyn til at sambanda som kjem inn under ordninga med gratis ferjer, òg blir kompensert gjennom løyvinga til generell takstkompensasjon. Denne løyvinga blir trekt frå kompensasjonen for gratis ferjer, slik at det same inntektsbortfallet ikkje blir kompensert dobbelt.

Kompensasjonen til takstreduksjon har i perioden 2021–2023 blitt fordelt etter dei estimerte billettinntektene som blir brukt i utrekninga av kriteriet normerte ferjekostnader i kostnadsnøkkelen for fylkeskommunane. I 2022 og 2023 er dette gjort ved å korrigere på utrekninga av ferjekriteriet, og fordelinga er derfor ikkje vist særskilt i Grønt hefte (den berekningstekniske dokumentasjonen til statsbudsjettet som viser fordelinga av rammetilskot per fylkeskommune). Det er likevel mogleg å lage eit anslag på korleis kompensasjonen er fordelt ut frå dei estimerte billettinntektene til kvar enkelt fylkeskommune. Anslaget er vist i tabellen under.

Tabell 1 Anslag på fordeling av kompensasjon for takstreduksjon og innføring av gratis ferjer. Millionar kroner, nominelle tal

Fylkeskommune	Takstreduksjon		Gratis ferje		
	2021	2022	2023	2022	2023
Viken	1,0	3,3	6,4	0,0	5,5
Oslo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Innlandet	0,2	0,6	0,6	0,6	1,1
Vestfold og Telemark	0,0	3,3	5,0	3,7	6,1
Agder	1,3	4,1	5,9	0,4	2,0
Rogaland	4,4	13,7	16,1	8,9	16,9
Vestland	39,6	122,7	163,9	15,6	34,1
Møre og Romsdal	57,9	179,5	212,3	7,1	23,4
Trøndelag	19,4	60,1	76,7	4,4	9,4
Nordland	18,6	57,7	79,3	29,2	59,1
Troms og Finnmark	11,2	34,8	48,1	13,0	23,2
Sum	153,6	479,9	614,4	83,0	180,8

Frå og med 2024 er kompensasjonen for både gratis ferjer og reduserte ferjetakstar fordelt gjennom ein justert versjon av kriteriet normerte ferjekostnader i kostnadsnøkkelen, i tråd med forslaget frå regjeringa i Prop. 112 S (2022–2023) Kommuneproposisjonen 2024. Justeringane som er gjort i ferjekriteriet skal sikre at kompensasjonen for takstreduksjon og gratis ferjer blir fordelt mest mogleg riktig. Dei fylkeskommunane som har den største reduksjonen i billettinntekter, skal òg ha den største delen av kompensasjonen. I praksis skjer dette ved at kompensasjonen er fordelt om lag som etter fylkeskommunane sin prosentdel av dei estimerte billettinntektene i utrekninga av ferjekriteriet.

Ei endring i modellen for å rekne ut ferjekriteriet frå og med 2024 gjer at det ikkje er mogleg å berekne nøyaktig korleis kompensasjonen for gratis ferjer og/eller reduserte ferjetakstar er fordelt til den enkelte fylkeskommunen. Justeringane i utrekninga av kriteriet bygger mellom anna på analysar av billettinntektene slik dei var våren

2022, altså etter at takstane allereie var justert ned samanlikna med januar 2021. Dette gjer det umogleg å isolera dei ulike effektane for den einskilde fylkeskommunen, sidan ein ikkje har tal på korleis modellen for å estimere billettinntekter ville vore utan takstreduksjon og gratis ferje. For å gjere ei slik berekning ville det òg vore nødvendig å hente inn grunnlagsdata for ferjesambanda som i dag er gratis, som departementet ikkje har og som truleg ikkje finst. Med den nye modellen blir det mellom anna teke omsyn til kor stor del av køyretøya på eit ferjesamband som nyttar rabattordningar. Opplysningar om dette finst ikkje for samband som er gratis, sidan dei uansett ikkje tek betaling.

Dette betyr at det ikkje er mogleg å berekne korleis ferjekriteriet ville vore utan takstreduksjon og gratis ferjer, og dermed kan ein heller ikkje berekne korleis kompensasjonen på 1 046 mill. kroner er fordelt i forslaget til statsbudsjett for 2024.

SPØRSMÅL NR. 624

Innlevert 7. desember 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 14. desember 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Vil regjeringen ta initiativ til å innføre et nasjonalt pakkeforløp for kolspasienter, og i så fall, kan ministeren gi en

tidsramme for implementeringen av dette for å sikre utredning, behandlingsstart og oppfølging?

BEGRUNNELSE:

Kols er en alvorlig tilstand som reduserer livskvaliteten betydelig og utgjør en økende byrde for både enkeltpersoner og helsevesenet. Undersøkelser indikerer at tilbudet for kolspasienter i kommunene er varierende og i mange tilfeller utilstrekkelig, samt at oppfølgingen ikke er systematisk. LHL, som pasientorganisasjon for gruppen, har tydelig påpekt behovet for et nasjonalt pakkeforløp for kolspasienter for å bedre struktur og kvalitet i behandlingen av kols.

Svar:

Kronisk obstruktiv lungesykdom (KOLS) er som navnet sier en kronisk sykdom, og det er en sykdom som rammer mange mennesker. Rundt 150 000 personer i Norge har KOLS, og omtrent 10 000 pasienter med KOLS blir lagt inn på sykehus hvert år. Riktig diagnose og behandling, samt god oppfølging er viktig for å håndtere symptomer og bremse sykdomsutvikling.

Mange sykehus arrangerer lærings- og mestringskurs for pasienter med KOLS, slik at de får hjelp til å mestre hverdagen og oppleve bedre forståelse og kontroll over egen situasjon. Pårørende kan ofte også delta på disse kursene. Flere sykehus har utarbeidet pasientforløp for KOLS, og det er utarbeidet flere e-læringskurs.

Spesialisthelsetjenesten har en viktig rolle i diagnostikk, behandling, forskning og kunnskapsutvikling, men de fleste pasientene følges opp i kommunen. Fastleger med kunnskap om medisinsk behandling, fysioterapi og mestringskurs er sentrale deler av kommunens tilbud. Mange steder har frisklivssentralene tilbud til personer

med KOLS. Pasientens helsekompetanse er vesentlig, og her bidrar også pasientorganisasjonen LHL til kunnskap innen mange områder, blant annet gjennom en egen rådgivningstjeneste.

Nasjonale pasientforløp og pakkeforløp tilhører sammen med veiledere og retningslinjer, normerende produkter for helse- og omsorgstjenesten som Helsedirektoratet har et lovfestet mandat for å utgi. Utarbeidelse av normerende produkter er en omfattende prosess, og produktene skal også oppdateres i tråd med faglig utvikling. Det vil ikke være mulig å etablere nasjonale pasientforløp eller retningslinjer innen alle fagområder. Nasjonale pasientforløp og pakkeforløp er spesielt nyttige for organisering av utredning, behandling og oppfølging, og ved behov for ansvarsplassering og konkrete forløpstider. En konsekvens kan være økt rapporteringsbyrde for helsepersonell. Innen fagområdet KOLS finnes allerede en nasjonal faglig retningslinje, som ble faglig oppdatert i fjor i henhold til nasjonal og internasjonal forskningsbasert kunnskap. Den er særlig rettet mot den kommunale helse- og omsorgshelsetjenesten.

Representanten Hoksrud sier i sin begrunnelse at «LHL har påpekt behovet for et nasjonalt pakkeforløp». Pasientorganisasjoner som LHL har betydningsfull kompetanse og erfaring som er viktig for helsemyndighetenes vurderinger og prioriteringer, og har mulighet til å gi innspill til helsemyndighetene om sin vurdering av et nasjonalt forløp som virkemiddel for god behandling og oppfølging av personer med KOL. Samtidig eksisterer det i dag en nasjonal faglig retningslinje, pasientforløp utviklet av sykehusene og tilbud i kommunene.

SPØRSMÅL NR. 625

Innlevert 7. desember 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 14. desember 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Kan statsråden bekrefte at det er dette som nå gjelder, og eventuelt hvilke instanser som har anbefalt, behandlet og til sist besluttet denne endringen?

BEGRUNNELSE:

Helse Sør-Øst sier det nå er dråpesmitte nivå som gjelder for norsk pandemilager i stedet for luftbåren smitte og

at Helse Sør Øst som en konsekvens av dette reduserer måltallene for smittevernustyr på pandemilageret med 85 %.

Svar:

Det ble i mars 2020 opprettet en midlertidig innkjøps-, logistikk- og distribusjonsordning for smittevernustyr. I Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021) ble det foreslått å bevilge

midler til oppbygging, drift og vedlikehold av et lager for smittevernutstyr, jf. Innst. 11 S (2020–2021). Forslaget innebar etablering et nasjonalt beredskapslager for smittevernutstyr med volum tilsvarende 6 måneders pandemiforbruk i tjenesten. Forbruket på seks måneder ble beregnet med utgangspunkt i et reproduksjonstall på 1,1 under Covid-19-pandemien, dvs. med dråpesmitte. Det ble presisert at lageret skulle kunne supplere helsetjenesten med smittevernutstyr dersom det oppstår behov for dette, men at det ikke kommer til erstatning for kommunenes og sykehusenes ansvar for å sørge for tilstrekkelig smittevernutstyr i egen tjeneste.

Helsedirektoratet fikk høsten 2020 i oppdrag å utrede permanent beredskapslager for smittevernutstyr. Helsedirektoratet leverte en rapport som svar på oppdraget den 26. november 2020. Rapporten dannet grunnlag for innspill til statsbudsjettet og i Prop. 1 S (2021–2022) ble det foreslått en bevilgning på 150 mill. kroner til beredskapslager. Bevilgningen skulle dekke tilskudd til drift, forvaltning, videre oppbygging og utvikling av nasjonalt beredskapslager for smittevernutstyr inkl. personlig verneutstyr.

Det vises videre til Prop. 1 S (2022–2023) og Innst. S 11 (2022–2023) hvor det ble foreslått at lageret etableres som et permanent nasjonalt beredskapslager og at det er de regionale helseforetakene som leier lager, eier varebeholdningen og står for innkjøp, rullering og utvikling av lageret.

Det vises videre til Prop. 1 S (2023–2024) hvor det presiseres at lageret i 2024 i hovedsak skal tilsvare et volum tilsvarende seks måneders pandemiforbruk av smittevernutstyr som under Covid-19. Videre presiseres det at drift, forvaltning og reanskaffelse av smittevern-utstyr til det nasjonale beredskapslageret skal dekkes innenfor bevilgningsrammen.

For 2023 er det anslått at drift og forvaltning av det nasjonale beredskapslageret kan komme på 140 mill. kroner. Det innebærer at det innenfor bevilgningen i 2024 er rom for noe reanskaffelse. Ubrukte midler kan også benyttes til reanskaffelse.

Det nasjonale beredskapslageret er et rullerende lager. Mye smittevernutstyr ble kjøpt inn i 2020 og 2021 og vil gå ut på dato i samme tidsperiode. Til tross for rullering, vil det være behov for å kassere et betydelig volum. Gitt en holdbarhet på fem år må inntil 20 prosent av lageret erstattes årlig. For å komme inn i en ordning med løpende rullering med anskaffelse av inntil 20 prosent av planlagt volum årlig, vil det derfor for enkelte produkttyper kunne være et lavere volum enn planlagt i en periode.

Det er ikke vedtatt noe konkret måltall i statsbudsjettet til de ulike produktene som inngår i beredskapslageret utover at lageret i 2024 i hovedsak skal tilsvare et volum tilsvarende seks måneders pandemiforbruk av smittevernutstyr som under Covid-19.

I Prop. 1 S (2022–2023) er det beskrevet at den langsiktige løsningen fremover for en robust forsyning av smittevernutstyr vil legge vekt på flere elementer, blant annet:

- Nasjonalt beredskapslager for smittevernutstyr
- Forskriftsfestet krav om beredskapslagre i sykehus og kommuner
- Internasjonalt samarbeid
- Mulig produksjon-/beredskapsavtaler med leverandører.

Forslag til forskriftsfesting av krav til kommuner og sykehus om å sørge for tilgang til smittevernutstyr ved å ha beredskapslager eller avtaler med leverandører i Norge, ble sendt på høring høsten 2023 med høringsfrist 1. november 2023.

Det er et mål at dette samlet sett skal legge til rette for fortsatt robust pandemiberedskap.

SPØRSMÅL NR. 626

Innlevert 7. desember 2023 av stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson

Besvart 14. desember 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til å styrke delvis uføres rettigheter?

BEGRUNNELSE:

Jeg har blitt kontaktet av en ufør kvinne som tidligere mottok gradert uføretrygd, men som nå mottar full uføretrygd. Hun mener at hun får lite uttelling for sin arbeidsinnsats da hun var delvis ufør i beregningen av full

uføretrygd. Slik jeg har forstått det, er årsaken at Folketrygdloven § 12-11 andre ledd sier at den samlede inntekten som legges til grunn i beregningen ikke kan overstige det høyeste av tidligere fastsatt beregningsgrunnlag og pensjonsgivende inntekt. Jeg vet at flere er opptatt av denne tematikken. Det hadde derfor vært nyttig å få informasjon om bakgrunnen og intensjonen bak denne delen av lovverket, og om statsråden mener at loven er rettfærdig og fungerer bra. Se også skriftlig spørsmål nr. 15:439 (2023-2024).

Svar:

Ved delvis tap av inntektsevne gis det gradert uføretrygd fra folketrygden som kompensasjon for den delen av inntektsevnen som har falt bort.

Mottakere av gradert uføretrygd er vurdert å ha en resterende inntektsevne, og som er et grunnlag for å kunne ta deltidsarbeid kombinert med en gradert uføretrygd. Normalt vil det gi økonomisk uttelling i form av arbeidsinntekt, i tillegg til den ikke-økonomiske verdien av å kunne delta i arbeidslivet.

Dersom uføregraden er fastsatt til lavere grad enn 100 prosent, kan brukeren fremme krav om økt uføregrad hvis inntektsevnen blir ytterligere nedsatt. I slike tilfeller kan det fastsettes et nytt uføretidspunkt dersom dette er til fordel for mottakeren. Fastsetting av nytt uføretidspunkt vil være aktuelt dersom beregningsgrunnlaget for uføretrygd vil bli høyere dersom det fastsettes et nytt uføretidspunkt. En som tidligere har fått innvilget for eksempel 50 prosent uføretrygd og som senere får økt uføregraden til 80 prosent, vil få en uføretrygd med 80 prosent av beregningsgrunnlaget fastsatt ved opprinnelig uføretidspunkt eller med 80 prosent av beregningsgrunnlaget fastsatt ved nytt uføretidspunkt. Det er ikke mulig å motta to graderte uføretrygder eller én uføretrygd med to separate beregningsgrunnlag.

Uføretrygd beregnes på grunnlag av den gjennomsnittlige pensjonsgivende inntekten i de tre beste av de fem siste kalenderårene før uføretidspunktet. Uføretrygden er ikke pensjonsgivende inntekt. Det er derfor gitt egne regler for fastsetting av beregningsgrunnlag for år hvor personen har mottatt uføretrygd i § 12-11 andre ledd. Disse er aktuelle når det skal vurderes om det skal settes et nytt uføretidspunkt ved økning av uføregrad. I slike tilfeller skal pensjonsgivende inntekt og inntekt lik tidligere fastsatt beregningsgrunnlag justert for uføregrad, inngå i det nye beregningsgrunnlaget. Den samlede inntekten kan likevel ikke overstige det høyeste av tidligere fastsatt beregningsgrunnlag og pensjonsgivende inntekt (såkalt begrensingsregel).

Bakgrunnen for bestemmelsen er beskrevet i Prop.130 L (2010-2011) pkt. 7.3.2:

«I kapittel 8 foreslås det at uføregraden ikke lenger skal fastsettes på nytt dersom en har (høy) arbeidsinntekt ved siden av

uføretrygden. Uten begrensninger på samlet inntekt, vil dette kunne føre til en uforholdsmessig høy samlet inntekt når det gis et tillegg på grunn av uførheten. For eksempel kan en ha inn til 80 prosent stilling selv om uføregraden opprinnelig er satt til 50 prosent, og samlet inntekt kan da svare til en 130 prosents stilling. Det foreslås derfor at den samlede inntekten for år da en har mottatt uføretrygd begrenses til 100 prosent av beregningsgrunnlaget for uføretrygden.»

Det vil være urimelig overfor uføre som i utgangspunktet fikk fastsatt riktig uføregrad dersom personer som i utgangspunktet fikk fastsatt en for høy uføregrad, og derfor har jobbet mer enn uføregraden tilsier, får uttelling for dette i form av et høyere beregningsgrunnlag. Jeg mener derfor at det ikke uten videre bør fastsettes et høyere beregningsgrunnlag dersom en som øker uføregraden sin, tidligere har hatt høyere inntekt enn uføregraden tilsier.

Jeg er likevel ikke sikker på om dagens regler om endring av uføretidspunkt og beregningsgrunnlag er hensiktsmessige. Begrensingsregelen gjør at det i liten grad er mulig å få fastsatt et høyere beregningsgrunnlag for personer som hadde jevn inntekt før det opprinnelige uføretidspunktet, men som senere har hatt god produktivtvekst i deltidsstilling. Derimot gir reglene mulighet til å få fastsatt et høyere beregningsgrunnlag for personer som hadde variabel inntekt i årene før det opprinnelige uføretidspunktet, selv om de ikke senere har blitt mer produktive i deltidsstilling.

Jeg vil derfor ta initiativ til en gjennomgang av reglene om endring av uføretidspunkt for å undersøke om det kan utformes mer hensiktsmessige regler og som også ivaretar de ulike hensynene i uføretrygdordningen.

SPØRSMÅL NR. 627**Innlevert 7. desember 2023 av stortingsrepresentant Stine Westrum****Besvart 13. desember 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan jeg be om å få oversendt Jernbanedirektoratets vurdering som det vises til i statsrådens svar til representanten Geir Jørgensen, og om en gjennomgang av hva statsråden har gjort på feltet de siste månedene og hva status er for å unnta Norge kravet om at all persontogdrift skal konkurranseutsettes i framtida?

BEGRUNNELSE:

Den 24. desember går fristen for å bruke unntaksbestemmelsene i EU-reglene på jernbanefeltet for å unngå å bli tvunget til å konkurranseutsette persontogdrift. I Hurdal-splattformen slo regjeringspartiene fast at man «så raskt som mulig» skulle gå i dialog med EU for å sikre seg dette. Statsråden har svart min kollega representant Geir Jørgensen (Dok. Nr. 15:52 (2023-2024)) at Jernbanedirektoratet har vurdert handlingsrommet for dette, og at statsråden vurderte innretningen av den videre dialogen med EU for en nærmere avklaring av disse forholdene.

SPØRSMÅL NR. 628**Innlevert 7. desember 2023 av stortingsrepresentant May Helen Hetland Ervik****Besvart 15. desember 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Kan arbeids- og inkluderingsministeren garantere at kommunene får nødvendige økonomiske overføringer slik at de kan håndtere økte lokale utfordringer kommunene får med å ta imot og integrere flere flyktninger i de kommende år, uten at det skal gå ut over kommunens innbyggere?

BEGRUNNELSE:

Mottak av flyktninger fra Ukraina er utfordrende for tjenestetilbudet i kommunene.

Økt flyktningestrøm gir økte utfordringer for den enkelte kommunes helsetilbud, boligsituasjon, plass og oppfølging i skole og barnehage og språkopplæring.

Svar:

Samferdselsdepartementet er fremdeles i dialog med Jernbanedirektoratet om handlingsrommet for å direktetildele avtaler om kjøp av persontransport med tog etter 25. desember 2023. Jernbanedirektoratets leveranse av 29. september 2023 er derfor unntatt offentlighet etter offl. § 15 1. ledd 1. punktum.

Det har som følge av arbeidet som fremdeles pågår for å utrede handlingsrommet til å direktetildele avtaler om kjøp persontransport med tog ikke vært ytterligere kontakt med EU utover den som er beskrevet i svar på spørsmål nr. 52 til skriftlig besvarelse fra representant Geir Jørgensen som ble besvart 13. oktober 2023. Det ble i oktober avholdt møte mellom Samferdselsdepartementet, Jernbanedirektoratet og EFTAs overvåkningsorgan ESA der direktetildeling av avtalene om persontransport med tog på Østlandet ble diskutert. Samferdselsdepartementet gjentok i dette møtet intensjonen om å direktetildele slike avtaler også i fremtiden.

Dette er alle tilbud som er viktige for at flyktningene skal integreres i det norske samfunnet, og for de som blir værende i Norge, også skal komme seg i jobb.

Samtidig er det økt bekymring i kommune-Norge om regelverket og økonomien knyttet til mottak av flyktninger, og hvordan dette påvirker det kommunale tjenestetilbudet.

Svar:

Kommunene gjør en imponerende jobb med å bosette og integrere ekstraordinært mange fordrevne og andre flyktninger på kort tid. For å gjøre det enklere for kommunene å ta imot det høye antallet fordrevne fra Ukraina, har Stortinget vedtatt og videreført midlertidige endringer i

flere lover, inkludert integreringsloven, barnevernloven, opplæringsloven, helselovgivningen, barnehageloven og plan- og bygningsloven, jf. Prop. 90 L (2022–2023) og Innst. 363 L (2022–2023). Det er en rekke finansieringsordninger som er med på å kompensere kommunene for de økte merutgiftene de har til mottak, bosetting og integrering av flyktninger og fordrevne.

Kommuner som har asylmottak, får vertskommunetilskudd. Vertskommunetilskuddet skal dekke kommunene sine gjennomsnittlige utgifter til administrasjon av mottak og til tjenestene kommunen skal yte til mottaksbeboerne, som helsetjenester, barnevernstjenester og tolketjenester.

Videre mottar kommunene særskilte tilskudd fra staten til arbeidet med bosetting og integrering av flyktninger. Finansieringen etter bosetting skjer i hovedsak gjennom integreringstilskuddet, sammen med tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, tilskudd ved bosetting av personer med alvorlig nedsatt funksjonsevne eller atferdsvansker og særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger. Tilskuddene skal, iht. Samarbeidsavtale om mottak og bosetting av flyktninger mellom KS, Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Barne- og familiedepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet, gi en rimelig dekning av kommunenes gjennomsnittlige merutgifter til bosettings-, kvalifiserings- og integreringsarbeidet i året en flyktning blir bosatt og de fire neste årene. I tillegg til de særskilte tilskuddene mottar kommunene innbyggertilskudd for bosatte flyktninger per 1. juli året før budsjettåret, på samme måte som for andre innbyggere. I arbeidet med bosetting og integrering av flyktninger baserer vi oss på velkjente og etablerte finansieringsordninger.

Integreringstilskuddet utgjør hovedfinansieringen av kommunenes utgifter til bosettings- og integrerings-

arbeid. Formålet med tilskuddet er at kommunene skal gjennomføre et planmessig og aktivt bosettings- og integreringsarbeid, slik at flyktningene kan forsørge seg selv og ta del i samfunnet. Tilskuddet er et per capita-tilskudd som utbetales per person over fem år. Alle kommuner får tilskudd etter samme satsstruktur og nivå. Eksempler på utgifter integreringstilskuddet er ment å kompensere for, er blant annet økte utgifter til flyktningtjenesten i kommunen, introduksjonsprogram, råd og veiledning, sosialhjelp, introduksjonsstønad, bolig, grunnskole, barnevern og helsetjenester.

Et beregningsutvalg kartlegger hvert år kommunenes gjennomsnittlige utgifter til bosetting og integrering av flyktninger. Siste rapport viser at kommunene i stor grad fikk dekket sine merutgifter i 2022, med en dekningsgrad for integreringstilskuddet på 97,3 prosent. Regjeringen følger utviklingen i tilskuddets dekningsgrad.

Bevilgningene til tilskuddene kommunene får for mottak, bosetting og integrering av flyktninger justeres i tråd med anslag for antall personer i målgruppen for tilskuddene i de ulike budsjettundene. Med mottak og bosetting av et stort antall flyktninger fra Ukraina som er i målgruppen for tilskudd, justeres bevilgningene opp på disse tilskuddspostene.

Målet om at flest mulig fordrevne raskt skal ut i arbeid, blir spesielt viktig fremover. Å lykkes med dette, er viktig for alle parter. Arbeidsplassen er en viktig arena for den enkelte, både for integrering og for inkludering i fellesskapet. At flere kommer i jobb vil også være viktig for kommunene, blant annet ved å gi økte skatteinntekter og reduserte utgifter til økonomiske ytelser.

I 2024 går vi inn i et tredje år med ekstraordinært stort bosettingsbehov. Det gir oss noen særlige utfordringer. Regjeringen er opptatt av å ha tett dialog med kommunene og KS om utfordringene og hvordan disse kan løses.

SPØRSMÅL NR. 629

Innlevert 7. desember 2023 av stortingsrepresentant May Helen Hetland Ervik

Besvart 12. desember 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Vil arbeids- og inkluderingsministeren ta initiativ til ytterligere tiltak opp mot de som sliter økonomisk når vi går inn i førjulstiden, slik at de med svært dårlig økonomi

skal ha muligheten til en verdig julefeiring med mat på bordet?

BEGRUNNELSE:

Rundt om i Norge har vi de siste måneder registrert økende matkøer på steder som hjelper folk i nød. Høyere renter, høyere strømpris, høy drivstoffpris og dyrere matvarer har gjort at stadig flere ikke får endene til å møtes. Det meldes om stort trykk hos Frelsesarmeen og andre steder hvor det deles ut gratis mat til trengende. I Norge i dag skal vi ikke måtte være avhengig av dugnad og bidrag fra folk flest for at de med dårligst økonomi skal få mat på bordet. Vi har løsninger hos NAV, bl.a. med «nødhjelp» til folk som på kort sikt har havnet i en vanskelig økonomisk situasjon. Løsningene på NAV ser imidlertid ikke ut til å fungere godt nok.

Svar:

Mange har fått trangere økonomi som følge av økte priser og høyere rentenivå, og noen kjenner på en uro før jul. Jeg vil oppfordre personer som trenger hjelp til å kontakte sitt lokale NAV-kontor. Der kan de få lagt fram sin sak og få informasjon og veiledning.

NAV-kontorene i kommunene behandler søknader om økonomisk stønad (sosialhjelp). Sosialhjelpen fungerer som et nedre sikkerhetsnett for dem som ikke selv kan sørge for sitt livsopphold. Ordningen er basert på at NAV-kontoret skal utøve skjønn ved vurderingen av hva som utgjør et forsvarlig livsopphold. Stønad skal utmåles med bakgrunn i den enkeltes faktiske behov. Det skal gjøres konkrete og individuelle vurderinger av hva enkeltmennesker og familier trenger.

Kravet til individuelle vurderinger gjelder hele året. Det betyr for eksempel at NAV-kontorene ved behandling av søknader må vurdere om man har behov for noe ekstra i forbindelse med høytiden. Arbeids- og velferdsdirektora-

tet har 15. november i år minnet kommunene om at økte utgifter i forbindelse med julefeiringen kan gi mer i sosialhjelp etter sosialtjenesteloven. Alle søknader om økonomisk sosialhjelp til julefeiring skal vurderes individuelt og konkret ut fra den enkeltes behov. Direktoratet viser til at mange i høytider kan ha behov for ekstra tilskudd til mat, gaver eller andre utgifter knyttet til feiringen. De skriver at det er rimelig at de som allerede mottar økonomisk sosialhjelp, gis anledning til å feire begivenheter som jul og andre religiøse høytider.

Det er kommunene som er ansvarlig for de sosiale tjenestene og som behandler søknader om sosialhjelp. Jeg har tillit til at kommunene utviser godt skjønn også inn mot jul og julefeiringen.

Som nevnt fungerer sosialhjelpen som samfunnets nedre sikkerhetsnett hvis andre ytelser ikke strekker til. Regjeringens viktigste jobb er trygg og ansvarlig økonomisk styring. Å få kontroll på prisveksten og sørge for fortsatt lav arbeidsledighet er det aller viktigste, og det som vil hjelpe flest. I tillegg sikrer regjeringen gode universelle velferdstjenester for alle og gjennomfører en rekke tiltak som treffer bredt og som har direkte betydning for familiens økonomi i hverdagen gjennom hele året. I rekken av tiltak vil jeg nevne økt barnetrygd og en god strømstøtteordning. Neste år blir det enda flere forbedringer gjennom blant annet historisk rimelige barnehager, økte minsteytelse for mottakere av arbeidsavklaringspenger og uføretrygd og ytterligere økning av barnetrygden. Dessuten minner jeg om at mange av ordningene er innrettet slik at de reguleres hvert år. For eksempel reguleres arbeidsavklaringspenger og uføretrygd årlig i tråd med endringer i grunnbeløpet, og følger dermed utviklingen i lønnsveksten.

SPØRSMÅL NR. 630

Innlevert 7. desember 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn

Besvart 14. desember 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

På kva måte planlegger Statnett ei dimensjonering av kraftnettet som tar høgde for at Noreg kan nå klimamåla?

GRUNNGJEVING:

I oktober varsla Elvia i ei pressemelding at straumnettet i Oslo, Østfold og Akershus ikkje vil ha rom for at nye, større bedrifter koplar seg på nettet før i 2030-2035. Dette skjedde på bakgrunn av at Statnett sendte eit brev til Elvia, der dei varslar at det no er fullt i transmisjonsnettet.

Omlegging frå fossil energi til bruk av fornybar energi er ein sentral del av arbeidet med å nå klimamåla. Ikkje minst vil regjeringa sitt "omstillingsmål" om 55 prosent klimakutt nasjonalt før 2030, inkludert i kvotepliktig sektor, fordre storstilt elektrifisering av industriproduksjon. Då skulle ein jo tru at utbygginga av kraftnettet vart planlagt nettopp med dette for auget.

I ein NRK-artikkel 6. desember uttalar ein talsperson for Statnett:

"Utfordringen er at skiftet har skjedd veldig fort. Det er enormt mange som ønsker å konvertere til elektrisitet fra andre brensler (...) Dette har skjedd veldig plutselig i løpet av de siste fire årene, og det har vi ikke vært forberedt på".

Dersom det stemmer at Statnett ikkje er førebudde på den omlegginga som regjeringa sjølve har satt som mål, er dette svært alvorleg. Spørsmålet blir kva regjeringa har gjort for å sørgje for at Statnett no dimensjonerer kraftnettet på ein måte som gjer at vi når klimamåla.

Svar:

Statnett har ansvar for en samfunnsmessig rasjonell drift, utnyttelse og utvikling av transmisjonsnettet. I Systemutviklingsplan 2023, som er Statnetts strategiske plan for utvikling av kraftsystemet, beskrives hva som må til for en vellykket ombygging av energisystemet. Planleggingen bygger blant annet på et premiss om at kraftnettet skal ha nok kapasitet til å muliggjøre nullutslipp i 2050, og at nettet skal være på plass i tide. Samtidig er Statnett tydelig på at det i tillegg til nett også kreves mer produksjon, økt fleksibilitet i forbruket og mer energieffektivisering. Stat-

nett planlegger for høy vekst i forbruk og produksjon, slik at foretaket heller kan nedskalere planene dersom situasjonen tilsier det fremfor å måtte oppskalere. Statnett har investert for 70 milliarder kroner de siste ti årene, og planlegger å investere for 100 til 150 milliarder kroner i nett og digitalisering de neste ti årene. Eventuelle investeringer i nett til havs kommer i tillegg.

Per 7. desember 2023, har Statnett reservert kapasitet i transmisjonsnettet til 7 600 MW nytt og økt forbruk. Dette tilsvarer en formidabel forbruksvekst. Til sammenligning er dagens makslast på ca. 25 000 MW.

Den sterke veksten i tilknytningsforespørslar fra forbruk de siste årene har forårsaket et etterslep i nettplanleggingen, både i regionalnettet og i transmisjonsnettet. Jeg er derfor svært opptatt av å effektivisere prosessene. Dette krever noe av både myndighetene og av aktørene i bransjen. Ingen er tjent med at konsesjonssaker står og venter på saksbehandler, eller med at ufullstendige søknader utløser tilleggsutredninger.

Denne regjeringen har fått på plass en vesentlig styrking av konsesjonsmyndighetene. Det gjelder både midler til stillinger og til arbeid med digitalisering. Jeg mener dette er avgjørende for en mer effektiv behandling av saker framover.

Samtidig vil det selv med de tiltakene som nå gjennomføres for å effektivisere prosessene, ta noe tid å etablere større transmisjonsnettsanlegg. Slike anlegg er komplekse å utrede, berører mange og koster mye å bygge. Derfor er jeg også svært opptatt av at nettet vi har i dag skal utnyttes best mulig, og er positiv til alt utviklingsarbeidet som foregår på dette feltet.

SPØRSMÅL NR. 631

Innlevert 7. desember 2023 av stortingsrepresentant Roy Steffensen

Besvart 15. desember 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Kan jeg be om en oversikt over utslag på produktprisene som følge av forslag til avgiftsøkninger i Høyres alternative statsbudsjett samt hvordan avgiftsøkningene vil påvirke inflasjonen?

BEGRUNNELSE:

I Høyres forslag til alternativt statsbudsjett er det flere avgiftsøkninger, som CO-2 avgift på mineralske produkter, veibruksavgift, emballasjeavgift, tobakksavgift samt ny miljøavgift på landbruksproduksjon.

Svar:

Avgiftsendringene i Høyres alternative budsjett for 2024 vil berøre en rekke varer. Det er derfor ikke mulig å gi en uttømmende oppstilling av priseffektene for alle enkeltvarene. Tabell 1 viser priseffekten på utvalgte varer,

forutsatt at avgiftsendringene veltes fullt over i prisen til forbrukerne. I praksis vil graden av overvelting avhenge av tilbuds- og etterspørselsforhold i markedet. Tallene er i forhold til regjeringens forslag til budsjett for 2024, jf. Prop. 1 LS (2023–2024) Skatter og avgifter 2024.

Tabell 1. Effekten på priser av avgiftsendringer, gitt full overvelting, i Høyres alternative budsjett sammenlignet med regjeringens forslag i Prop. 1 LS (2023–2024).

Forslag i Høyres alternative budsjett	Priseffekt i 2024 (inkl. MVA)
Klimagassavgift på landbruk. 100 kr/t CO2-ekvivalent	--
Miljøavgift på engangsemballasje. 1 Avvikle fritak for melk og kakaoprodukter	1,59 kr/emballasjeeenhet
CO2-avgift på mineralske produkter. økes med 20 pst. utover regjeringens forslag	--
Veibruksavgift på bensin videreføres	0,83 kr/liter (inkl. CO2-avg.)
Veibruksavgift på diesel videreføres	0,99 kr/liter (inkl. CO2-avg.)
Engangsavgiften. Øke CO2-komponenten med 5 pst. for varebiler. Økt insentiv for elvarebil	Om lag 3 500 kroner for en gjennomsnittlig dieselvarebil
Toll på grønnsaker. Avvise regjeringens forslag om økning (prosenttoll)	--
Tobakk. 15 pst. økt avgift	0,59 kr/sigarett
	0,59 kr/gram røyketobakk
	0,19 kr/gram snus
Bøker. Avvikle fritak for merverdiavgift	25 pst. prisøkning på bøker
Avgift på viltlevende marine ressurser økes fra 0,42 til 0,57 pst.	--

1 Departementet antar at Høyre sikter til grunnavgiften på engangsemballasje for drikkevarer ettersom det ikke er fritak for melke- og kakaoprodukter i miljøavgiften på drikkevareemballasje.

Finansdepartementet har ikke tilgang til samme tallgrunnlag eller beregningsopplegg som Statistisk sentralbyrå, men har foretatt en enkel beregning basert på den makroøkonomiske modellen KVARTS til å anslå den isolerte effekten av de foreslåtte avgiftsøkningene for 2024 på

inflasjonen, forutsatt full overvelting. Beregningene kan tyde på at den isolerte effekten av endringene i avgiftene kan trekke inflasjonen opp med 0,2 prosentpoeng sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett for 2024 i Prop. 1 LS (2023–2024).

SPØRSMÅL NR. 632

Innlevert 7. desember 2023 av stortingsrepresentant Hans Andreas Limi

Besvart 15. desember 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Hvilke andre ordninger enn barnetrygd, og ytelser i forbindelse med introduksjonsprogram har ukrainske flyktninger tilgang til når de får opphold i Norge, og hvilke ordninger og ytelser er det mulig å kutte eller redusere?

BEGRUNNELSE:

En økning av ukrainske flyktninger til Norge har ført til at regjeringen har kommet med innstramninger for ukrainske flyktninger. Et av innstramningene som regjeringen har kommet med er kutt i barnetrygden, slik at ukrainere må oppholde seg i Norge i ett år før de får utbetalt barnetrygd.

Svar:

Fordrevne fra Ukraina har rett til ytelser og stønader etter samme regler som andre flyktninger. Hvilke ytelser den enkelte mottar og hvilke kostnader disse skal dekke, vil variere betydelig mellom ulike husholdninger og mellom ulike kommuner.

I den tiden den fordrevne bor i mottak, utbetales det en basisytelse som skal dekke personlige utgifter. Ytelsen er nøktern og varierer med type mottak, om det blir servert mat eller er lagt til rette for egen matlaging, og om man er enslig voksen, ektepar/samboer, barnefamilie eller enslig mindreårig. Det gis ekstraordinære tilleggsytelser, dersom det er nødvendig for beboerens liv og helse eller for å dekke andre behov.

Etter bosetting i en kommune kan fordrevne fra Ukraina som deltar i introduksjonsprogram, få introduksjonsstønad. I motsetning til andre flyktninger tilbys fordrevne fra Ukraina et kortere introduksjonsprogram enn andre. Introduksjonsprogrammet er et kvalifiseringsstilbud på fulltid og introduksjonsstønaden skal kompensere for deltakelsen. Dette er ikke en passiv ytelse den fordrevne mottar, men det kreves aktiv deltakelse. Ved redusert deltakelse, ugyldig fravær eller arbeidsinntekt som del av introduksjonsprogrammet, avkortes stønaden. Introduksjonsstønaden skal i utgangspunktet dekke alle nødvendige utgifter til livsopphold, inkludert til bolig og strøm. Stønadsnivået skal balansere ulike hensyn. Det skal gi insentiver til deltakelse i introduksjonsprogrammet, samt sikre et forsvarlig livsopphold for flyktningene. Samtidig skal ytelsen være på et nøkternt nivå, slik at vi i størst mulig grad unngår innlåsing av dem som har muligheter for arbeid uavhengig av programmet.

Økonomisk stønad (sosialhjelp) kan utbetales til fordrevne fra Ukraina som er bosatt i kommunen og som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid, deltakelse i introduksjonsprogram eller annen inntekt. Alle andre økonomiske rettigheter må benyttes før sosialhjelp kan mottas. Hvis tjenestemottakeren har noen inntekter, men ikke tilstrekkelig til et forsvarlig livsopphold, kan differansen gis som supplerende sosialhjelp. Økonomisk stønad er en skjønnsmessig ytelse. Det innebærer at det skal foretas en konkret og individuell vurdering av hvilke utgifter som er nødvendige for å sikre et forsvarlig livsopphold. Ettersom sosialhjelp utgjør samfunnets siste økonomiske sikkerhetsnett, mener jeg at det ikke er aktuelt å redusere eller kutte i sosialhjelp for fordrevne ukrainere.

Statlig bostøtte utbetales av Husbanken. Fordrevne fra Ukraina som har lave inntekter og høye boutgifter, har rett til bostøtte etter samme regler som øvrige innbyggere. Støttebeløpet blir beregnet maskinelt hver måned på grunnlag av husstandens inntekter og boutgifter, og blir gradvis lavere jo høyere inntekt husstanden har. Boutgiftene medregnes inntil en øvre grense som varierer mel-

lom kommuner, mellom husstander av ulik størrelse og med sammensetningen i husstanden.

Fordrevne ukrainere kan også motta støtte via kommunale bostøtteordninger. Disse ordningene varierer betydelig mellom kommunene, men gjelder vanligvis bare de som bor i kommunale boliger.

Utover disse ordningene kan fordrevne fra Ukraina i utgangspunktet ha rett til enkelte trygdeytelser, avhengig av sin familie- og livssituasjon. Kriteriene for å motta disse er de samme som for andre medlemmer av folketrygden.

Det er likevel viktig å understreke at for en rekke trygdeytelser er det imidlertid krav om en minste botid på fem år, før man kan få rett til ytelsen, dersom alle de ytelses-spesifikke vilkårene er oppfylt. Dette gjelder kontantstøtte, alderspensjon, ytelser til gjenlevende ektefelle, barnpensjon, uføretrygd, arbeidsavklaringspenger, ytelser til tidligere familiepleier og stønad til enslig mor eller far, se også Prop. 10 L (2019–2020) og Prop. 85 L (2016–2017). Andre ytelser, som for eksempel sykepenger og dagpenger ved arbeidsløshet, beregnes på bakgrunn av tidligere inntekt i Norge, og forutsetter altså at vedkommende er eller har vært i arbeid.

Det er ikke mulig å gi et generelt svar på hvilke ytelser som kan justeres etter reduseres. Dette må eventuelt vurderes konkret for hver enkelt ytelse og man også må se helheten i de ytelser som gis til de fordrevne. Vurderingene må også sikre at eventuell forskjellsbehandling i tilstrekkelig grad er saklig og kan begrunnes på en god måte.

SPØRSMÅL NR. 633**Innlevert 7. desember 2023 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg****Besvart 14. desember 2023 av statsminister Jonas Gahr Støre****Spørsmål:**

Statsministeren sa på Stortingets talerstol at mennesker i Norge ikke må gå i matkø for å få hjelp til å få mat, og at man får tilpasset hjelp hos NAV. Når matkøer likevel har vokst de siste årene er det mye som tyder på at NAVs tilbud ikke oppleves som relevant for mange.

Hva konkret vil statsministeren gjøre for å sørge for at NAVs tilbud overfor de som står i matkø blir bedre tilpasset deres behov, og kan statsministeren love å fjerne noen av de rigide kravene om trekk i ytelser, dokumentasjon og kontroll som i dag stilles?

BEGRUNNELSE:

De siste årene har matkøene økt i omfang blant annet som følge av stor prisvekst på mat. Mange mennesker får ikke økonomien til å gå rundt, og ser ikke en annen utvei enn å stille seg i matkø. Vi vet at mange flyktninger, bl.a. ukrainske, oppsøker matkøer fordi deres ytelser ikke er tilstrekkelig for å dekke utgifter. Blant de som står i matkø, er det mange barnefamilier. Barnefattigdommen i Norge har også økt i etterkant av finanskrisen og under flere regjeringer, noe UNICEF nylig har kritisert Norge for.

Statsministeren hevder at ingen trenger å stå i matkø, fordi NAV kan imøtekomme utfordringene mennesker i matkø har med rammene og ytelsene som eksisterer i dag. Likevel er det grunn til å stille spørsmål ved denne påstanden når det er så stor økning i antallet som står i matkø. Dette kan skyldes at ytelsene ikke er gode nok i seg selv, at mange ikke ønsker å søke hjelp fra NAV, eller at folk ikke har tillit til at de vil få god og effektiv hjelp fra NAV.

Flere opplever det å oppsøke NAV som unødvendig belastende når NAV har fått politiske bestillinger om å drive med omfattende kontroll overfor mottakere av ytelser. Selv ved utbetaling av småsummer som vanskeligstilte mennesker kan ha behov for å motta i prekære situasjoner stilles det mange krav. Folk kan til og med oppleve fratrekk i ytelser om de f.eks. mottar mindre pengegaver til jul, slik Dagbladet skrev den 04.12 om Cecilie som risikerte å få sosialhjelpen sin avkortet om hun fikk en liten pengegave fra familien. Det er derfor god grunn til å anta at slike forhold gjør at mange i vanskelige livssituasjoner velger å ikke oppsøke NAV, selv om rammene til NAV skulle være gode nok til å hjelpe alle, slik statsministeren hevder.

Andre opplever at NAV krever store mengder informasjon for å gi ut relativt små beløp, og at turen til NAV blir en stor belastning som gjør at flere velger å stille seg

i matkø. For å få ned matkøer, sikre folk verdighet og økonomisk trygghet er det derfor viktig å ikke bare se på ytelsesnivåene NAVs tilbud ligger på, men også hvordan NAV kan innrettes på en måte som baserer seg mer på tillit. Dette kan gjøre at de som faktisk har behov for hjelp enklere kan oppsøke etaten for å få hjelp til å få dekket grunnleggende behov.

Svar:

I en tid med sterk prisvekst og høye priser, er det mange som opplever at det er vanskelig å få pengene til å strekke til. De som har lite fra før, får det ekstra vanskelig når alt blir dyrere.

Regjeringen jobber derfor for at personer som står i matkø og andre som står i en økonomisk vanskelig situasjon skal få det bedre. Norge har en omfattende velferdsstat som sikrer universelle velferdstjenester til alle. Det er vårt felles sikkerhetsnett.

I tillegg fører regjeringen en aktiv politikk for å lette folks økonomi, og har konkrete tiltak som skal hjelpe befolkningen med økte levekostnader. Vi har økt barnetrygden for alle barn, og med en ekstra økning for enslige forsørgere. Vi sørger for rimelige barnehager. Ingen skal betale mer enn 2 000 kroner per barn. Neste år vil alle på de tre første klassetrinnene ha tilbud om gratis kjernetid i SFO. En god strømstøtteordning reduserer energituttgiftene for husholdningene. Vi har også redusert skatter for store grupper i befolkningen.

Vi stiller opp mer for dem som trenger det aller mest. Vi har økt bostøtten som følge av høye strømpriser. De statlige veiledende satsene for sosialhjelp ble økt med 10 prosent i år. Regjeringen vil øke satsene i takt med prisveksten i 2024. Neste år økes minsteytelsene for personer som mottar arbeidsavklaringspenger, uføretrygd og kvalifiseringsstønad.

Den nye måten å regulere pensjon, gjorde at alderspensjonene ble økt med 8,5 prosent i forbindelse med trygdeoppgjøret i år. Andre trygdeytelser økte med 6,4 prosent.

Sosialhjelp er et sikkerhetsnett som går til folk som ikke kan dekke nødvendige utgifter gjennom inntekt fra arbeid, trygdeordninger eller annet. Sosialhjelp er i utgangspunktet ment som en midlertidig ytelse. Den skal sikre et nøkternt, men forsvarlig livsopphold. Sosialhjelpen er ikke en fast størrelse. Den skal utmåles individuelt etter den enkelte personens behov. Dette forutsetter at kommunen gjør konkrete vurderinger basert på opp-

lysninger om den enkeltes behov. Saken må være så godt opplyst som mulig, og det innebærer at NAV-kontoret må innhente opplysninger for å være i stand til å vurdere behovet.

I desember 2022 utga Arbeids- og velferdsdirektoratet en veileder om økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven. Formålet var blant annet å gi NAV-kontorene et praktisk hjelpemiddel for å kunne utøve skjønn og gjøre individuelle vurderinger i en situasjon med økte levekostnader. Muligheten til å tilpasse stønaden etter individuelle behov er altså til stede med dagens regelverk.

Sosialhjelpen er en ordning for folk som ikke selv kan dekke nødvendige utgifter på annen måte. Sosialtjenestelovens § 19 åpner for at stønad kan ytes selv om alle andre muligheter til selvforsørgelse ikke er forsøkt. NAV-kontoret kan dermed se bort fra at personen har andre inntektsmuligheter. Direktoratets veileder viser til at det kan være gode grunner for å innvilge stønad etter denne bestemmelsen, i dagens situasjon med høye levekostnader. Et eksempel på dette er der belastningen ved å utnytte den aktuelle inntektsmuligheten er for stor.

Representanten Nguyen Berg viser til at mange oppsøker tilbud om matutdeling. Jeg vil benytte anledningen til å rose det gode arbeidet frivillige organisasjoner gjør som et supplement til det offentlige tilbudet. Innsat-

sen strekker seg hos mange av organisasjonene også langt utover det å dele ut mat.

Rapporten Mathjelp på dugnad. En undersøkelse av det norske matutdelingstilbudet er utarbeidet av Fafo og ISF på bestilling fra Arbeids- og velferdsdirektoratet på oppdrag fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Bakgrunnen for oppdraget var at departementet ønsket å få en bedre oversikt over matutdelingstilbudet som finnes, og om hvilke grupper som benytter seg av tilbudet. Rapporten gir nyttig informasjon om de som står tar imot denne hjelpen, blant annet hvilket land de er født i, om de har barn, om de har tilknytning til arbeidslivet, om de mottar stønader mv. Som representanten viser til, har mange av de som oppsøker matutdelingstilbudet bakgrunn fra Ukraina.

Norges posisjon er klar: vi stiller opp for Ukraina. Vi har tatt imot nesten 70 000 fordrevne fra Ukraina siden Russlands fullskala invasjon i februar 2022.

Regjeringens mål er at fordrevne ukrainere som kommer til Norge, så raskt som mulig skal kunne forsørge seg selv og delta aktivt i samfunnet. Samtidig må vi forvente at det for enkelte vil ta noe tid før de er klare for å komme i jobb og kunne forsørge seg selv.

I den tiden bidrar Norge for å at ukrainerne som kommer er sikret et nøkternt, men forsvarlig livsopphold.

SPØRSMÅL NR. 634

Innlevert 7. desember 2023 av stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde

Besvart 13. desember 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Jeg spør på nytt.

Hvordan definerer regjeringen betegnelsen «nordmann»?

BEGRUNNELSE:

I et tidligere spørsmål ba jeg utenriksministeren å definere betegnelsen «nordmann». Dette fordi Utenriksdepartementet ved flere anledninger har benyttet denne betegnelsen på mennesker som er blitt evakuert fra Gaza til Norge. Dette har ofte vært mennesker med svært begrenset tilknytning til Norge. Enkelte har sågar ingen bostedsadresse eller kjennskap til landet. Det er viktig at regjeringen har en tydelig definert språkbruk i saker som har vesentlig innvirkning for utøvelse av norsk utenrik-

spolitikk, jeg ber derfor på nytt om få en konkret definisjon.

Svar:

I arbeidet med assistert utreise som følge av krigen mellom Israel og Hamas har utenriks tjenesten forholdt seg til Lov om utenriks tjenestens § 1 og avklaringer i St. meld. nr. 12 (2010-2011) om bistand til nordmenn i utlandet. Stortingsmeldingen sier blant annet at det skal legges vekt på å unngå å splitte familier. Konkret kan dette gjøres ved at dersom en person tilbys bistand til å forlate et område, vil også vedkommendes umiddelbare familie (ektefelle, samboer og barn) få samme tilbud.

I forarbeidene til ny utenriks tjenestelov, Prop. 11 L (2014–2015), går det også tydelig frem at det kan være til-

feller der det vil være naturlig for utenriksstjenesten å yte bistand til ikke-norske statsborgere.

Regjeringen og utenriksstjenesten definerer ikke betegnelser som den representanten etterspør, men for-

holder seg til det lovverket om konsulært arbeid som Stortinget har vedtatt. For språklige definisjoner og bruk av betegnelser vises det til Språkrådet.

SPØRSMÅL NR. 635

Innlevert 7. desember 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland

Besvart 11. desember 2023 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Stortinget vedtok i 2018 at verdensarvfjordene skal være utslippsfrie fra 2026. På oppdrag fra Klima- og miljødepartementet (KLD) har Sjøfartsdirektoratet foreslått et regelverk for dette. Det er ment å være en overgangsordning som skal sikre videre cruiseanløp. Forslaget er sendt på høring etter oppdrag fra Klima- og miljødepartementet (KLD). Høringsfristen er satt til 3. oktober 2023.

Når vil KLD konkludere saken?

BEGRUNNELSE:

Det har siden 2018 vært gjort flere vedtak som omhandler nullutslipp i verdensarvfjordene innen 2026.

Vedtak i Innst. 251 S (2020-2021):

I

Stortinget ber regjeringen bidra til gjennomføring av tiltak initiert av lokale og regionale myndigheter, som reduserer utslipp i verdensarvfjordene.

II

Stortinget ber regjeringen foreslå tiltak som sikrer verdensarvfjordene som anløpshavn for cruisebåter også etter 2026, blant annet ved at staten sikrer etablering av landstrøm i Flåm som planlagt innen 2022.

Samt Innst. 135 S (2021-2022) Vedtak 385.

Stortinget ber regjeringa vurdere kva kraftbehov som fylgjer av målet om næringsutvikling i verdensarvområda Geiranger og Nærøyfjorden og ferjesambanda der, utan klimagassutslepp, og kome attende til Stortinget med ei sak om korleis regjeringa kan medverke til at kraftbehovet vert dekt.

Som kjent er landstrømsetablering i Flåm ennå ikke på plass, og booking av sesongen for 2026 er startet. Men uten at rammene for cruisetrafikk i verdensarvfjordene er klare, er det ingen som kan booke anløp her. Det er derfor langt på overtid å få dette på plass.

Svar:

Vi har et særlig ansvar for forvaltningen av verdensarvområdene. Nullutslippskrav for turistskip og ferger i verdensarvfjordene kan bidra til å grønnere turisme i disse områdene, og samtidig stimulere til teknologiutvikling som kan komme hele skipsfarten til gode.

På oppdrag fra Klima- og miljødepartementet sendte Sjøfartsdirektoratet forslag til forskrift om nullutslippskrav til turistskip og ferger i verdensarvfjordene på høring, med frist for innspill 3. oktober. Forslaget innebærer nullutslipp av klimagasser i verdensarvfjordene fra 2026. Samtidig viste utredninger at kravene kunne medføre en reduksjon i cruiseturisme i verdensarvfjordene den første perioden etter 2026. For å gi lokale myndigheter og andre berørte aktører en realistisk mulighet for å omstille seg og tilpasse seg de nye kravene, foreslås en overgangsordning hvor bruk av biogass blir tillatt for passasjerskip med brutotonnasje 10 000 eller mer frem til 31. desember 2035. Dette vil bidra til å sikre verdensarvfjordene som anløpshavn også etter 2026.

Sjøfartsdirektoratet jobber nå med oppfølgingene av høringsinnspillene. Saken er høyt prioritert, og vi vil behandle den så raskt vi kan etter at vi har fått en faglig anbefaling fra Sjøfartsdirektoratet.

SPØRSMÅL NR. 636**Innlevert 7. desember 2023 av stortingsrepresentant Hilde Marie Gaebpie Danielsen****Besvart 12. desember 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Styret i Helse Møre og Romsdal kommer ikke til å innføre Helseplattformen etter planen. Planen har vært å ta i bruk det omstridte systemet på sykehusene fra april. Men administrerende direktør Olav Lødemel innstilte på en utsettelse på grunn av problemene i Trøndelag.

Hva tenker ministeren om dette, og mener ministeren at Oppdal kommune og andre kommuner som nå er på vei til å innføre den i sin kommune bør sette helseplattformen på vent, for pasientens sikkerhet og helse og faren for ansattes økt arbeidsbelastning?

BEGRUNNELSE:

Helseplattformen.

Svar:

Helseforetak og kommuner har en lovpålagt plikt til å sørge for forsvarlige journal- og informasjonssystemer i virksomhetene. I spesialisthelsetjenesten må dette skje innenfor rammene av regionale beslutninger om løsningsvalg og nasjonale krav stilt til digitaliseringsarbeidet.

Jeg tar til etterretning at styret i Helse Møre- og Romsdal HF fattet følgende vedtak 7. desember:

1. Styret for Helse Møre og Romsdal HF anerkjenner at det er gjort store forbedringer i Helseplattformløysinga det siste året, men at det framleis står att viktige områder som må forbedrast

2. Styret er oppteken av at arbeidet som no blir gjort knytt til forbedra brukarvenlegheit og optimalisering av Helseplattformen også omfattar løysinga for Helse Møre og Romsdal HF. Styret ber om at Helse Møre og Romsdal deltek aktivt i dette arbeidet.
3. Styret for Helse Møre og Romsdal HF viser til saksgrunnlaget og vil spesielt vektlegge den gjennomførte risikouvurderinga og resultatet av denne. Styret anbefaler, basert på vurderingar rundt pasientsikkerhet og forsvarleg drift, å utsette innføringa av Helseplattformen i Helse Møre og Romsdal HF slik løysinga føreligg i dag.
4. Styret for Helse Møre og Romsdal HF har merka seg at ei utsetting vil medføre økte kostnadar. Styret ber adm. direktør om å gå i dialog med Helse Midt Norge for å få fram dei økonomiske konsekvensane av ei utsetting.
5. Styret ber adm. direktør gå i dialog med Helse Midt Norge om ei ny plan for innføring av Helseplattformen i Helse Møre og Romsdal HF

Styret i Helse Midt-Norge RHF skal behandle sak om vidare innføring av Helseplattformen i sitt styremøte 13. desember i år.

Det er den enkelte kommune som må vurdere om og når de skal ta Helseplattformen i bruk. Så langt har 19 kommuner tatt Helseplattformen i bruk, i tråd med innføringsplanene.

Jeg forutsetter at alle som yter helsetjenester i Norge følger loven og yter forsvarlige helsetjenester. Dette innebærer også at det skal tilrettelegges for at personell som utfører tjenestene er i stand til å overholde sine lovpålagte plikter, og slik at den enkelte pasient og bruker gis et helhetlig og koordinert tjenestetilbud.

SPØRSMÅL NR. 637**Innlevert 7. desember 2023 av stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen****Besvart 15. desember 2023 av fiskeri- og havminister Cecilie Myrseth****Spørsmål:**

Vil statsråden sørge for at undertegnede får en oversikt over det som etterspørres?

BEGRUNNELSE:

Har henvendt meg til fiskeridirektoratet for svar på det som står nedenfor men har fått beskjed om å sende dette som et skriftlig spørsmål til ministeren, noe som jeg i ut-

gangspunktet synes er underlig da direktoratet er de som sannsynligvis sitter på denne type informasjon.

Under den tidligere rekrutteringskvoteordningen skal det fra 2009 til 2018/19 være tildelt 122 deltakeradganger til lukkede kystfiske grupper.

Jeg ønsker oversendt en eksakt oversikt over disse tildelingene spesifisert på deltakeradgangsgrupper og kvotenivå.

Jeg ber videre om at for hver enkelt tildeling oppgis navn og adresse til mottaker, og tidspunkt for tildeling.

Avslutningsvis bes om en oversikt over hvor i reguleringsystemet disse 122 befinner seg og henter sitt fangstgrunnlag i inneværende år.

Jeg ber om å få oversendt data som kan leveres umiddelbart uten opphold, mens data som krever bearbeiding kan ettersendes fortløpende.

Svar:

Rekrutteringskvoteordningen ble innført i 2009, og de første tildelingene ble derfor gitt først i 2010. Fra 2010 til 2019 ble det tildelt 123 rekrutteringskvoter. Opplysningene som etterspørres er relativt omfattende, og jeg legger derfor ved de relevante opplysningene i et regneark.

Vedlagt ligger en oversikt over hver enkelt tildeling, med navn på mottaker, adresse og tidspunkt for tildeling, i Ark 1. Det opplyses i tillegg om hvilket fiskeri hver enkelt rekrutteringskvote er hentet fra. Fordi tildelingene er gitt innenfor et bestemt fiskeri vil fangstgrunnlaget for rekrutteringskvotene som fiskes i inneværende år ligge innenfor fiskeriet der kvoten ble tildelt i utgangspunktet.

Når det gjelder spesifisering av tildelingene på deltakeradgangsgruppe, viser Ark 2 denne fordelingen på årsbasis. Det er klart flest tildelinger innenfor konvensjonell gruppe < 28 meter. Tildelingene gjelder i all hovedsak torsk i nord, selv om det også har blitt gitt noen tildelinger innenfor fiskeriene for norsk vårgytende sild og kystmakrell.

Når det gjelder kvotenivå forstår jeg dette som et spørsmål om hvor stort kvantum de enkelte fartøy har blitt tildelt. Dette bestemmes som en del av reguleringen for hvert enkelt år. Når vi ser på fisket etter torsk i nord, som mesteparten av rekrutteringskvotene fra 2010-2019 tilhører, har fartøyene blitt plassert etter hjemmelslengde enten under 11 meter eller mellom 11-14,9 meter, og fått tilhørende kvotefaktor. Det er tildelt flest kvotefaktorer innenfor gruppen 11-14,9 meter.

Fra og med 2017 har rekrutteringskvotene i denne ordningen blitt tatt «fra toppen» som en avsetning. Dette innebærer at kvoten belastes alle gruppene innenfor det enkelte fiskeri. Kvantumet tilbakeføres så til gruppeknoten ved fordeling. I praksis gjøres dette ved at vi bruker kvoteenheten for den garanterte kvoten i inneværende år i de to hjemmelslengdegruppene og multipliserer med sum av kvotefaktorer for å finne ut hva disse utgjør i tonn. Dette kvantumet trekkes så fra neste års kvote. Avsetningen til rekrutteringskvoteordningen kan finnes i reguleringspapirene for hvert enkelt år, som er tilgjengelige på Fiskeridirektoratets hjemmesider.

Jeg håper disse opplysningene gir tilstrekkelig svar på spørsmålet ditt.

Vedlegg til svar:

<https://www.stortinget.no/dok15-202324-0637-vedlegg>

SPØRSMÅL NR. 638

Innlevert 8. desember 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 15. desember 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Har statsråden tall som viser hvor stor sysselsettingseffekt jernbaneprosjektet i Moss har, og hvor stor andel nordmenn det er blant anleggsfolk og administrasjon i selskapet som vant kontrakten og hvor mange av de som er lokale fra Østfold?

BEGRUNNELSE:

Antall konkurser i byggebransjen er dessverre sterkt økende. Nesten daglig kan man lese om konkurser, oppsigelser og permitteringer. Det er bekymringsfullt. I min hjemby Moss er det for tiden et stort jernbaneprosjekt, hvor Bane-Nor i sommer kunngjorde tildeling av en stor kontrakt. Det offentlige er en stor innkjøper og kan bidra til sysselsetting og verdiskapning gjennom kontraktene en inngår.

Svar:

Samferdselsdepartementet har innhentet innspill fra Bane NOR SF. Bane Nor opplyser om at det er om lag 800 personer som er sysselsatt i prosjektet. Av disse er 30 pst. nordmenn og 20 pst. bor i Østfold. I tillegg kommer lokale bedrifter som leverer produkter og tjenester til prosjektet. Videre viser Bane NOR SF til at MossIA ANS har anslått at 90 pst. av deres sysselsatte handler lokalt utenfor ar-

beidstid. Den reelle sysselsettingseffekten av prosjektet i anleggsfasen, som også inkluderer ringvirkninger, kan ikke måles direkte, men antas å være betydelig også sammenlignet med antallet som er direkte ansatt i prosjektet. Bane NOR SF viser videre til at de i fremtidige entrepriser ikke kan inkludere lokal tilknytning som konkurransevilkår da dette strider med anskaffelsesregelverket.

SPØRSMÅL NR. 639

Innlevert 8. desember 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 15. desember 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hva er merkostnaden knyttet til de nye anskaffelsesreglene som skal tre i kraft 1. januar 2024 der hovedregelen blir vekting på minimum 30 % på klima/miljø for den nye anbudsprosessen Bane Nor har iverksatt til en kostnad på rundt 1.8 mrd. kr (ifølge Bygg.no) for jernbaneprosjektet i Moss?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har besluttet at nye anskaffelsesregler skal tre i kraft 1. januar 2024, hvor hovedregelen blir vekting minimum 30 % på miljø/klima. Alternativt kan det stilles klima- og miljøkrav i kravspesifikasjon. Jernbaneprosjektet i Moss har økt betydelig i kostnad og tidsbruk de senere

årene, det er derfor av interesse å undersøke de forskjellige kostnadsdriverne.

Svar:

Jeg har undersøkt med Bane NOR SF, som antar at den pågående anskaffelsen som det henvises til er HE02 Kransen Nord. Denne anskaffelsen omfatter etablering av ca. 240 meter åpen byggegrøp og kulvert i Moss sentrum, samt ca. 15 meter tunnel og gjennomslag mot Mossetunnelen. Anskaffelsen ble utlyst i høst. Endringen i anskaffelsesregelverket om å vekte klima- og miljøhensyn med minimum 30 pst. trer først i kraft 1. januar 2024. Bane NOR SF har derfor ikke fulgt dette kravet i denne anskaffelsen. Foretaket vil imidlertid legge til grunn denne bestemmelsen i anskaffelser som kunngjøres etter nyttår.

SPØRSMÅL NR. 640

Innlevert 8. desember 2023 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa

Besvart 18. desember 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

USA innfører innreiseforbod for israelske busettarar som angrip palestinarar. Valden mot palestinarar på Vest-

breidda har auka dramatisk etter 7. oktober, og USA legg med dette press på Israel for å dempa valdsbølga.

Vil utanriksministeren innføra liknande restriksjonar i Noreg?

GRUNNGJEVING:

Samtidig med Israels nådelause krigføring på Gazastripa, har situasjonen på Vestbreidda gått fra vondt til verre dei seinaste vekene. Israelske styrkar angrip, drep og arresterer både barn, ungdom, kvinner og menn. I tillegg ser me ein drastisk auke i vald frå busettarar. FN har rapportert om ei dobling av busettarangrep på palestinarar etter 7. oktober, inkludert drap.

USAs utanriksminister Biden kunngjorde tysdag 5. desember at USA har innført eit innreiseforbod for busettarar som «blir antatt å ha vore involvert i å undergrava fred, sikkerheit og stabilitet på Vestbreidda ved å utøva vald eller andre handlingar som unødig avgrensar sivile sin tilgang til grunnleggande tenester». Nære familiemedlemmer til slike personar kan også få innreiseforbod.

Å innføra visumrestriksjonar for busettarar på Vestbreidda er i tråd med oppfordringa i Sikkerheitsrådsresolusjon 2334 om å "skilja mellom territoriet til staten Israel og territoria okkupert sidan 1967". Ei aktiv differensiering mellom okkupert palestinsk territorium og staten Israel vil vera med på å sikra statars ansvar for overhalding av folkeretten.

SPØRSMÅL NR. 641

Innlevert 8. desember 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 15. desember 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Mener næringsministeren det er mulig for offentlige innkjøpere å avvise tilbydere som medvirker til alvorlige menneskerettighetskrenkelser i konfliktområder, eller er det behov for å implementere FNs retningslinjer for ansvarlig næringsliv prinsipp 7 i ny lov om offentlige anskaffelser?

BEGRUNNELSE:

Det syvende prinsippet i FNs retningslinjer for ansvarlig næringsliv slår fast at staten har et ansvar for å sikre at selskaper som operer i konfliktområder ikke bryter internasjonalt rett. Et av verktøyene staten har i så måte er offentlig innkjøp. Ifølge UNGP 7 skal staten nekte selskap som er involvert i grove menneskerettighetsbrudd i konfliktområder tilgang til offentlig støtte og tjenester.

Svar:

Spørsmålet er overført fra utenriksministeren til justis- og beredskapsministeren for besvarelse, da spørsmål om visum og innreise hører under mitt konstitusjonelle ansvarssområde.

Israelske borgere er i dag visumfrie for reiser til Norge og resten av Schengen-området. Det følger av utlendingsforskriften § 3-1 bokstav e at Norge gir visumfrihet til land som er unntatt fra visumplikten iht. europaparlamentets- og rådsforordning (EU) 2018/1806. Israel står i dag på denne listen. Som Schengen-land kan Norge ikke innføre visumplikt for en bestemt nasjonalitet dersom det ikke er enighet om dette blant Schengen-landene.

Utlendingsloven åpner for at bestemte personer eller definerte grupper i visse tilfeller kan bortvises fra Norge dersom utenrikspolitiske hensyn tilsier det, selv om de er visumfrie eller har gyldig visum. Hvorvidt det vil være hensiktsmessig å vurdere bruk av et slikt virkemiddel, og hvorvidt det vil være praktisk gjennomførbart, må vurderes konkret.

Svar:

Spørsmålet tar opp en viktig og aktuell problemstilling, og min intensjon er å finne gode og balanserte løsninger for å håndtere dette i ny lov om offentlige anskaffelser. Brudd på menneskerettigheter er ikke akseptabelt og det er ikke ønskelig at det offentlige tildeler kontrakter til virksomheter som begår, eller bidrar til, slike brudd.

Som kjent har denne regjeringen oppnevnt et lovutvalg som blant annet skal forenkle og forbedre anskaffelsesregelverket. Utvalgets første delutredning, som ble lagt frem 10. november 2023 i NOU 2023: 26 Ny lov om offentlige anskaffelser, inneholder et dedikert kapittel om menneskerettigheter i offentlige anskaffelser. Utvalget har fremmet forslag om å skjerpe forpliktelsen offentlige oppdragsgivere har til å motvirke brudd på menneskerettighetene i anskaffelser hvor det er høy risiko for brudd. Utvalgets første delutredning er på offentlig høring frem til 10. februar 2024.

Utvalgets andre delutredning skal legges frem i mai 2024, og i denne skal utvalget blant annet behandle reglene om avvisning. Jeg legger til grunn at utvalget i sitt arbeid vil ta hensyn til relevante internasjonale regelverk og retningslinjer om menneskerettigheter, herunder FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP). Inntil andre delutredning foreligger er det vanskelig å ta konkret stilling til hvordan UNGP-prinsippene som gjelder offentlige anskaffelser bør hensyntas i ny lov om offentlige anskaffelser.

Avslutningsvis vil jeg nevne to forhold. For det første at gjeldende anskaffelsesregelverk allerede inneholder en forpliktelse om at offentlige oppdragsgivere skal ha «egne rutiner for å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter», og bestemmelser om avvisning

dersom leverandøren er rettskraftig dømt for straffbare forhold som barnarbeid og andre former for menneskehandel. For det andre vil jeg gjøre Stortinget oppmerksom på at EU jobber med et direktiv om aktsomhet og bærekraft for foretak, som trolig vil kunne tre i kraft i 2025. Der foreslås det blant annet regler som skal hindre at virksomheter direkte eller indirekte bryter menneskerettigheter, og virksomheter som omfattes av regelverket vil forpliktes til å identifisere, forebygge, redusere eller avslutte slike brudd. Det at EU også arbeider med å operasjonalisere hvordan menneskerettigheter kan ivaretas av virksomheter underbygger viktigheten av tematikken, og gir oss forhåpentligvis gode læringspunkter i det kommende arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 642

Innlevert 8. desember 2023 av stortingsrepresentant Kathy Lie

Besvart 18. desember 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

I SVs representantforslag om nye regler for gavekort Dokument 8:122S (2022-2023), Innst 299S (2022-2023) vedtok vi tiltak som skulle bedre forbrukernes rettigheter ved bruk av gavekort.

Hva har statsråden gjort for å følge opp dette vedtaket og når vil de vedtatte endringer tre i kraft?

BEGRUNNELSE:

I representantforslaget løftet vi flere problemstillinger rundt bruken av gavekort. Vi vedtok følgende:

Stortinget ber regjeringen vurdere en styrking av forbrukernes rettigheter ved erverv og bruk av gavekort. Videre bes regjeringen vurdere innføring av et forbud mot at gavekortutsteder kan trekke gebyr fra kortet etter at det er solgt og overlevert til kunden, samt å innføre plikt til at de avtalerettslige prinsippene som gjelder for gavekortet, synliggjøres på selve kortet. Det bes om at regjeringen kommer tilbake til Stortinget på egnet måte.

Svar:

Spørsmålet er stilt til barne- og familieminister Kjersti Toppe, men besvares av meg som ansvarlig statsråd for kontraktsretten, herunder regler om gavekort.

Stortinget gjorde 9. mai 2023 vedtak i forbindelse med Stortingets behandling av representantforslag 8:122 S (2022–2023) fra stortingsrepresentantene Mona Fagerås, Grete Wold og Kathy Lie om et enklere og mer forbrukervennlig regelverk for gavekort. I etterkant av vedtaket har Justis- og beredskapsdepartementet påbegynt et arbeid for å vurdere et nærmere forslag til regelverk for å styrke forbrukervernet i forbindelse med gavekort.

Når arbeidet med et forslag til regelverk er fullført, vil forslaget bli sendt på alminnelig høring. Slike høringer skal normalt ha tre måneders høringsfrist. I etterkant av høringen vil jeg vurdere forslaget til nye regler i lys av innspillene fra høringsinstansene med sikte på å fremme en eventuell lovproposisjon for Stortinget.

Det er for tidlig nå å si noe konkret om når dette arbeidet vil bli ferdigstilt.

SPØRSMÅL NR. 643**Innlevert 8. desember 2023 av stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson****Besvart 15. desember 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Mener statsråden at Teslas prinsipielle avvisning av tariffavtaler er i tråd med menneskerettighetene, og mener statsråden at oljefondet bør ta ytterligere initiativer for å få selskapet til å endre kurs?

BEGRUNNELSE:

Tesla har en politikk om at konsernet ikke skal inngå tariffavtaler noen steder. Bilmekanikerne i Sverige krever nå tariffavtale.

Svar:

Forvaltningen av Statens pensjonsfond utland (SPU) har som mål å oppnå høyest mulig avkastning med en akseptabel risiko. Målet er nedfelt i lov om Statens pensjonsfond og i forvaltningsmandatet fra Finansdepartementet til Norges Bank. Innenfor denne finansielle rammen skal fondet forvaltes ansvarlig. Fondet skal ikke være et politisk virkemiddel. Det er det bred enighet om, jf. Innst. 364 S (2022–2023).

Forvaltningsmandatet stiller krav om at hensyn til miljø, samfunn og selskapsstyring skal integreres i forvaltningen av SPU, og at Norges Bank skal fastsette prinsipper for ansvarlig forvaltningsvirksomhet i tråd med internasjonalt anerkjente standarder og prinsipper fra OECD og FN.

Norges Bank tar beslutninger om enkeltinvesteringer og utøver fondets eierrettigheter uavhengig av departementet. Banken baserer sitt eierskapsarbeid på blant annet forventningsdokumenter som uttrykker forventninger til selskapene innen ulike områder, herunder menneskerettigheter og forvaltningen av humankapital. Forventningene til organisasjonsfrihet er beskrevet i begge disse forventningsdokumentene. Norges Banks forventninger bygger på blant annet standarder utarbeidet av Den internasjonale arbeidsorganisasjonen (ILO) og konvensjoner om menneskerettigheter.

Det faglig uavhengige Etikkrådet overvåker fondets portefølje systematisk og gir råd om utelukkelse eller observasjon av selskaper som medvirker eller er ansvarlig for grove normbrudd henhold til retningslinjene for observasjon og utelukkelse av selskaper fra SPU. Dette gjelder blant annet i tilfeller hvor det er uakseptabel risiko for at et selskap er ansvarlig for grove eller systematiske krenkelser av menneskerettighetene, herunder arbeidstakerrettigheter. Det er Norges Banks hovedstyre som treffer beslutninger i slike saker.

Det er bred enighet om rammeverket for forvaltningen av våre felles sparemidler i SPU og om arbeidsdelingen mellom Finansdepartementet, Norges Bank og Etikkrådet. Arbeidsdelingen innebærer at departementet fastsetter de overordnede rammer for forvaltningen, og ikke vurderer enkeltinvesteringer eller Norges Banks eierskapsarbeid knyttet til enkelt-selskaper. Jeg legger ikke opp til å endre på denne arbeidsdelingen.

SPØRSMÅL NR. 644**Innlevert 8. desember 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad****Besvart 15. desember 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Vil statsråden ta ansvar for forutsigbarhet for Lyngen kommune i planleggingen av et slikt skredssenter, eventuelt hvilket departement mener statsråden prosjektet skal forholde seg til?

BEGRUNNELSE:

Siden 2008 er 46 personer døde på grunn av snøskred bare i Troms. Det er nesten halvparten av alle i hele landet. Økt turisme fører til økt bruk, men høye dødsfall skaper store personlige og samfunnsøkonomiske tap og dårlig omdømme for regionen. Lyngen kommune, i samarbeid med

Tromsø og Balsfjord, ønsker å etablere et skredsenter for å forebygge skader og dødsfall. Etter et møte med justisdepartementet ble de sendt videre til olje- og energidepartementet. Dette kan fort bli et prosjekt som blir kasteball mellom departementer.

Svar:

Med det store antallet ulykker blant skiturister i Troms, har jeg forståelse for kommunenes initiativ til et skredsenter i Lyngen kommune.

NVE har det overordna ansvaret for statlige forvaltningsoppgaver innen forebygging av flom- og skredskader, blant annet ansvar for den regionale snøskredvarslingen. Snøskred blir varslet på Varsom.no. Denne varslingstjenesten er etablert av NVE i samarbeid med

Statens vegvesen og Meteorologisk institutt. De regionale varslene dekker de tre kommunene som har tatt initiativ til et skredsenter. Utarbeidelse av egne lokale varsler som skal kommuniseres til de som ferdes i de enkelte utsatte områdene, faller utenfor NVEs ansvarsområde.

Det er svært ressurskrevende med lokale varsler og lokal rådgivning. Dersom det opprettes et lokalt skredsenter, blir det viktig at informasjon som gis i lokalt og regionalt varsel ikke er sprikende.

Regjeringen arbeider for tiden med en stortingsmelding om flom og skred, som også vil ta opp utfordringer knyttet til snøskred. Meldingen vil redegjøre for dagens regelverk, ansvarsforhold, ordninger og praksis og også gjennomgå politikken på hele flom- og skredområdet framover.

SPØRSMÅL NR. 645

Innlevert 8. desember 2023 av stortingsrepresentant Tina Bru

Besvart 15. desember 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Mener statsministeren at Stortinget har blitt formelt orientert om anslagsendringen, og hvem – om noen – mener han har det konstitusjonelle ansvaret for at opplysningene om anslagsendringen, som Stortinget har basert sitt vedtak på, ikke er uriktige, mangelfulle eller villedende?

BEGRUNNELSE:

Årets budsjettforlik er i hovedsak finansiert med en betydelig anslagsendring som ikke fremkom av det budsjettet regjeringen opprinnelig la frem for Stortinget. Det er ikke uvanlig at anslagsendringer bidrar til å skape rom for utgiftsøkninger når en mindretallsregjering skal inngå budsjettforlik i Stortinget. Tidligere er det imidlertid eksempler på at dette har skjedd ved at partier på Stortinget har stilt budsjettspørsmål som regjeringen deretter har besvart. På den måten ble regjeringens svar formelt sendt Stortinget. Dermed ble svaret også tilgjengelig for offentligheten, det inngikk i Stortingets offisielle dokumenter og det konstitusjonelle ansvaret for opplysningene fulgte av de vanlige reglene om forholdet mellom Stortinget og regjeringen. Dette er viktig dersom Stortinget senere har behov for å komme tilbake til saken.

Opplysningen om anslagsendringen til årets budsjettforlik ble formidlet på e-post fra en statssekretær til en

stortingsrepresentant fra regjeringspartiene og deretter sendt videre til øvrige partier på e-post. Informasjonen fremgår ikke som vedlegg til komitéinnstillingen i form av rettebrev e.l., da regjeringspartiene - som i fjor - brøt avgivelsesfristen. Opplysningen er heller ikke formelt sendt Stortinget som svar på budsjettspørsmål eller som svar på skriftlig spørsmål. Opplysningen er dessuten ikke signert av en statsråd, slik all korrespondanse med Stortinget skal være. Dette reiser spørsmål om hvem som har det konstitusjonelle ansvaret for vesentlig informasjon som Stortinget har basert sitt vedtak på.

Statsministeren og Statsministerens kontor har en viktig rolle i å påse at regjeringen ivaretar sin konstitusjonelle rolle overfor Stortinget. Ifølge oppslag i mediene og bilder publisert på sosiale medier, foregikk årets budsjettforhandlinger på Statsministerens kontor. Jeg legger derfor til grunn statsministeren var vel kjent med inndekningen og måten den ble formidlet til Stortinget på.

Svar:

Lørdag 2. desember besvarte statssekretær Ellen Reitan spørsmål fra stortingsrepresentant Eigil Knutsen, om muligheten for å tilbakeføre deler av tapsavsetningen i Alminnelig garantiordning i Eksfin. Spørsmålet ble

forelagt NFD, som også utarbeidet svaret. Dette er i tråd med praksis for besvarelse av budsjettspørsmål.

Jeg viser i denne sammenheng til SMKs retningslinjer i Regjeringens forhold til Stortinget, punkt 14.4 og 14.6. Her fremkommer det at spørsmål fra partifraksjonene på Stortinget om statsbudsjettet normalt besvares av Finansdepartementet. Svaret utarbeides i nødvendig utstrekning i samarbeid med fagdepartementet ved at det tas inn tekst i sitats form fra fagdepartementet. Svaret stiles til den aktuelle partifraksjonen og undertegnes av finansministeren eller en statssekretær i Finansdepartementet etter fullmakt.

Videre fremgår det at enkeltrepresentanter tidvis henvender seg til departementene uten at de opptrer på

Stortingets eller komiteens vegne. Dersom spørsmålet knytter seg til en sak som er til behandling på Stortinget, er det god praksis at departementet sender kopi av svaret til den aktuelle stortingskomiteen ved saksordføreren. Departementet har imidlertid ingen plikt til det, og dette har heller ikke betydning for oppfyllelse av opplysningssplikten. I dette tilfellet ble e-posten sendt med kopi til komiteråd Unni Feiring.

Det konstitusjonelle ansvaret for opplysningene om tapsavsetningen gitt i svaret 2. desember ligger, som for budsjettspørsmål fra Stortinget, hos ansvarlig statsråd – i dette tilfelle næringsministeren.

SPØRSMÅL NR. 646

Innlevert 8. desember 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 15. desember 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

I månedsskiftet mars/april 2022 innførte Statnett og tilsvarende TSOer i Norden sumrestriksjoner/dynamisk snittbegrensing, hvor kraften kan sendes mot prissignaler for å utnytte nettet bedre.

Kan statsråden fortelle etter hvilke parametere dette styres etter, hvor mye kraft som er blitt importert/eksportert via sumrestriksjoner siden det ble innført, og hvor store inntekter/utgifter de respektive land har hatt på denne ordningen siden innførselen?

BEGRUNNELSE:

Systemoperatørene i Europa har utviklet en mer avansert måte å fortelle markedet og markedsalgoritmen om kapasiteten i nettet. Dette kalles flytbasert markedskobling (FB) Flytbasert markedskobling er enda ikke gjennomført i Norden. I mellomtiden er det innført en sumrestriksjon mellom budområdene NO1, DK1 og SE3. I mars 2022 ble det innført sumrestriksjon på budområdegrensene SE3 til NO1 og DK1. Uten politisk behandling, i alle fall ikke på Stortinget.

Det betyr at hvis kraftprisene i Danmark er eksempelvis 2 kroner, mens de er 1,5 i Norge og 1 krone i Sverige, så kan kraften allikevel gå fra Norge, via Sverige, til Danmark, altså mot prissignalene som markedet opererer etter.

Et transittland - som Sverige da blir, kan da få rimelig kraft fra Norge, transportere det til Danmark og tjene

på dette. Mens et land som Norge kan oppleve et Statnett som kjøper kraften dyrt i Norge, selger den til lavere pris til Svenske Kraftnät, som igjen selger det dyrere til Danske Energinet. Norske skattebetaler vil da i et slikt scenario være de som tar regningen for at Norge sender kraft til Danmark, via Sverige. Det er interessant å få belyst kostnads og inntektsbilde rundt denne ordningen.

Svar:

Formålet med innføring av ordningen med sumrestriksjoner er å utnytte begrenset eksportkapasitet ut av det svenske budområdet SE3 (Stockholm) på en bedre måte. Tidligere har den svenske systemoperatøren Svenska kraftnät håndtert interne nettproblemer ved å betydelig begrense eksportkapasiteten ut av SE3 til NO1 i Norge og DK1 i Danmark. I situasjonen med lav magasinfylling i Norge i 2021/2022 var begrenset importmulighet fra Sverige en bekymring. Svenska Kraftnät innførte derfor i samarbeid med Statnett og den danske systemoperatøren Energinet i 2022 en sumrestriksjon for overføringskapasitet fra SE3.

Den europeiske markedsalgoritmen optimaliserer kraftflyten i Europa ved at det overføres kraft fra områder med lav pris til områder med høy pris, og på den måten utnyttes de billigste energiressursene. Den aktuelle sumrestriksjonen gjør det mulig å se budområdegrensene Sverige-Danmark og Sverige-Norge i sammenheng, og

dermed overføre mer kraft ut av SE3. Om den økte kapasiteten gir økt flyt til Norge eller Danmark avhenger av de relative prisforskjellene time for time. Dersom det er størst prisforskjell til Norge vil markedsalgoritmen gi hele kapasiteten til Norge, og motsatt hvis det er høyest prisforskjell mot Danmark.

Sumrestriksjonen har gitt økt importmulighet i situasjoner med høye priser i Norge. Dette er viktig i et forsyningsikkerhetsperspektiv, og var særlig viktig i 2022 med lav magasinfylling i Norge. Beregninger gjort av Statnett viser at det i perioden fra april 2022 til november 2023 ble importert 7,7 TWh og eksportert 3,2 TWh fra NO1 til SE3. Det er estimert at dette har gitt en import som er 842 GWh høyere enn hva som ville vært tilfelle uten sumrestriksjonen.

Økt kraftutveksling som følge av sumrestriksjonen har gitt høyere flaskehalsinntekter til Statnett, Svenska

kraftnät og Energinet, og bidratt til å utjevne prisforskjellene mellom landene. Innføringen av sumrestriksjoner har bidratt til at prisene i Norge har vært lavere enn de ellers ville vært.

Nord Pool AS har på oppdrag fra Svenska kraftnät gjennomført en simulering av markedsresultatet med og uten sumrestriksjonen for april 2022 til mars 2023 for å se på hvordan det har påvirket flaskehalsinntekter og produsent- og konsumentoverskudd i Norden. Fordelingen av nytten varierer over året, men i sum anslås det at Norge har hatt en merverdi på ca. 50 mill. euro, Sverige på ca. 70 mill. euro og Danmark på ca. 75 mill. euro. Totalt er økt nytte for de tre landene på om lag 200 mill. euro.

Jeg er glad for at de nordiske systemoperatørene arbeider sammen for å finne gode løsninger for vårt felles nordiske kraftmarked.

SPØRSMÅL NR. 647

Innlevert 7. desember 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland

Besvart 18. desember 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan statsråden gi ei oversikt over auke i biltrafikk for dei ferjer som er blitt gratis, med utgangspunkt i september 2022 og september 2023, der det blir delt opp pr samband, og der det kjem fram om trafikken går over øya (eksempel Austevoll) eller berre til øya (eksempel Huglo), og der det også kjem fram attståande bilar i desse to månadane, skilt på personbil og tungbil (om ein har tal på dette)?

GRUNNGJEVING:

Det vert frå fleire hald varsla at trafikkmengda har auka grunna gratis ferje til enkelte øysamfunn. Dette fører til at det er meir trafikk på desse øyane enn det ein til no har vore van med, og det vegnettet er dimensjonert for. Vidare varslar næringslivet om at ein vert ståande att fordi kapasiteten på ferjene er sprengt. Det er difor av interesse å få ein statistikk på om dette medfører riktighet.

Svar:

Eg har bede Statens vegvesen om trafikkstatistikk for desse ferjesambanda.

Trafikkstatistikk som viser antal køyretøy, personbileiningar (PBE) og attståande køyretøy, er lagd ved.

Oversikta inneheld informasjon for ferjesamband som rapporterte statistikk til [Statens vegvesens ferjedatabank \(FDB\)](#) for september 2022 og 2023. Det er dei aller fleste av ferjesambanda som har vorte gratis. Ferjesamband som er gjort gratis og som ikkje har rapportert statistikk til FDB ligg i Innlandet, Viken, Vestfold og Telemark og Rogaland. Statens vegvesen har innanfor fristen for svar på spørsmålet forsøkt å hente inn trafikkstatistikk for ferjesamband som ligg i desse fylka.

Vedlegg til svar:

<https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/dokumentserien/2023-2024/dok15-202324-0647-vedlegg.pdf>

SPØRSMÅL NR. 648**Innlevert 8. desember 2023 av stortingsrepresentant Linda Hofstad Helleland****Besvart 18. desember 2023 av fiskeri- og havminister Cecilie Myrseth****Spørsmål:**

Hvordan utøver departementet sin eierstyring og dialog for å unngå overlapp mellom målsetninger, forskning spesifikke problemstillinger og tid i FHF's prosjektportefølje og utlysninger, for på den måten sikre at næringens fellesmidler brukes på optimal og ressursforvaltningssmessig beste måte, og unngå dobbeltarbeid?

BEGRUNNELSE:

12. mai 2023 utlyste Fiskeri- og Havbruksnæringens forskningsfinansiering (FHF) inntil 30 millioner for prosjektet «Dokumentasjon av beste praksis for god gjellehelse». Med mål om å finne beste praksis for forebygging og behandling som sikrer god gjellehelse hos oppdrettet laksefisk fra yngel til slakt.

Prosjektet kan se ut til å minne mye om andre FoU-prosjekter i FHF som er i gang eller nylig avsluttet, hvorav enkelte prosjekter ikke har blitt forlenget.

FHF skal ihht. sitt mål om å levere på sjømatnæringens forventning om at næringens fellesmidler skaper resultater. FHF skal organisere driften og prosjektene slik at det sikrer effektiv utnyttelse av næringens felles forskningsmidler.

Svar:

Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering AS (FHF) er et statlig aksjeselskap, der staten eier 100 pst. av aksjene. Eierskapet forvaltes av Nærings- og fiskeridepartementet. Formålet er å styrke finansieringen av forskning og utvikling og legge til rette for økt verdiskaping, miljøtilpasning, omstilling og nyskaping i fiskeri- og havbruksnæringen. Virksomheten finansieres av sjømatnæringens gjennom en FoU-avgift på eksportverdien av fisk og fiskevarer på 0,3 pst.

Eierstyringen fra departementet skjer etter de prinsipper som gjelder for statlige aksjeselskaper, og utøves gjennom generalforsamling. Departementet har også dialog med selskapet på årlige eiermøter.

I generalforsamlingen og i eiermøtene formidler Nærings- og fiskeridepartementet statens forventninger til selskapet, og FHF rapporterer om måloppnåelse og virksomheten for øvrig.

Generalforsamlingen oppnevner styret, som er ansvarlig for driften av selskapet. Det framgår av forskrift og vedtekter at det skal være god kompetanse fra næringen i styret.

Styret skal sikre at forskningsmidlene anvendes på en god måte i tråd med formålet til selskapet, og det er etablert overordnede mål og strategier for å ivareta dette. Styret vedtar også årlige budsjetter og planer for bruken av forskningsmidlene. FHF har etablert et mål- og resultatstyringssystem som gir informasjon om måloppnåelse og effektiv drift. For å sikre at innretningen av prioriteringer og prosjekter forholder seg til de viktigste problemstillinger og utfordringer, har FHF etablert en omfattende næringsforankring på flere plan. Det er etablert fem rådgivende faggrupper med næringsrepresentanter, bl.a. en for havbruk, der de årlige prioriteringene forankres. Det etableres referansegrupper med næringsrepresentanter på de enkelte prosjekter for å bidra til relevans i prosjektene.

Norges Forskningsråd og Innovasjon Norge har observatører i FHF's styre, for å sikre samordning av FoU-innsatsen innenfor marin sektor. Forskningsrådet har i tillegg observatør i FHF's faggruppe for havbruk. Bakgrunnen for dette er at havbruk utgjør den største andelen av FHF's samlede virksomhet.

Virksomheten til FHF skal være åpen og transparent og tilgjengelig for vurderinger, og prosjektene er åpent tilgjengelig på FHF's nettside.

SPØRSMÅL NR. 649**Innlevert 8. desember 2023 av stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad****Besvart 18. desember 2023 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande****Spørsmål:**

Kva er grunnen til at boligstiftingar ikkje kan få støtte frå ENOVA eller Husbanken til energiøkonomiseringstiltak, kva må i tilfelle gjerast for å endre dette, og vil statsråden ta initiativ til at bustadstiftingar kan få støtte til energieffektiviseringstiltak på like linje med til dømes burettslag?

GRUNNGJEVING:

Det finst om lag 670 bustadstiftingar i Noreg. Bustadstiftingar er eigde av føremålet sitt og har ikkje eigarar som kan ta ut utbytte frå stiftinga, men dei er pålagde å ha ei ansvarleg kapitalforvaltning. Mange bustadstiftingar har i si tid vore oppretta etter initiativ frå kommuner for å løyse kommunen sitt ansvar for å skaffe bustad til menneske som av ulike grunnar har hatt bruk for hjelp av kommunen til å skaffe seg bustad.

Bustadstiftingar er «non profit» eigde av føremålet sitt og har vore eit viktig supplement til bustadmarknaden gjerne med lavere og subsidiert husleige enn elles i marknaden.

EU sitt krav om energieffektivisering og behovet for å renovere bustadane for å gjere kostnadane lågare med å varme opp bustadane vil kunne føre til at husleiga må setjast opp vesentleg eller meir enn det bebuarane og dermed stiftingane kan bere.

Svar:

Regjeringa har etablerte støtteordningar til energieffektivisering gjennom Enova og Husbanken. Tilskot til energitiltak i kommunale bygg er eit viktig tiltak i regjeringa si satsing på energieffektivisering i alle delar av norsk økonomi. Husbanken kan gi tilskot til energieffektiviseringstiltak i kommunalt eigde utleigebustader, omsorgsbustader og sjukeheimar. Regjeringa og SV er samde om å auke tilskot til energitiltak i kommunale bygg til totalt 300 mill. kroner i 2024 (jf. Innst. 9 S (2023–2024)). Frå og med 2024 vil overføringa til Husbanken skje over budsjettet til Energidepartementet

Det er i dag berre kommunar og kommunale føretak som kan få dette tilskotet. Kommunale stiftingar er ikkje omfatta av ordninga mellom anna fordi styringsretten til kommunen berre er indirekte når det gjeld stiftingar. I tillegg er regjeringa oppteken av å prioritere stramme budsjetttrammer best mogleg, og har derfor gjort nokre val når det gjeld målgruppe for tilskotet.

Eg vil gjere merksam på at bustadstiftingar kan søke om andre ordningar frå Husbanken. Stiftingar kan til dømes søke om lån til bustadkvalitet frå Husbanken. Husbanken kan gi lån til bustadkvalitet til bygging av miljøvenlege bustader og livsløpsbustader, og lån til oppgradering av eksisterande bustader for å redusere energiforbruket og auke tilgjengelegheita.

Når det gjeld Enova, viser eg til Klima- og miljøministeren sitt svar på spørsmål til skriftleg svar nr. 398 frå Lars Haltbrekken (SV). Enova utviklar sine verkemiddel for å få fram teknologiar, utvikle marknader og byggje ned barrierar for at nye klima- og energivenlege løysingar blir tatt i bruk. Enova prioriterer innsatsen der moglegheita til å påverke utviklinga er størst. Enova sine støtteprogram mot yrkesbygg og burettslag er retta mot barrierane for energieffektivisering i desse bygga. Føremålet med støtta er å auke etterspurnad og gjennomføring av energitiltak, auke delen energimerkte bygg, og etablere en marknad for energitjenester. Gjennom Enovatilskotet er målet at nye klima- og energivenlege løysingar blir tatt i bruk i hushalda. Regjeringa har gitt Enova betydeleg fagleg fridom til å prioritere mellom område, utforme program og tildele støtte til enkeltprosjekt slik at midla frå Klima- og energifondet blir nytta mest mogleg effektivt. Styringsavtalen ligg fast og regjeringa vil ikkje detaljstyre Enova.

SPØRSMÅL NR. 650**Innlevert 8. desember 2023 av stortingsrepresentant Hilde Marie Gaebpie Danielsen****Besvart 14. desember 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Samisk helseteam er en god organisering og en enkel og gjennomførbar måte å sikre likeverdige helsetjenester til samisk befolkning i sør og lulesamisk område. Det krever en regional tilnærming til helsetjenestene, fordi samer bor så spredt i dette området.

Er dette noe ministeren selv ser på som god ordning, og vil ministeren sørge for at vi får på plass permanente samiske helseteam i sør og lulesamisk område?

BEGRUNNELSE:

Samisk befolkning i Norge har rett på likeverdige helsetjenester som ivaretar deres språklige og kulturelle behov. Norge er forpliktet gjennom en rekke lover og internasjonale konvensjoner å tilby samisk befolkning likeverdige helsetjenester. Likeverdighetsprinsippet skal sikre samiske pasienter en differensiert og tilpasset helsetjeneste som ivaretar deres samiske språk og kultur. Dette er en forutsetning for god kvalitet på helsehjelpen som blir gitt, også for pasientsikkerheten. Med det er gjort lite for å sikre samer likeverdige helsetjenester i kommunehelsetjenesten, der folk bor og lever. Og spesielt gjelder dette i områder der samer lever i minoritet, som i sørsamisk og lulesamisk område. Sørsamisk helsenettverk, sammen med Røros og Snåsa kommuner, og St Olavs hospital, har derfor gjennomført et pilotprosjekt i tre år mellom 2020-2023. Målet med prosjektet var å pilotere om et samisk helseteam i sørsamisk område vil kunne være med på å gi likeverdige helsetjenester. Helsepersonell med spesialkompetanse på samisk språk, kultur og helse ble ansatt i helseteamet, og har jobbet med ulike tiltak i sine kommuner og helseforetak. De har jobbet på tvers av kommuner og forvaltningsnivå. Slik har de sikret samiske pasienter gode pasientforløp mellom kommune og spesialisthelsetjenesten, bidratt med kompetanseheving, og senket terskel for samiske pasienter til å kontakte helsevesenet. Det har vært utført følgeforskning på pilotprosjektet utført av Nord Universitet.

Helsepersonell fra NASAK, SANKS og RVTS har vært deltakere i teamet med sin kompetanse. Slik har man samlet alle samisk helsekompetanse i Midt-Norge i ett fagmiljø, noe som er svært viktig.

Denne team- modellen brukes også i pasientsentrert tverrfaglig team på UNN, primærhelseteam og migrasjonshelseteam. I tillegg er modellen inspirert av måten urfolkshelsetjenester organiseres i Alaska, på South Central Foundation, der urfolk yter helsehjelp til urfolk, i team. I

Alaska finansieres dette av staten, som en kompensasjon mot den uretten som er begått mot urfolket.

Svar:

Jeg er enig med representanten i at det som det samiske helseteamet har fått til i sørsamisk og lulesamisk område, er et flott tiltak for å sikre likeverdige helsetjenester til den samiske befolkningen. Videre gir det gode pasientforløp mellom kommune og spesialisthelse-tjenesten.

De regionale helseforetakene skal bidra til at samiske pasienter får gode og likeverdige tjenester. Helse- og omsorgstjenestene skal oppleves som helhetlige og sammenhengende i tråd med den enkeltes behov – uavhengig av om det er kommune eller sykehus som tilbyr tjenestene. Det er mange gode tiltak som er satt i gang for å sikre samiske pasienter likeverdige helsetjenester. Jeg er også kjent med at Helse Midt-Norge RHF og Sametinget i 2023 underskrev en samarbeidsavtale som skal bidra til å gi den samiske befolkningen et tilbud om likeverdige helsetjenester, tilpasset pasientens språklige og kulturelle bakgrunn. Avtalen skal også bidra til økt dialog og samarbeid mellom Sametinget og Helse Midt-Norge RHF.

Helse Nord RHF har i samarbeid med de øvrige regionale helseforetakene utarbeidet Strategidokumentet «Spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen». Strategien følges nå opp av de fire regionale helseforetakene gjennom egne regionale handlingsplaner.

I den regionale handlingsplanen for Helse Midt-Norge RHF er det blant annet et mål å sikre bedre samarbeid mellom kommunale tjenester og spesialisthelsetjenesten om samiske pasienter. Det framgår av planen at for å nå disse målene vil samarbeidet med Sametinget, Helse Nord RHF, SANKS, Sørsamisk helsenettverk og samisk helseteam være helt avgjørende.

Kommunene har ansvar for å sørge for nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester til alle som bor eller midlertidig oppholder seg i kommunen, og står fritt til å organisere sine tjenester etter lokale behov. Tjenestene skal tilpasses den enkeltes behov for å kunne sies å være likeverdige. I den sammenheng er det av stor betydning at det innhentes kunnskap og forskes på aktuelle utfordringer og løsninger. Derfor foreslår regjeringen å bevilge midler til gjennomføring av datainnsamlingen til Saminor 3, også i 2024. Saminor-undersøkelsene bidrar til å følge utviklingen og gi bedre innsikt i forhold som påvirker den samiske befolkningens helse og livskvalitet.

Videre har Helse Nord RHF et særlig ansvar for å sørge for spesialisthelsetjenester til den samiske befolkning. Dette ble slått fast i de to siste Nasjonale helse- og sykehusplanene som Stortinget også sluttet seg til. Samtidig har alle de regionale helseforetakene et ansvar for at samiske pasienters rett til og behov for tilrettelagte tjenester etterspørres og synliggjøres gjennom hele pasientforløpet.

Samisk språk og kultur er viktig for å styrke livskvaliteten til den samiske befolkningen. Det er viktig og nød-

vendig å få bedre kunnskap om hva som påvirker helsen. Derfor vil regjeringen legge fram en «Stortingsmelding om folkehelse og levekår i den samiske befolkningen» våren 2024.

Prosjektet samisk helseteam har høstet mange gode erfaringer. Det er de aktuelle kommunene og Helse Midt-Norge RHF som har ansvar å videreføre og finansiere samisk helseteam dersom de ønsker dette som en permanent ordning. Jeg har tiltro til at de velger løsninger som kommer den samiske befolkningens helse til gode.

SPØRSMÅL NR. 651

Innlevert 8. desember 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund

Besvart 18. desember 2023 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande

Spørsmål:

Bustøttelova, slik den praktiseres av Husbanken, gjør at helårsboende i fritidsbolig ikke får bostøtte, selv om husværet for øvrig oppfyller minstekravene til boligen. De går dermed også glipp av Husbankens ekstraordinære støtte til strømgifter til bostøttemottagere.

Synes statsråden det er rimelig at helårsboende i fritidsbolig er ekskludert fra bostøtte, og vil regjeringen gjøre noe for at de får tilgang til den ekstraordinære strømstøtten hvis de har en formue/inntekt som tilsier at de i en ordinær bolig hadde kvalifisert?

BEGRUNNELSE:

I underkant av 10 000 personer har folkeregistrert adresse i fritidsbolig. Denne representant kjenner ikke antallet husholdninger, men det er nødvendigvis likt eller lavere.

Hvis andelen husholdninger i denne gruppen med inntekt/formue under nivået som utløser bostøtte tilsvarer andelen i den øvrige befolkningen, er det dermed snakk om et par hundre husstander som omfattes av problemstillingen i spørsmålet.

Det er ikke mange. Men for dem det gjelder, er det viktig.

Det er mange grunner til at man velger å bli helårsboende i fritidsbolig. Kanskje er det eneste eiendom man eier. Kanskje var det eneste eiendom til leie på tidspunktet man trengte ny bolig. Kanskje er det billigste bolig til leie på hjemstedet. Kanskje er det bare sånn det ble.

Slik Bustøttelova praktiseres, og slik praksisen også var før loven ble vedtatt, så er helårsboende i fritidsbolig ekskludert fra ordningen. Lovens forarbeider og stortings-

behandlingen sier svært lite om denne grensedragningen, utover å slå fast at det bør være sånn. Det ble aldri vurdert rimeligheten av å ekskludere noen få hundre personer fra bostøtteordningen på denne måten. Økonomisk er det snakk om en svært liten kostnad for staten å inkludere dem.

Da strømpriskrisen inntraff i 2021, ble det innført en ekstraordinær strømstøtte til bostøttemottagere. Den er blitt videreført siden, og den videreføres i 2024. Å hekte strømstøtte på bostøtten ble sett på som en treffsikker og ubyråkratisk måte å få ut støtte til dem som faktisk trenger den. Da slapp man å etablere en særskilt søknadsprosess for denne støtten.

Og i stort er det en treffsikker løsning. Men ikke nødvendigvis i det små. For et par hundre personer, som ellers hadde kvalifisert, blir slik ekskludert fra denne ekstraordinære strømstøtten.

Stortinget og regjeringen har flere ganger måttet tette hull i strømstøtteordningene. Her er enda et slikt hull. Spørsmålet er om regjeringen vil ta initiativ til å tette det.

Alle skal med.

Svar:

Bustøtta har som føremål å sikre personar med låge inntekter og høge buutgifter ein høveleg bustad. Eit minstekrav for å kalle ein bustad høveleg, må vere at han er lovleg. Mange av dei som bur fast i fritidsbustader, bur dessverre ulovleg. Ein konsekvens av det, er at dei ikkje har rett på bustøtte. Dei som bur lovleg fordi kommunen har tillate mellombels bruksendring, vil derimot kunne søkje bustøtte på like vilkår med andre.

Krav i plan- og bygningslova skal sikre at bustader har nødvendige kvalitetar som varetek omsyn til tryggleik, helse og miljø. Berekraft og ei forsvarleg samfunnsutvikling er andre omsyn regelverket skal vareta. Eg vil òg nemne at dersom kommunen gir løyve til at det blir etablert ein bustad, vil det utløyse krav om at kommunen til dømes må leggje til rette for barnehage-, skule- og helsetilbod, samt infrastruktur som veg, vann, avløp og renovasjon. Det er derfor mange omsyn som bør vurderast dersom ein ønskjer å ta i bruk ein fritidsbustad til bustad. Bustadpolitikken bør ikkje undergrave desse omsyna ved å la bustøtta subsidiere utgiftene i ulovlege bustader.

Eg er samd i at det å knyte straumstøtte til bustøtteutbetalingane i visse månader, har vore ei effektiv ordning.

På den måten har vi fått viktig støtte raskt fram til mange vanskelegstilte. Ein grunn til at dette har vore vellukka, er at behovsprøvinga allereie har vore på plass. Vi har visst at dei som kvalifiserte for bustøtte, òg var i målgruppa for støtte til straumrekninga. Det har likevel heile tida vore klart at ikkje alle behov var møtt på den måten.

Dei som har låge inntekter, og som likevel ikkje har krav på bustøtte, kan søkje kommunen om sosialhjelp. I vurderinga av sosialhjelp vil kommunen gjerne kunne hjelpe folk med å sjå på kva dei kan og bør endre for å få ein meir berekraftig situasjon - ulovlege butilhøve inkludert.

SPØRSMÅL NR. 652

Innlevert 9. desember 2023 av stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad

Besvart 19. desember 2023 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sandra Borch

Spørsmål:

Er statsråden bekymret for den akademiske friheten, og særlig yringsfriheten til forskere, sett i lys av den siste saken ved NTNU?

BEGRUNNELSE:

Nylig ble det publisert et innlegg i DN signert rektor ved NTNU. Her gikk hun i rette med sine egne forskere ved universitetet, som i forkant hadde uttalt seg kritisk til en rapport, som omhandlet kjernekraft, og som NHO, Norsk Industri og Fornybar Norge hadde bestilt fra Rystad Energy.

Forskerne var uenige i konklusjonen til denne rapporten, og satte spørsmålstegn ved om rapporten var et "bestillingsverk" fra oppdragsgiver, og at rapporten kunne leses som et "partsinnlegg og påvirkning kjøpt og betalt".

Det var altså tilsynelatende dette som fikk rektor ved NTNU til å rykke ut med et debattinnlegg hvor hun tok avstand fra retorikken til egne ansatte. Hun skriver at:

"Jeg ønsker å understreke at utsagnene i artikkelen er en retorikk og en diskusjonsform jeg ikke kan stå inne for som rektor ved NTNU. Det må stå for Nølands og Hjelmelands regning."

Rektoren hadde i forkant av publisering av innlegget dialog med NHO om hvordan innlegget burde utformes.

I lov om universiteter og høyskoler heter det i paragraf 1-5 om faglig frihet og ansvar at:

"Universiteter og høyskoler skal fremme og verne akademisk frihet. Institusjonene har et ansvar for å sikre at undervisning, forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid holder et høyt faglig nivå, og utøves i overensstemmelse med anerkjente vitenskapelige, kunstfaglige, pedagogiske og etiske prinsipper"

og i paragraf 1-3 at:

"Universiteter og høyskoler skal legge til rette for at institusjonens ansatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten".

Rektor Borg har i etterkant beklaget innlegget, men flere innen academia har uttrykt en bekymring for at yringsrommet til akademikere har blitt snevret inn som følge av det.

Hvis dette stemmer står vi i fare for å få en samfunnsdebatt som er smalere, mindre opplyst, og mindre basert på fakta. Det vil være en svært uheldig utvikling, både for akademiske tilsatte ved universiteter og høyskoler, men også for storsamfunnet som helhet.

Svar:

Jeg er glad for at representanten løfter fram betydningen av den akademiske yringsfriheten. Dette er noe regjeringen også er svært opptatt av. Den akademiske yringsfriheten er en forutsetning for at vi kan ha tillit til vitenskapen. Den er dermed også en forutsetning for at vi kan ha et åpent og fritt samfunn med kunnskapsbaserte diskusjoner om vanskelige samfunnsutfordringer.

For et års tid siden leverte Kierulf-utvalget en grundig utredning av den akademiske yringsfrihetens vilkår i Norge, laget på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. Her gjennomgår utvalget hva akademisk yringsfrihet er, hvilke utfordringer man ser nasjonalt og internasjonalt, og foreslår tiltak for å styrke den. Et av de viktigste spørsmålene utvalget var bedt om å vurdere, var om det er behov for bedre beskyttelse av den akademiske yringsfriheten til de enkelte vitenskapelig ansatte. Det mente utvalget at det var et klart behov for, ettersom undersøkelser har dokumentert en økt tendens til utilbørlig press særlig mot akademikere som ytrer seg i kontroversielle spørsmål. Slik press kan komme både utenfra, og fra aktører internt i academia.

Kierulf-utvalget kom derfor med et klart råd om å lovfeste en plikt for ledelsen ved universitetene og høyskolene til å verne om den akademiske yringsfriheten til de vitenskapelige ansatte. I tillegg kom utvalget med en grundig vurdering av hva ledelsens rolle bør være i situasjoner der yringsfriheten kommer under utilbørlig press. Utvalget understreker der særlig at kvalitetskontrollen av akademiske yringer skal foretas av fagfellesskapet, gjennom vitenskapelige metoder. Ledelsen har et ansvar for å legge til rette for at fagfellesskapet har gode arenaer for diskusjon, herunder diskusjon om yringskulturen, men utvalget er tydelige på at det ikke er opp til ledere ved institusjonene å komme med føringer for forskernes akademiske yringer. Uavhengig av intensjonen kan slike føringer ha en «nedkjølende» effekt når de kommer fra personer som har en lederrolle i forhold til de ansatte, og det vil være ødeleggende for videre faglig debatt.

Regjeringen har sluttet seg til Kierulf-utvalgets vurderinger både i arbeidet med ny universitets- og høys-

kolelov og i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning for 2023-2032, hvor dette temaet er drøftet særskilt. Da Stortinget behandlet langtidsplanen i februar i år, var det bred støtte til omtalen av akademisk yringsfrihet. Regjeringen har særlig ønsket å gi bedre beskyttelse til de vitenskapelige ansattes yringsfrihet, og en lovbestemmelse om dette ligger nå til behandling i Stortinget.

Som statsråd ser jeg at spørsmålet om akademisk yringsfrihet har skapt polariserte debatter i andre land. Enkelte steder er tilliten mellom academia og samfunnet for øvrig blitt svekket. I Norge viser undersøkelser at tilliten til forskningen fremdeles er høy, tross noen uheldige tendenser og hendelser. Jeg mener at vi alle sammen må anstrenge oss for å opprettholde tilliten mellom academia og samfunnet for øvrig. Blant annet saken ved NTNU viser at dette stiller store krav til ledere i sektoren.

Jeg har fulgt denne saken tett, og forstår godt for at den har skapt reaksjoner. Nå har Anne Borg valgt å trekke seg. Det var en klok beslutning. Anne Borg har gjort en stor innsats for sitt universitet, men NTNU hadde behov for at det ble satt en strek i denne saken. Jeg har tillit til at styret og øvrig ledelse nå jobber aktivt for å verne om de ansattes akademiske yringsfrihet.

Denne saken er en påminnelse, ikke bare for universitetsledere, men også for deres samarbeidspartnere. De som skal samarbeide med våre universiteter må være fullt klar over at den akademiske yringsfriheten er ukrenkelig.

Jeg vil for øvrig oppfordre de som har behov for å sette seg inn akademisk yringsfrihet og i ledelsens rolle i slike saker om å ta seg tid til å lese Kierulf-utvalgets rapport, og regjeringens oppfølging i langtidsplanen.

SPØRSMÅL NR. 653

Innlevert 9. desember 2023 av stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad

Besvart 18. desember 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Vil statsråden følge opp eierskapsmeldingen og legge frem en sak for Stortinget til behandling, dersom Flytoget legges ned slik regjeringen har lagt opp til fra 2028?

BEGRUNNELSE:

Som følge av tildelingen av hele trafikkpakke Østlandet 2 til Vy, vil Flytoget legges ned fra senest 2028. Regjeringen,

med samferdselsminister Nygård i spissen, har tatt initiativ til en gjennomgang av en eventuell nedleggelse allerede fra 2024.

Stortinget behandlet i februar 2023, eierskapsmeldingen fra regjeringen. Om endringer i jernbanesektoren påpeker regjeringen følgende:

«Dersom gjennomgangen innebærer endringer i statens grunnleggelse for eierskapet eller statens mål som eier for ett eller

flere av selskapene innenfor jernbanesektoren, vil regjeringen komme tilbake til Stortinget om dette.»

En nedleggelse av Flytoget og omlegging av deres ruter til Vy, vil bety et inntektsbortfall for staten, og en utgiftsøkning for subsidiering av Vys billetter. Nye analyser tyder også på at kapasiteten på tognettet kan utnyttes bedre gjennom enklere grep enn å legge ned Flytoget.

Svar:

Vy ble i 2023 tildelt trafikkavtalene for Østlandet 1 og 2 for perioden 10.12.2023 til ruteterminskiftet i desember 3031, med mulighet for forlengelse i 1+1 år. Det er i trafikkavtalen lagt til grunn at infrastrukturkapasiteten som blir frigjort når Flytogets konsesjonsavtale opphører i ja-

nuar 2028, skal benyttes av nye regiontog på strekningen Drammen/Stabekk – Oslo lufthavn.

Med bakgrunn i de nye rammebetingelsene som ligger til grunn for persontogtrafikken på Østlandet, gjennomfører Samferdselsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet eiermessige vurderinger av ulike strukturelle alternativer for Vy og Flytoget, med sikte på å oppnå størst mulig verdiskaping. Denne verdiskapingen må sees i sammenheng med hvilke tiltak som anses å maksimere verdien av statens aksjer i selskapene. Departementene har også engasjert ekstern rådgiver for å bistå i arbeidet.

Dersom gjennomgangen resulterer i endringer i statens begrunnelse for eierskapet, statens mål som eier eller andre endringer med betydning for det statlige eierskapet i Vy eller Flytoget, vil regjeringen komme tilbake til Stortinget om dette på egnet måte.

SPØRSMÅL NR. 654

Innlevert 10. desember 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 18. desember 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Riksrevisjonen retter sterk kritikk mot Forsvarsdepartementet: "Forsvarsdepartementet har gjort for lite, for sent ved innfasingen av de nye kampflyene F-35. Målet om full operativ evne i 2025 kommer ikke til å nås og budsjetteringen har vært urealistisk."

Vil regjeringen stoppe opp og reversere prosessen med flytting av Luftforsvarets Skolesenter Kjevik slik at man får kjøpt bygget opp igjen utdanningsfunksjonen på Kjevik og raskest mulig økt den operative evnen til flyvåpenet, og slik også redusert investeringsbehovet i ny EBA?

BEGRUNNELSE:

Utallige advarsler har blitt gitt mot den reduserte operative evnen for F-35 grunnet redusert utdanningspersonell og teknikere, samt store økte kostnader grunnet flyttingen av Luftforsvarets skolesenter på Kjevik fra tilgjengelig og god bygningsmasse, til nytt området på Værnes uten tilgjengelig EBA. Med tilhørende store investeringsbehov.

Fra Riksrevisjonen leser man:

"Det er sterkt kritikkverdige at Forsvarsdepartementet ikke har iverksatt tilstrekkelige tiltak for å nå Stortingets ambisjon

for kampflyvåpenet i 2025, til tross for at risikoene har vært kjent over lang tid."

"Kampflyrelaterte EBA-prosjekter utover de som inngikk i det opprinnelige beslutningsgrunnlaget, og utvidelsen med femtegenerasjonsheltene i 2016, inngår ikke i levetidskostnadene. Det har videre ikke blitt gjort en usikkerhetsanalyse av helheten for kampflybaseløsningen etter at prosjektet ble godkjent i 2012."

"Levetidskostnadene for kampflyanskaffelsen er undervurdert og estimatet er ikke beregnet i tråd med kravene i Anskaffelsesreglementet i Forsvaret.

Indirekte kostnader og kostnader til fremtidige investeringsbehov for eiendom, bygg og anlegg er ikke inkludert i estimatet.

Departementet har ikke budsjettert med tilstrekkelige midler til kampflyrelatert eiendom, bygg og anlegg. Disse funksjonene er avgjørende for å kunne utnytte kampflyene fullt ut."

"Det er kritikkverdige at Forsvarsdepartementet, i perioden 2012 til 2022, ikke har budsjettert slik at Stortingets mål for kampflyanskaffelsen kan nås innen 2025. Forsvarsdepartementet har vesentlig undervurdert behovet for bemanning i kampflyorganisasjonen.

Det er ikke tilfredsstillende at levetidskostnadene for kampflyanskaffelsen er undervurdert og at estimatet ikke er beregnet i tråd med kravene i Anskaffelsesreglementet i Forsvaret."

Riksrevisjonen ser disse utfordringene:

"Vedvarende mangel på personell og kompetanse gjør at Luftforsvaret ikke fullt ut evner å oppnå kravene til full operativ kapasitet for F-35 i 2025."

Svar:

Regjeringen tar Riksrevisjonens vurdering på stort alvor. Her er det av Solberg-regjeringen ikke iverksatt tilstrekkelige tiltak raskt nok. Denne regjeringen har iverksatt en rekke tiltak for å bedre kampflyvåpenets operative evne, og har prioritert personellområdet spesielt. Det er et langsiktig arbeid å bygge opp den nødvendige kompetansen som skal til for å løse kampflyvåpenets spesialiserte oppgaver, og Luftforsvarets skolesenter har en helt sentral rolle i dette arbeidet.

Stortinget besluttet etter forslag fra Høyre/FrP-regjeringen, gjennom Innst. 62 S (2016-2017) til Prop. 151 S (2015-2016) å legge ned Forsvarets virksomhet ved Kjevik og flytte Luftforsvarets skolesenter til Værnes. Beslutnin-

gen ble tatt etter anbefaling fra forsvarssjefen i sitt fagmilitære råd i 2015. Forsvaret har senere opprettholdt den faglige anbefalingen om å etablere Luftforsvarets skolesenter på Værnes, også i møte med endrede forutsetninger. I Forsvarssjefens fagmilitære råd i 2023 støtter forsvarssjefen at flyttingen gjennomføres, og Forsvaret har i tillegg foretatt en oppdatert vurdering av tiltaket. Forsvaret beskriver at en kraftsamling av Luftforsvarets operative virksomhet, fagrettet utdanning og krigsskoleutdanning i Trøndelag vil være en god og bærekraftig løsning.

Det påpekes at dette vil gi synergier og gevinst for Forsvaret gjennom økt evne til å produsere kompetanse og på lengre sikt større sannsynlighet for å beholde kompetanse gjennom muligheter for et livslangt karriereløp i samme region. Forsvaret er klare på at flyttingen er nødvendig og at verdien er høy.

Opprettelsen på Værnes er i gang, og investeringsprosjektet for å ivareta flyttingen av Luftforsvarets tekniske utdanning er under utvikling. I regjeringens budsjettforslag for 2024 er det satt av 240 millioner kroner de neste tre årene til elevforlegninger på Værnes. Regjeringen tar sikte på å komme tilbake til Stortinget med et helhetlig prosjekt knyttet til behov som følger av flyttingen fra Kjevik til Værnes i investeringsproposisjonen våren 2024.

SPØRSMÅL NR. 655

Innlevert 10. desember 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 18. desember 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Fjaler kommune i Vestland har utvikla industriområdet Lutelandet på 1 000 mål med djupvasskai samlokalisert med eit vindkraftverk. Det er bygd ut linjekapasitet og vindkraftverket leverer straum inn på nettet, men industriområdet kan ikkje bli tatt i bruk fordi Statnett seier nei til å koble industriprosjekt på Lutelandet på nettet.

Kva vil statsråden gjere for å løyse situasjonen for ein kommune som har tatt ansvar for å bygge ut meir fornybar kraft, ein situasjon som også kan bremse viljen andre stader til å bygge ut ny kraft?

GRUNNGJEVING:

Då Lutelandet vindkraftverk vart utvikla og opna i 2022, var det med ein klar føresetnad om at vindparken skulle vere med å danne grunnlaget for industriell utvikling på

Lutelandet. Storleiken og plasseringa av dette industriområdet er unikt: 1000 mål ferdig opparbeidd industriareal med ei av Europas største djupvasskaier rett ut mot Nordsjøen og nær både norsk og britisk sokkel.

Selskapet Lutelandet Offshore og Fjaler kommune har jobba langsiktig for å få på plass store og langsiktige industrielle aktørar på området, og det ligg no føre konkrete planer om ny grøn industri på området.

Selskapet Blastr Green Steel ønskjer å etablere ein stål pelletsfabrikk, som skal inngå i ei europeisk verdikjede for produksjon av grønt stål med ny teknologi og store klimakutt, og som treng 130 tilsette i primærdrifta og opp mot like mange i støttefunksjonar.

Bue Salmon, som allereie har eitt landbasert oppdrettsanlegg på Bulandet, ønskjer å utvide drifta med eit landbasert anlegg på Lutelandet med 30-40 arbeidsplasar.

Begge bedriftene har søkt om å få koble seg på straumnettet med sine bedriftsetableringar, men fekk sist veke nei frå Statnett. For Blastr sin del betyr det at deira store grøne industrietablering truleg no blir gjort utanfor Noregs grenser.

Lutelandet er også blinka ut av Vestland fylkeskommune som ein av dei prioriterte grøne hubane i «Grøn Region Vestland», på grunn av dei unike kvalitetane ved området og kombinasjonen av produksjon av rein fornybar energi og grøn industriutvikling.

Svar:

Det er nettselskapene, herunder Statnett som har ansvar for å planlegge og bygge nett, og for å tilknytte kunder. Energiloven legger til rette for at alle som ønsker det har rett til å bli tilknyttet nettet. Dersom det ikke er driftsmessig forsvarlig å gi tilknytning i eksisterende nett, skal nettselskapet uten ugrunnet opphold utrede, omsøke og gjennomføre nødvendige investeringer i nettet. De siste årene har det vært en stor økning i antall forespørsler fra aktører som ønsker ny eller økt kapasitet. Samtidig som jeg er glad for at det finnes mange planer om vekst og nyetableringer i industri- og næringsvirksomhet, har dette dessverre medført at mange aktører står i kø for å få nettilknytning.

Aktører som tilknytter seg i regionalnettet, vil også beslaglegge kapasitet i transmisjonsnettet. For slike aktører må derfor også Statnett vurdere om tilknytningen er driftsmessig forsvarlig. I noen tilfeller kan det være tilgjengelig kapasitet i det lokale eller regionale nettet, mens det ikke er ledig kapasitet i transmisjonsnettet. For prisområde NO3 som Lutelandet tilhører, har Statnett identifisert begrensninger på områdenivå, som gjør at foretaket håndterer tilknytningsforespørsler i området samlet. Statnett har nylig reservert kapasitet til næringsutvikling og holdt av kapasitet til såkalt vanlig forbruk som til sammen tilsvarer en vekst på 2100 MW i dette området. Realiseres alt forbruket vil det tilsvare en økning i strømforbruket på om lag 40 prosent. Det står imidlertid fortsatt 27 industriprosjekter, som totalt utgjør 1400 MW, i kapasitetskø for å få tilknytte seg nettet i dette området.

I hele Norge er det totalt reservert 7600 MW til nytt og økt forbruk, i tillegg til at såkalt vanlig forbruk slipper å stå i kø i transmisjonsnettet. Dette utgjør en formidabel forbruksvekst, men likevel står det mange prosjekter i kø. For regjeringen er det derfor svært viktig å legge til rette for at det skal gå raskere å forsterke overføringsnettet for strøm og at nettkapasiteten skal utnyttes mest mulig effektivt. Regjeringens handlingsplan for raskere nettutbygging og bedre utnyttelse av nettet varsler blant annet forskriftsendringer for å pålegge nettselskapene å hensynta modenheten til kundens prosjekt når de fordeler kapasitet. Dette skal legge til rette for at det er prosjekter som faktisk ligger an til å gjennomføres som prioriteres i tilknytningskøen. På oppdrag fra Olje- og energidepartementet

(OED), har Reguleringsmyndigheten for energi kommet med anbefaling til ny forskriftstekst. OED gjennomgår nå anbefaling med sikte på å sende et forslag på høring i løpet av våren.

Mer kraftproduksjon er avgjørende om det skal legges til rette for økt verdiskaping og flere arbeidsplasser i Norge. Økt kraftproduksjon bidrar alt annet likt til lavere priser og bedre kraftbalanse. Det er imidlertid ikke slik at nettselskapene kan prioritere industri og næring som samlokaliseres med kraftproduksjon i tilknytningskøen.

Regjeringen har i Hurdalsplattformen vært tydelig på at lokalsamfunn og fellesskapet bør få en rettferdig del av verdiene ved utnyttelse av fellesskapets naturressurser. Et av målene med økt beskatning av vindkraft har vært å gjøre det mer attraktivt for kommunene å stille areal til disposisjon. Regjeringen har fremmet et forslag til grunnrenteskatt på landbasert vindkraft. Jeg er glad for at vi i denne saken har funnet en løsning som et bredt flertall i Stortinget stiller seg bak. Det skaper nødvendig forutsigbarhet, trygghet og langsiktighet for de som vil investere i vindkraftnæringen. Samtidig som fellesskapet og lokalsamfunn sitter igjen med større del av overskuddet fra vindkraft på land.

SPØRSMÅL NR. 656

Innlevert 10. desember 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 14. desember 2023 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Miljødirektoratet sende i juni 2023 over til Klima- og miljødepartementet tilråding om å etablere Stad marine verneområde i kommunane Stad og Kinn i Vestland fylke i tråd med tilrådinga frå Statsforvaltarn. Forslaget har brei støtte frå mellom anna berørte kommuner og bygder, og frå fiskerinæringa i Nordfjord.

Når kan ein vente avgjerd i Klima- og miljødepartementet om etablering av Stad marine verneområde i tråd med tilrådinga frå Miljødirektoratet?

GRUNNGJEVING:

Det føreslegne marine verneområdet Stad er eitt av dei 36 områda som "Rådgivende utvalg for marin verneplan" allereie i 2003 og 2004 tilrådde tatt med i første fase av marin verneplan.

Etter dette er dei internasjonale måla om vern av havområde betydeleg skjerp. På partsmøtet under CBD (Konvensjonen om biologisk mangfald) i desember 2022, vart det semje om eit nytt globalt rammeverk og mål om at 30 prosent av verdens hav skal vernast eller bevarast. I dag er berre 4,5 % av det norske sjøarealet innanfor territorialgrensa verna.

Det føreslegne marine verneområdet Stad har naturverdiar som gjer at vern vil bidra til å oppfylle nasjonale og internasjonale mål om vern, og bidra til representativ bevaring av kystområde og territorialfarvatn. Stad er ein særskild god representant for dei mest eksponerte delane av kysten. Farvatnet er delvis grunt, og har særskilte bølgetilhøve på noko av den mest værharde kysten i Noreg, der landskap og mangfald ber preg av det.

Mykje av det særprege biologiske mangfaldet i havområda rundt Stad er knytt til havbotnen, mellom anna korallrev, spesielle kalkalgar og store areal med tareskog. Området er eit viktig oppvekst- og beiteområde for eit mangfald av marine artar. Det er registrert nasjonalt verdifull stortareskog og det er kartfesta raudlista artar som djupvasskorallen augekorall. Videre inneheld området blautbotnområde og ålegrasenger.

Området kring Stad inneheld også førekomstar av sokne torvmyrar. Dette er eit element som er spesielt og sjeldsynt i Noreg, sidan dette er eit av dei få kystavsnitta der havet har trengt inn over land etter den siste istida.

Føremålet med vern av området er å ta vare på eit spesielt kystområde med trua, sjeldan og sårbar natur med eit rikt dyreliv, og som representerer naturtypar av særskilt naturvitskapleg verdi. Det er ei målsetjing å halde vernev-

erdiane utan større grad av ytre påverknad, og området skal kunne tene som studieområde for forskning og overvaking, medrekna referanseområde for å kunne studere effektar av tarehausting.

Svar:

Det foreslåtte marine verneområdet «Stad» ligger i kommunene Stad og Kinn, i Vestland fylke. Området har betydelige naturverdier i form av bl.a. koraller og tareskog, som er viktig både for lagring av karbon og som oppvekstområde for en rekke marine arter.

«Stad» var blant de 36 kandidatområdene for marint vern som ble identifisert av det rådgivende utvalget for marin verneplan, som la frem sin endelige tilråding i 2004. 18 av disse områdene er hittil vernet. Å fullføre verneprosessene for de resterende kandidatområdene er en viktig og prioritert oppgave. Det er et nasjonalt mål å bevare et representativt utvalg av norsk natur for fremtidige generasjoner. Arbeidet er også viktig som bidrag til å oppfylle den internasjonale målsettingen om å bevare minst 30 prosent av verdens havområder innen 2030, i tråd med det globale rammeverket for natur (Naturavtalen) som ble vedtatt i Montreal i desember 2022.

Vedtaket om vern av områder er basert på grundige og inkluderende prosesser, der berørte interesser involveres gjennom flere trinn i prosessen. Verneprosessene kan dermed ta noe tid. Robuste prosesser er samtidig avgjørende for å sikre et langsiktig og effektivt vern av naturverdiene, der verneområdet i etterkant blir forvaltet på en god måte.

Verneprosessen for «Stad» startet i 2017, og forslaget var på alminnelig høring i 2022. Miljødirektoratets tilråding i saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet 29. juni 2023. Saken behandles nå i departementet. Endelig vedtak om vern gjøres av Kongen i statsråd.

SPØRSMÅL NR. 657**Innlevert 10. desember 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik****Besvart 18. desember 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Mener statsråden at private legater til fordel for studenter fra visse slekter er i overensstemmelse med Grunnloven § 118?

BEGRUNNELSE:

Det foreligger en rekke private legater, som studentene kan søke om skattefrie studiestipender fra, jf. Skatte-ABC 2022. En del av disse legatene gir forrang til studenter fra visse slekter. I noen tilfeller består også styret i legatene av et flertall av personer fra samme slekt. Det er flott at private setter av penger til studenter, men det synes problematisk at visse slekter prefereres til disse midlene, når staten i tillegg innrømmer skattefritak på dem. Grunnloven § 118 setter forbud mot "fideikomisser," hvor formålet er å hindre særrettigheter basert kun på slektskap.

Svar:

Fideikomisser ble normalt opprettet ved testament. Penger, fast eiendom eller løsøre ble gitt til en fastsatt arverekke, der arvingene forvaltet formuen og kunne nyte godt av avkastningen.

En formuesverdi som ved testament, gave eller annen rettslig disposisjon selvstendig er stilt til rådighet for et bestemt formål av ideell, humanitær, kulturell, sosial, utdanningsmessig, økonomisk eller annen art, er en stiftelse, jf. lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven) § 2 første punktum. En rettsdannelse som oppfyller disse vilkårene er en stiftelse etter stiftelsesloven, også dersom den er betegnet som legat. Enhver stiftelse skal ha et styre,

jf. stiftelsesloven § 26 første ledd. Den som har avgitt en formuesverdi som inngår i grunnkapitalen i en stiftelse, eller nærstående av slike personer, kan ikke være de eneste medlemmene av styret, jf. stiftelsesloven § 27 tredje ledd bokstav a og b, med mindre Stiftelsestilsynet gjør unntak ved enkeltvedtak.

Det er mange likhetstrekk mellom fideikomisser og stiftelser. En viktig forskjell er at stiftelser er selveiende, mens en fideikommissar rettslig sett betraktes som eier av fideikommisset. Stiftelser kan etter omstendighetene rammes av Grunnloven § 118, jf. uttalelse fra Lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet av 15. august 1990.

Forbudet i Grunnloven § 118 innebærer at en formuesmasse ikke kan båndlegges på en slik måte at en families medlemmer har rådighet over dens midler, som regel etter tur. Forholdet mellom studiestipender fra legater og Grunnloven § 118 vil måtte vurderes konkret basert på den enkelte rettsdannelse sitt formål, vedtekter mv. Grunnloven § 118 har ikke blitt ansett for å forby enhver suksessiv overgang av arv innenfor samme familie. Arvelateren kan innsette så mange levende familiemedlemmer hen ønsker som suksessive arvinger, jf. NOU 1975: 63 Stiftelser og omdanning punkt 3.2.6.3. Arvelateren kan også bestemme at arven deretter skal tilfalle et ennå ufødt medlem av familien. Suksessjonsbestemmelser ut over dette rammes av Grunnlovens forbud. Det fremgår også av uttalelsen fra Lovavdelingen som jeg viser til ovenfor at dersom slektens medlemmer bare er fortrinnsberettiget overfor andre på ellers like vilkår, vil ikke stiftelsen rammes av § 118.

SPØRSMÅL NR. 658**Innlevert 10. desember 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal****Besvart 18. desember 2023 av kultur- og likestillingsminister Lubna Boby Jaffery****Spørsmål:**

Vil kulturministeren ta nye initiativ for å sikre norsk eierskap til Codex Hardenbergianus og når hun ev. får boken

tilbake der den hører hjemme, vil hun sørge for at denne kan stilles ut i Bergen, gjerne i forbindelse med landslovens 750-års jubileum?

BEGRUNNELSE:**Bakgrunn:**

I 2024 markeres 750-årsjubileet for Landsloven i Bergen og Vestland.

I 2019 utfordret jeg daværende kulturminister på følgende i et skriftlig spørsmål, jf. Dokument nr. 15:253 (2019-2020).

Boken Codex Hardenbergianus er en utgave av Magnus Lagabøte sin landslov. Loven ble til i Bergen i 1274. Denne utgaven er et prakteksemplar av loven.

Boken ble brukt i Gulating, men ble tatt med til Danmark på 1500-tallet av en dansk adelsmann. Den tilhører samlingen ved Det Kongelige bibliotek i København. Der har den dessverre aldri blitt stilt ut, men har ligget i magasinet.

For tiden er boken utlånt fra Danmark til Nasjonalbiblioteket. Siden den har en sterk tilknytning til Bergen er det naturlig å tenke seg at den på midlertidig eller permanent basis kan være der.

Det korte svaret var at det kom på plass en utlånssavtale mellom Det Kongelige Bibliotek i København og nasjonalbiblioteket, hvor også eksemplaret har vært utstilt.

Nå er det imidlertid gått noen år og slik jeg forsto det den gang, gikk avtalen etter 5 år.

Svar:

Jeg er glad for interessen representanten viser for norsk kulturarv og den eldre norske historien. Det lover godt foran de store løftene som står foran oss knyttet til kulturarv og kulturvern. Representanten spør etter utviklingen knyttet til Codex Hardenbergianus, som er ett av totalt 40 bevarte manuskripter av Magnus Lagabøtes landslov. Dokumentet ble produsert i Bergen på begynnelsen av 1300-tallet og var i bruk til utpå 1500-tallet. Codex Hard-

enbergianus er rikt utsmykket med håndlagde illustrasjoner, og er dermed et prakteksemplar av landsloven.

Codex Hardenbergianus har inngått i samlingene til Det Kongelige Bibliotek i København i flere hundre år. Det var derfor en stor seier for nasjonen Norge da Nasjonalbiblioteket fikk manuskriptet tilbake på norsk jord i 2018. Siden 2020 har Codex Hardenbergianus inngått i Nasjonalbibliotekets permanente utstilling Opplyst. Glimt fra en kulturhistorie, og utgjør det viktigste og mest populære manuskriptet i utstillingen. Titusener av mennesker har fått oppleve eksemplaret gjennom utstillingen, skoleforedrag, på nett eller gjennom aktiv formidling i lyd og bilde.

Som representanten nevner, var det opprinnelige lånet av manuskriptet begrenset til fem år. Codex Hardenbergianus skal til neste år inngå i Nasjonalbibliotekets utstilling i anledning Landslovens 750-årsjubileum, som også Stortinget skal være med på å markere. I den forbindelse kan jeg glede representanten med at lånet av Codex Hardenbergianus er utvidet med fem nye år. I tillegg har Nasjonalbiblioteket fått ytterligere fire sentrale middelalderdokumenter på langtidsutlån fra Det Kongelige Bibliotek i København. Det gjelder Gulatingsloven i Codex Rantzovianus, Nidarosantifonariet, Codex Tunsbergensis og prinsesse Kristinas Psalter. Til sammen vil dette bli den største utstillingen av middelalderdokumenter i Norge i moderne tid.

Det er ikke opp til verken meg eller Nasjonalbiblioteket å godkjenne et viderelån av manuskripter til Bergen eller andre steder. Jeg kjenner til at det har blitt jobbet aktivt fra Nasjonalbiblioteket og middelaldermiljøet i Bergen for å få til et viderelån av både Codex Hardenbergianus og andre middelalderdokumenter i forbindelse med Bergens egen markering av landslovjubileet. Dette initiativet førte dessverre ikke fram.

Som redegjort for tidligere vil jeg ta initiativ overfor mine danske kollegaer, og også i nordisk sammenheng, for å bedre vilkårene for lån og utveksling av historisk materiale mellom nordiske institusjoner.

SPØRSMÅL NR. 659

Innlevert 10. desember 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik

Besvart 18. desember 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Vil statsråden i forbindelse med behandlingen av Prop. 34 S sørge for at det fremlegges en juridisk vurdering av hvor-

vidt låneavtalen mellom NSM og utleier er rettslig bindende for staten og hvorvidt partene i avtalen er forpliktet til restitusjon?

Svar:

Det er nå igangsatt en ekstern gjennomgang for å kartlegge omstendighetene rundt NSMs inngåelse av leieavtale på Fornebu og låneavtalene i tilknytning til dette. Utvalget som skal foreta en gjennomgang av NSMs inngåelse av låneavtaler i forbindelse med leie av lokaler i Snarøyveien 36. Utvalget skal bringe klarhet i prosessene som ledet frem til kontraktinngåelsen og låneavtalene. Departementet gjennomgår også saken grundig, for å klarlegge de faktiske omstendighetene.

Det planlegges ikke nå for å legge frem en juridisk vurdering av om låneavtalen mellom Nasjonal sikkerhetsmyndighet og utleier er rettslig bindende for staten mv. i forbindelse med behandlingen av Prop. 34 S (2023-2024) Tillegg til Prop. 30 S (2023-2024) om ny saldering av statsbudsjettet 2023 (Nasjonal sikkerhetsmyndighet og ny saldering). De avtalerettslige konsekvensene av låneavtalen følges opp i dialog med den private utleieren som også er långiver.

SPØRSMÅL NR. 660

Innlevert 10. desember 2023 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebo

Besvart 15. desember 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Ber om svar med henvisning og forankring i relevante lovbestemmelser:

Hvilke krav stilles ved deklarerings av (større) pengebeløp ut av landet, hvilken informasjon kreves med tanke på opprinnelse, beløp og andre relevante forhold, og hvorfor er det ikke krav om digital forhåndsdeklareringslik at Tolletaten blir bedre i stand til å forberede og gjennomføre kontroller?

BEGRUNNELSE:

Skal man lykkes med å slå ned på kriminaliteten, må man strupe inn på pengestrømmene. Dette er avgjørende enten man snakker om terrorfinansiering, hvitvasking eller profitt fra arbeidslivskriminalitet. I den anledning er jeg blitt opplyst at pengestrømmene ut av Gardemoen og øvrige norske grensestasjoner er stor. Flere som jobber med problematikken har fortalt meg at de savner bedre systemer/reguleringer for å kontrollere verdiene som strømmer ut av landet.

Jeg er blitt opplyst om at man ved uttransport i dag har et fysisk skjema som man fyller ut og leverer i det man krysser grensen. Innspillene jeg får går på ønsket om forhåndsdeklarerings gjennom et digitalt skjema, slik at Tolletaten kan få oversikt over hvor mange og hvem som (i all fall offisielt) har planlagt å ta med seg penger over grensen den aktuelle dagen. Muligheten til å kontrollere skikkelig blir da bedre, enn når man som nå må ta vurderingen på sparket - i det man får papirskjema. Digitalisering og bedre regulering kan lette Tolletatens arbeid vesentlig.

Jeg tar forbehold om at opplysningene jeg har fått er korrekte, og ber statsråden oppklare hvilke krav og reguleringer som gjelder.

Svar:

Det er lovlig å ta med seg valuta eller andre betalingsmidler til og fra Norge. Det er imidlertid et krav om at den som tar med seg betalingsmidler over 25 000 kroner inn eller ut av landet, skal fremlegge og deklare disse for Tolletaten. Bestemmelser om dette er inntatt i vareførselsforskriften § 2-4-2 første ledd og § 4-1-6 femte ledd (innførsel) og vareførselsforskriften § 5-4-1 og § 5-9-4 første ledd (utførsel). Plikten gjelder norske og utenlandske kontanter og andre likestilte betalingsmidler.

Det er riktig slik du har fått opplyst at betalingsmidler skal deklarerer ved bruk av et eget skjema. I skjemaet skal det gis opplysninger om den deklarasjonspliktige, identifisert med bl.a. navn, passnummer, statsborgerskap og identifikasjonsnummer. Dersom beløpet deklarerer på vegne av en annen, skal det oppgis navn og fødsels- eller organisasjonsnummer for den det deklarerer på vegne av. Det skal videre oppgis type betalingsmiddel og hvilket totalbeløp som medbringes. Det må også oppgis hvilket land betalingsmidlene utføres til eller innføres fra, og hvilket transportmiddel som benyttes.

Tolletaten rapporterer opplysninger om valutadeklarasjoner til Valutaregisteret. Her har blant annet politiet og Skatteetaten adgang til å gjøre søk, jf. valutaregisterloven § 6.

Tolletatens rolle er å kontrollere at deklarasjonsplikten overholdes. Dersom de får mistanke om at betalingsmidlene kan knyttes til kriminalitet utenfor vareførselslovens område, som hvitvasking, kan de ta beslag i midlene etter reglene i straffeprosessloven § 206. Forholdet vil da anmeldes til politiet og følges opp der. Jeg er kjent med at Økokrim i rapporten «Nå er det NOK» har anbefalt at det innføres krav om forhåndsdeklarasjon av større beløp. En eventuell digital deklarerings- og utførsel

av betalingsmidler vil kreve systemtilpasninger og ressurser til utvikling i Tolletaten.

Jeg viser ellers til at flere norske banker er blitt mer restriktive med å kjøpe norske kontanter fra utenlandske banker, under henvisning til hvitvaskingsregelverket. Dette har igjen medført at flere utenlandske banker og vekslingskontorer har sluttet å veksle inn norske kontanter i utlandet. I følge Økokrimrapporten «Nå er det NOK», har deklarasjoner av norske kontanter som følge av dette sunket betraktelig.

SPØRSMÅL NR. 661

Innlevert 10. desember 2023 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati

Besvart 19. desember 2023 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun

Spørsmål:

Hva tenker kunnskapsministeren om forslaget om at lærere og rektorer i Oslo-skolen bør skoleres i mangfoldkompetanse, og vil hun heller ta initiativ til at minoritetsgrupper kurses i norsk kultur og tradisjon og at skolene fokuserer på at personer som kommer til Norge må tilpasse seg og respektere det samfunnet de har valgt å bo-sette seg i?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til håndhilsesaken i Oslo-skolen som har fått stor oppmerksomhet, og hvor en elev nektet å håndhilde på en kvinnelig rektor.

Nettstedet MuslimerStemmer, som blant annet den kritiserte organisasjonen Islam Nett står bak, har fremmet et innbyggerforslag i Oslo på bakgrunn av saken, hvor de blant annet krever at lærere og rektorer i Oslo-skolen blir skolert i mangoldskompetanse.

Svar:

Representanten tar opp et viktig tema, som elever og lærere i norsk skole fortjener at vi snakker om på en nyansert måte som treffer virkeligheten ute i klasserommene. Jeg mener svaret ikke er et enten eller, men et både og. Det hviler et ansvar på de som kommer som innvandrere til landet og det hviler også et ansvar på skoleeier. La meg utdype dette.

Overordnet del av læreplanverket utdypes verdigrunnlaget i opplæringslovens formålparagraf og de overordnede prinsippene for grunnopplæringen. Opplærin-

gen skal blant annet gi innsikt i kulturelt mangfold og vise respekt for den enkeltes overbevisning. Opplæringen skal også fremme demokrati, likestilling og vitenskapelig tenkemåte. Skolen skal formidle kunnskap og fremme holdninger som sikrer disse verdiene.

De som jobber i skolen i Norge må ha kompetanse på en rekke områder, også kompetanse om mangfold. I skolesammenheng handler mangfold om mer enn religiøse, nasjonale og etniske forskjeller. Det omfatter også kjønn, identitet, sosial bakgrunn og seksuell orientering.

Vi har klare forventninger om at folk som kommer til Norge setter seg inn i hvilke regler og tradisjoner som den norske skolen og det norske samfunnet bygger på. Dette er blant annet tema i opplæringen i samfunnskunnskap som gis til voksne innvandrere etter integreringsloven. Her lærer nyankomne innvandrere blant annet om det norske samfunnets verdier og normer, se samfunnskunnskap.no. For deltakere i introduksjonsprogram som har barn under 18 år, er det obligatorisk med veiledning om hvordan det er å være forelder i Norge.

Nyankomne innvandrerforeldre med barn i skolen må få hjelp til, og selv ta ansvar for, å sette seg inn i hva norsk skole er og hvilke verdier og prinsipper skolen er tuftet på. Skolen har gjennom lovverket en plikt til å samarbeide med foreldrene. Et godt samarbeid mellom hjemmet og skolen er viktig for utviklingen og trivselen til den enkelte elev. Foreldre med bakgrunn fra andre land kan ha lite erfaring med slikt samarbeid, og det er derfor ekstra viktig med god og målrettet informasjon. Utdanningsdirektoratet har utviklet informasjon om både det norske barnehage- og skolesystemet på flere språk. Informasjonen kan brukes i dialog med nyankomne barn, elever og

foresatte. Også morsmål.no og Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG) har nyttig informasjon til foreldre på mange språk. Videre har Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) laget en veileder om hvordan offentlig sektor kan nå ut med informasjon til innvandrere, blant annet basert på erfaringer fra pandemien.

Hver dag gjør våre lærere og skoleledere sitt ytterste for at alle elever skal oppleve tilhørighet i våre skoler, også i situasjoner der motsetninger kan komme til uttrykk. Det er mye god kompetanse om mangfold i norsk skole, samtidig som kompetanse også på dette feltet er noe vi må fortsette å jobbe med. Det er skoleeier som har ansvaret for å ha riktig og nødvendig kompetanse i sine skoler. Jeg har tillit til at Oslo kommune sikrer nødvendig kompetanse

og håndterer denne type saker til det beste for elevene og for fellesskapet.

Skal skolen lykkes som en inkluderende og integrerende arena må vi både ha tydelige krav og forventninger, sammen med kompetanse, for å lykkes med god inkludering og sterke fellesskap. Jeg mener som sagt at det ikke er den ene eller den andre løsningen som er det riktige. 21 prosent av elevene i grunnskolen har innvandrerbakgrunn. Norge er et flerkulturelt samfunn med mennesker med ulik bakgrunn og det må skolen ta høyde for. Når vi skal leve sammen er det viktig at vi har respekt for hverandre, og at vi også har innsikt i hverandres bakgrunn, erfaringer og kultur. Det hviler derfor et ansvar både på de som kommer som innvandrere til landet og på skolen.

SPØRSMÅL NR. 662

Innlevert 10. desember 2023 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø

Besvart 18. desember 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Ber om at svaret forankres med henvisning til aktuelle hjemmelsgrunnlag:

Hvilke virkemidler har Arbeidstilsynet til disposisjon dersom arbeidstaker ikke har HMS-kort og ei heller er registrert i A-registeret, og kan tilsynet i slike tilfeller bortvise arbeidstaker fra arbeidsplassen?

BEGRUNNELSE:

Dersom arbeidsgiver og/eller ansatte ikke viser respekt for reguleringer og Arbeidstilsynets pålegg, er det viktig at det får konsekvenser. Herunder er det viktig at tilsynsmyndigheten effektivt kan håndhevet kravet om HMS-kortet.

Det følger av aml. § 18-6 at "Arbeidstilsynet gir de pålegg og treffer de enkeltvedtak ellers som er nødvendig for gjennomføringen av bestemmelsene". Videre følger det av § 18-8 at "Dersom pålegg ikke oppfylles innen fristen, kan Arbeidstilsynet helt eller delvis stanse virksomhetens aktiviteter inntil pålegget er oppfylt." Bestemmelsene gir naturlig forstått uttrykk for at Arbeidstilsynet har en nokså vid kompetanse. Jeg ønsker å få klarhet i hvordan dette stiller seg der arbeidstakerne verken har fysisk HMS-kort eller er registrert i A-registeret (Navs arbeidstakerregister).

Svar:

Det følger av forskrift om HMS-kort på bygge- og anleggsplasser at arbeidsgiver og enkeltpersonforetak skal sørge for at alle som utfører arbeid på bygge- og anleggsplasser skal ha HMS-kort. Det er tilsvarende regler i forskriftene om offentlig godkjenning av renholdsvirksomheter og virksomheter som tilbyr bilpleie, hjulskift og hjullagring. Det er et vilkår for å få utstedt HMS-kort at virksomheten har registrert arbeidstakere i Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret (AA-registeret).

Arbeidsmiljøloven § 18-6 gir Arbeidstilsynet hjemmel til å gi de pålegg og treffe de enkeltvedtak som ellers er nødvendig for å rette opp brudd på regelverket som Arbeidstilsynet håndhever, inkludert forskriftene om HMS-kort. Ettersom det er arbeidsgiver som er ansvarlig for å utstyre sine arbeidstakere med HMS-kort, skal pålegg rettes om it virksomhetene.

Arbeidstilsynet har flere reaksjonsmidler til disposisjon dersom pålegg ikke oppfylles innen fristen for gjennomføring- Arbeidstilsynet kan fastsette en løpende tvangsmulkt (§18-7), stanse virksomheten helt eller delvis (18-8) eller ilegge overtredelsesgebyr mot virksomheter som ikke overholder krav om HJS-kort. Regelverket åpner ikke for at Arbeidstilsynet kan benytte bortvisning av arbeidstakeres som en egen sanksjon. dersom Arbeidstilsynet har vedtatt stans av virksomhetens aktiviteter, vil

imidlertid arbeid som omfattes av stansingsvedtaket ikke kunne utføres. Overtredelse av forskriftsfestede HMS-korforpliktelse er videre straffbart i henhold til arbeids-

miljøloven kapittel 19. Det samme gjelder overtredelse av Arbeidstilsynets pålegg, herunder pålegg om stans av virksomhet.

SPØRSMÅL NR. 663

Innlevert 11. desember 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 18. desember 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Er statsråden enig med ordføreren i Alstahaug kommune i at usikkerheten regjeringen har skapt omkring domstolstrukturen kan gjøre noe med evnene med å rekruttere fagfolk når premissene ikke er lagt og det er utydelig hvordan det skal se ut fremover, og når kan det ventes at regjeringen kommer med en avklaring av domstolstrukturen?

BEGRUNNELSE:

Det vises til nettsak i VG av 06.12.23 om den rådende usikkerheten regjeringen har skapt om den fremtidige domstolstrukturen i landet. Det hitsettes fra deler av uttalelsene ordføreren i Alstahaug kommune kommer med i saken:

«Sp-ordfører Peter Talseth har kjempet for å gjenopprette Alstahaug tingrett i Sandnessjøen.

Han synes det har gått altfor lang tid:

– Det kan gjøre noe med evnene med å rekruttere fagfolk når premissene ikke er lagt og det er utydelig hvordan det skal se ut fremover. Sånn kan vi ikke ha det, sier Talseth til VG.»

Spørsmålsstiller vil påpeke at den strukturusikkerheten som har vedvart siden valget og hvor det på spørsmål konsekvent gis unnvikende og upresise svar på hva regjeringen vil gjøre med domstolstrukturen, er stikk i strid med statsrådets uttalelser til NTB den 05.12.21 hvor det ble uttalt følgende:

«Er det et mål at reformen reverseres før den har satt seg skikkelig?

Ja, det kan jeg være tydelig på. Jeg tror ikke det er gunstig for noen at en struktur som ikke blir varig, får virke for lenge før man gjør nye endringer.

Målet er å gjennomføre dette tidlig i perioden så vi deretter kan konsentrere oss om hvordan vi skal styrke domstolene på andre måter, sier Mehl.»

Det bes med dette om en tilbakemelding på om statsråden er enig i uttalelsene til ordføreren i Alstahaug, samt når det kan ventes at regjeringen omsider avklarer domstolstrukturen. Det understrekes at med de konsekvensene denne usikkerheten medfører for landets domstoler, er det ønskelig at statsråden benytter denne muligheten til å gi et konkret svar om regjeringens planer for domstolstrukturen.

Svar:

Departementet har ikke indikasjoner på at spørsmålet om struktur i seg selv har innvirkning på rekrutteringen til domstolene. I domstolenes stillingsutlysninger er det angitt hvilket rettssted som vil være kontorsted for stillingene. Arbeidsstedet vil dermed være avklart i rekrutteringssituasjoner, uavhengig av struktur. Jeg har imidlertid forståelse for at den uavklarte situasjonen kan være krevende for de ansatte.

Saken er fortsatt til behandling i departementet, og jeg vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte så raskt det lar seg gjøre. Jeg viser for øvrig til mitt svar på spørsmål nr. 42 med videre henvisninger.

SPØRSMÅL NR. 664**Innlevert 11. desember 2023 av stortingsrepresentant Ove Trellevik****Besvart 18. desember 2023 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande****Spørsmål:**

Kan regjeringen redegjøre for, og lage en oversikt over nyetablering av statlige virksomheter og flytting av statlige arbeidsplasser ut av Oslo fra 1.11. 2021 til 11.12.2023 som er vedtatt av Støre regjeringen, med anslag av over antall arbeidsplasser, samt en oversikt over hvilke representanter styre, råd og utvalg medlemmer er blitt utnevnt/erstattet/utskiftet i og hvor de som bekledder rollen kom fra dvs. region/fylke, og hvor de nye som ble utnevnt kom fra (region/fylke)?

BEGRUNNELSE:

Vi kan ikke leve av statlige arbeidsplasser, men det er viktig at vi har en god fordeling av dem rundt omkring i landet. En aktiv statlig lokaliseringpolitikk skal bidra til å styrke regionale arbeidsmarkeder og skape nye muligheter både for folk og lokalsamfunn. Solberg regjeringen ville lokalisere nye offentlige kompetansesarbeidsplasser over hele landet, også utenfor de største byene. Ny statlig virksomhet skulle som hovedregel etableres utenfor Oslo og sentrale kommuner i Oslo-området. Solberg regjeringen flyttet og nyetablert mer enn 1230 statlige arbeidsplasser utenfor Oslo-regionen. Vi ser at Støre regjeringen gjør det stikk motsatte, nå sist ved etablering av nytt eksportkontrollorgan.

Det er også grunn til å tro at selv om Oslo regionen er overrepresentert mhp. kompetansesarbeidsplasser og kompetanse tilknyttet universitet og høyskoler, så er det en betydelig kompetanse også alle andre steder i landet. Det er viktig og riktig at erfaringer fra hele landet blir godt representert i ulike regjeringsoppnevnte styre, råd og utvalg.

Svar:

Vedlagt er ei oppdatert oversikt over avgjerder etter lokaliseringsretningslinjene gjennomført av Støre-regjeringa. Denne regjeringa har endra retningslinjene for lokalisering av statlege arbeidsplassar og statleg tenesteproduksjon. Dei nye retningslinjene slår fast at ein alltid skal vurdere minst eit alternativ i ein middels eller lite sentral kommune når ein vurderer kvar ei verksemd skal lokalisast. Det klare målet er å leggje til rette for at statlege arbeidsplassar kan styrke fleire regionale arbeidsmarknader og bidra til ein jamnare fordeling av statlege arbeidsplassar i Noreg.

Dette er ikkje eit fullt oversyn over alle etableringar og flyttingar i statleg sektor. Det er til dømes berre om lag 30 prosent av statlege arbeidsplassar som er omfatta av retningslinjene. Departementet gjer og merksam på at disse tala er omtrentlege og eit overslag som bygger på informasjon frå sektordepartementa på tidspunktet avgjera blei treffen. Tala inneheld og informasjon om arbeidsplassar som det er avgjort skal flyttast over noko tid. Det faktiske talet på arbeidsplassar i den einskilde sak kan derfor avvike frå oversikta.

Om ein legg oversikta til grunn, har den sittande regjeringa sidan oktober 2021 avgjort lokalisering og etablering av om lag 50 statlege arbeidsplassar utanfor Oslo i tråd med retningslinjene. Av desse er om lag 45 nyetableringar.

I tillegg til tala presentert ovanfor, opprettar regjeringa i 2023 ni nye tenestestader for politiet. Dei er oppretta for blant anna å gi meir tilgjengeleg politi for folk i heile landet. To av disse (Hvaler og Stranda) er berre operative i sommarsesongen, og dei er derfor ikkje tatt med her. For fem av dei nye tenestestadene er det stilt krav om ei bemanning på minst fem årsverk på kvar stad. I tillegg er to eksisterande tenestestader tilført fleire ressursar. Disse sju tenestestadene inneber ei auking av statleg sysselsette utanfor Oslo på til saman 31 arbeidsplassar. Stillingane fordel seg slik:

1. Engerdal (5 årsverk)
2. Meråker (5 årsverk)
3. Salangen (5 årsverk)
4. Sigdal (5 årsverk)
5. Steigen (5 årsverk)
6. Seljord (4 årsverk)
7. Hitra (2 årsverk)

Ei føresetnad for tildelingane av midlar til opprettninga av desse stillingane, var at dei ikkje skulle skje på kostnad av stillingar andre stader. Aukinga på eitt politikontor inneber dermed ikkje ein tilsvarande nedgang i tilgrensande politidistrikt.

Vedlagt er også ei oversikt over representantar og medlemmar utnemnt til styre, råd og utval av kommunal- og distriktsministeren og Kommunal- og distriktsdepartementet i tidsperioden 1.11.2021 til 11.12.2023, med informasjon om kor kvar einskild medlem/representant kjem frå.

Vedlegg til svar:

<https://www.stortinget.no/dok15-202324-0664-vedlegg>

SPØRSMÅL NR. 665**Innlevert 11. desember 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 18. desember 2023 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande****Spørsmål:**

Når vil statsråden sette i gang forsøk innenfor kommunesektoren innenfor frikommuneprosjektet?

BEGRUNNELSE:

Departementet fikk inn 87 søknader fra kommuner og fylker om forsøk i frikommuneprosjektet. Det viser en bredde og stort engasjement i kommunesektoren på nytenking. Det er viktig at det holdes fremdrift i prosjektet slik at aktuelle forsøk kan prøves ut.

Svar:

Eg er samd i at dei søknadane vi har fått viser engasjement og nytenking frå kommunesektoren. Forsøk inneber at ein får unnatak frå konkrete føresegnar i lov eller forskrift. Departementet har fått søknadar om unnatak frå konkrete føresegnar, og søknadar som er svært generelle og som gjeld fleire saksforhold utan at det står kva for unnatak kommunen ønskjer. Det er også nokre søknadar som ik-

kje kan gjennomførast på grunn av rammene som følgjer av forsøksregelverket.

Departementet vurderer no, i samarbeid med ulike fagdepartement, kva for søknadar som er aktuelle for forsøk. Målet er å få til forsøk som utviklar forvaltninga, og som kan føre med seg erfaringar som er relevante for heile kommunesektoren. Forsøksordninga er ein del av regjeringa si tillitsreform, og eg ønskjer forsøk som støtter opp under måla i reforma.

For dei søknadane som blir valt ut, kan departementa gi rettleiing til søkjarkommunane om konkretisering av forsøket fram mot endeleg søknad. Det skal òg leggjast til rette for involvering av tilsette og fagorganisasjonar lokalt. Endeleg søknad om forsøk etter forsøkslova, skal konkretiserast i lokal forskrift som kommunestyret eller fylkestinget vedtek. Til slutt krevst godkjenning av Kommunal- og distriktsdepartementet i samarbeid med aktuelt fagdepartement. Godkjenning av forsøk etter anna forsøksregelverk skjer etter eigne prosessar i aktuelt fagdepartement. Endelege søknadar skal etter planen sendast til departementet for godkjenning innan 1. april 2024.

SPØRSMÅL NR. 666**Innlevert 11. desember 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 18. desember 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Har det ulovlige lånet Nasjonal sikkerhetsmyndighet har tatt opp bidratt til at lokalene på Fornebu kunne brukes til den nye etaten?

BEGRUNNELSE:

Utenriksministeren svarte meg i spørsmål 538 at bakgrunnen for at etat for eksportkontroll og sanksjoner ble plassert i Fornebu i Osloregionen var: Nasjonal sikkerhetsmyndighet disponerer ledige lokaler med begrensninger for fremleie, som en ny etat kan flytte inn i uten økte kostnader for staten. Ombygging eller nybygg er ikke

nødvendig siden bygningsmassen allerede er tilpasset etatens særskilte sikkerhetskrav.

Etter dette svaret kom dukka også opp saken der Nasjonal sikkerhetsmyndighet har inngått låneavtale i strid med grunnloven der Stortinget som bevilgende myndighet ikke har godkjent bevilgningen.

Det fremstår veldig spesielt om et ulovlig lån bidrar til en statlig lokalisering i strid med retningslinjene for lokalisering av statlige arbeidsplasser.

Svar:

Nasjonal sikkerhetsmyndighet har inngått avtale om lån i forbindelse med innflytting i nye lokaler. Lån er benyttet til sikkerhetsmessige spesialtilpasninger i bygget, moderniseringer av IKT-utstyr og møbler m.m. Regjeringen nedsatte 15. desember 2023 et utvalg som skal foreta en gjennomgang av NSMs inngåelse av låneavtaler i forbin-

delse med leie av lokaler i Snarøyveien 36. Utvalget skal kartlegge alle omstendigheter rundt NSMs inngåelse av leieavtale på Fornebu og låneopptak i tilknytning til dette. NSMs inngåelse og bruk av opsjon i leiekontrakten for utvidelse av arealet, herunder om låneavtalene har relevans for utleie av lokaler til UDs etat for eksportkontroll vil være en del av gjennomgangen.

SPØRSMÅL NR. 667

Innlevert 11. desember 2023 av stortingsrepresentant Ove Trellevik

Besvart 18. desember 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Hvordan ser regjeringen for seg at EU skal regulere markedet på solindustriområdet for å sikre at Europa kjøper Europeiske produkt, og hva vil regjeringen gjøre for at både Rec Solar og NorSun blir konkurransedyktige i det europeiske markedet?

BEGRUNNELSE:

Næringsministeren ble nylig invitert inn i EUs ministermøte i solalliansen, European Solar PV Industry Alliance (ESIA). Konkurransesituasjonen for mange norske bedrifter er svært krevende. Rec Solar i Kristiansand har stengt ned produksjon. NorSun i Årdal er under sterkt press med beinhard konkurranse fra Kina. De har fått betydelig støtte fra EU finansiert gjennom EUs klimavotesystem (EU ETS) som Norge deltar i. Regjeringen har ikke tatt stilling til om Norge skal delta i CBAM (Carbon Border Adjustment Mechanism). I forkant av møtet sendte Statsråd Vestre et brev til EU-kommisjonen, og til Tyskland og Frankrike spesielt, med en tydelig beskjed: - Skal vi lykkes med å bygge en livskraftig solindustri i Europa, må vi jobbe sammen om noen felles rammer. Europa kan regne med Norge i dette arbeidet-. Statsråd Vestre er videre sitert på: "Skal vi lykkes med å klare å ta en markedsandel på solindustriområdet må Europa forplikte seg til europeisk solproduksjon. Jeg gir en tydelig beskjed til EU – Norge kan levere produktene Europa trenger og sitter på avgjørende kompetanse, men da må Europa også være villige til å kjøpe europeisk", er næringsminister Jan Christian Vestre sitert på.

Svar:

Jeg vil innlede mitt svar med å understreke at regjeringen har høye ambisjoner for norsk og europeisk solindustri. Solindustrien ble derfor i høst innlemmet som ett av ni innsatsområder i det oppdaterte veikartet for Grønt industriløft. Det er gode grunner til dette: solenergi har økende betydning for energiforsyningen i Europa. De neste tiårene er solenergi ventet å utgjøre den største andelen av global fornybar energiproduksjon. Produksjonskapasiteten for solcellepaneler i verden anslås å kunne nå omtrent 1 000 GW i 2024.

Norge har siden 1990-tallet hatt virksomheter innenfor ulike deler av solverdikjeden og som innehar sentral erfaring og kompetanse når det gjelder utviklingen av en robust og bærekraftig solindustri i Europa. For eksempel er selskapet Norsun per i dag den eneste produsenten av ingots og wafers utenfor Kina. I dag er Kinas andel av produksjonen innenfor de ulike delene av solverdikjeden mellom 74 og 97 pst. Det finnes en betydelig forskningsbasert kompetansebase i Norge ved IFE, SINTEF og NTNU, som over tid har arbeidet i tett samspill med industrien.

Norges ambisjoner for sol inngår også i EUs planer for solenergi, både når det kommer til produksjon av elektrisitet fra solen og når det kommer til å bygge opp egen kapasitet til å produsere solcellepaneler.

EU la i 2022 fram sin solstrategi, som del av energistrategien REPowerEU. Her fremgår det at de setter seg som mål å kunne produsere 320 GW solenergi årlig innen 2025 og nesten 600 GW innen 2030. I tillegg har de satt som mål at europeisk solindustri, gjennom hele verdikjeden fra råmateriale, til ingots og wafers, videre til solceller, solpaneler og -moduler, skal ha en årlig produksjonskapasitet på 30 GW innen 2025. Dette er svært ambisiøst, når vi vet at Norsun har en produksjonskapasitet på oppunder 1

GW årlig. Men det er mange gode prosjekter under utvikling, og vi må holde et høyt ambisjonsnivå skal vi lykkes med den grønne energitransformasjonen.

I løpet av det siste året har det europeiske markedet for solpaneler og -systemer flommet over av kinesiske varer som prises svært lavt. Det er flere grunner til at dette skjer. Det er overkapasitet i den kinesiske solindustrien. I tillegg har USA innført toll på import av solenergikomponenter fra blant annet Kina. Mye av produksjonen har derfor blitt omdirigert til Europa. Det er få europeiske aktører, om noen, som kan konkurrere mot prisene som nå manifesterer seg.

Jeg vil ikke forkuttere hvilke tiltak vi vil foreslå eller gi støtte til i vår dialog med EU og EUs medlemsland. I ministermøtet i den europeiske solindustrialliansen ESIA og mine brev til mine europeiske kolleger, Habeck, Lesecure og Breton, har jeg sendt et signal om at vi ønsker å ta aktiv del i dialogen om tiltak, og at vi mener felleseuropeiske løsninger er veien å gå for å utvikle en robust og bærekraftig solindustri i Europa.

Fremover er jeg opptatt av at vi klarer å balansere mellom de ulike hensynene i denne saken: Vi ønsker at det skal produseres mye solenergi i Europa, fordi dette er en sentral del av den grønne energitransformasjonen vi skal gjennom de kommende årene. Vi er i dag avhengig av kinesisk produserte solprodukter. Samtidig ønsker vi at den europeiske solindustrien skal ha et marked som gjør det mulig å drive lønnsomt, noe det ikke er i tilstrekkelig grad i dag.

I et velfungerende marked hvor aktørene konkurrerer på like vilkår, vil norsk solindustri ha gode forutsetninger for å lykkes. Vi har dyktige virksomheter både oppstrøms og nedstrøms i verdikjeden. De besitter både verdifull kompetanse og mange års erfaring med kompliserte og krevende produksjonsprosesser. De har godt etablerte forhold til kunder og leverandører og ambisiøse planer for fremtiden og har gjennom alt dette vist at de har evne til å være konkurransedyktige.

SPØRSMÅL NR. 668

Innlevert 11. desember 2023 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård

Besvart 18. desember 2023 av fiskeri- og havminister Cecilie Myrseth

Spørsmål:

Det er gått 15 måneder siden høringsfrist for lovforslag om norske lønns- og arbeidsvilkår til sjøs, uten at saken har kommet til Stortinget.

Hvordan stiller statsråden seg til LOs høringsinnspill om at det er operatørene som bør håndheve loven, er statsråden enig i dette slik at et sak kan fremmes for Stortinget og ny lov tre i kraft denne stortingsperioden?

Svar:

Jeg har som mål å sende et endelig lovforslag til Stortinget i løpet av neste år, og tar med meg LOs høringsinnspill som et viktig innspill i det videre arbeidet.

Dette er en prinsipielt viktig sak, som skal beskytte sjøfolk, hindre sosial dumping og motvirke lavtlønnskonnurranse. Selv om arbeidet med lovforslaget har tatt tid, kan jeg forsikre om at dette er en sak både jeg og regjeringspartiene har en klar ambisjon om å slutføre.

SPØRSMÅL NR. 669**Innlevert 11. desember 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 18. desember 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Vil helseministeren ta initiativ til en vurdering om Helse- og omsorgsdepartementets råd for matallergi i barnehager og skoler bør forskriftsfestes og hvordan det kan sikres at de etterleves i kommunene, etter saken om melkeallergiske Oskar (11 år) som døde etter å ha fått i seg en hvetebolle på skolekjøkkenet, som VG skrev om 9. desember?

BEGRUNNELSE:

VG sin sak om det tragiske dødsfallet avdekket at viktig informasjon om Oskars allergi ble ikke lagret. Det fremkommer også at lærere kjente godt til Oskars alvorlige allergi, men at rutineene var uklare.

I saken uttaler avdelingsdirektør Erlend Bø i Helsedirektoratet følgende:

«Dette bør alle kommuner og virksomheter lære av for å forhindre at noe lignende skjer igjen. Det er den eneste måten vi kan bli bedre på, og forhindre at slike ulykker skjer igjen.»

Det fremkommer ikke av svaret fra avdelingsdirektøren om hva direktoratet kan lære av denne tragiske saken, og om de kan bli bedre på å bidra til at kommuner og virksomheter unngår at slike ulykker skjer igjen. Spørsmålsstiller ønsker derfor svar fra statsråden om hun vil ta initiativ til at det skjer, og får gjort en vurdering om råd for matallergi i barnehager og skoler bør forskriftsfestes.

Svar:

Først vil jeg uttrykke min dypeste medfølelse til Oskars familie og andre pårørende.

Denne tragiske ulykken skulle ikke skjedd. Barn skal være trygge på skolen. Det er viktig å ta matallergi på alvor.

Vi har regelverk som skal gi alle barn en trygg skolehverdag, også de barna som har særskilte behov knyttet til helse (eksempelvis matallergier). Helsedirektoratet har utviklet en veileder med råd spesifikt for håndtering av matallergier i barnehager og skoler, som hjelp til kommunene og skoleverket. Det er viktig med god etterlevelse av regelverket, og ansvaret for etterlevelsen ligger hos skolen og kommunen som skoleeier. Ansvaret omfatter også å forebygge hendelser, blant annet allergiske reaksjoner hos elever med matallergier.

Om regelverk og ansvar:

- Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger skal blant annet bidra til at syk-

dom, skade og alvorlige hendelser forebygges. Skolen skal drives på en helsemessig tilfredsstillende måte. Det er for eksempel krav om at skolen skal ha planer og rutiner for å forebygge og håndtere skader, ulykker, overgrep og andre alvorlige hendelser. Dette gjelder også forebygging av og beredskap for alvorlige allergiske reaksjoner. Skolene og barnehagene må sørge for grundig opplæring i håndtering av alvorlige allergiske reaksjoner for å sikre at alle ansatte kan forhindre, gjenkjenne og behandle slike reaksjoner.

- Skolen skal ha nødvendige rutiner og prosedyrer i tråd med nasjonale faglige råd for håndtering av matallergi i barnehager og skoler utarbeidet av de fire regionale sentrene for astma, allergi og overfølsomhet og Helsedirektoratet. Det er kommunen som eier av skolen som har ansvaret for at kravene i forskriften blir oppfylt, herunder at skolen har internkontroll for å sikre etterlevelse av regelverket. Skolen skal gjennom internkontrollen avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik. Det er kommunens ansvar som skoleeier å stille til rådighet de ressursene som er nødvendige for at kravene skal kunne oppfylles.
- Kommunen fører også tilsyn med at skoler og barnehager oppfyller kravene i forskriften. Kommunen kan foreta gransking, retting, stansing, og ilegge tvangsmulkt eller overtredelsesgebyr. Statsforvalter fører tilsyn med kommunen.

En sikker skolehverdag for alle barn, også de med matallergier, forutsetter som nevnt ovenfor både et godt regelverk og etterlevelse av dette. Sistnevnte er skolen og kommunen som skoleeier sitt ansvar. Helse- og omsorgsdepartementet er likevel i dialog med Helsedirektoratet om eventuelle behov for revisjon av dagens regelverk og veiledningen til dette. Det vurderes i første omgang ikke som hensiktsmessig å forskriftsfeste veilederen, men det kan være aktuelt å se på om dagens regelverk kan gjøres enda tydeligere med tanke på skolenes og kommunene som skoleeiers ansvar.

SPØRSMÅL NR. 670

Innlevert 11. desember 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland

Besvart 19. desember 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Viser til svaret til statsråden på skriftleg spørsmål 583, om arbeidet med å auke vektklasse for vegar som kan tole ei auka vektbelastning. Statsråden svarer ikkje på spørsmålet. Han viser til bruprogrammet, men det er her snakk om endringar av vektklasse av veg som toler auka vektbelastning.

Kan statsråden sende ei oversikt over gjennomførte oppgraderingar av vektklasse som er gjorde, fordelt på fylke?

Svar:

Oversikt over begrensningar for tillate vektor og dimensjonar finn ein i veglistene. Statens vegvesen har sett på

endringar av vegar opna for 60 tonn totalvekt. Når det gjeld bruksklasse 10 tonn med tillaten totalvekt 60 tonn (Bk10/60) er denne berre tillaten i veglister for tømmertransport og modulvogntog. Etter at det ble opna for å tillate modulvogntog på veger som er opna for 24 m tømmertransport i desember 2020, har vi ikkje hatt endringar i vegliste for modulvogntog. Vi har difor søkt i vegliste for tømmertransport fra november 2022 til november 2023. Årsak til at november er brukt er at 1. november er fast dato for revisjon av veglister.

Data for veglistene ligg i Nasjonal vegdatabank (NVDB) og det er tatt eit søk etter endringar for Bk10/60. Resultatet viser ein viss auke for riks- fylkesvegar, som vist i tabellen under.

Fylke	Vegkategori	Lengde i km
Oslo	Europaveg	0,16
Rogaland	Europaveg	0,21
Møre og Romsdal	Europaveg	6,72
Nordland	Europaveg	107,50
Viken	Europaveg	3,33
Innlandet	Europaveg	16,37
Vestfold og Telemark	Europaveg	8,03
Agder	Europaveg	42,62
Vestland	Europaveg	42,89
Trøndelag	Europaveg	6,98
Troms og Finnmark	Europaveg	49,84
Rogaland	Fylkesveg	20,65
Møre og Romsdal	Fylkesveg	1,23
Nordland	Fylkesveg	77,23
Viken	Fylkesveg	7,79
Innlandet	Fylkesveg	2,28
Vestfold og Telemark	Fylkesveg	31,80
Agder	Fylkesveg	1,42
Vestland	Fylkesveg	46,25
Trøndelag	Fylkesveg	15,34
Troms og Finnmark	Fylkesveg	24,91
Oslo	Riksveg	1,48
Rogaland	Riksveg	0,28
Møre og Romsdal	Riksveg	0,72
Nordland	Riksveg	0,87
Viken	Riksveg	3,14
Innlandet	Riksveg	8,57

Fylke	Vegkategori	Lengde i km
Vestfold og Telemark	Riksveg	1,95
Agder	Riksveg	3,88
Vestland	Riksveg	25,12
Trøndelag	Riksveg	1,19
Troms og Finnmark	Riksveg	27,32

SPØRSMÅL NR. 671

Innlevert 11. desember 2023 av stortingsrepresentant Anna Molberg

Besvart 19. desember 2023 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande

Spørsmål:

Hvilke kriterier vektlegges i vurderingen av hvilke utgifter som skal dekkes og hvorfor innstilles det ikke på at Hamar kommune får dekket sine reelle utgifter for å forhindre forurensing som følge av ekstremværet?

tremværet Hans er no til behandling i departementet, og eg kan ikkje kommentere behandling av einskilde søknadar før vi har gjennomført ei heilskapleg saksbehandling av desse.

BEGRUNNELSE:

På oppdrag fra kommunal- og distriktsdepartementet har statsforvalteren bedt om søknader fra kommunene for utgiftsdekning etter ekstremværet Hans. Hamar kommune har lagt inn en søknad på nærmere 18 millioner kroner der mesteparten knytter seg til kostnader forbundet med rensing av kloakk. Det ble iverksatt intensive tiltak for å rense avløpsvann gjennom rensaneanlegget HIAS og dermed forhindre forurensning av Mjøsa. Statsforvalteren innstiller på at Hamar kommune får overført 4,5 millioner kroner - noe som er langt mindre enn kostnadene som påløp for å unngå at urensset avløpsvann havnet i Mjøsa.

Svar:

Ekstremværet Hans førte til store skadar i mange kommunar og fylkeskommunar. Kommunar og fylkeskommunar som blir ramma av naturskadar kan få ein delvis kompensasjon for utgiftene sine gjennom skjønstilskotet, etter fastsette retningslinjer.

Kommunar som vart råka av ekstremværet «Hans» har sendt søknadar om skjønstilskot til statsforvaltaren i sitt fylke. Statsforvaltaren har deretter vurdert desse søknadane, og sendt si innstilling til Kommunal- og distriktsdepartementet, som gjer den endelege vurderinga av kompensasjon til dei råka kommunane. Desse søknadane frå kommunar og fylkeskommunar som vart råka av eks-

SPØRSMÅL NR. 672**Innlevert 12. desember 2023 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad****Besvart 18. desember 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hva tenker statsråden om at de som tar traktorlappen (klasse T) automatisk kunne fått godkjent sertifikat på bil med henger (klasse BE) når de tar førerkort klasse B, og er det eventuelt noen juridiske hindringer som stenger for dette?

BEGRUNNELSE:

Med traktorlappen (klasse T) er man kvalifisert for å kjøre med traktorhenger med totalvekt på 25 tonn, men ikke til å kjøre bil med henger (klasse BE) med totalvekt på 5 tonn. Etter trafikkopplæringsforskriften har klasse T og BE samme kurs i «sikring og merking av last», og det er en del overførbare momenter vedrørende opplæringen på samhandling i trafikken. Samtidig framstår det motstridende at dersom man har klasse BE, så kan man kjøre traktor med 5 ganger så tung last, men om man har klasse T og B kan man ikke kjøre bil og trekke en tilhenger med en tillatt totalvekt mellom 750 kg og 3 500 kg. Kompetansen er etter dagens regelverk med andre ord bare overførbart en vei.

Det bes om statsrådets syn på hvilket handlingsrom Norge har til å endre reglene innenfor våre internasjonale forpliktelser og samarbeid.

Svar:

Ønsker om forenklinger i førerkortreglene må alltid avveies mot hensynet til trafikksikkerheten, nullvisjonen og skranker som følger av EØS-avtalen.

Det norske førerkortregelverket bygger på EUs tredje førerkortdirektiv (2006/126/EF) som Norge i henhold til EØS-avtalen er forpliktet å følge.

Direktivet definerer de ulike førerkortklassene som danner grunnlaget for en felles europeisk inndeling og standard. Dette gjelder førerkortklassene AM, A1, A2, A, B, B 96, BE, C1, C1E, D1, D1E, C, CE, D og DE. I tillegg åpner direktivet for nasjonale førerkortklasser i tilfeller hvor kjøretøy ikke faller direkte inn under klassene nevnt ovenfor. I Norge har vi innført to nasjonale klasser, klasse T (traktor) og klasse S (beltemotorsykel).

I førerkortdirektivet, som er implementert i norsk regelverk i førerkortforskriften, er det i de fleste tilfeller satt krav til prøve ved erverv av ny førerkortklasse. Ved utvidelse av klasse B til klasse BE må det gjennomføres en egen praktisk prøve for klasse BE. En eventuell endring av dette vil være avhengig av en endring i direktivet. Vi er ikke

kjent med at det foreligger forslag om endringer i dette kravet i de pågående diskusjonene i EU om endringer i direktivet.

I vurderingen av krav til førerkort i klasse T og BE er den vesentlige forskjellen lovlig hastighet. Traktor kan som utgangspunkt kjøres lovlig i en hastighet opp til 40 km/t, mens personbil med tilhenger i dag kan kjøres i 80 km/t, og under visse forutsetninger opp til 100 km/t på veger som tillater slike hastigheter.

Ved høyere hastighet blir kjøreegenskapene påvirket betydelig, spesielt ved feil lasting av henger. Slik sett kan kjøring med en forholdsvis begrenset last på personbil og henger, utgjøre en betydelig større trafikksikkerhetsrisiko enn tung last i lav fart med traktor som omtalt i forslaget.

Videre er traktor bygget for å kjøre tungt og med tilhenger. Det gjør at andre egenskaper må hensyntas enn ved kjøring av vanlig personbil med tilhenger. Videre vil også kjøretøyets utforming ha betydning. I en traktor sitter føreren normalt sett høyt i kjøretøyet og har annen oversikt ved eksempelvis rygging enn ved kjøring med bil og tilhenger. For å ivareta trafikksikkerheten er det nødvendig med opplæring og bevisstgjøring rundt slike forhold.

Jeg ser derfor av hensyn til trafikksikkerheten ikke grunn til å endre gjeldende regler, og det er også svært usikkert om en slik endring ville være forenlig med våre forpliktelser etter EØS-avtalen.

Jeg viser også til at Stortinget våren 2021 behandlet et slikt forslag, jf. representantforslag 203 S (2020-2021), men vedtok det ikke, jf. Innst 447 S (2020-2021) og vedtak 1012.

SPØRSMÅL NR. 673**Innlevert 12. desember 2023 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad****Besvart 20. desember 2023 av landbruks- og matminister Geir Pollestad****Spørsmål:**

Det er et samfunnsansvar å sikre grunnlaget for en sørsamisk reindrift i Trollheimen inn i framtida.

Når og hvordan har ministeren tenkt å gripe tak i de godt dokumenterte problemstillingene den sørsamiske kulturen og reindrifta i Trollheimen står ovenfor - som med all tydelighet kommer frem i Norconsultrapporten - en rapport som Landbruks og matdepartementet selv har bestilt - og ble levert departementet 27. februar i år?

BEGRUNNELSE:

I Reindrifftsavtalen for 2022/2023 ble avtalepartene enige om å gjennomføre en utredning av dagens situasjon for reindrifta i Trollheimen. Utredningsoppdraget ble gitt til Norconsult som i februar 2023 leverte sin rapport «Status for Trollheimen Sijte – med forslag til tiltak for å sikre varig tradisjonell samisk reindrift i Trollheimen»

Rapporten er et omfattende utredningsarbeid som går dypt inn i de utfordringene som Trollheimen reinbeitedistrikt har i sin drift, både historisk og i dag. I rapporten foreslås det en rekke tiltak for å sikre fortsatt reindrift i Trollheimen. Dette er i tråd med mandatet gitt av departementet

Avtalepartene skulle sette seg inn i rapporten og drøfte den. Som ansvarlig fagdepartement for reindriften, er det Landbruks- og matdepartementet som har ansvaret for, og beslutter en oppfølging av denne rapporten, og til slutt foreslår tiltak.

Rapporten beskriver en sørsamisk kultur og reindrift som marginalt får det til å gå rundt i hverdagen, men med et svært utfordrende bakteppe som åpenbart krever tiltak i henhold til rapporten.

Her nevnes noen av problemstillingene:

- En rekke oppsagte leieavtaler som begrenser tilgangen på beite betydelig
- Sterkt utbyggingspress av fritidsboliger inn til og inn i beite, samle og forflytningsarealer
- Den delen av beiteområdet som er sikret ved ekspropriasjon er tidsbegrenset og utgår 2047
- Det såes tvil om historisk tilstedeværelse i Trollheimen. Dette skaper spenning og konflikter.
- Tilgjengelige beitearealer er ikke tilpasset reinenes naturlige bruk av området

Uvissheten rundt beitetilgang og framtidshorisonen for den sørsamiske næringa og kulturen utøver et ikke ubetydelig psykososialt press på denne delen av befolkningen vår.

Reindrifta i Trollheimen er i dag sikret gjennom en særlov, den såkalte «Trollheimslova». Den har som formål «å sikre et permanent grunnlag for rettmessig og ordnet reindrift». Den såkalte Norconsultrapporten sammen med flere tidligere rapporter dokumenterer at dette ikke blir ivaretatt på en forsvarlig måte i dag.

Svar:

Formålet med Trollheimenloven er å sikre fortsatt reindrift i Trollheimen. Loven ble etablert i kjølvannet av Trollheimendommen fra 1981 (Rt. 1981 s. 1215) som den gang fastsatte at det ikke var samisk reindrifftsrett i Trollheimen. I loven ble det etablert en ekspropriasjonshjemmel til fordel for reindriften i de kommunene som er i Trollheimen. På 80-tallet og begynnelsen av 90-tallet ble det gjennomført omfattende prosesser for å sikre fortsatt reindrift i Trollheimen, herunder avgjørelser om tidsbegrenset ekspropriasjon til fordel for reindriften for om lag halvparten av arealene. For de resterende arealene ble det inngått frivillige leiekontrakter.

Ekspropriasjon etter Trollheimenloven og frivillige avtaler er det rettsgrunnlaget som reindriften i Trollheimen hviler på i dag.

I løpet av de siste årene har flere av grunneiere sagt opp sine leieavtaler. Det har de juridisk sett en full rett til. Imidlertid medfører en oppsigelse av avtalene driftsmessige utfordringer for reindriften og en utrygghet knyttet til fremtidig driftsgrunnlag.

Landbruks- og matdepartementet har hatt og har oppmerksomhet på situasjonen for reindriften i Trollheimen. Landbruks- og matdepartementet har gjennom 2010-tallet, ved flere anledninger, forsøkt å få på plass nye leieavtaler med grunneierne i Trollheimen uten å lykkes. Departementet har også gjennomført en befaringsreise i Trollheimen og fått en orientering om konsekvensene av oppsigelse av avtalene fra reindriften.

I Reindrifftsavtalen for 2022/2023 ble avtalepartene enige om å gjennomføre en utredning av dagens situasjon for reindriften i Trollheimen. Utredningsoppdraget ble gitt til Norconsult. Rapporten ble overlevert avtalepartene våren 2023. Rapporten gir en status for reindriften i Trollheimen og har flere forslag til tiltak for å sikre varig tradisjonell samisk reindrift i Trollheimen. Rapporten er et omfattende utredningsarbeid som går dypt inn i de utfordringene som Trollheimen reinbeitedistrikt har i sin drift, både historisk og i dag.

Rapporten er presentert og drøftet mellom avtalepartene. Som ansvarlig fagdepartement for reindriften, er det Landbruks- og matdepartementet som beslutter en eventuell oppfølging av forslag til tiltak.

Landbruks- og matdepartementet følger og vurderer situasjonen i Trollheimen tett.

SPØRSMÅL NR. 674

Innlevert 12. desember 2023 av stortingsrepresentant Abid Raja

Besvart 19. desember 2023 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun

Spørsmål:

Har statsråden kommet noe nærmere i å få klarhet i hva som er rett analyse av de nasjonale prøvene gjennomført mellom 2014-2021?

BEGRUNNELSE:

I Prop. 1 S står det at «Ifølge utdanningsdirektoratets analysar viser dei nasjonale prøvane i hovudsak inga vesentleg endring i prestasjonane til elevane.». Utdanningsdirektoratets analyser av de nasjonale prøvene har vært emne for faglig uenighet. Frischsenteret har uttalt at utdanningsdirektoratets analyser ikke nødvendigvis er de mest treffende.

Resultater fra både PISA og PIRLS tyder på at Frischsenterets konklusjon om at norske elevers resultater ikke er like stabile som tidligere lagt til grunn. Å få klarhet i hva som er de rette konklusjonene å trekke av nasjonale prøver gjennomført mellom 2014-2021, er et arbeid som haster.

Svar:

Jeg er i likhet med representanten Raja opptatt av at vi har et godt kunnskapsgrunnlag om elevenes læring. Nasjonale prøver måler elevenes ferdigheter i lesing, regning og engelsk. Disse ferdighetene er viktige for læring i alle fag. Prøvene benyttes blant annet av lærere, skoleledere og skoleeiere, for å gi elevene tilbakemeldinger underveis og for å utvikle kvaliteten på alle nivå i skolen. Jeg har nylig mottatt en NOU om kvalitetsutviklingssystemet, som nå er på høring. Jeg ser fram til å få innspill på utvalgets forslag om hvordan prøvene og verktøyene for kvalitet-utvikling i skolen kan videreutvikles. Måling av elevenes kunnskap og ferdigheter er et fagfelt i stadig utvikling. I perioden 2014-2021 benyttet Utdanningsdirektoratet (Udir) en metode og et analyseverktøy for å måle trend i de gjennomsnittlige nasjonale resultatene i lesing, regn-

ing og engelsk, som har vist seg å undervurdere endring fra år til år. Fra 2022 har Udir benyttet et nytt analyseverktøy og en ny metode. Den nye metoden ligner mye på den Frisch-senteret har benyttet seg av. Udir forventer å se noe større variasjon i nasjonalt gjennomsnitt framover enn tidligere.

Udir er i ferd med å ferdigstille en re-analyse av trend i nasjonale prøver for perioden 2014-2021. Direktoratet tar da utgangspunkt i samme analysemodell som den de vil benytte for trendmålinger framover. Udir har allerede avklart at re-estimeringen vil føre til en trend som avviker fra det som har vært rapportert tidligere for perioden 2014-2021, og de regner med å ferdigstille disse analysene i løpet av januar. Direktoratet publiserer ny trend på nasjonalt nivå for perioden 2014-2021 på udir.no når den er klar.

SPØRSMÅL NR. 675**Innlevert 12. desember 2023 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad****Besvart 15. desember 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Vil finansministeren gjøre det enda dyrere og vanskeligere å få lån for næringsliv og innbyggere i distriktene, eller vil han forlenge overgangsordningen for oppfyllelse av systemrisikobufferkravet for mindre lokalbanker?

BEGRUNNELSE:

I 2019 ble det besluttet at det økte systemrisikobufferkravet skulle gjelde for de såkalte standardmetodebankene først fra utgangen av 2022. Begrunnelsen var at disse bankene ikke hadde fått like store lettelser i de reelle kapitalkravene som de større bankene som bruker interne risikomodeller (IRB-bankene). Det var også behov for mer tid for å sikre konsistens mellom de generelle kapitalkravene og Finanstilsynets bankspesifikke tilleggskrav (pilar 2-krav).

Finanstilsynet har siden utgangen av 2019 fastsatt reviderte pilar 2-krav for mange av standardmetodebankene, selv om arbeidet ble begrenset av pandemien. Arbeidet er imidlertid noe forsinket, slik at et betydelig antall standardmetodebanker ikke vil ha fått nytt vedtak før i 2023. Finansdepartementet har derfor besluttet å forlenge overgangsordningen for disse bankene med ett år, slik at de skal oppfylle systemrisikobufferkravet på 4,5 prosent fra utgangen av 2023.

Det arbeides med nye EU-regler som kan bidra til likere konkurransevilkår mellom standardmetodebankene og de større bankene. Økningen i systembufferkrav for standardmetodebankene har derfor tidligere vært utsatt i påvente av dette arbeidet, men arbeidet har trukket ut i tid. Det er nå ventet avklaringer fra EU i 2025. Det vil være stikk i strid med lovnadene i Hurdalsplattformen om regjeringen nå mener at lånekunder i distriktene skal bli straffet fordi EU arbeider tregt med sitt regelverk.

Svar:

I Norge har vi et bredt finansieringstilbud for husholdninger og næringsliv. Lønnsomme prosjekter i hele landet har generelt god tilgang på finansiering. I NHOs nyeste medlemsundersøkelse var det under 1 av 10 bedrifter som svarte at manglende tilgang på kreditt og finansiering var en stor utfordring for ekspansjon og nye investeringer. Sterke og solide sparebanker med unik kompetanse og tilstedeværelse i sine lokale markeder er viktige for kapitaltilgangen i distriktene, spesielt for nye og mindre bedrifter.

Samlet sett fungerer det norske finansmarkedet godt, og de fleste husholdninger og bedrifter får dekket sine kapitalbehov i markedet gjennom et variert finansieringstilbud. Offentlige virkemidler bidrar til å utfylle det private finansieringstilbudet. Norges Bank viste i Pengepolitisk rapport 14. desember i år til at

«Tilgangen på kreditt synes god for kredittverdige husholdninger og foretak».

Systemrisikobufferkravet skal gjøre bankene mer solide og robuste overfor utlånstap og andre forstyrrelser som kan oppstå som følge av strukturelle sårbarheter i økonomien og annen systemrisiko av langvarig karakter. Høsten 2022 la Norges Bank i sitt råd til departementet om nivået på bufferen vekt på at høy gjeld i mange husholdninger er den viktigste sårbarheten i det norske finanssystemet, i tillegg til bankenes høye eksponering mot næringseiendom og at en banks finansiering er en annen banks likviditetsreserve. Det er viktig at bankene holder tilstrekkelig kapital for å motstå fremtidige tilbakeslag. Strukturelle sårbarheter i det norske finansielle systemet kan forsterke et tilbakeslag, og tilsier at bankene holder en betydelig systemrisikobuffer.

Norske banker er solide og lønnsomme. Banker med god soliditet og likviditet er en forutsetning for å kunne tilby finansiering til bedrifter og husholdninger i hele landet både i gode og dårlige tider. Standardmetodebankene har generelt god margin til kapitalkravene, og vil ikke ha problemer med å oppfylle det økte systemrisikobufferkravet fra kommende årsskifte.

Finansdepartementet la 13. desember i år frem en pakke med tiltak som vil bedre rammevilkårene for små og mellomstore banker i hele landet. Det viktigste tiltaket er at Finansdepartementet har bedt Finanstilsynet utrede endringer i bankenes kapitalkrav, blant annet innføring av en ny og mer risikofølsom standardmetode for beregning av kapitalkrav for kredittisiko. Standardmetoden brukes av de mindre bankene, og målet er at den nye metoden skal gjelde i Norge fra 1. januar 2025.

Finansdepartementet vil dessuten innføre nye krav til kapitalsammensetning for såkalte pilar 2-krav på en måte som gir lavere krav til ren kjernekapital, særlig for de mindre bankene. Dette innføres allerede 31. desember 2023. I tillegg har Finansdepartementet bedt Finanstilsynet utarbeide det nødvendige tallgrunnlaget for å kunne konstatere om det er grunnlag for å redusere risikovektene for landbrukseiendoms lån.

Vi gir nå de små og mellomstore bankene forutsigbarhet for gode rammebetingelser fremover. For regjeringen er det viktig med et mangfold av banker for å sikre stabile

og konkurransedyktige banktjenester for folk og næringsliv i hele landet.

SPØRSMÅL NR. 676

Innlevert 12. desember 2023 av stortingsrepresentant Sigbjørn Framnes

Besvart 19. desember 2023 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Vil regjeringen opprette en lignende tilskuddordning til kystkommuner som blir pålagt sekundærrensekrav som følge av vann- og avløpsdirektivene, der resipienten er god med dagens utslipp?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har i statsbudsjettet under kapittel 1420, post 80 lagt inn en tilskuddsordning rettet mot å redusere utslipp av nitrogen fra kommunalt avløp innenfor Oslofjordens nedbørsfelt. Flere kystkommuner har blitt pålagt krav om sekundærrensing som følge av vann- og avløpsdirektivene. Dette vil føre til at de rammede kystkommunene, blant annet Stord må gjøre store investeringer for å oppnå kravene, fordelt på forholdsvis få abonnenter.

Svar:

For å bedre tilstanden i Oslofjorden, er det behov for å redusere nitrogentilførselen så raskt som mulig innenfor Oslofjordens nedbørsfelt. Regjeringen har derfor bevilget midler til en tilskuddsordning som skal bidra til dette. Gjennom ordningen kan det søkes om tilskudd til planlegging og/eller prosjektering av nitrogenfjerning for avløpsrenseanleggene, tiltak for kompetanseheving knyttet til nitrogenfjerning eller uttesting av teknologi for nitrogenfjerning. Rensing av fosfor og nitrogen er det vi kaller tertiærrensing, og er et strengere rensekrav enn primær- og sekundærrensing.

Dagens avløpsdirektiv stiller krav om minimum sekundærrensing, men åpner for unntak for utslipp av kommunalt avløpsvann til mindre følsomme vannområder under noen forutsetninger. En av forutsetningene er at kravet til primærrensing overholdes. Ettersom kysten fra Lindesnes til Grense Jakobselv hovedsakelig er klassifisert som mindre følsom, har det vært mulighet for kun primærrensing av kommunalt avløpsvann som slippes ut innenfor denne kyststrekningen.

Dersom utslippet av kommunalt avløpsvann fra omfattende tettbebyggelser kan føre til dårlig miljøtilstand i form av eutrofi, slik det er tilfelle for Oslofjorden, krever dagens avløpsdirektiv ytterligere rensing i form av fosfor- og/eller nitrogenfjerning (tertiærrensing).

EUs reviderte avløpsdirektiv viderefører dagens krav til sekundærrensing og tertiærrensing, mens dagens mulighet for unntak fra krav om sekundærrensing er fjernet. Det reviderte direktivet er nå gjenstand for trilogforhandlinger i EU, og forventes vedtatt våren 2024. Dersom direktivet blir vedtatt som foreslått, vil det medføre et utvidet virkeområde som omfatter flere og mindre tettbebyggelser enn i dag, i tillegg til strengere rensekrav for flere av disse og for de største avløpsanleggene.

Konsekvenser for Norge og behovet for oppgraderinger som følge av revidert direktiv, må vurderes når endelig utforming av direktivet er kjent.

Når det gjelder finansiering av en slik oppgradering, er utgangspunktet at vann- og avløpsinfrastruktur er og skal være et kommunalt ansvar, hvor ny infrastruktur, herunder oppgradering av renseanlegg, finansieres ved selvkost gjennom vann- og avløpsgebyrene. Regjeringen ønsker likevel å tilrettelegge for at kommunene kan gjøre gode investeringer og at avløpsrensing kommer raskt på plass, og vil vurdere hvordan vi kan bidra til dette i vårt videre arbeid.

SPØRSMÅL NR. 677**Innlevert 12. desember 2023 av stortingsrepresentant Trond Helleland****Besvart 15. desember 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Avtalen med Vy gjør at dagens flytog-ruter til Gardemoen har 65 % lavere kapasitet, flere forsinkelser og innstillinger, og får lenger reisetid.

Mener samferdselsministeren at dette er å «opprettholde tilbudet» til Oslo Lufthavn, i tråd med lovnader fra statsbudsjettet?

BEGRUNNELSE:

Etter tildelingen av trafikkpakke Østlandet 2, der Vy ble tildelt all togtrafikk på Østlandet, bortfaller Flytogtilbudet fra senest 2028. Avtalen med Vy inkluderer overtakelse og drift av Flytogets ruter, innenfor Vys rammer.

I Prop. 1 S (2022-2023) Statsbudsjettet for 2023, lover samferdselsministeren følgende:

«(...) I tillegg er det avtalt at den senest fra 2028 også utvides til å inkludere ruteleiene som i dag trafikkeres av Flytoget i tilbringertjenesten til Oslo lufthavn, Gardermoen. Disse kan da brukes til å forbedre det generelle togtilbudet på Østlandet, samtidig som det samlede togtilbudet til Oslo lufthavn opprettholdes.»

I trafikkkavtalen med Vy kommer det imidlertid frem følgende:

- Vy skal kjøre enkle togsett på ruter der Flytoget i dag kjører doble togsett, som betyr en antatt lavere kapasitet på 65 %
- Målet om punktlighet senkes fra 97,5 % til 90 % - én av ti avganger vil være forsinket
- Alle tog til Gardemoen må stoppe innom Lillestrøm stasjon, som øker reisetiden

Disse tre faktorene gjør at togtilbudet til Gardemoen samlet sett forverres, og at løftet i statsbudsjettet brytes fra senest 2028.

Svar:

Det er ikke riktig at avtalen med Vygruppen AS (Vy) medfører lavere kapasitet strekningen Flytoget trafikkerer i dag og at selskapet kun kan kjøre med enkle togsett, der Flytoget i dag kjører med doble togsett. Det er i avtalen om Østlandet 2 krav om at Vy skal kjøre alle avganger med maksimalt mulig antall togsett for å nå komfortkravene i avtalen. På strekningen Drammen-Sandvika og Lillestrøm-Oslo lufthavn innebærer dette at det skal være sitteplasser tilgjengelig. Vy skal prioritere å bruke flest togsett på de avganger som har flest passasjerer.

I avtalen er det disponert 14 tog til å kjøre avgangene på strekningen Drammen-Oslo lufthavn og Stabekk-Oslo S-Oslo lufthavn. Det er ikke det samme som at Vy sin tilgang til materiell er begrenset til 14 tog på denne strekningen. Vy skal disponere materiellet omfattet av avtalene om Østlandet 1 og 2 slik at komfortkravene i avtalene nås. Tilgangen på kjøretøy bedres når nye lokaltog type N05 kommer fra slutten av 2025 og med innføring av 19 nye regiontog type N06 fra 2027. Det er ikke tatt en beslutning om hvordan Flytogets materiell skal benyttes fra 2028. Dersom flytogene også benyttes i det øvrige togtilbudet vil dette bedre materiellsituasjonen ytterligere.

Det er riktig at Flytogets punktlighetsmål ligger høyere enn for øvrig persontogtrafikk i Østlandsområdet. Flytogets punktlighet for ankomst på Oslo Lufthavn er 91,5 pst. så langt i år. Et lokal-, region- eller flytog regnes som forsinket når det ankommer endestasjonen mer enn fire minutter etter fastsatt rutetid. Jernbanedirektoratets vurdering er at en bedre samordning av rutetilbudet gjennom Oslo vil medføre en bedre punktlighet for togtilbudet på strekningen Drammen-Oslo S-Oslo lufthavn. Reisende mellom Oslo S og hovedflyplassen vil kunne velge mellom ni avganger pr. time, og enkeltavganger som blir forsinket vil dermed ha begrenset konsekvens for den reisende ved at det i gjennomsnitt er under syv minutter mellom hver avgang til flyplassen fra Oslo S. I trafikkkavtalen med Vy er det etablert bonus for totalpunktlighet, noe som vil stimulere togoperatøren til å samhandle med Bane NOR for å sikre et driftsstabilt rutetilbud til Oslo lufthavn. Motsett er det malus (negativ bonus) dersom manglende oppnåelse av punktlighetsmålet skyldes Vy selv.

Dagens flytog Oslo S-Oslo lufthavn har en kjøretid på 22 minutter med stopp i Lillestrøm. For det nye regiontogtilbudet er det forutsatt at alle avganger skal stoppe i Lillestrøm, og det kan forventes omtrent samme kjøretid som dagens flytog med tilsvarende stoppmønster. Flytogets direkte avganger Oslo S-Oslo lufthavn har en kjøretid på 19 minutter. Lillestrøm stasjon er den største pendlerstasjonen utenfor Oslo, med 3,8 millioner påstigninger hittil i år. Jernbanedirektoratets vurdering er at markedet i Lillestrøm er stort, og at det bør prioriteres togstopp her fremfor direkte avganger mellom Oslo S og Oslo lufthavn.

Det gode togtilbudet til Oslo lufthavn vil opprettholdes etter 2028. Integrasjon av tilbringertjenesten gir i tillegg et bedre togtilbud for millioner av reisende på Østlandet, og gir mulighet for tilbudsforbedringer for strekninger utover Drammen-Oslo S-Oslo lufthavn.

SPØRSMÅL NR. 678

Innlevert 12. desember 2023 av stortingsrepresentant Irene Ojala

Besvart 19. desember 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hva var egentlig intensjonen med etablering av finnmark-sloven og etablering av Finnmarkseiendommen, og hvordan ser statsråden et eventuelt spørsmålet om ekspropriasjon av grunn i Finnmark for å gi plass til utenlandske vindturbinselskaper i lys av denne loven som skulle gjøre finnmarkingene til «herre i eget hus»?

BEGRUNNELSE:

Planen med elektrifisering av Melkøya skaper uro blant en flerkulturell befolkning i Finnmark. Det finske energiselskapet Grenseland planlegger å bygge vindturbinparken Davvi i Lebesby kommune i Øst-Finnmark. Styret i FeFo sa i november nei til dette og ønsker heller ikke å forhandle med det finske selskapet. Avgjørelsen begrunnes med hensynet til lokalsamfunn og lokale rettighetshavere, blant annet reindrift, friluftsliv og naturvern.

FeFo har med dette utøvd sin grunneiermakt. Bekymringen i Finnmark er om staten vil overkjøre FeFo ved å ekspropriere grunnen i Lebesby og andre kommuner slik at vindkraftselskapet allikevel får satt opp vindturbinene mot grunneiers og de fleste finnmarkingenes vilje.

24. mai 2005 behandlet Odelstinget lov om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke (finnmarksloven). I debatten sa Knut Storberget (A):

«Det er en historisk begivenhet når Odelstinget i dag behandler finnmarksloven. Aldri før har vi foretatt, og vil antakelig aldri mer kunne foreta, en så omfattende disposisjon over så store landareal. Aldri har vi kunnet overføre så mye makt til det regionale nivået. Aldri før har vi gjennom en lovsak kunnet rette opp urett i et slikt omfang. Et slikt arbeid krever politisk mot og kompromissvilje. Det gir også politikk en mening.»

Saksordfører Trond Helleland (H) sa i sitt sluttinnlegg:

«Regjeringen har nå også har lagt opp til at den vil kjøre en konsultasjonsprosess i saker som bl.a. angår urfolks rettigheter. Jeg tror det er nyttig, jeg tror det er viktig, og det er i tråd med ILO-konvensjonen.»

Helleland sa til de som ikke ønsket en konsultasjon:

«De vil altså ikke anerkjenne de opparbeidede rettighetene befolkningen i Finnmark har, de forpliktelsene Norge har påtatt seg gjennom folkeretten, og de menneskerettighetskonvensjonene Norge har underskrevet.»

Finnmarksloven ble vedtatt i 2005 og 30. juni 2006 ble statens grunn i Finnmark overført til finnmarkingene og samene. 1. juli 2006 trådte finnmarksloven i kraft og staten hadde ikke lenger makt over land og vann i Norges nordligste fylke. Statsråd Bjarne H. Hanssen sa:

«Jeg vil understreke at dagen ikke bare er stor nasjonalt, den er også viktig internasjonalt. Urbefolkningsområder i hele verden har i dag blikket vendt mot Finnmark.»

Svar:

Regjeringen har satt som mål at den fornybare kraftproduksjonen i Finnmark innen 2030 skal øke minst like mye som den planlagte forbruksøkningen ved Hammerfest LNG, forutsatt konsesjon. NVE prioriterer nå behandlingen av ny kraftproduksjon i Finnmark, og har lagt opp til en koordinert behandling av prosjektene.

Finnmarkseiendommen er et eget rettssubjekt som skal forvalte grunn og naturressurser mv. som den eier i samsvar med lovens formål og reglene i loven for øvrig, jf. finnmarksloven § 6 og lovens formålsbestemmelse. Når det gjelder eventuelle søknader om ekspropriasjon til kraftproduksjon gjelder de samme reglene for Finnmarkseiendommen som for andre grunneiere, og finnmark-sloven fastsetter ikke noe unntak eller særregler om det.

Generelt er det ønskelig at vindkraftprosjekter blir etablert etter minnelige avtaler med grunneierne, og det er også et prinsipp i ekspropriasjonsretten at det skal forsøkes å inngå slike avtaler. For prosjekter i samiske områder følger det videre at Vindkraftmeldingen, Meld. St. 28 (2019-2020), at konsesjonssøknader som inneholder dokumentasjon på medvirkning og avtale med reindriften, vil bli prioritert i konsesjonsbehandlingen.

Ekspropriasjon til vindkraft er bare aktuelt der det ikke oppnås avtale med grunn- og rettighetshavere, og konsesjonsmyndighetene oppfordrer utbyggere om i størst mulig grad å komme til minnelige ordninger.

Det søkes vanligvis om ekspropriasjon samtidig som det søkes om konsesjon til nye energianlegg og søknadene behandles samlet. Søknader om konsesjon og ekspropriasjon til nye vindkraftverk behandles av NVE. OED er klageinstans på vedtak fattet av NVE.

OED tar stilling til konkrete saker om konsesjon og ekspropriasjon dersom de havner på departementets bord som klagesaker.

SPØRSMÅL NR. 679**Innlevert 12. desember 2023 av stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide****Besvart 18. desember 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

1. februar er det to år siden militærjuntaen tok makten i Myanmar gjennom et militærkupp.

Hvordan vurderer utenriksministeren den nåværende situasjonen i Myanmar, inkludert situasjonen for menneskerettighetene, status for ASEANs fem-punkts-konsensus, og Norges muligheter for å bidra til å støtte demokratiske aktører i landet?

Svar:

Jeg er svært bekymret over utviklingen i Myanmar. Nesten tre år etter kuppet fortsetter landet den negative spiralen og befinner seg i en stadig dypere politisk, økonomisk, humanitær og menneskerettighetskrise. Den siste tiden har konfliktnivået eskalert, og kamphandlingene har spredd seg til store deler av landet.

Sivilbefolkningens lidelser øker. Det rapporteres om mer aggressiv krigføring fra militærregimets side, inkludert luftangrep mot boligområder, skoler og helsebygg, og nedbrenning av landsbyer. FN anslår at mer enn 660 000 personer er blitt internt fordrevet siden slutten av oktober i år. Disse kommer i tillegg til de to millionene som var internt fordrevne fra før. Totalt anslår FN at minst 18,6 millioner innbyggere vil trenge humanitær bistand i 2024. Den humanitære responsen er svært underfinansiert, og tilgangen særdeles krevende der hvor behovene er størst. I flere utsatte områder melder internasjonale humanitære aktører om evakuering av personell og suspendert arbeid som følge av de nye kamphandlingene. Samtidig fortsetter militærregimet å blokkere humanitære leveranser i konfliktområder. Den humanitære responsen leveres nå hovedsakelig gjennom lokale organisasjoner, med stadig større sikkerhetsrisiko og med svært begrensede midler.

Jeg er bekymret for manglende fremgang i oppfølgingen av ASEANs fem-punkts-konsensus og FNs sikkerhetsråds resolusjon 2669. Vi tar regelmessig opp Myanmar i vår dialog med ASEAN, FN og flere av medlemslandene. Vi støtter ASEANs arbeid med å tilrettelegge for dialog, og oppfordrer til økt press på militærregimet for å stoppe voldsbruk mot sivile, sikre humanitær tilgang og legge forholdene til rette for inkluderende politisk dialog. Mer internasjonalt press og samarbeid er nødvendig, også med nabolandene, samt mellom ASEAN og FN. Myanmar står på agendaen i ulike sesjoner i MR-rådet, hvor både FNs spesialrapportør for menneskerettighetssituasjonen i Myanmar og den uavhengige etterforskningsmekanismen for Myanmar (IIMM) presenterer sine rapporter.

Norge deltar i disse debattene gjennom nordisk-baltiske innlegg. Stillingen som FN generalsekretærs spesialutsending har stått ubesatt over en lengre periode. Vi oppfordrer generalsekretæren til å utnevne en ny, og øke FNs samlede innsats mot Myanmar. Vi vurderer kontinuerlig økt engasjement med nabolandene.

Med vår langsiktige tilnærming og erfaring er Norge godt plassert for å videreføre vårt sterke engasjement for befolkningen i Myanmar. Vi har økt vår bistand (humanitær og utvikling) til NOK 348 millioner i 2023. I tillegg har vi bidratt med NOK 94 millioner til den humanitære Rohingya-responsen og NOK 30 millioner til klimarelaterte tiltak i flyktningeleiere og hos vertsamfunn i Bangladesh.

Vi har kontakt med alle relevante parter. Det inkluderer dialog på embets- og politisk nivå med viktige aktører i den politiske, etniske og demokratiske motstandsbevegelsen, herunder National Unity Government (NUG). Vi bidrar blant annet til å tilrettelegge for at demokratiske krefter samles og blir hørt. I år har vi også ledet samarbeidet mellom bidragslandene i Joint Peace Fund (JPF) for å fremme et mest mulig samlet engasjement. Fondet styrker sivilsamfunn og demokratiske krefters kapasitet innen fredsdialog, konflikthåndtering, og kvinners rolle i fred og sikkerhet. Norsk bistand kanaliseres igjennom FN og sivilsamfunnsorganisasjoner.

SPØRSMÅL NR. 680**Innlevert 12. desember 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad****Besvart 20. desember 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hva tenker statsråden om de to ulike virkelighetsoppfatningene rundt innføringen av Helseplattformen som kommer fra hhv. Helse Møre og Romsdal og Helse Midt-Norge, og hvilke tiltak gjør statsråden for pasientsikkerheten i Helse Midt-Norge gjennom innføringen nå som Helse Møre og Romsdal trolig ikke kan utsette innføringen?

BEGRUNNELSE:

Styret i Helse Møre og Romsdal HF har vedtatt at de ønsker å utsette innføringen av Helseplattformen i sin region, med begrunnelse basert på vurderinger rundt pasientsikkerhet og forsvarlig drift, slik løsningen foreligger pt. Basert på deres ROS-analyse av innføring er det rødt nivå for pasientsikkerhet og kapasitet, og de viser blant annet til den utfordrende situasjonen rundt innføringen av Helseplattformen på St. Olavs hospital. Riksrevisjonen omtaler utfordringene rundt innføringen av Helseplattformen i Dokument 3:6 (2023–2024), hvor deres vurdering er at særlig Helse Midt-Norge ikke har lyktes med risikoreducerende tiltak rundt innføringen av komplekse IT-systemer. Konsekvensen er, sier Riksrevisjonen, at helsepersonell oppretter kompensasjonsmekanismer, noe som bidrar til manglende effektivitet, frustrasjon og større arbeidsbelastning.

Sent på dagen den 11.12 ble det kjent at direktøren i Helse Midt-Norge vil innføre Helseplattformen i Helse Møre og Romsdal, selv om styret ønsker utsettelse. Helse Midt-Norge begrunner dette med store konsekvenser for spesialisthelsetjenesten i Midt-Norge.

Svar:

Styret i Helse Midt-Norge RHF fattet i styremøtet 13. desember 2023 følgende vedtak:

1. Styret i Helse Midt-Norge anerkjenner den risiko og sårbarhetsanalysen som Helse Møre og Romsdal har gjennomført per november 2023, og den usikkerheten som ansatte i helseforetaket opplever knyttet til innføringen av Helseplattformen.
2. En utsettelse av innføringen av Helseplattformen i to år vil ha store konsekvenser for spesialisthelsetjenesten i Midt-Norge. Styret i Helse Midt-Norge ber administrerende direktør iverksette tiltak som skal legge til rette for å opprettholde opprinnelig innføringsplan med

mulige tilpasninger, samtidig som pasientsikkerheten ivaretas.

3. For å styrke driftssituasjonen i forbindelse med innføringen av Helseplattformen tildeler styret i Helse Midt-Norge RHF Helse Møre og Romsdal HF 30 millioner kroner i 2023 og en ramme for ekstra tiltak på inntil 30 millioner kroner i 2024.

Dette vedtaket i Helse Midt-Norge RHF ble gjort etter at styret i Helse Møre og Romsdal HF den 7. desember 2023 fattet et vedtak der de anbefalte å utsette innføringen av Helseplattformen, slik løsningen foreligger i dag. Dette var basert på vurderinger rundt pasientsikkerhet og forsvarlig drift. Styret i Helse Møre og Romsdal HF ba videre om at administrerende direktør skulle gå i dialog med Helse Midt-Norge RHF om en ny plan for innføring av Helseplattformen.

Jeg oppfatter at Helse Midt-Norge RHF har anerkjent de risikovurderingene Helse Møre og Romsdal HF gjorde i forkant av sitt vedtak. I styrets vedtak fremgår det, som ovenfor nevnt, at de ber administrerende direktør iverksette tiltak som skal legge til rette for å opprettholde opprinnelig innføringsplan med mulige tilpasninger, samtidig som pasientsikkerheten ivaretas. Administrerende direktør i Helse Midt-Norge RHF har i etterkant av styrevedtaket i det regionale helseforetaket uttalt at de i det videre arbeidet må ta utgangspunkt i nettopp de risikovurderingene som Helse Møre og Romsdal gjorde. Videre ble det uttrykt at det er viktig å gjennomføre risikoreducerende tiltak for en trygg innføring, og å gjennomføre tiltak som forbedrer helseplattformløsningen. Hvis man ikke ser at risikoen er redusert og håndterbar, vil det være umulig å «gå på lufta» med en ny journalløsning, sier administrerende direktør i Helse Midt-Norge RHF. Dette fremgår i en felles uttalelse fra ham og administrerende direktør i Helse Møre og Romsdal HF: Dialog om veien videre;

[\(Dialog om veien videre - Helse Midt-Norge RHF \(helse-midt.no\)\).](#)

Helseplattformen AS har laget en oversikt over hvilke endringer i løsningen som er forventet å være på plass før Helse Møre og Romsdal HF eventuelt skal starte med ny journalløsning i slutten av april. Oversikten er sammenfattet i et eget notat som er publisert på Helse Midt-Norge RHF sine nettsider.

Den 27. oktober i år avholdt jeg foretaksmøte i Helse Midt-Norge RHF. Der ba jeg dem vurdere organiseringen av det videre arbeidet med innføring av drift av Helseplattformen, slik at denne understøtter best mulig samhandling mellom aktørene, tydeliggjør ansvar og roller, samt

sikrer at de samlede ressursene hos de ulike aktørene benyttes samordnet og effektivt. Det må i det videre arbeidet sørges for at det blir brukt tilstrekkelige ressurser fra alle aktørene, herunder helseforetak og kommuner, i arbeidet med å bedre brukervennligheten. I denne sammenhengen mener jeg også at det må vurderes å sette inn dedikerte ressurspersoner fra Helseplattformen AS tett på det kliniske brukermiljøet.

Helseforetak og kommuner har en lovpålagt plikt til å sørge for forsvarlige journal- og informasjonssystemer i virksomhetene. I foretaksmøtet i oktober var jeg også tydelig på at i spesialisthelsetjenesten må dette skje innenfor rammene av regionale beslutninger om løsningsvalg, og nasjonale krav stilt i digitaliseringsarbeidet. Jeg oppfatter at Helse Midt-Norge RHF har tatt et helhetlig regionalt perspektiv i sin beslutning, og at de har gjort avveininger mellom positive og negative konsekvenser av å utsette innføringen i Helse Møre og Romsdal HF.

Jeg vil i denne sammenheng også nevne den tydelige uttalelsen i forkant av styremøtet i Helse Midt-Norge RHF, fra i alt 18 kommunedirektører fra kommuner som har tatt Helseplattformen i bruk. De var klare på at det ville foreligge en uforsvarlig risiko ved utsettelse og at de hadde en tydelig forventning til at styret i Helse Midt-Norge RHF holdt seg til opprinnelig framdriftsplan. Ordførerne i Ålesund, Molde og Kristiansund uttrykte også bekymring i forkant og oppfordret til å holde seg til opprinnelig innføringsplan. Det regionale brukerutvalget i Helse Midt-Norge RHF har også vært tydelige på dette.

Per nå er 34 kommuner tilknyttet Helseplattformen (enten innført eller har undertegnet tjenesteavtale), noe som omfatter 75 % av befolkningen i Midt-Norge. Hvis kommunene skal få de kvalitative gevinstene de ønsker seg gjennom sine investeringer, herunder også økt pasientsikkerhet, så er de avhengig av at sykehusene i regionen tar løsningen i bruk.

SPØRSMÅL NR. 681

Innlevert 12. desember 2023 av stortingsrepresentant Roy Steffensen

Besvart 15. desember 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Til TV-programmet "Broom" på TV2 sa statsråden "vi har bidratt til å få avgiften ned", da temaet handlet om drivstoffpriser. Det virker som om statsråden kun vil snakke om den ene avgiften som er satt ned, veibruksavgiften, men ikke CO₂-avgiften som er vesentlig økt. Begge deler må betales av bilisten ved pumpa. Da regjeringen Støre tiltrådte i oktober 2021 var de totale drivstoffavgiftene 6 kr og 38 øre for bensin. Neste år vil de være på 7 kr og 34 øre.

Vil statsråden ta initiativ til å sende beklagelse til Broom og TV2?

Svar:

Regjeringspartiene har i Hurdalsplattformen varslet at vi vil «reducere avgifter som rammer folk flest, som for eksempel elavgift og drivstoffavgifter (...) Avgiftsnivået på biodrivstoff skal reduseres.» Regjeringen har fulgt opp og har redusert både elavgiften og drivstoffavgiftene.

Ved sammenlikning av avgiftssatser over tid bør den underliggende inflasjonen korrigeres ut, slik at en sammenlikner avgiftssatser i faste kroner. Dette gjøres ved å

prisjustere avgiftssatser til faste 2024-kroner ved bruk av konsumprisindeksen.

Tabell 1 viser samlede særavgifter (veibruksavgift og CO₂-avgift) på flytende drivstoff til bruk i veitrafikk i 2021 til 2024 i faste 2024-kroner per liter. Fra 2021 til 2024 er de reelle avgiftene på mineralolje, bensin, biodiesel og bioetanol blitt redusert med henholdsvis 0,13, 0,08, 1,24 og 0,69 2024-kroner per liter.

Tabell 1 Samlede særavgifter (veibruksavgift og CO2-avgift) på drivstoff til veitrafikk, 2021-2024. Faste 2024-kroner per liter

	Mineralolje	Bensin	Biodiesel	Bioetanol
2021	6,01	7,42	4,26	2,85
2022	6,13	7,40	3,40	2,22
2023	5,66	7,17	3,02	2,16
2024	5,88	7,34	3,02	2,16

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Forsknings- og høyere utdanningsministeren utsagn om at «vi [Regjeringen] har bidratt til å få [drivstoff-]avgiften ned» er derfor korrekt.

SPØRSMÅL NR. 682

Innlevert 12. desember 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 18. desember 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Hva konkret er evaluert i forbindelse med kaoset knyttet til evakueringen fra Afghanistan og vil regjeringen offentliggjøre disse rapportene på lik linje med hva danske og amerikanske myndigheter har gjort?

BEGRUNNELSE:

Evakueringen fra Afghanistan ble kaotisk og mange avgjørelser måtte fattes på kort tid. Ved slike hendelser er det viktig å foreta grundige evalueringer for å se om avgjørelsene som ble tatt var fornuftige, om de virket etter hensikten og hvilke konsekvenser de har fått i etterkant. Dette kan gjelde alt fra sikkerhet under evakueringen, sikkerhet på norsk jord, innvandringsregulerende hensyn, juridiske og humanitære hensyn, forsvarsfaglig, økonomisk etc. Via flere artikler i DN kan vi lese at Forsvaret, justisdepartementet og utenriksdepartementet har evaluert seg selv, men evalueringen hemmeligholdes. Det at man evaluerer seg selv kan det alltid stilles spørsmål ved om er heldig i en sak som dette, men det kan også være uheldig da konsekvensene av avgjørelsene som ble tatt under evakueringen kan berøre flere sektorer enn de nevnte departementene og konsekvensene kan gå på tvers av fagområder. Det å også sikre åpenhet i likhet med andre land bidrar også til en bedre debatt som gjør oss bedre rustet hvis en lignende situasjon oppstår på nytt.

Svar:

Samfunnssikkerhetsinstruksen stiller krav til at alle hendelser skal evalueres. Formålet er å lære, slik at neste krise kan bli bedre håndtert enn den forrige. Utenriksdepartementet gjennomførte derfor en grundig, intern gjennomgang av evakueringen fra Kabul der alle involverte fikk anledning til å dele sine erfaringer fra sin rolle i operasjonen.

Evalueringen gjennomgikk bredden i departementets og utenriksstjenestens innsats, eksempelvis, beredskapsplanverk, forberedelser til evakueringen, samarbeid med Forsvaret, krisestabsorganiseringen, balansering av hensyn, risikohåndtering, informasjonsdeling, kommunikasjon, tidspunkt for beslutninger og ivaretagelse av ansatte. Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) engasjert for gjennomføringen for å sikre uavhengighet og perspektiver utenfra. Sammendraget av rapporten som er lagt ut på regjeringen.no beskriver dette mer i detalj.

Det ble bevisst valgt en intern evaluering, og jeg ønsker ikke å gjøre om på evalueringsrapportens status som internt dokument. Departementet ønsket at all tilgjengelig informasjon skulle inngå i gjennomgangen, også gradert informasjon. Disse delene utgjør en viktig del av rapporten og bakgrunnen for de ugraderte drøftelsene, slik at det ville gi et misvisende bilde av rapporten som helhet å utgi bare de ugraderte delene.

Et annet tungtveiende poeng er å sikre åpne og frie vurderinger i interne evalueringsprosesser, noe som også er et viktig hensyn bak offentliglovas bestemmelse om inntak for innsyn i interne dokumenter. FFIs rapport var

fra starten ment å være en intern evaluering med fokus på læringspunkter for departementet, og departementets ansatte bidro til gjennomgangen med det som klar forutsetning. For å sikre hensynet til åpen og frimodig meningsutveksling, er det viktig at dokumenter som er ment å være interne forblir interne. Om rapporten på tvers av forutsetningen blir offentliggjort, risikerer en at ansatte i senere evalueringsprosesser er mindre villig til å dele sine vurderinger og erfaringer åpent. Da vil det være fare for at en ikke fullt ut oppnår læringseffekten som er hovedformålet med evaluering av hendelser.

Samtidig vektlegger jeg at åpenhet rundt håndtering av kriser er viktig for folks tillit til de involverte statssorganene. Utenriksdepartementet har derfor lagt ut et sammendrag av rapporten på regjeringen.no. Jeg mener dette på en god måte ivaretar både behovet for åpenhet om innholdet i rapporten og informasjonssikkerhet og hensynet til åpen og fri meningsutveksling internt i departementet.

For å svare på Stortingets interesse i saken vil jeg også orientere Stortinget om evalueringsrapporten på egnet måte, om det etterspørres.

SPØRSMÅL NR. 683

Innlevert 12. desember 2023 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa

Besvart 19. desember 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

I følge Dagens Næringsliv har det statlege våpenselskapet Nammo innhenta ei trusselvurdering fra eit konsulent-selskap der ei rekkje palestina-aktivistar er namngitt og kartlagt. Datatilsynet peikar på at bedrifter ikkje har lov til å innhenta eller lagra personopplysningar for slike formål, sjølv om dei stammar frå opne kjelder på internett. I Noreg er det PST som skal føreta trusselvurderingar.

Kva meiner næringsministeren om at Nammo gjer trusselvurderingar og lagrar persondata på denne måten?

mellom anna også oppteke av at selskapet sikrar datanettverka sine og produksjonsfasilitetar og dessutan at dei har dialog med relevante styresmakter om dette.

Elles forventar eg at alle selskap i Noreg følger norsk lov, uavhengig av eigarskap.

Svar:

I eigarskapsmeldinga, Meld. St. 6 (2022–2023) Eit grønarare og meir aktivt statleg eigarskap – Den direkte eigarskapen til staten i selskap, gjer regjeringa greie for kvifor staten er eigar i selskapa og mål med eigarskapet i selskapa, og dessutan for forventningane staten har til selskapa og korleis staten som eigar følgjer opp selskapa - inkludert rollefordelinga mellom eigar, styret og dagleg leiar. Det er styret og dagleg leiar som har ansvaret for at selskapet drives innanfor gjeldande lover og reglar. Staten som eigar forventar at selskapa respekterer menneskerettar og arbeidstakarrettar og er leiande i dette arbeidet. Staten forventar at styret og administrasjonen arbeider aktivt med forventningane til staten. Nærings- og fiskeridepartementet nyttar eigardialogen aktivt og tek opp forhold, stiller spørsmål og formidlar synspunkt som er innspel selskapsleiinga kan vurdere i tilknytning til verksemda og utviklinga i selskapet. Staten som eigar er i eigardialogen

SPØRSMÅL NR. 684**Innlevert 12. desember 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen****Besvart 20. desember 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Vil statsråden ta initiativ til en utredning av konsekvensene ved å skille politiet og påtalemyndigheten, for å kartlegge fordeler og ulemper med alternativet full adskillelse og med dagens struktur hvor påtalemyndigheten er delvis integrert i politiet?

Svar:

Den integrerte påtalemyndigheten i politiet har i Norge tradisjonelt vært vurdert som en god organisering, da den legger til rette for et nært samspill mellom påtalejurister og polititjenestemenn under etterforskningen, en såkalt integrert og fremskutt påtalesfunksjon.

De fleste land har et skarpere skille mellom politiet og påtalemyndigheten enn det vi har i Norge. Fordeler som tradisjonelt blir trukket frem ved en slik ordning, er at den sikrer påtalemyndighetens objektivitet og upartiskhet. I den senere tids debatt, med forslag om et mulig skille, har det særlig vært fremhevet mulige fordeler i form av bedre kvalitetssikring av etterforskningen.

Jeg mener det er sentralt at politiet og påtalemyndigheten er best mulig rustet til å avdekke, etterforske, oppklare og iredteføre kriminalitet. Dette er viktig både av hensyn til rettssikkerheten, men også for å opprettholde befolkningens trygghet, og tilliten til politi og påtalemyndighet.

Riksadvokaten har det overordnede ansvaret for all straffesaksbehandling. En sentral oppgave for embetet er utøvelse av fagledelse. Fagledelsen utøves blant annet gjennom direktiver for politiets og påtalemyndighetens behandling av straffesaker og kontroll av at føringene følges. Dette er viktig for å sikre at politiet og påtalemyndigheten utfører samfunnsoppdraget på en måte som sikrer høy kvalitet og rettssikkerhet.

I statsbudsjettet har vi derfor bevilget 43 millioner til å styrke bemanningen av Den høyere påtalemyndighet (DHP), for å sikre at DHP får større kapasitet til å utøve bedre fagledelse. Det skal gi bedre kvaliteten på arbeidet som skjer i straffesakssporet i politiet og påtalemyndigheten. Satsingen er del av Regjeringens plan for styrket påtalemyndighet og etterforskning, som publiseres om kort tid. Planen legger blant annet opp til at Riksadvokaten i større grad enn i dag skal kunne møte behovet for normering av politiets straffesaksarbeid, og særlig føre tilsyn med etterforskning av alvorlig kriminalitet, samt at standarder for god kvalitet ivaretas. Videre er det et mål at DHP tar et større ansvar for kompetanseheving av både

påtalejurister og etterforskere. Disse satsingene er en del av oppfølgingen av Hurdalsplattformens punkt om å «Gjennomføre eit etterforsklingsløft og styrkje påtalemakta». Satsingen følger også opp en av de mest sentrale anbefalingene i «NOU 2017: 5 En påtalemyndighet for fremtiden — Påtaleanalysen.»

Jeg vil i første omgang sørge for at de nevnte punktene i Hurdalsplattformen realiseres, da det blant annet vil adressere mange av utfordringene som er reist i skilledebatten. Et eventuelt skille mellom politiet og påtalemyndigheten må utredes grundig. For at en utredning skal ha et best mulig grunnlag for sine vurderinger, kan det være hensiktsmessig at oppfølging av påtaleanalysen, herunder regjeringens satsinger, har virket en stund slik at det er mulig å se effekter av dette arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 685**Innlevert 12. desember 2023 av stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide****Besvart 20. desember 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Har Utenriksdepartementet informasjon om hvor Aleksej Navalnyj nå kan befinne seg, og evt. kjennskap til annen relevant informasjon om Navalnyjs helsetilstand og situasjon?

BEGRUNNELSE:

De siste dagene har det vært rapportert i en rekke medier at russiske myndigheter har flyttet Aleksej Navalnyj fra straffekoloni No. 6 (IK-6) i byen Melekhovo, der han har sonet siden juni 2022. Det er foreløpig uklart hvor han er flyttet.

Navalnyj sonet først en dom på ni års fengsel. Dommen ble i august i år økt til 19 års fengsel, ifølge russisk påtalemyndighet fordi Navalnyj skal ha grunnlagt og finansiert en ekstremistisk organisasjon. Det er bredt anerkjent at dommen mot Navalnyj, og rettsprosessene han har måttet gjennomgå gjennom en årrekke, er politisk motiverte. Russiske myndigheter har i løpet av disse årene benyttet seg av et spekter av illegitime virkemidler for å hindre Navalnyj i å stille til valg, inkludert arrestasjoner, fabrikkerte anklager og fengselsdommer uten et troverdig rettslig grunnlag. Straffekoloni No. 6 (IK-6) i byen Melekhovo i Vladimir Oblast skal angivelig være en av Russlands verste fengselsanstalter, og er kjent for omfattende bruk av tortur. Flere fanger skal ha omkommet som følge av mishandling i dette fengselet de seneste årene. I ulike åpne kilder meldes det at Navalnyj den siste tiden har vært nektet medisinsk tilsyn, tross gjentatte forespørsler om dette, og det ble tidligere i år meldt at hans allmenne helsetilstand var svært dårlig. Navalnyjs støttespillere skal nylig ha forsøkt å få tilgang til to ulike straffekolonier, IK-6 og IK-7, men skal ha fått opplyst at Navalnyj ikke befinner seg på noen av de to stedene. Det er planlagt gjennomført presidentvalg i Russland i mars neste år, et valg som forventes å være alt annet enn fritt og uavhengig, og mye kan tyde på at det sittende regimet anser Navalnyj som en trussel så i måte.

Svar:

Norske myndigheter er kjent med at Aleksej Navalnyj skal ha blitt flyttet fra straffekoloni IK-6 i Melekhovo i Vladimir-regionen 11. desember. Advokatene skal sist ha vært i kontakt med ham 6. desember. Jeg er også kjent med at en rekke rettsmøter hvor Aleksej Navalnyj var forventet å delta, har blitt utsatt de siste dagene.

Jeg ser svært alvorlig på at Aleksej Navalnyj ikke får tilgang til sine advokater og at det fortsatt er uklart hvor han befinner seg.

Norge har lenge vært bekymret for Aleksej Navalnyjs helsetilstand og soningsforhold. Norske myndigheter har gjentatte ganger oppfordret russiske myndigheter til å løslate Aleksej Navalnyj og oppheve den politiske motiverte dommen mot ham. Norge formidlet dyp bekymring da Aleksej Navalnyj ble dømt til ytterligere 19 år i fengsel i august i år.

Vår ambassade i Moskva og vårt generalkonsulat i St. Petersburg følger utviklingen i saken tett.

Det russiske regimets forfølgelse, fengsling og behandling av Aleksej Navalnyj demonstrerer hvilke virkemidler russiske myndigheter er villige til å ta i bruk for å undertrykke landets opposisjonelle og kritiske meningsyttere.

Russiske myndigheter må gi Aleksej Navalnyj tilgang til advokater og informere om hvor han befinner seg.

Menneskerettighetssituasjonen i Russland er urovekende og har forverret seg kraftig siden Russlands fullskala angrep på Ukraina.

Jeg vil fortsette å sette menneskerettighetssituasjonen i Russland, inkludert situasjonen for Aleksej Navalnyj og andre politiske fanger, på agendaen i internasjonale organisasjoner og andre egnede fora.

SPØRSMÅL NR. 686**Innlevert 12. desember 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 8. januar 2024 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hvor mye har staten brukt på gratis tannhelse for asylsøkere og flyktninger fra perioden 2020 til i dag?

BEGRUNNELSE:

Asylsøkere og flyktninger i Norge har blant annet rett til helsehjelp for fysiske og psykiske plager, rusproblemer og tannbehandling. 19.09.2020 avdekket Nettavisen at staten fra 2015-2019 hadde brukt omtrent 29 millioner kroner på gratis tannhelse for asylsøkere. Dette gjaldt «akutt tannbehandling» eller «tilleggsytelser til akutt tannbehandling».

Svar:

Per i dag, og innenfor aktuell tidsramme for besvarelse av spørsmålet og som følge av mangel på data, er det ikke mulig å svare nøyaktig på hvor mye staten har brukt på tannhelsetjenester for asylsøkere og flyktninger fra perioden 2020 til i dag.

Fylkeskommunen skal sørge for at nødvendig tannhelsehjelp er tilgjengelig for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i fylket, herunder flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente. Den offentlige tannhelsetjenesten må sørge for å skaffe seg oversikt over flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente som omfattes av gruppene som de har ansvar for.

Personer som omfattes av følgende grupper har rett på nødvendig tannhelsehjelp i den fylkeskommunen der de bor eller oppholder seg, jf. tannhelsetjenesteloven § 1-3:

- Barn og ungdom fra fødsel til og med det året de fyller 18 år
- Psykisk utviklingshemmede i og utenfor institusjon
- Grupper av eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie
- Ungdom som fyller 19 eller 20 år i behandlingsåret
- Andre grupper som fylkeskommunen har vedtatt å prioritere

I tillegg har Stortinget, gjennom budsjettvedtak, gitt personer i følgende grupper rett til nødvendig tannhelsehjelp i den offentlige tannhelsetjenesten:

- Personer som mottar legemiddelasistert rehabilitering (LAR)
  - Personer som på grunn av sin rusavhengighet mottar tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 nr. 6 og § 3-6 nr. 2
  - Innsatte i fengsler i kriminalomsorgen
  - Aldersgruppen 21 år til 24 år i behandlingsåret
- Flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente som omfattes av disse gruppene har rett til innkalling og nødvendig tannhelsehjelp fra den offentlige tannhelsetjenesten i det fylket de oppholder seg. Dette gjelder uavhengig av om de oppholder seg i mottak eller ikke. Flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente som ikke er omfattet av disse gruppene må, i likhet med den voksne norske befolkningen, i all hovedsak selv betale for tannbehandling.

På nåværende tidspunkt har vi ikke data fra fylkeskommunene som kan brytes ned til asylsøkere/flyktninger som én gruppe. Det er derfor ikke mulig å si noe om omfang av tjenestene og dermed kostnader til asylsøkere/flyktninger med rettigheter i tannhelsetjenesteloven.

Personer som bor i asylmottak, og som har behov for nødvendig tannbehandling, kan få innvilget søknad om såkalte tilleggsytelser til tannbehandling fra Utlendingsdirektoratet (UDI). Slike tilleggsytelser er subsidiære og reguleres av UDIs pengereglement. Søknader om tilleggsytelser vurderes individuelt. Vilket for å motta tilleggsytelser er at tannbehandlingen er nødvendig for beboers liv og helse.

Tannhelsehjelp som omfattes av ordningen:

- De første seks måneder etter registrering i Norge – beboeren kan søke om tilleggsytelser til akutt tannbehandling, forebyggende tiltak og behandling for å begrense skadeutvikling
- Opphold i Norge i mer enn seks måneder – beboeren kan søke om tilleggsytelser til nødvendig tannbehandling
- Beboere med endelig avslag på asylsøknaden kan kun få støtte til akutt tannbehandling, uavhengig av oppholdstid i Norge.

I perioden 2020–2023 har det blitt utbetalt til sammen 21,6 mill. kroner i tilleggsytelser til tannbehandling på kap. 490, post 70.

	2020	2021	2022	2023
Utgifter til tannlege	1 691	1 599	7 080	11 210
Gjennomsnittlig belegg	2 328	1 870	7 509	11 608
Utgifter per beboer	726	855	943	966

*) Regnskapet for 2023 er ikke avsluttet enda, så det kan komme endringer i beløp for 2023.

Tabellen viser de regnskapsførte utgiftene til tannbehandling per år, samt gjennomsnittlig belegg og utgifter til tannbehandling per beboer. Det bemerkes at gjennomstrømmingen i mottak har vært langt høyere i 2022 og 2023 enn i de foregående årene, slik at utgiftene i disse

årene gjelder langt flere personer sammenliknet med tidligere år. Utgifter per person som har vært inntatt, har med andre ord vært lavere i 2022 og 2023 enn i de foregående årene.

SPØRSMÅL NR. 687

Innlevert 12. desember 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund

Besvart 20. desember 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Har Nammo hjemmel til å kartlegge navngitte enkeltpersoner ut fra deres politiske tilhørighet og aktivitet på sosiale medier, og vil regjeringen formidle til statens selskaper at denne typen virksomhet ikke er akseptabel?

BEGRUNNELSE:

Dagens Næringsliv avslørte 10. desember at den delstatlige våpen- og ammunisjonsprodusenten Nammo engasjerte et ikke navngitt firma til å utarbeide en trusselvurdering i kjølvannet av en demonstrasjon ved deres lokaler i Raufoss i 2014.

I trusselvurderingen navngis 38 personer som har engasjert seg i Palestina-spørsmålet og deres vennskap på sosiale medier blir kartlagt. I tillegg gjennomgås medlemmer av ulike grupper på Facebook og Twitter.

Spørsmålsstiller vil ha svar på om Nammo har lov til å initiere en slik innsamling og sammenstilling av personopplysninger, og om det er ønskelig fra regjeringen at statlige og delvis statlige selskaper involverer seg i slik virksomhet på eget initiativ. Det vises til punkt 11.3 i Meld. St. 6 ("Eierskapsmeldingen") hvor det bl.a. heter:

"Staten forventer at: Selskapet respekterer menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter (...)"

Svar:

I eierskapsmeldingen, Meld. St. 6 (2022–2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – redegjør regjeringen for hvorfor staten er eier i selskapene og for statens mål med eierskapet, for forventningene staten har til selskapene og for hvordan staten som eier følger opp selskapene, inkludert rollefordelingen mellom eier, styret og daglig leder. Det er styret og daglig leder som har ansvar for at selskapet drives innenfor gjeldende lover og regler.

Staten som eier forventer at selskapene respekterer menneskerettigheter og arbeidstagers rettigheter og er ledende i dette arbeidet. Staten forventer at styret og administrasjonen arbeider aktivt med våre forventninger. Nærings- og fiskeridepartementet bruker eierdialogen aktivt og tar opp forhold, stiller spørsmål og formidler synspunkter som er innspill selskaps-ledelsen kan vurdere ifm. selskapets virksomhet og utvikling. Staten som eier er i eierdialogen blant annet også opptatt av at selskapene sikrer sine datanettverk og produksjonsfasiliteter og dessuten at de har dialog med relevante myndigheter om dette.

For øvrig forventer jeg at alle selskaper i Norge følger norsk lov, uavhengig av eierskap.

SPØRSMÅL NR. 688**Innlevert 12. desember 2023 av stortingsrepresentant Grete Wold****Besvart 19. desember 2023 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun****Spørsmål:**

I forslaget til nye fraværsregler så vil muligheten for å delta i politisk og samfunnsutviklende arbeid bli tatt med i beregning av fravær, som er foreslått totalt til 15 %. Dette er noe som mange reagerer på, ikke minst ungdomspartier og elevorganisasjoner. Når vi nå også registrerer at jurist stiller spørsmål ved om dette samlet sett kan være i strid med grunnloven, så bekymrer det.

Hvordan vil statsråden sikre unge stemmer i politisk arbeid, og annet viktig engasjement som også er viktig for å skolen og samfunnet?

BEGRUNNELSE:

Vi lever i en tid hvor demokratier rundt oss er under press. Det gjør det desto viktigere at vi ikke innskrenker mulighetene for at unge kan bruke tid på politikk, samfunnsutvikling og demokrati. Det er flott at unge engasjerer seg og vi bør sørge for å ivareta elevenes rettigheter til å kunne delta i demokratiet. Det er derfor med bekymring at forslaget som nå kommer vurderes å skape vansker for dette arbeidet. Elever melder at de ikke vil ta sjansen på å bidra med mange timer i skolevalgkamp, og dermed bruke opp store deler av prosenten tidlig i året. Sykdom og andre forhold kan ramme hele året, og det kan i mange fag gi konsekvenser for det videre skoleløpet. Det er mange ulemper med et fraværsreglement, og det er en fordel med revidering av dagens regler, men da må det faktisk gi en forbedring. Det er mange som etterlyser en tydeligere forsikring fra statsråden om hvordan dette er tenkt sikret også i fremtiden.

Svar:

Det er viktig at elevene er til stede på skolen, for det er der den viktigste læringen skjer, og det er der elevene kan være en del av et klassefelleskap. Derfor er det alvorlig at fraværet øker og at enkelte elever er mye borte fra skolen. Vi vet at årsakene til skolefravær kan være sammensatte og komplekse, og vi jobber langs flere spor for å snu denne utviklingen.

Utdanningsdirektoratet leverte i høst sine anbefalinger til endringer i fraværsreglene. Direktoratet foreslår at det i utgangspunktet ikke skal skilles mellom ulike fraværstyper, men de anbefaler samtidig at fraværs grensen heves fra ti til femten prosent. I tillegg foreslår de at rektor skal kunne vurdere om det likevel er rimelig at det gis karakter, uavhengig av hvor stort fraværet er.

Jeg mener det er viktig at vi får fraværsregler som oppleves rimelige og rettferdige, som totalt sett vil oppleves mindre byråkratiske, og som vil bidra til mer tilstedeværelse og økt gjennomføring i videregående opplæring. Samtidig mener jeg at det er viktig å legge til rette for at unge kan og vil engasjere seg politisk. Opplæringen i norsk skole skal fremme demokrati og demokrati-forståelse, og elevene skal få mulighet til å medvirke og til å lære hva demokrati betyr i praksis. Det fremgår av opplæringslovens formålsparagraf og læreplanverkets overordnede del.

Jeg har ennå ikke tatt stilling til direktoratets forslag, men planlegger å sende forslag om endringer i fraværsreglene på høring senere i vinter. Det er viktig at alle som ønsker, har mulighet til å uttale seg før det fastsettes nye regler. Det gjelder ikke minst alle elever som er berørt av fraværsreglene. Jeg håper mange engasjerer seg og benytter muligheten til å gi innspill mens forslaget er på høring. Jeg vil legge vekt på å finne en løsning hvor vi får fram viktigheten av å være på skolen, samtidig som vi anerkjenner både politisk engasjement og at det noen ganger er legitimt og nødvendig med noe fravær.

SPØRSMÅL NR. 689**Innlevert 12. desember 2023 av stortingsrepresentant Audun Hammer Hovda****Besvart 20. desember 2023 av kultur- og likestillingsminister Lubna Boby Jaffery****Spørsmål:**

Hvordan jobber regjeringen for å sikre at norske åndsverk får sin opphavsrett ivaretatt under utvikling, trening og bruk av generativ kunstig intelligens?

BEGRUNNELSE:

Selv om teknologien har eksistert lenge, har utviklingen av generativ kunstig intelligens skutt fart de siste par årene, og nådde for alvor allmennheten høsten 2022 gjennom lanseringen av ChatGPT. OpenAI, selskapet bak tjenesten, tilbyr i tillegg bildegenereringstjenesten DALL·E som lager bilder, i motsetning til tekst. ChatGPT og DALL·E er bare to eksempler fra et stadig voksende økosystem av generativ kunstig intelligens, og mange av de store teknologiselskapene har allerede utviklet eller jobber nå med å utvikle egne konkurrenter.

Teknologien bak tjenestene baserer seg i all hovedsak på trening av såkalte modeller, og både mengden og kvaliteten på datagrunnlaget avgjør hvor overbevisende resultatet blir til slutt. Det er uklart akkurat hvor mye data som brukes, og hvor den hentes fra, ettersom selskapene ikke oppgir dette av konkurransehensyn, men det er i flere tilfeller bevist at det har blitt brukt store mengder tekst og kunst uten tillatelse fra skaperne under trening av modellene som eksisterer på dagens marked. Dette medfører at modellene kan generere tekst og kunst som egentlig er beskyttet av opphavsrett uten at skaperen har gitt tillatelse til det, eller at brukeren vet om det.

Svar:

Regjeringen prioriterer dette temaet høyt og vi følger utviklingen tett. Det er blant annet gjennomført flere møter med rettighetsorganisasjoner og andre aktører som har tatt kontakt med oss, og Kultur- og likestillingsdepartementet deltar aktivt i mange pågående prosesser i departementsfellesskapet om utvikling og bruk av kunstig intelligens. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, som blir opprettet fra årsskiftet, vil ha et særlig ansvar for å koordinere arbeidet med digitaliseringspolitikken og gjennomføring av EUs KI-forordning fremover.

Åndsverkloven er teknologinøytral og utgangspunktet om at bruk av andres verk krever tillatelse eller hjemmel i lov, gjelder også ved opptrening av KI-systemer. Ved brudd på gjeldende regelverk er det viktig og avgjørende at rettighetshaverne håndhever sine rettigheter.

Vi har nylig sendt forslag til endringer i åndsverkloven for å gjennomføre digitalmarkedsdirektivet på høring. Direktivet inneholder bestemmelser om tekst- og datautvinning, som kan få betydning for adgangen til å bruke åndsverk til å trene KI-systemer. Høringsfristen er 15. mars og vi håper vi får mange gode innspill.

Regjeringens mål er å både ivareta rettighetshavernes interesser og våre språkpolitiske interesser. Vi ønsker å sikre posisjonen norsk språk har i det norske samfunnet. En viktig del av dette arbeidet handler om språkressurser. For at digitale tjenester som bygger på kunstig intelligens skal kunne fungere godt på norsk, er utvikling av norske språkressurser og norsk språkteknologi avgjørende.

Jeg mener at vi trenger mer kunnskap om hvordan opphavsrettslig vernet materiale kan brukes i trening av norske språkmodeller. Jeg har derfor gitt Nasjonalbiblioteket i oppdrag å sette i gang et forskningsprosjekt for å undersøke verdien av rettighetsbelagt materiale i en generativ språkmodell. Forskningen vil gjennomføres i samarbeid med norske forskningsmiljøer på feltet og rettighetshavere vil inviteres til å følge prosjektet tett. Etter at resultatene fra forskningsprosjektet foreligger, vil Nasjonalbiblioteket vurdere grunnlaget for en eventuell kompensasjonsordning for norske rettighetshavere, og eventuelt utarbeide forslag til en slik ordning.

SPØRSMÅL NR. 690**Innlevert 12. desember 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland****Besvart 22. desember 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Vil statsråden sikre at det gjennomføres prosesser som sikrer at en eventuell etablering av en hydrogenverdikjede skjer på den best egnede lokasjonen?

BEGRUNNELSE:

Gassco har i en studie vist at det er teknisk mulig å etablere en hydrogenverdikjede mellom Norge og Tyskland. Tyskland er helt avhengig av tilgang til hydrogen for å nå sine klimamål. Det er flere aktuelle lokasjoner for etablering av en slik verdikjede, blant annet Aukra, Kollsnes og Kårstø.

Flere aktører utreder muligheten for å etablere en slik verdikjede med produksjon av hydrogen og transportere denne til Tyskland. Selv om det er teknisk mulig å transportere hydrogen til Tyskland er det fremdeles langt frem for en realisering, spesielt tilknyttet kostnader og betalingsvillighet i markedet.

Sannsynligheten er mer en stor for at en slik etablering vil kreve tiltak fra det offentlige gjennom økonomiske

støtteordninger og ikke minst vil en slik etablering kreve tilgang til enorme mengder kraft.

Det betyr at det offentlige har en stor egeninteresse av at oppstarten av et slikt prosjekt etableres hvor det kan være mest kostnadseffektivt for samfunnet.

Svar:

Regjeringen vil bidra til å bygge opp en sammenhengende verdikjede for hydrogen produsert med lave eller ingen utslipp der produksjon, distribusjon og bruk utvikles parallelt.

Regjeringen ønsker videre å legge til rette for etablering av samfunnsøkonomisk lønnsom produksjon av blått hydrogen for eksport, blant annet gjennom Gassco sin arkitektfunksjon, ved å tildele areal for CO₂-lagring etter lagringsforskriften til interessenter med lagringsbehov og behandle relevante søknader om utbygginger under CO₂-lagringsforskriften raskt og effektivt. Det offentlige legger til rette for industrietableringer gjennom lover, regulering og andre rammebetingelser. Dette omfatter også ansvar for å gi nødvendige tillatelser og å stille eventuelle vilkår for etableringer.

SPØRSMÅL NR. 691**Innlevert 13. desember 2023 av stortingsrepresentant Bengt Rune Strifeldt****Besvart 19. desember 2023 av landbruks- og matminister Geir Pollestad****Spørsmål:**

På hvilket grunnlag kan statsråden gå god for at prisen på potet vil være «om lag som før», når fagekspert mener prisene vil øke betydelig som følge av den nye tollsatsen for poteter?

BEGRUNNELSE:

I budsjettforliket mellom regjeringen og SV ønsker man å gå fra en krone- til prosenttoll for poteter. I NRK advarer matforsker Ivar Pettersen for at kiloprisen for poteter kan doble seg som følge av regjeringens grep, mens landbruk-

sminister Pollestad påstår at «prisene vil være om lag som før».

De siste par årene har vi sett en dramatisk vekst i matvareprisene, og økte toll vil gjøre vondt verre for mange familier som sliter med å få endene til å møtes. Spørsmålsstiller mener regjeringen sender fra seg et svært negativt signal, når de i en tid der mange sliter med de økte matvareprisene, velger å innføre politiske grep som fagekspert mener vil heve matvareprisene ytterligere.

Fagekspert er tydelige på at endringen vil medføre økte priser. Det er derfor naturlig at statsråden svarer på

hva han vet, som ikke ekspertene vet, om hvordan økte tollervirker potetprisen for forbrukeren.

Svar:

Regjeringa har ambisiøse mål for norsk landbruk. Å oppretthalde norsk produksjon er grunnleggjande for matforsyninga vår. Eit solid importvern er ein føresetnad for å nå måla våre om auka sjølvforsyning, styrka beredskap, høgre inntekter for norske bønder og landbruk over heile landet. Det er nettopp derfor det skal gjennomførast ei omlegging frå kronetoll til prosenttoll for potet, potetflak og potetgranulat.

Omlegginga frå kronetoll til prosenttoll på potet og potetprodukt vil over tid gi høve for prisauke nasjonalt på desse produkta. Samstundes er det ikkje slik at prisen for eit produkt blir fastsett på grunnlag av nivået på tollsatsane.

Det er mange ulike faktorar som bestemmer prisen på eit produkt. Eit tilfeldig butikkbesøk nyleg viste eit pris-spenn på poteter frå 12,45 kr/kg til 74,75 kr/kg. Tollsatsen

ved import er 1-2 kr/kg. Prisvariasjonen er stor, uavhengig av om poteta er importert eller ikkje. Dette viser at andre forhold som kvalitet og særpreg, men og betalingsviljen til forbrukarane og industrien, i stor grad styrer prissettinga.

Prisen på alternativ til potet har òg betydning. Som erstatning har forbrukarane ei rekkje alternativ å velje mellom, som ris, pasta, andre rotfrukter mv. Ved bruk av råvarer av potet i næringsmiddelindustrien vil omsynet til avsetning av ferdigvara gi rammer for råvarekostnadane.

Potet har òg målpris, som er ein makspris som blir sett i jordbruksavtala. I dette ligg òg eit omsyn til forbrukerprisar. Ved overskriding av målprisen vil tollsatsen kunne setjast ned for å leggje til rette for import.

Omlegginga av tollsystemet vil ikkje nødvendigvis ha stor betydning for produksjon og prisar på kort sikt. Det er eit grep som på sikt vil styrkje økonomien i potetdyrkinga ved å gi rom for prisauke, men då innanfor dei rammene marknaden sett framover. Det vil kunne føre til auka inntekt for norske bønder, i tråd med regjeringa sin landbrukspolitik.

SPØRSMÅL NR. 692

Innlevert 13. desember 2023 av stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle

Besvart 20. desember 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Kan statsråden opplyse om hva disse HMS-kravene inneholder, hva som er krav til utlufting på banene, hvilke krav som legges til grunn for nivå av blykonsentrasjon, samt hva målingene viste på de to nedlagte banene?

BEGRUNNELSE:

Statsråden skriver i svar på skriftlig spørsmål fra undertegnede at Politidirektoratet har opplyst at det i Sør-Øst politidistrikt de siste årene blitt lagt ned to innendørs skytebaner, en ved Larvik politistasjon og en ved Sandefjord politistasjon, og at nedleggelsen skyldes at banene ikke lengre oppfyller HMS-kravene til utlufting.

Svar:

Jeg har forelagt spørsmålet for Politidirektoratet som opplyser følgende:

Skytebaner skal oppfylle kravene til trygghet som er fastsatt av Politidirektoratet, samt andre offentlige krav jf.

§ 8-2 i Forskrift om våpen, skytevåpen, våpendelar og ammunisjon. Politidirektoratet opplyser at Politiets fellestjenester har fått utarbeidet en kravspesifikasjon for utforming av innendørs skytebaner med blant annet beskrivelse av ventilasjon og overflater som skal ha til hensikt å forebygge mot eksponering for bly og andre helse- og miljøfarlige stoffer. HMS-krav for nivå for blykonsentrasjon bygger på grenseverdiene som fremgår av de helsebaserte tilstandsklassene for forurenset grunn (TA-2553/2009). Disse angir fem tilstandsklasser for forurensningsrisiko med tilhørende grenseverdier som spenner fra meget god til svært dårlig.

Skytebanen ved Sandefjord politistasjon ble i 2022 målt til 87 600 mg/kg, som tilhører tilstandsklasse 5, Svært dårlig.

Når det gjelder skytebanen ved Larvik politistasjon har Politidirektoratet i en rettelse opplyst at det ikke foreligger oppdaterte målinger av blyforurensning for denne banen. Det opplyses at nedleggelsen var begrunnet i et generelt behov for betydelige oppgraderinger av gammel bygningsmasse for å sikre forsvarlig og hensiktsmessig

bruk. Politidirektoratet opplyser at Sør-Øst politidistrikt vurderte at opprettholdelse av banene ville ha en marginal operativ effekt for et begrenset antall ansatte, sammenlignet med en investering i felles treningsanlegg. Det ble

i stedet prioritert å investere i nye treningsfasiliteter i de tre geografiske driftsenhetene (GDE) Buskerud, Telemark og Vestfold.

SPØRSMÅL NR. 693

Innlevert 13. desember 2023 av stortingsrepresentant Une Bastholm

Besvart 22. desember 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

I slutterklæringen fra klimatoppmøtet i Dubai (COP 28) ble verden enige om en global «omstilling vekk fra fossil energi».

Hvilke konsekvenser vil denne enigheten få for norsk petroleumspolitik?

Svar:

Beslutningene fra Dubai er i samsvar med regjeringens politikk. Vår politikk er at verden skal nå sine klimamål. For

å nå klimamålene må verdens energisystem gradvis omstilles vekk fra fossil energi uten CO₂-håndtering, og over til netto-null-løsninger og fornybar energi. Dette skal skje innen 2050. Etterspørselen etter olje og gass globalt vil da falle over tid, og det betyr at utfasingen vil skje gradvis. I overgangen skal vi støtte opp under et grønt skifte hvor det bygges på kompetansen fra olje- og gassindustrien innen nye næringsområder. I overgangen må også hensynene til energisikkerhet og nok og rimelig energi ivaretas.

SPØRSMÅL NR. 694

Innlevert 13. desember 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 22. desember 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

I jernbanesektorens svar på prioriteringsoppdraget til NTP kommer det fram at Ringeriksbanen prioriteres i periode 2 i middels og høy ramme.

Hva er kostnaden ved å inkludere Ringeriksbanen i henholdsvis 1. og 2. periode, hvor skal prosjektet føres ettersom det er et fellesprosjekt for vei og bane hos Nye Veier, og hva er mulig innsparing ved å nedskalere motorveiprojektet?

Svar:

Ringeriksbanen inngår i fellesprosjektet FRE16 Ringeriksbanen og E16 Skaret-Hønefoss. Investeringskostnaden for fellesprosjektet er estimert til 53,6 mrd., herav 39,7 mrd. til Ringeriksbanen forutsatt at vei og bane bygges sammen. Dersom det bare skal bygge jernbane, er estimert investeringskostnad 41,2 mrd. Det forventes en byggetid på 11 år.

Planarbeidet er i dag regulert gjennom en rammeavtale mellom Nye veier og Samferdselsdepartementet. Avtalen forutsetter at det inngås en ny utbyggingsavtale mellom partene dersom fellesprosjektet skal realiseres.

Nye veier ser stadig etter muligheter for å redusere kostander og forbedre lønnsomheten i prosjektporteføl-

jen. For vei-delen av Fellesprosjektet rapporter selskapet at både større andel dagsone og nedskalering fra firefelt til 2/3 felt er vurdert. Analysene som er gjort viser imidlertid at disse alternativene har for dårlig måloppnåelse knyttet til å minimere tap av natur og dyrka mark. Den nedskalerte infrastrukturen vil heller ikke bedre fremkommeligheten for et økende antall trafikanter på strekningen i tilstrekkelig grad. En 2/3 felt vei fjerner ikke den tidvis kø-problematikken på strekningen. Snarere viser trafikantbergeningene at trafikkmengden kan komme opp i 24.000 – 29.000

ÅDT som langt overstiger kravet til fire felt i veinormalen. Kostnadsreduksjonen forsvaret dermed ikke trafikantnytte-tapet og endringene i ikke-prissatte virkninger og den samfunnsøkonomiske lønnsomheten til prosjektet vil høyst sannsynlig reduseres i for stor grad til at selskapet mener nedskaleringene er til å forsvare.

Videre fremdrift for fellesprosjektet vurderes i forbindelse med Nasjonal transportplan for 2025-2036, som etter planen skal legges frem våren 2024.

SPØRSMÅL NR. 695

Innlevert 13. desember 2023 av stortingsrepresentant Seher Aydar

Besvart 21. desember 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Viser til spørsmål stilt 26.09.2023 om evaluering av ikke-møtt-gebyrer, hvor ministeren svarte at evaluering av gebyret skulle være ferdig innen utgangen av året.

Hva er status for dette arbeidet, og vil evalueringen bli tatt med inn i arbeidet med revidert budsjett?

Svar:

I mitt svar av 2. oktober i år til representanten svarte jeg at vi tok sikte på at evalueringen skulle være ferdig innen utgangen av året og videre at eventuelle endringer i ordningen må vurderes i etterkant. Evalueringen ligger an til å bli ferdigstilt på nyåret, og jeg kan ikke forskuttere kommende budsjettfremlegg for Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 696

Innlevert 13. desember 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 21. desember 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Statsråden hever å sitte i en regjering som vil satse på rusomsorg.

Mener ministeren at nok en nedleggelse av rusinstitusjoner er i tråd med dette, og kan hun garantere for at rusenheten på Tronvik ikke må legges ned for å spare penger?

BEGRUNNELSE:

Ifølge NRK må Helseforetak over hele landet fram med sparekniven og kutte millioner.

Eksempelvis må Helse Førde alene spare over 100 millioner kroner.

For å saldere budsjettet vil administrasjonen i Helse Førde legge ned rusenheten på Tronvik, som har vært til stor hjelp for mange rusavhengige.

<https://www.nrk.no/vestland/helse-forde-ma-kutte-120-millionar-og-vil-legge-ned-tronvik-i-hoy>

[anger-1.16676132?fbclid=IwAR1g4sn9O1Ug9XkKEvf-8wHsLaBxIKiQgLOe8PvYx5qHfMLNiQ8Amyc4hn0](https://www.folketingsforbunds.no/tema/anger-1.16676132?fbclid=IwAR1g4sn9O1Ug9XkKEvf-8wHsLaBxIKiQgLOe8PvYx5qHfMLNiQ8Amyc4hn0)

Svar:

Jeg er enig med representanten i at det må satses videre på å utvikle tilgjengelige og kunnskapsbaserte tjenester innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB). Dette vil jeg komme nærmere tilbake til i stortingsmelding om en forebyggings- og behandlingsreform for rusfeltet.

Det er de regionale helseforetakene som skal sørge for tilgjengelige tjenester og et behandlingstilbud som er tilpasset pasientenes ulike behov. Jeg styrer de regionale helseforetakene på et overordnet nivå, blant annet gjennom en klar målsetting om å styrke psykisk helsevern og TSB, krav om basistjenester i alle helseforetak og strengere ventetidskrav til rusbehandling enn til annen behandling i sykehus. Det er imidlertid helseforetakene som fatter enkeltbeslutninger om kapasitet ut i fra behov og tilgjengelige ressurser.

I forbindelse med spørsmålet har jeg bedt Helse Vest RHF om en uttalelse om hvilke vurderinger som ligger til grunn for beslutningen om Helse Førde HF sin regionale rusenhet på Tronvik. Jeg gjengir svaret fra Helse Vest RHF nedenfor:

«Helse Førde vurderer at dei har fleire behandlingssjansar innan tverrfagleg spesialisert rusbehandling enn det som er naudsynt for å gje tilbod til pasientane i opptaksområdet. Det er relativt korte ventetider, både for døgn- og poliklinisk behandling, i snitt om lag 20 dagar.

Helse Førde har per i dag 25 døgnplassar til behandling av pasientar med rusutfordring, 15 plassar ved TSB eininga i Tronvik og 10 ved eininga i Nordfjord. I gjennomsnitt var det 16 pasientar som fekk behandling i dei 25 sengene, altså om lag 68 % belegg. I tillegg var ein betydeleg del av pasientane på Tronvik heimehøyrande i Helse Bergen HF sitt opptaksområde. Behovet for døgnplassar i Helse Førde for pasientar frå eige føretaksområde har altså på det jamne vore rundt 10 til 12 senger.

Nasjonale framskrivingsmodell syner marginal auke i behov for døgnplassar innan rusbehandling. Som del av tiltaka for å skape økonomisk berekraft i Helse Førde HF, har administrerande direktør og vurdert tiltak innan psykisk helsevern og tverrfagleg spesialisert rusbehandling. Rekruttering av legar for å dekke det samla behovet for behandlarar innan rusfeltet har over tid vore vanskeleg. Helse Førde har skrivne ei eigen styresak om tiltaka ved Tronvik, sjå styresak styresak-08623-tenestetilbodet-innan-tsb-og-tilbodet-pa-tronvik.pdf (helse-forde.no)

Saksnotatet om saka til styret i Helse Førde HF syner at Helse Førde framleis kan gje eit forsvarleg tenestetilbod innan tverrfagleg spesialisert rusbehandling, sjølv om føretaket reduserer kapasiteten på døgnbehandling i eige føretak. Helse Førde legg til grunn at dei må bruke av døgnplassar utanfor helseføretaket for å dekke behovet når eigen kapasitet blir redusert.

Helse Førde vil fylgje utviklinga nøye når det gjeld ventetider og fristbrot. Ved aukande ventetid og/eller fristbrot vil Helse Førde etterspørre restkapasitet i føretaka i regionane, vurdere kjøp av plassar hos private, utvide eigen behandlingsskapasitet, eller gå til ny anskaffing. Helse Vest RHF vil også følge utviklinga nøye og vere i dialog med Helse Førde HF og andre helseføretak i regionen om behovet for døgnplassar innan rusbehandling.»

SPØRSMÅL NR. 697

Innlevert 13. desember 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 19. desember 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan samferdselsministeren greie ut om det vil vere ein god ide å kunne få på plass digitale, mobile vegskilt, som beskrevet i begrunnelsen under, når kan dette kome på plass og kvifor dette ikkje er kome på plass langs norske veier i dagens teknologiske tidsalder for lenge sidan?

GRUNNGJEVING:

Svært ofte når eg er på vegane opplevere eg omfattande problemsituasjonar ikring skilting, mangel å skilting,

mangel på fjerning av skilting og heilt uforståeleg skiltbrik ikring ulike vegarbeid både på fylkes, riks, samt motorvegane inn mot dei større byane.

På til dømes E-6 mot Oslo er det direkte trafikkfarlig når det brått står til dømes 50 skilt, vogntog på 50-60 tonn må bråstoppe, og ingen veit når fartsgrensene er oppheva.

Det er svært sjelden eller aldri opphevingsskilt, noko samferdselsministeren bekrefta i Stortinget i ordinær spørjetime, at skal alltid brukast.

Dette problemet ser en landet rundt, skilt vert "gløymt" igjen, står samme skiltinga i helgane når der ikkje er vegarbeide, og heilt uforståeleg skilting generelt.

Skilt blir også satt ifra seg i vegkanten og snudd, medan brøytebilar kjem bort i skiltene eller av andre årsaker slik at brått står ei enslig 50 skilt og skinner, aldeles uforståeleg.

På større nyare veier er det digitale skilt, som kan endrast slik ein ynskjer, til også å kunne gje meldingar til trafikkantane. Dette er bra, og burde i vår teknologiske tidsalder faktisk kunne føre til at fleire slike digitale skilt blir permanent sett opp.

Det som derimot manglar totalt, er flyttbare, mobile digitale skilt.

Slike skilt kan i dagens teknologijungel ikkje måtte koste så mykje, en trenger lystavle, batteri og en sender/mobil.

Operatørane på veganlegg vil med lett heit kunne styre disse skilta der skilta kan stå ute i anleggsområdet i heile anleggstida, men der ein kan slå disse på om morgonen og av etter endt arbeidsdag.

Skilta kan endrast med fartsgrense etter kvart som det blir behov for dette og fleksibiliteten er stor.

Slike digitale mobile skilt kan anten leies av selskap som kan spesialisere seg på dette eller at statens vegvesen har disse og leier disse ut til operatørane på anlegg. Det kan også vere slik at selskap kan kunne kjøpe disse sjølve.

Dette må vere svært så enkelt å kunne få til i praksis, og det er også ett problem i dag med gamle slitte skilt, som ikkje blir skifta ut og er direkte vanskelige å sjå.

Svar:

Statens vegvesen opplyser at mobile digitale skilt er brukt på norske veganlegg, men i avgrensa grad. Per i dag er teknologien kostbar, og det er få slike skilt på marknaden. Etter kvart som teknologien blir meir moden og kostnadene går ned, antar dei at bruken ute på vegane vil auke.

Statens vegvesen eig ikkje utstyr som blir brukt i arbeid på norske riks- og fylkesvegar. Vanleg praksis er at dei som bruker skilt, sikringsutstyr og anna utstyr som blir brukt ved arbeid på veg, sjølve har ansvaret for å skaffe utstyret og å halde det i stand.

Det er og viktig å merke seg at det ikkje alltid er berre når det er folk som arbeider at det er naudsynt å setje ned fartsgrensa. Sjølv om det ikkje er arbeidsfolk eller maskiner i vegen, kan det ofte vere andre tilhøve på og langs vegen som gjer at fartsgrensa er sett ned gjennom eit arbeidsområde. Til dømes kan det vere utstyr og grøfter, manglande rekkverk eller anna som gjer at det av omsyn til trafikktryggleiken ikkje er forsvarleg å køyre i ordinær fart.

Statens vegvesen arbeider kontinuerleg med å gjere regelverket for arbeid ved og langs veg betre. Til dømes opplyser dei at nytt regelverk for varsling og sikring på motorveg blir lagt ut på høyring på nyåret. Vidare vil ny teknologi, som førarstøttesystem vere viktig å ta omsyn til ved skilting framover. Statens vegvesen opplyser og at dei deltek i europeisk standardiseringsarbeid om digital skilt- og anna trafikkregulering, som vil kunne leggje til rette for meir bruk av ny teknologi på dette området.

SPØRSMÅL NR. 698

Innlevert 14. desember 2023 av stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson

Besvart 21. desember 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Vil statsråden be Arbeidstilsynet endre sine nettsider, slik at det står at det kun er fagforeninger med innstillingsrett og deres tillitsvalgte som kan inngå avtale om innleie, slik at forståelsen av hvilke tillitsvalgte som kan inngå avtale om innleie er lik forståelsen til stortingsflertallet og nåværende statsråd og ikke den forrige statsråden?

BEGRUNNELSE:

På Arbeidstilsynets nettsider vises det fortsatt til Marte Mjøs Persen sin tolkning av hvilke tillitsvalgte bedriften

kan inngå avtale med innleie om. Det står følgende under overskriften «Avtale om innleie fra bemanningsforetak med bedriftens tillitsvalgte» (<https://www.arbeidstilsynet.no/arbeidsforhold/ansettelse/innleie/>):

«Hvem kan være tillitsvalgte?»

Tillitsvalgte trenger i denne sammenhengen ikke å være representant for arbeidstakere som er organisert i tradisjonelle fagforeninger. Tillitsvalgt kan være valgt representant for arbeidstakere som ikke er medlemmer av en fagforening. Virksomheten må likevel være bundet av en tariffavtale inngått med en fagforening med innstillingsrett, for at arbeidsgiver og tillitsvalgte skal kunne inngå avtale om tidsbegrenset innleie.

Les Marte Mjøs Persens svar i Stortingets spørretime om adgang til å inngå avtale om tidsbegrenset innleie og hvem som kan være arbeidstakernes tillitsvalgte (stortinget.no)»

Det ble nettopp slått fast, under behandlingen av et forslag fra Rødt om å presisere hvilke tillitsvalgte som kan avtale innleie, at det levner ingen tvil om at flertallets mening, da innleieregelverket ble vedtatt i 2028, var at den lokale avtalen om innleie etter § 14-12 andre ledd skal gjøres med de fagforeningstillitsvalgte med innstillingsrett etter arbeidstvistloven. Statsråd Brenna siteres på følgende på frifagbevegelse.no:

«Intensjonen i loven er klar. Det organiserte arbeidslivet skal styrkes, og det er fagforeninger med innstillingsrett som har rett til å avtale dette med virksomhetene.»

SPØRSMÅL NR. 699

Innlevert 14. desember 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 18. desember 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan samferdselsministeren forklare korleis Statens vegvesen klarer å prestere å misbruke så grunnleggende begrepet "fagetat" når det dei i praksis forsøker å prioritere vegprosjektet Møreaksen i Møre og Romsdal inn mot ny NTP, som overhode ikkje samsvarar med vanlige folks, næringslivet og eit samla politisk miljø sine oppfatningar om kva som faglig må prioriterast fyrst?

GRUNNGJEVING:

"Fagetaten" framstiller Statens vegvesen seg sjølv som.

Statens vegvesen har kome med så kalla "faglig tilråding" for ny NTP.

I Møre og Romsdal har eit samla næringsliv, alle organisasjonar, alle kommunar, heile fylkestinget samla seg ikring prioritering av "Exportvegen" E-136 frå Ålesund til Bjorli.

I tillegg er den mest ulykkesutsatte vegstrekninga E-39 frå Veibust-Blindheim til Moa, med over 22 000 bilar i Norges mest trafikkerte et løps tunell, også prioritert svært høgt av alle i fylket.

Likevel presterer utbyggingsdirektøren i Statens vegvesen på vegner av den så kalla "fagetaten", å foreslå å ta heilt ut av NTP dei neste 12 åra strekninga på E-136 mellom Moa og Vestnes, den mest trafikkerte strekninga på Exportvegen E-136.

Svar:

Det viktigste for meg er et trygt, forutsigbart og seriøst arbeidsliv med bred tariffavtaledekning på arbeidsgiver- og arbeidstakersiden. Jeg er også opptatt av at innleieregelverket ikke misbrukes eller omgås.

Det er ikke foretatt endringer i arbeidsmiljøloven § 14-12 andre ledd. Som tidligere signalisert overfor Stortinget og som en oppfølging av Stortingets vedtak i Innst. 73 S, har jeg innkalt partene i arbeidslivet til et møte rett etter nyttår for blant annet å diskutere praktiseringen av bestemmelsen, samspillet mellom lovens bestemmelser og tariffavtalene og eventuelle behov for presiseringer.

I staden klarer Statens vegvesen å prioritere Møreaksen, eit prosjekt som folket i fylket ikkje vil ha og som med sine svimlande 30-40 milliard kr framstår som eit av dei mest meiningslause sløserivegprosjekt landet nokon gong har sett.

"Heile" 2 292 bilar ferdast over Romsdalsfjorden pr. dag, og ikkje i manns minne har det skjedd ei einaste ulykke på denne strekninga, som i dag er med ferjer.

"Muligens nokon som har klamra fingrane i bildøra eller noko slikt".

Den så kalla "fagetaten" ser altså totalt vekk frå "dødsvegen" i denne regionen som er E-39 Veibust-Blindheim til Moa, med fleire dødsulykker og alvorlige ulykker dei siste åra, likeså E-136 frå Ålesund til Bjorli er også sterkt ulykkesutsatt. "Fagetaten" berre står og ser på ulykkesvegane, og misbruker betegnelsen "fagetat" grovt.

Kva fagleg begrunnelse Statens vegvesen har for å foreslå E-136 heilt ut av NTP, er ikkje berre kompetanselaust, men direkte eit kraftig angrep på demokratiet. Statens vegvesen i denne regionen framstår som ein "stat i staten" som bryr seg null om kva innbyggjarane, næringslivet eller eit samla politisk miljø måtte meine, nei her er prestisje viktigare.

Svar:

Samferdselsdepartementet har bedt sin fagetat Statens vegvesen om faglege vurderingar om økonomiske prioriteringar til Nasjonal transportplan 2025-2036.

Samferdselsdepartementet har mottatt vurderingane. Regjeringa vil leggje fram forslag til Nasjonal transportplan 2025-2036 til Stortinget våren 2024.

SPØRSMÅL NR. 700

Innlevert 14. desember 2023 av stortingsrepresentant Anna Molberg

Besvart 21. desember 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Kan statsråden svare på om det har skjedd noen endringer i henvisningspraksisen til private, ideelle avtaleparter (aktører), og hvilke retningslinjer som legges til grunn når helseforetakene skal henvisne pasienter til behandling hos ideelle stiftelser?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen skriver selv i Hurdalsplattformen at den vil støtte opp om ideell sektor og ideelle tilbydere i helse- og omsorgssektoren, og frivillige og ideelle tilbydere på helse- og omsorgsfeltet må sikres gode rammevilkår og forutsigbar drift. Et av regjeringens punkter i Hurdalsplattformen sier videre at den vil utnytte handlingsrommet i anskaffelsesregelverket for å prioritere ideelle tjenesteytere og langsiktige avtaler basert på kvalitet. På samme tid ser vi at ventetidene øker i alle deler av helsetjenesten. Ideelle aktører rapporterer også om at antall henvisninger til dem faller. Et eksempel på dette er Friskstiftelsen på Elverum som tilbyr døgnbehandling innen psykisk helsevern for mennesker over 18 år.

Svar:

Det er i stor grad fastleger som henviser pasienter til behandling i spesialisthelsetjenesten. Henvisningene rettighetsvurderes av helseforetak, private ideelle sykehus, og øvrige private avtaleparter som er gitt denne kompetansen. Det er helseforetakene og sykehusene som foretar det vesentligste av rettighetsvurderingene.

Jeg understreker at pasienter som er tildelt rett til helsehjelp selv kan velge behandlingssted. Dersom pasienten ikke har et spesifikt ønske om behandlingssted, er det opp til virksomheten som vurderer henvisningen å tilby pasienten et behandlingstilbud ved et behandlingssted – i tråd med pasientenes behov. Pasienten kan

ikke velge behandlingsnivå, det vil si at pasienten ikke kan bytte behandlingssted for å få en mer spesialisert behandling enn vedkommende har fått tilbud om.

For å tilpasse kapasiteten innen døgnbehandling i psykisk helsevern til behovet, har Helse Sør-Øst RHF i 2023 utvidet det avtalte behandlingsvolumet hos de fleste av sine private avtaleparter med 10 prosent. Friskstiftelsen er blant disse avtalepartene. Fra 2024 vil det regionale helseforetaket utvide avtalene med ytterligere 10 prosent.

SPØRSMÅL NR. 701**Innlevert 14. desember 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo****Besvart 21. desember 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Korleis skal norske MS-pasientar bli sikra lik tilgang til stamcellebehandling gjennom den individuelle unntaksordninga, og er statsråden enig i at eit gruppeunntak kan vere eit alternativ for å sikre alle pasientar lik tilgang til same behandling?

GRUNNGJEVING:

I samband med Stortinget si handsaming av representantforslaget om å innføre stamcellebehandling for norske MS-pasientar (Dokument 8:262 S (2022-2023)) opplyste Helseministeren at stamcellebehandling er tilgjengeleg gjennom ei såkalla individuell unntaksordning.

MS-forbundet skriv i sitt høyringsinnspel at ei slik «hemmeleg» individuell ordning gir ulik tilgang for norske pasientar, og forbundet foreslår ei offisiell ordning i form av gruppeunntak for å sikre lik tilgang for alle pasientar i heile landet.

I eit gruppeunntak vil offentlege faglege kriterium kunna utarbeidast, og dermed sikre transparens og like rettar for norske pasientar. Professor Trygve Holmøy uttaler i Dagens Medisin at ei individuell ordning er «under radaren», og at det gir eit urettferdig og skeivt tilbod.

Eg er kjend med at det er utnemnd ei ekspertgruppe for Tilgang med mandat om å foreslå forbetringar i desse unntaksordningane. Men i denne saka uttaler ei samla gruppe norske MS-nevrologar i høyringsinnspelet sitt at stamcellebehandling er nødvendig helsehjelp, og behandlinga dermed bør innførast no med ein gong. Dette dreier seg om mindretalet av pasientar som fell utanfor standard behandlings- og forskingsprotokollar, og der Nye Metoder-systemet synest å svikte dei pasientane som aller mest treng hjelp.

Svar:

I mitt svar til Stortinget i forbindelse med behandling av Dokument 8:262 S (2022-2023), opplyste jeg om at stamcellebehandling i perioden 2015-2016 ble tilbudt gjennom unntaksordningen – det vil si i påvente av metodevurderingen fra Folkehelseinstituttet. Jeg opplyste videre om at på bakgrunn av konklusjonen i metodevurderingen og en anbefaling fra Nasjonal kompetansetjeneste for MS, besluttet Beslutningsforum i system for Nye metoder at alle pasienter som får tilbud om autolog hematopoietisk stamcelletransplantasjon (AHSCT) i Norge skulle være omfattet av en klinisk studie. Unntaksordningen

gjelder ikke metoder der det foreligger en beslutning fra Beslutningsforum i system for Nye metoder. Dette innebærer at behandlingen ikke kan tilbys MS-pasienter via unntaksordningen.

Behandlingen kan imidlertid tilbys som utprøvende behandling, i tråd med de nasjonale prinsippene for utprøvende behandling, slik den gjøres gjennom den nasjonale studien RAM-MS. Styringsgruppen for RAM-MS-studien har i sin orientering til departementet oppgitt at det er enighet i det nevrologiske fagmiljøet om at det er behov for å kunne tilby AHSCT til enkelte pasienter med atakkpreget MS som ikke oppfyller kriteriene for inklusjon i studien. Det gjelder ved særskilt aggressiv sykdomsaktivitet, når etablert behandling er kontraindisert eller ikke tolereres på grunn av bivirkninger og/eller det med bakgrunn i dokumentasjon er grunn til å tro at effekten av AHSCT vil være vesentlig større for en enkeltpasient enn for gruppen som helhet. Pasientene må også antas å tolerere behandlingen. Slike pasienter er vurdert og har fått behandling ved Haukeland universitetssykehus, Helse Bergen HF. Styringsgruppen oppgir at noen pasienter med MS de senere årene også har fått AHSCT ved Oslo universitetssykehus HF.

Jeg viser videre til at inntil dokumentasjonen fra RAM-MS-studien foreligger, vurderer fagmiljøet ved Haukeland universitetssykehus, Helse Bergen HF, at totalt antall MS-pasienter med indikasjon for AHSCT fortsatt vil være lavt – og at det er tilstrekkelig kapasitet ved helseforetaket til å behandle disse. Helse Vest RHF støtter fagmiljøets vurdering og mener at behandlingen er tilgjengelig for de pasientene som den er aktuell for.

Det har pågått mye videreutviklingsarbeid med formål å forbedre saksbehandlingen og prosesser i system for Nye metoder. De regionale helseforetakene leverte i år sin rapport om unntaksordningen i Nye metoder. Rapporten foreslår noen endringer i unntaksordningen som jeg mener vil gjøre praktiseringen av ordningen mer likeverdig. De foreslåtte tiltakene iverksettes fortløpende. Unntaksordningen kan være en god måte å gi tilgang til lovende metoder mens de er under vurdering. Det er en forutsetning at metodene antas å tilfredsstille prioriteringskriteriene. I arbeidet med en ny melding om prioritering har regjeringen nedsatt en ekspertgruppe som har fått i mandat å vurdere problemstillinger knyttet til forholdet mellom beslutninger på gruppenivå, og tilgang til metoder for enkeltpasienter. Ekspertgruppen leverer sin rapport i februar 2024.

SPØRSMÅL NR. 702**Innlevert 14. desember 2023 av stortingsrepresentant Sylvi Listhaug****Besvart 21. desember 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Vil helseministeren ta initiativ til å sikre at pasienter som Joakim, som ikke får et forsvarlig alternativt tilbud av helseforetakene etter at regjeringen fjerner fritt behandlingsvalg, får fortsette i tilbudet de har og som fungerer godt?

BEGRUNNELSE:

I VG 13. desember kunne vi lese en sak om Joakim, som 15. desember mister sin behandlingssenter ved Allos-stiftelsens rusbehandlingssenter. Han har vært ut og inn av ulike barnevernsinstitusjoner og fosterfamilier. Ved innleggelse ved Allos i september i fjor, var han heroinavhengig og ble LAR-avruset. Han har også ADHD.

Daglig leder ved senteret mener institusjonen Joakim har fått plass på i Nordland fra helseforetaket er utmerket. Men under et overføringsmøte denne uken bekreftet stedet at de kun har tilgang til en psykiater hver tredje helg. Det er ikke faglig holdbart, ifølge ham.

Joakim, som har fått behandling ved den institusjonen tidligere, uttaler følgende til VG:

«Hvis jeg nå blir sendt tilbake til institusjonen jeg har vært på før, så er jeg dau. Det er den harde realiteten. Da havner jeg utpå igjen og jeg vet at jeg da ikke klarer å stoppe.»

Dette samsvarer ikke med hva helseministeren sa i Stortinget 8. november:

«I forbindelse med avviklingen av godkjenningsordningen har vi vært opptatt av at pasientene som har fått hjelp gjennom ordningen, blir ivaretatt på en god måte og får videreført behandlingen de har behov for. Jeg har gitt de regionale helseforetakene i oppdrag å påse det.»

En vurdering gjort av psykiater ved Allos av en annen pasient, som også mister behandlingstilbudet sitt 15. desember, er:

«Opiatavhengighet, med kronisk smertelidelse. Overveiende fare for tilbakefall ved utskrivelse nå. Trenger kvalifisering for aktivitet/jobb. Antatt behov for institusjon minimum et år til. Trenger plan for utdanning/arbeid, som kan hjelpe han videre.»

Denne pasienten har kun blitt tilbudt bolig og poliklinisk time hver annen uke etter han mister tilbudet hos Allos denne måneden. Dette er stikk i strid med hva helseministeren sa i Stortinget 8. november:

«Det stemmer ikke at pasientene da kun får tilbud om poliklinisk oppfølging. Man skal ha riktig behandling, på riktig sted og til riktig tid. Det er en rettighet Stortinget har gitt alle.»

Svar:

Behandling for rus- og avhengighetslidelser i spesialisthelsetjenesten er forankret i individuelle pasientrettigheter. Hva slags behandling som skal tilbys den enkelte pasient er en helsefaglig vurdering. Avvikling av godkjenningsordningen i fritt behandlingsvalg endrer ikke på dette. Dersom en pasient opplever å ikke ha fått den helsehjelpen det er behov for eller vedkommende har krav på, er Statsforvalteren rett instans for å klage på beslutninger i helsetjenesten.

I forbindelse med avviklingen av godkjenningsordningen i fritt behandlingsvalg har vi vært opptatt av at pasientene som har fått hjelp gjennom ordningen blir ivaretatt på en god måte og får videreført behandlingen de har behov for og krav på. De regionale helseforetakene har fått tydelig oppdrag om det.

Pasientene står fremdeles fritt til å velge behandlingssted mellom offentlige og private tilbydere – og private aktører kan fortsatt inngå avtaler med de regionale helseforetakene.

Det som er avvirket er den frie etableringsretten private aktører hadde, hvor de fikk rett til å utløse økonomiske ressurser fra sykehusenes budsjetter for å drifte et behandlingstilbud – uten avtale med helseforetakene om å yte slike tjenester.

Evalueringen av ordningen fritt behandlingsvalg viste at den verken har oppnådd formålet om å få ned ventetidene eller gjort helsetjenesten mer effektiv. Samtidig har den bidratt til å svekke de offentlige sykehusene.

I stedet for denne frie private etableringsretten til å drive spesialisthelsetjenester på statens regning, vil regjeringen bruke de samme ressursene til å styrke vår felles helsetjeneste. De midlene som tidligere har gått til fritt behandlingsvalg-leverandørene, går nå til offentlige sykehus slik at de som har ansvaret for pasientene også kan prioritere hvordan ressursene best kan brukes.

Alle de fire regionale helseforetakene har fulgt kapasiteten innen psykisk helsevern og TSB tett i overgangperioden etter at ordningen ble avvirket for et år siden. Avviklingen har ikke medført noen spesielle kapasitetsutfordringer, og nær samtlige pasienter er nå enten ferdig behandlet eller er overført til annen behandling.

Dersom situasjonen skulle tilsi det, vil helseforetakene på kort varsel enten øke kapasiteten i egne helseforetak, utvide gjeldende avtaler med private leverandører, eller inngå nye avtaler.

SPØRSMÅL NR. 703**Innlevert 14. desember 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen****Besvart 21. desember 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Tidligere klimaminister Barth Eide hadde en sentral rolle i klimatoppmøtet COP28 i Dubai, hvor hundretusen verdensstopper hadde flydd inn i privatfly for å redde kloden. Ifølge media kjempet Norge og Barth Eide for å få vedtatt at fossil energi "MÅ fases ut", og var også hjernen bak det som ble vedtatt tilslutt om "overgang bort fra fossil".

Hvilke fullmakter ligger bak Barth Eides jobbing med å stenge ned norsk olje og gass - landets viktigste næring, hvor fort planlegger regjeringen å stenge ned næringen, og hva vil dette koste?

BEGRUNNELSE:

Tidligere klimaminister Barth Eide, nå utenriksminister skulle lede arbeidet med å oppnå større ambisjoner om utslippsreduksjoner frem mot klimatoppmøtet i Dubai og lede Norges delegasjon leser man på regjeringen.no

Et av de viktigste temaene skriver media har vært å få vedtatt en målsetning om at fossil energi skal fases ut, hvor Norge ifølge media var en av pådriverne. Dette målet har ikke vært oppe til behandling i Stortinget, og all den tid det er både urealistisk og kontraproduktivt for global utvikling, fattigdomsbekjempelse, matproduksjon, global energiavhengighet, og ikke minst norske statsfinanser.

Beslutningen om å jobbe for avvikling av norsk olje og gass har altså ikke vært til behandling i Stortinget, og strider også imot hva regjeringen hevder fra Stortingets talerstol, og i Hurdalsplattformen, nemlig at man skal utvikle, ikke avvikle norsk olje og gass.

En beslutning om å aktivt jobbe for styrt avvikling av Norges viktigste næring, petroleumssektoren, som sto for 82 % av all selskapsskatt innbetalt i 2022, sysselsetter 2-300 000 og leverer 2 600 TWH med energi til Europa og verden, fordrer en grundig behandling i Stortinget, og er ikke noe en regjering kan vedta uten å forankre det i landets øverste beslutningsorgan.

Ikke minst er det ei heller noen regnestykker på hva dette vil koste Norge og skattebetalerne, eller risikoanalyser på hva en slik beslutning innebærer.

Svar:

Den første globale gjennomgangen under Parisavtalen var en hovedsak på årets konferanse. Den globale gjennomgangen er en viktig del av Parisavtalen, der partene til avtalen hvert femte år skal gjøre opp status for samlet

framdrift mot Parisavtalens mål og gi anbefalinger om hvordan ambisjoner og gjennomføring kan styrkes.

Sluttklæringen fra COP 28 inneholder omfattende budskap om hva som må gjøres for å øke den globale innsatsen for å begrense global temperaturstigning til 1,5 grader Celsius. Erklæringen gir sterke globale og kollektive budskap innen utslippsreduksjoner, inkludert at verden må omstille seg bort fra fossile brensler i energisystemet. Partene ble også enige om å tredoble fornybar energi og doble raten på energieffektivisering globalt innen 2030. Viktigheten av å bevare natur og stoppe avskoging innen 2030 ble også trukket frem.

De norske hovedlinjene for COP 28 er publisert på regjeringens nettsider. Norge arbeidet for at den globale gjennomgangen skulle gi globale og kollektive budskap om utfasing av bruk av fossile brensler uten karbonfangst og -lagring, i tillegg til tredobling av kapasitet for fornybar energi og dobling av raten for energieffektivisering innen 2030. I tillegg arbeidet Norge for sterke budskap om skogens betydning for opptak og utslipp av klimagasser, mål om stans i global avskoging innen 2030, samt reduserte utslipp av metan og andre klimagasser i tillegg til CO₂. Beslutningene og budskapene fra COP28 er kollektive og globale, og binder ikke opp partene til å gjennomføre disse enkeltvis. Budskapene i beslutningen fra den globale gjennomgangen setter imidlertid en global kurs som partene må forholde seg til. Budskapene er også viktige for ikke-statlige aktører. Gjennomføringen må verden samarbeide om, og alle vil i henhold til kapasitet og nasjonale omstendigheter bidra til at målene nås. På denne måten har den første globale gjennomgangen lyktes med å gi kollektive og globale signaler til alle land og aktører.

Norge skal som alle andre parter til Parisavtalen i 2025 sende inn et nytt nasjonalt mål under avtalen for tiden etter 2030. I utformingen av dette målet skal en se hen til den globale gjennomgangen. Hvordan dette gjøres dette er opp til hver enkelt part. Regjeringen vil legge fram forslag til nytt mål for Stortinget, og vil også legge fram en klimamelding for perioden fram mot 2035. Dette er allerede signalisert i årets klimastatus og plan som ble lagt fram i forbindelse med Prp. 1 (2023-2024).

I tillegg til å lede Norges delegasjon under COP 28, ba presidentskapet meg om å lede de politiske diskusjonene om energiomstilling og utslippsreduksjoner, sammen med Singapores bærekrafts- og miljøminister Grace Fu. Vår oppgave var å lytte og bidra til dialog mellom parter, og å gi nøytrale råd til presidentskapet om hvordan man kunne finne løsninger som alle parter kunne godta. Jeg

er glad for å ha bidratt til at verden har kommet et skritt

videre i å legge rammer for global energiomstilling og utslippskutt.

SPØRSMÅL NR. 704

Innlevert 14. desember 2023 av stortingsrepresentant Erlend Larsen

Besvart 21. desember 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Lar de høye gebyrene seg forsvare ihht. selvkostprinsippet, og synes statsråden det er greit at det koster like mye i gebyrer for adgang til en lufthavn for et medlem av en flyklubb som en ansatt i et flyselskap?

BEGRUNNELSE:

Avinor innførte nye avgifter for innpasseringer den 1. november. Det koster nå kr 300.- pr. person pr år å ha lovpålagt ID-kort. For de som har behov for å kjøre bil på innsiden av flyplassområdet koster det nå kr 1 500.- pr. bil pr år.

Etter hva jeg forstår er dette priser uten mva. Det betyr at det koster kr 2 250.- pr. år i gebyrer til Avinor å være medlem av en flyklubb dersom en er avhengig av bil for å komme til flyklubbens lokaler. For enkelte lufthavner sin del er det 1-2 km fra porten til flyklubbens lokaler. Det er neppe i Avinors interesse at klubbmedlemmet velger å gå eller å sykle en så lang distanse innenfor lufthavnområdet for å spare penger.

Dersom flyklubbens medlem skal ta med seg sin familie på flytur, koster det kr 200.- + mva pr person pr dag de er med på flyturer. Et typisk klubbfly har plass til fire personer, det vil si at det vil koste kr 750.- for de tre passasjerene bare å komme inn til flyet. Deretter kommer naturligvis kostnadene ved å fly, kostnader som gjerne inkluderer avgifter til Avinor for avgang og landing.

For denne kostnaden bør koseverdien være svært høy.

Tidligere var det, etter hva jeg forstår, rabatt på gebyrene til medlemmer av flyklubber i forhold til hva flyselskapene og andre betalte. De høye avgiftene til Avinor fører til et medlemsfall i flyklubbene.

Flygning er en viktig rekreasjon og hobby for svært mange mennesker. Flyklubbene har en viktig beredskapsmessig rolle ifb. med bla skogbrannovervåking og ettersøk av savnede personer. Flyklubbene er også en viktig rekrutteringsarena for flygere som ønsker å bli yrkesflygere.

Svar:

Alle som trenger ID-kort for å få adgang til Avinors lufthavner trenger å gjennomføre et kurs. Tidligere ble disse gjennomført enten ved Avinors kurssenter eller internt i den bedriften (typisk et flyselskap) kortinnehaveren arbeidet i – og da etter avtale med Avinor. Full pris per person på Avinors kurssenter var 750 kroner. Ikke-kommersielle aktører, som flyklubber, fikk en kraftig subsidiert pris på 200 kroner per person for en kurspakke. Subsidieringen fra kommersielle inntekter gjorde at flyselskapene måtte betale mer i ordinære lufthavnavgifter.

Bruken av individuell BankID gjør at Avinor har kunnet legge om sin kurs- og gebyrordning. Den omleggingen Erlend Larsen beskriver innebærer at den samlede kostnaden for driften av ordningen med adgangskort blir mer likt fordelt mellom de personene som trenger adgangskort. Det fører til større grad av likebehandling mellom ulike grupper av flyselskap (kommersielle aktører) og mellom kommersielle aktører og ikke-kommersielle aktører.

Prisen per kort for flyklubbmedlemmer som trenger adgangskort stiger til 300 kroner per person per år. Som tidligere kommer merverdiavgift i tillegg. Så lenge dette er en kostnadsrelatert pris, kan jeg ikke se at den er urimelig. Det er heller ikke urimelig at denne prisen er den samme for medlemmer av flyklubber og for ansatte i flyselskap.

Jeg er kjent med at det har blitt avholdt et møte mellom Norges Luftsportforbund (NLF), som organiserer flyklubbmiljøet, og Avinor etter at spørsmålet fra Erlend Larsen ble oversendt. I dette møtet skal en misforståelse ha blitt oppklart; det er ikke slik at den nye ordningen innebærer at de som er med på en flyklubb-flygning som gjester trenger eget adgangskort, slik spørsmålet synes å forutsette. Kretsen av de som trenger adgangskort er uendret.

Derimot er det nytt at det nå koster 1 500 kroner per år for et eget adgangskort knyttet til bil som skal brukes på sikkerhetsbegrenset område på Avinors lufthavner (kjoretillatelse). I tillegg kommer merverdiavgift.

Etter mitt syn er det prisen for disse kjøretillatelsene som gjenstår som den sentrale problemstillingen. Jeg har hatt kontakt både med NLF og Avinor for å få oversikt over hva kontrollen av kjøretøyene består i, hvor mange kjøretøy medlemmene av flyklubbene benytter seg av, hvordan disse fordeler seg på Avinors lufthavner og hva den samlede kostnaden for å forvalte ordningen er. Det

kan synes som antall kjøretillatelser til medlemmer av flyklubbmiljøet er særlig stort ved Bodø lufthavn.

Jeg har fått forsikringer om at dialogen mellom partene om disse spørsmålene vil fortsette, og legger til grunn at det i denne vil bli lagt vekt både på prinsippet om kostnadsrelatering og behovet for å opprettholde et luftportsmiljø.

SPØRSMÅL NR. 705

Innlevert 14. desember 2023 av stortingsrepresentant Sigbjørn Framnes

Besvart 22. desember 2023 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande

Spørsmål:

Vil ministeren ta initiativ til å sjå på eit meir rettferdig inntektssystem for kommunane, slik at ein større del av inntektene blir igjen i kommunane der verdiskapinga skjer?

GRUNNGJEVING:

Stord kommune er inne i ein periode med stor aktivitet i næringslivet som i seg sjølv er bra. Det er stort behov for arbeidskraft og det er nå 6 000 leigearbeidarar som går i turnus knytt til prosjekta.

Verdiskapinga frå verksemdene på Stord er me stolte av. Men me tar ikkje dette for gitt. Verksemdene har forventningar til infrastruktur, næringsareal, bolig, fritidsaktivitetar og andre tenester frå privat og offentlege sektor. Den høge aktiviteten setter m.a. de kommunale tenestene under press. Dette gjelder særleg helsetenestene. Situasjonen har blitt endå meir krevjande gjennom flyktningkrisa me no står i. Stord kommune er klar for å ta sin del av ansvaret for dei nasjonale utfordringane, men me meiner at dagens inntektssystem for kommunane ikkje tar omsyn til verdiskapinga som arbeidskrafta representerer. Det vil sei at den delen av skatten som kjem kommunen til gode, er knytt til bustadadresse, ikkje til kommunen der personane jobbar. I Stord kommune blir ein uforholdsmessig stor del av skattekronene, betalt til det sentral skattekontoret. Dette meiner me er urimeleg. Det eksisterer no et misforhold mellom våre inntekter og personar som har rett og krav på tenester frå kommunen. Det har blitt tatt grep i forhold til vindmøller og havbruk, med etablering av grunnrenteskatt. Her meiner me det er klare parallellar til vår sak. Det er ikkje meir enn rett og rimeleg at ein større del av skatteinntektene kommer vertskommunane til gode.

Svar:

Kommunane har ansvaret for viktige, nasjonale velferd-soppgåver. For dei aller fleste tenestene er det samanfall mellom der innbyggjarane er folkeregistrerte og der dei får tenestene sine. Nokre gongar må kommunane òg tilby tenester til andre som ikkje er folkeregistrerte i kommunen, som innbyggjarar som har fritidsbustad i kommunen, studentar, pendlarar mv. Kommunane har mellom anna ansvaret for beredskapen innanfor kommunegrensa, til alle som oppheld seg i kommunen. Kommunane skal òg sørge for at personar som oppheld seg i kommunen får tilbod om naudsynte helse- og omsorgstenester.

Det er eit grunnleggjande prinsipp i finansieringa av kommunesektoren at fordelinga av inntekter mellom kommunane tek utgangspunkt i kor innbyggjarane er folkeregistrerte. Rammetilskotet til kommunane blir berekna ut ifrå talet på personar som er folkeregistrerte i kommunen, og skatteinntektene går i hovudsak til den kommunen skatteytaren er folkeregistrert. Eit unntak er formuesskatt og eigedomsskatt på fritidsbustad, som går til kommunen der fritidsbustaden ligg. At finansieringa av kommunane er knytt til bustadkommunen, gjer at kommunane sitt heilskaplege ansvar for tenestetilbodet til innbyggjarane blir tydeleg og at det er samsvar mellom finansieringa av kommunen og dei innbyggjarane som har stemmerett i kommunen.

Eg vil òg peike på at kommunane sine skatteinntekter blir utjamna gjennom inntektsutjamninga, kor skattesterke kommunar får eit trekk mens skattesvake kommunar får eit tillegg i inntektene sine. Stord, som ligg under landsgjennomsnittet, blir løfta opp i inntektsnivå grunna inntektsutjamninga.

Regjeringa arbeider no med ein heilskapleg gjennomgang av inntektssystemet for kommunane, og vil etter pla-

nen leggje fram ei melding for Stortinget om dette i løpet av våren. I denne gjennomgangen vil vi blant anna vurde- re utforminga av skatteelementa i inntektssystemet og korleis vi kan leggje til rette for ei jamnare inntektsfordeling mellom kommunane.

I Hurdalsplattforma seier regjeringa at vi vil sikre at lokalsamfunn som stiller sine naturressursar til disposisjon for utbygging, får meir igjen for det og vert sikra ein rettmessig del av verdiskapinga. Dette har vi følgd opp overfor kommunane med grunnrenteskatt på havbruksverksemd og på landbasert vindkraft. Regjeringa omtalar forslaget på denne måten i proposisjonen (Prop. 78 LS (2022-2023), side 8):

«Regjeringen vil sørge for at vertskommuner kommer bedre ut med innføring av grunnrenteskatt. Lokalsamfunnet får dermed en større og mer rettferdig del av verdiskapningen som skjer ved hjelp av naturressursene i disse lokalsamfunnene. Regjeringen foreslår derfor å gå bort fra høringsnotatets forslag

om å innføre naturressursskatt, som utjevnes mellom kommuner.»

Stord har havbruksverksemd og mottek dermed sin del av produksjonsavgifta og sal av ny kapasitet til op-drett gjennom Havbruksfondet. Stord har valt å ha eigedomsskatt i heile kommunen, det vil seie på alle typar eigedom. Det betyr at kommunen òg har inntekter frå verksemdene som stortingsrepresentanten Framnes siktar til i spørsmålet. Både havbruksmidlane og eigedomsskatten er inntekter som kommunen sjølv kan prioritere korleis dei skal nyttast.

Eg vil og nemne at det brei støtte i Stortinget til denne politikken. Det kjem fram i Innst. 372 L (2022-2023):

«Flertallet [alle utenom Høyre, Frp og MdG] vil understreke at det av hensyn til legitimiteten i næringen er viktig at lokalsamfunnene tilgodesees i større grad enn hva som er gjort til nå. Flertallet støtter at inntektene til vertskommuner fordeles gjennom Havbruksfondet, og støtter også at fylkeskommunenes andel av Havbruksfondet økes fra 12,5 pst. til 20 pst.»

SPØRSMÅL NR. 706

Innlevert 14. desember 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 21. desember 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hvordan vil regjeringen følge opp punktet fra COP 28 om å doble takten på energieffektivisering innen 2030?

BEGRUNNELSE:

Et av flere punkter som det ble enighet om på klimatoppmøtet i UAE var en dobling av takten på energieffektivisering innen 2030. Jeg ber statsråden svare på hvordan dette blir fulgt opp av regjeringen i forhold til statsbudsjett for 2025, oppdatert handlingsplan for energieffektivisering og på andre relevante områder.

Svar:

Beslutningen fra COP 28 om utfallet av den globale gjennomgangen under Parisavtalen inkluderer et globalt mål om å doble takten på energieffektivisering innen 2030. Det følger vi opp blant annet ved at Norge sluttet seg til, sammen med en rekke andre land, erklæringen «Global Renewables and Energy Efficiency Pledge» som innebærer en forpliktelse til å samarbeide for kollektivt å doble

den globale gjennomsnittlige årlige energieffektiviseringsstakten fra rundt 2 prosent til over 4 prosent, i perioden frem til 2030. FNs bærekraftsmål nr. 7, delmål 3, har lignende målsetting.

Hverken erklæringen eller FNs bærekraftsmål nr. 7 medfører noen konkrete forpliktelser knyttet til energieffektiviseringstakten i Norge. Samtidig vil jeg peke på at Norge har et nasjonalt mål om å forbedre energiintensiteten i fastlandsøkonomien med 30 prosent fra 2015 til 2030, jf. Meld. St. 25 (2015–2016). Fra 2015 til 2022 har innenlands energiforbruk økt med 1,7 prosent. I samme periode har BNP for Fastlands-Norge økt med 13,3 prosent, noe som har gitt en forbedring i energiintensiteten på rundt 10 prosent siden 2015.

En styrket innsats er nødvendig for å nå målet på 30 prosent, og grunnlaget for det legges i regjeringens handlingsplan for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi.

Med tiltakene i handlingsplanen og satsinger i budsjettet for 2024, er regjeringens arbeid med på energieffektivisering betydelig styrket. Jeg vil blant annet trekke frem at forslaget i Prop. 1 S om 180 mill. kroner til Klima- og

energifondet til tiltak for mer effektiv energibruk og et mer fleksibelt energisystem, gjennom budsjettforliket er styrket med ytterligere 700 mill. kroner. Midlene skal benyttes for å øke tilskuddet til energieffektivisering i bygg og husholdninger og utbygging av solenergi. Tidligere i år presiserte regjeringen Enovas mandat knyttet til energi, som innebærer at Enova i større grad kan prioritere energieffektivisering. Enova har fulgt opp med å lansere tre nye støtteprogrammer til energieffektivisering. Videre er det besluttet å videreføre og styrke Husbankens tilskuddsordning til energiltak i kommunale bygg til 300 millioner kroner, og å øke bevilgningene til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) og Husbanken med til sammen 15 millioner kroner, for å styrke deres arbeid med energieffektivisering. Regjeringen har varslet at byggeteknisk forskrift (TEK) og byggesaksforskriften skal gjennomgå, og at mulige endringer som kan legge til rette for energieffektivitet, energifleksibilitet og lokal energiproduksjon i nye og eksisterende bygg, skal utredes. Regjeringen har også bedt NVE utrede et mål om 10 TWh redusert strømforbruk i hele bygningsmassen innen 2030.

Denne våren la regjeringen frem en lovproposisjon som blant annet inneholder krav knyttet til energikartlegging og til utnyttelse av overskuddsvarme. Lovendringene er vedtatt av Stortinget. Jeg jobber nå med et høringsnotat om forslag til forskrifter om at foretak med et visst energiforbruk får krav om energikartlegging. Som det ble varslet i handlingsplanen vil det i høringen foreslås at 2,5 GWh eller alternativt 1 GWh skal utløse kravet om energikartlegging. Kravene om overskuddsvarme innebærer at aktører som planlegger å bygge nye, eller foreta omfattende oppgraderinger av energi- og industrianlegg må gjennomføre en kost-nytteanalyse av å utnytte overskuddsvarme. I handlingsplanen for energieffektivisering har vi varslet at vi vil utrede om disse kravene skal skjerpes.

Dette er bare et utdrag av arbeidet som er igangsatt og gjennomført nasjonalt innen energieffektivisering, og som vil bidra til å øke energieffektiviseringstakten. På globalt nivå bidrar Norge til økt energieffektivisering i utviklingsland gjennom energibistand.

SPØRSMÅL NR. 707

Innlevert 14. desember 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 21. desember 2023 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Vil regjeringen sørge for å legge fram den norske handlingsplanen i tide til at Stortinget kan behandle den innen COP16, og vil regjeringen sørge for at planen følges opp av midler i statsbudsjettet for 2025, slik at innsatsen for å gjennomføre Norges forpliktelser ikke utsettes nok et år?

BEGRUNNELSE:

Den internasjonale Naturavtalen ble vedtatt i Montreal i desember 2022, for ett år siden. Da var prosessen allerede to år på etterskudd på grunn av korona-pandemien. Vi har fått signaler om at regjeringen vil legge fram den norske handlingsplanen for hvordan Naturavtalen skal følges opp i Norge innen COP16 i oktober 2024. Det haster å få på plass en norsk handlingsplan. Vi trenger konkrete planer for hvordan vi blant annet kan verne 30 prosent av naturen, og sikre restaurering av 30 prosent av ødelagt natur, som er noen av målene i avtalen Norge har signert på.

Det haster også å komme i gang med tiltakene som skal gjøres her hjemme. Det er helt essensielt at handlingsplanen følges av midler på budsjettet for 2025, slik at arbeidet ikke kommer enda seinere i gang.

Svar:

I 2019 la Det internasjonale naturpanelet frem sin første globale hovedrapport om naturens tilstand. I rapporten presenterer Naturpanelet kunnskap fra omtrent 15 000 vitenskapelige kilder, og beskriver sterke koblinger mellom naturens tilstand og betydningen for menneskelig eksistens og velferd.

Panelet beskriver hvordan menneskelig påvirkning har svekket økosystemer verden over, og hvordan mange av effektene vil være irreversible eller svært krevende å reversere. Naturpanelet identifiserer fem underliggende drivere for tap av natur: endret arealbruk, ressursutnyttelse, klimaendringer, forurensning og fremmede skadelige arter.

Dette er ikke bare globale utfordringer.

Også i Norge står vi overfor utfordringer knyttet til tap av natur, med arealendringer som den største negative påvirkningsfaktoren.

Vi gjør allerede mye bra for natur i Norge. Dette skal vi bygge videre på. Samtidig er regjeringen opptatt av at klima og natur skal være rammen rundt all politikk. Regjeringen har som mål å legge fram en ambisiøs ny handlingsplan for natur. Handlingsplanen skal være Norges oppfølging av naturavtalen. Gjennom handlingsplanen skal Norge svare godt på den naturkrisen som ikke bare verden, men også Norge står overfor.

Regjeringen vil legge fram handlingsplanen for Stortinget i form av en stortingsmelding. Etter planen vil meldingen legges frem tidlig høst 2024, men før det neste partsmøtet til Konvensjonen om biologisk mangfold, som er planlagt i oktober 2024. Ved å legge frem handlingsplanen som stortingsmelding, er Norge blant de landene i verden som legger opp til grundigst og bredest politisk behandling av handlingsplanen.

Å lage en stortingsmelding om et så tverrsektorielt og bredt tema som forvaltning av naturmangfoldet i Norge, er et omfattende arbeid. Regjeringen mener det er viktig å lage en god og gjennomarbeidet plan, og da er selv tiden fram til neste høst kort. Det er ikke lenge til 2030, men desto viktigere er det at vi faktisk har en god plan.

Endringer som følge av Stortingets behandling av handlingsplanen vil selvfølgelig formidles til konvensjonens sekretariat, selv om dette skjer etter partsmøtet neste oktober.

Når det gjelder midler for å følge opp innsatsen for natur, er dette noe regjeringen vil komme tilbake til gjennom de ordinære budsjettprosessene. Jeg vil samtidig understreke at naturarbeidet er betydelig styrket i budsjettenigheten mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV, noe som for eksempel legger til rette for en historisk satsing på vern og bevaring av skog både her hjemme og internasjonalt.

SPØRSMÅL NR. 708

Innlevert 14. desember 2023 av stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle

Besvart 22. desember 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Når ser statsråden for seg å gjennomgå erfaringene fra koronapandemien i Norge og andre land, som Danmark, og når vil han foreslå konkrete tiltak som reduserer grensehandelen og styrker konkurransekraften til norsk næringsliv?

BEGRUNNELSE:

Koronapandemien viste oss for alvor hvilke negative ringvirkninger grensehandelen har på norsk verdiskaping og sysselsetting, særlig i verdikjeden for dagligvarer. I lys av dette har det vært bred politisk enighet om behovet for en gjennomgang av nettopp grensehandelsproblematikken.

Svar:

Som jeg skrev i mitt svar til stortingsrepresentanten 4. mai 2022, er den viktigste driveren for grensehandel prisforskjeller mellom land. En stor del av grensehandelen på dagsturer til utlandet består av dagligvarer, og den klart viktigste handelsdestinasjonen er Sverige.

Prisene på mat og drikke har den siste tiden økt mer enn vi er vant med. Siste oppdaterte tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at prisene på mat og alkoholfrie drikkevarer har økt med 9,1 prosent det siste året (november 2022 – november 2023). Tolvmånedersveksten i Danmark og Sverige var på henholdsvis 3,2 og 6,2 prosent.

Den høye prisøkningen på mat og drikke gjør arbeidet med å styrke konkurransen i dagligvarebransjen viktigere enn noen gang. Dette kan også ha betydning for grensehandelen. Mangel på konkurranse fører til høye priser og dårlig utvalg for forbrukerne. Som representanten er kjent med, har regjeringen iverksatt en rekke tiltak for å bedre konkurranseforholdene i dagligvarebransjen. Regjeringens 10-punktsplan oppsummerer tiltakene.

Regjeringen har nylig foreslått en ny forskrift om forbud mot forskjeller i innkjøpspriser i dagligvarebransjen. Forbudet skal bidra til å gjøre det lettere for små og nye dagligvareaktører å konkurrere med de store og etablerte aktørene. Regjeringen har også besluttet å forby dagligvarekjedenes bruk av negative servitutter. Det vil gjøre det lettere å få tilgang til gode butikklokaler og bidra til å

styrke lokal konkurranse. Forskriften trer i kraft 1. januar 2024.

Bedre kunnskap

For å bedre kunnskapsgrunnlaget om grensehandelen, har Nærings- og fiskeridepartementet gitt SSB i oppdrag å produsere ny og forbedret statistikk. Den nye statistikken gir oss mer kunnskap om hvilke varer nordmenn grensehandler, omfanget og utviklingen over tid. Statistikken bygger på et pilotprosjekt SSB gjennomførte på oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet og Finansdepartementet i 2019. Forbedringen av undersøkelsen har gitt SSB informasjon som tyder på at de tidligere kan ha overestimert grensehandelen noe. Av den grunn blir usikkerheten stor når perioder før og etter omleggingen av statistikken sammenlignes.

SSB presenterte nye tall for grensehandelen 24. november 2023. Statistikken anslår at grensehandelen fra januar til og med september 2023 var på 6,8 mrd. kroner. Til sammenligning var grensehandelen i toppåret 2019 på om lag 13 mrd. kroner i samme periode. Selv om disse tallene ikke er direkte sammenlignbare, tyder det på at grensehandelen er på et betydelig lavere nivå enn i 2019, målt i nominelle priser.

Det er viktig for regjeringen å ha et godt samarbeid og dialog med partene i arbeidslivet. Vi har derfor hatt flere

møter med arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene innenfor varehandelen og nærings- og nytelsesmiddelindustrien for å diskutere grensehandelsproblematikken, høste erfaringer og få innspill til politikktutviklingen.

Reduserte kvoter

Regjeringen har redusert kvoten for tobakksvarer som kan innføres som reisegods. Dette ble vedtatt i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2023. Som Finansdepartementet skriver i Prop. 1 LS (2022–2023) Skatter, avgifter og toll 2023, kan endringen bidra til å redusere grensehandelen. Ved å redusere den avgiftsfrie kvoten for tobakksvarer, gjør vi det mindre attraktivt for enkelte grupper å ta turen over grensen for å handle.

Regulering av priser på alkohol og tobakk gjennom særavgifter er av de mest effektive tiltakene for å begrense forbruket av slike varer og dermed forebygge helsemessige og sosiale skader i befolkningen.

Jeg er også opptatt av handel. Vi skal ikke stenge grensene mot våre naboland. Norge er en liten, åpen økonomi og vår velstand og sysselsetting er avhengig av handel med andre land. Vi må derfor veie kryssende politiske hensyn opp mot hverandre.

Jeg viser ellers til mitt svar til Stortinget 12. april 2023 (svar på spørsmål nr. 1859) og mitt svar til Stortinget av 4. mai 2022 (svar på spørsmål nr. 1906).

SPØRSMÅL NR. 709

Innlevert 14. desember 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 2. januar 2024 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Regjeringa har nyleg bestemt at den nye etaten for eksportkontroll skal lokalisert til Oslo-regionen (Fornebu).

Kan utanriksministeren legge fram den skriftlege vurderinga som vart gjort i lokaliseringssaka, slik at Stortinget får innsyn i kva kriteria som vart brukt i vurderinga av lokalisering av den nye etaten og korleis dei ulike kandidatane (Fornebu, Bergen og Sandefjord) vart vurderte etter desse kriteria?

GRUNNGJEVING:

Opprettinga av den nye etaten for eksportkontroll fell inn under regjeringa sine retningslinjer for lokalisering av statlege arbeidsplassar, som skal medverke til at nye og omlokaliserte statlege verksemder i hovudsak blir lokaliserte utanfor Oslo-regionen.

Ifølge pkt. 5.1 i retningslinjene skal det i slike saker ligge ei skriftleg vurdering til grunn for val av lokalisering der følgjande omsyn skal leggast til grunn: Villkår for lokalisering, Vurdering av lokaliseringspolitiske omsyn og kostnadseffektivitet og effektiv oppgaveløysing. Kvart av desse omsyna er nærare omtalt i pkt. 5.2 i retningslinjene.

Dei ulike omsyna skal vegast mot kvarandre, og det skal gå fram av vurderinga korleis dei ulike omsyna påverkar kvarandre og på kva måte motstridande omsyn er tekne hand om.

Representanten Sveinung Rotevatn (V) har i skriftleg spørsmål til kommunal- og distriktsministeren bedt om å få innsyn i denne vurderinga (Dokument nr 15:561 (2023-3024)), men kommunal- og distriktsministeren syner i svaret til at det er Utanriksdepartementet som ansvarleg fagdepartement som har stått for vurderinga.

Eg ber difor utanriksministeren om å legge fram for Stortinget den omtalte skriftlege vurderinga med grunnlag i pkt. 5.1 og 5.2 i Retningslinjer for lokalisering av statlege arbeidsplassar.

Svar:

Utenriksdepartementet har i denne saken gjennomført en lokaliseringstudning i tråd med «[Retningslinjer for lokalisering av statlege arbeidsplassar og statleg teneste-produksjon](#)», fastsatt ved kongelig resolusjon 12. august 2022.

Retningslinjene oppstiller en rekke kriterier som skal veies opp mot hverandre før lokaliseringsbeslutningen fattes. Hver enkelt vurdering er unik og vektingen av de ulike kriteriene vil variere fra sak til sak. Etter en samlet vurdering av de ulike hensynene konkluderte regjeringen med at den nye etaten for eksportkontroll og sanksjoner skulle lokaliseres til Fornebu.

Det er helt legitime hensyn som tilsier at regjeringen har behov for å skjerme sitt interne beslutningsgrunnlag og de avveiningar som gjeres før man lander en konklusjon. Fortrolighet for å sikre forsvarlige interne avgjørelsesprosesser innad i regjeringen er et slikt legitimt hen-

syn som er anerkjent også i offentleglova. I henhold til gjeldene rutiner vil jeg i lys av dette ikke legge fram den interne lokaliseringstudninga for Stortinget.

Jeg har samtidig vært åpen om at tunge sikkerhetsmessige og sikkerhetspolitiske årsaker var utslagsgivende for utfallet av denne saken. Den nye etaten har høyere fysiske sikkerhetskrav enn vanlige kontorlokaler.

I en sikkerhetspolitisk krevende situasjon for Norge og Europa må den nye etaten levere på lovpålagte oppgaver fra etableringstidspunktet. Det er svært viktig å opprettholde kontinuitet i arbeidet, og ikke miste hverken kompetanse eller framdrift som kunne vært utfallet om ny etat måtte etableres i nye lokaler i en annen arbeidsmarkedsregion.

Fysisk nærhet til de statlige aktørene i eksportkontroll samarbeidet og ikke minst de største forsvarsbedriftene, har også betydning. Den nye etatens oppgaver vil i stor grad være basert på utveksling av fortrolig og gradert informasjon. Mye av denne informasjonen vil kunne deles mellom statlige etater på graderte it-systemer, men særlig for kontakten med forsvarsbedriftene vil fysiske møter være et nødvendig virkemiddel.

SPØRSMÅL NR. 710

Innlevert 14. desember 2023 av stortingsrepresentant Seher Aydar

Besvart 22. desember 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Helseminister Ingvild Kjerkol skriver at «Det eneste ansvarlige alternativet for Norge er å knytte seg til EUs helseberedskapssamarbeid. Derfor arbeider regjeringen for full norsk deltakelse – på så like vilkår som EUs medlemsland som mulig» i en pressemelding ifølge NRK.

Hva innebærer denne tilknytninga til EU og hvordan vil det påvirke både helseberedskapen og demokratisk forankring av krisehåndtering?

Svar:

Den 24. november la jeg fram en stortingsmelding om helseberedskap som omtaler viktigheten av helsesamarbeid med EU. Pandemien og krigen i Ukraina har vist oss at også Norge har vesentlige sårbarheter i vår beredskap. Regjeringen har derfor besluttet å arbeide for en avtale

som gjør Norge til en del av EUs styrkede helseberedskap på så like vilkår som EUs medlemsland som mulig. Dette grepet gjør regjeringen for å sikre en robust og forutsigbar norsk helseberedskap og kriserespons, og for å trygge den norske befolkningen mtp. fremtidige kriser.

Under pandemien oppstod det to perioder med svikt i det vanlige globale markedet for medisinske varer. Tidlig i pandemien var det global mangel på smittevernustyr. Leverandørene til den norske helsetjenesten var ikke i stand til å levere ordinære varer i tråd med helsetjenestens behov. Et år ut i pandemien oppstod en periode med global mangel på vaksiner. Heller ikke denne situasjonen hadde Norge gode verktøy til å håndtere alene som land.

Forrige og nåværende regjering har vurdert om disse utfordringene i fremtiden kan løses gjennom norske beredskapstiltak, eller i samarbeid med nordiske land eller andre konstellasjoner. Vurderingen er at det for Norge ikke foreligger noen alternativer til den felles

beredskapen som EU nå bygger opp. Det gjøres en grundig vurdering av dette i evalueringen av pandemihåndteringen, omtalt i den andre rapporten fra Koronakommisjon (Madsen-utvalget). Kommisjonen konkluderer som regjeringen. Videre har også Forsvarskommisjonen og Totalberedskapskommisjonen pekt på behovet for å styrke internasjonalt samarbeid.

For fremtidige kriser må Norges deltakelse i det europeiske rammeverket innen helseområdet være avklart og formalisert.

Helseberedskapsmeldingen handler om hvordan vi skal stå best mulig rustet til å møte fremtidige kriser, og den beskriver hvordan samhandling og internasjonalt samarbeid er viktig for å styrke norsk helseberedskap. Noen elementer kan oppnås gjennom å innlemme relevante rettsakter i EØS-avtalen. For øvrige nøkkelementer kreves en bilateral avtale mellom Norge og EU som skal sikre Norge medisinske mottiltak i en krise.

Som spørsmålsstilleren trolig er kjent med gikk EU-kommisjonen nylig ut med at de ønsker EØS/EF-TA-statenes ønske om tettere samarbeid med EU om helseberedskap og respons velkommen, og at de nå er rede til å ta forhandlingene om Norges deltakelse videre gjennom å forberede et forhandlingsmandat som skal forelegges EUs medlemsland.

EUs styrkede helseberedskap vil øke muligheten for å få tilgang til nødvendige medisinske mottiltak i en krise. EUs nye rolle flytter ikke ansvaret for å håndtere helsekriser fra det enkelte land. Samtidig vil også Norge stå sterkere dersom vi lykkes bedre med et bredt internasjonalt samarbeid for å forebygge og håndtere store helsekriser.

Stortinget vil holdes løpende underrettet om status for arbeidet med å knytte Norge til EUs styrkede helseberedskap.

SPØRSMÅL NR. 711

Innlevert 14. desember 2023 av stortingsrepresentant Grunde Almeland

Besvart 20. desember 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

I brev av 11/5-23 skriv Justisdepartementet til KDD at NSM i planlagde nye lokale på Fornebu har «en opsjon på tilleggsarealer, og det foreligger nå en situasjon hvor det er aktuelt å utløse denne». Departementet skriv vidare at «en tiltredelse vil innebære en økning av husleie og felleskostnader med 11,5 mill. kr årlig».

Var den omtalte situasjonen som låg føre den planlagde etableringa av ein etat for eksportkontroll, som kort tid etter vart lokalisert her fordi det kunne gjerast utan å auke statens samla leigeutgifter?

GRUNNGJEVING:

Kjelde for dei to sitata frå brevet frå Justisdepartementet til Kommunal- og distriktsdepartementet er reportasje i Bergens Tidende 13. desember 2023.

Kjelde for opplysinga om at lokalisering av den nye etaten i NSM sine nye lokale på Fornebu er utanriksministeren sitt svar på skriftleg spørsmål frå representanten Helge André Njåstad (Dokument 15:538 (2023-2024)).

Svar:

Regjeringen nedsatte 15. desember et utvalg som skal foreta en gjennomgang av Nasjonal sikkerhetsmyndighet sin inngåelse av låneavtaler i forbindelse med leie av lokaler i Snarøyveien 36. Utvalget skal gå gjennom og vurdere saksbehandlingen og beslutningsprosesser i NSM, bl.a. i forbindelse med NSMs inngåelse og bruk av opsjon i leiekontrakten for utvidelse av arealet, herunder om låneavtalene har relevans for utleie av lokaler til UD's etat for eksportkontroll.

SPØRSMÅL NR. 712**Innlevert 14. desember 2023 av stortingsrepresentant Tore Grobæk Vamraak****Besvart 22. desember 2023 av fiskeri- og havminister Cecilie Myrseth****Spørsmål:**

Mener statsråden at praktisk kontakt med sjø og båtliv innenfor organiserte former i skolen er et gode for elever, og vil statsråden i så tilfelle ta initiativ til en oppmykning av "Forskrift om fartøy som blir brukte av opplæringsinstitusjonar", slik at elever igjen kan få slik opplæring gjennom bruk av skolebåter?

BEGRUNNELSE:

Vågsbygd skole og Slettheia skole i Kristiansand har i 15 år brukt en ombygd livbåt med plass til 30 personer til turer i indre skjærgård, hvor elevene har fått verdifull erfaring med trygg ferdsel til sjøs. Gjennom båtturer, fiskeing fra båt og transport ut til bilfrie øyer har elevene fått førstehånds kunnskap og erfaring med kystkultur, kystens naturlige mangfold og viktigheten av å verne miljøet.

Som følge av det som fremstår som urimelige og lite praksistilpassede krav i "Forskrift om fartøy som blir brukte av opplæringsinstitusjonar" er båten deres, "Odessa", nå tatt på land med en usikker fremtid. De mest skadelidende er de fremmedspråklige barna som mister noe de kanskje ikke vil oppleve på en annen arena.

Intensjonen i forskriften, at ferdsel på sjøen skal være trygt, er god og støttes. Men saken er et godt eksempel på at det beste blir det godes fiende. Elevene mister god opplæring i trygt båtliv når skolebåten må settes på land som følge av et urimelig strengt regelverk.

Krav om redningsflåte om bord, og krav om termadresser tilpasset hver enkelt passasjers størrelse om bord i båten synes å være dårlig tilpasset virkeligheten. Krav om sertifikater som er ressurskrevende å vedlikeholde er lite forenelig med skolenes økonomiske hverdag.

De ansvarlige for båten gjennomfører grundige risikovurderinger, og tar forhåndsregler som gjør at båten i 15 år har ført elever uten ulykker eller uhell. Denne type vurderinger oppfattes som vel så viktige for den reelle sikkerheten som de nevnte kravene.

Det omtalte eksempelet gjelder én båt som er blitt brukt ved to skoler. Spørsmålet gjelder like fullt regelverket som gjelder for mange skolebåter som brukes eller er blitt brukt av adskillige elever over hele landet.

Svar:

Sjøsikkerhet og sjøvett er viktig for å unngå ulykker, samtidig som det legger til rette for at sjøen er en hyggelig fritidsarena. Regjeringen har derfor etablert en nullvisjon om

ingen omkomne eller hardt skadde på fartøy og innretninger underlagt Sjøfartsdirektoratets forvaltnings- og tilsynsansvar. Dette omfatter både nærings- og fritidsfartøy. I tillegg har regjeringen etablert en nullvisjon om ingen omkomne som følge av drukningsulykker på fritidsområdet.

For å forebygge ulykker er det en rekke krav i lov og forskrift. Forskrift 21. september 2022 nr. 1627 om fartøy som blir brukt av opplæringsinstitusjonar (opplæringsforskriften) er et eksempel på dette. Forskriften gjelder for norske fartøy med største lengde under 24 meter i innenriksfart som opererer i maksimum 15 knop og som blir brukt av opplæringsinstitusjoner med 35 eller færre personer om bord. Med opplæringsinstitusjon menes en institusjon som er omfattet av barnehageloven, grunnskoleopplæringen i opplæringsloven, grunnskoleopplæringen i friskoleloven eller folkehøgskoleloven.

Opplæringsforskriften trådte i kraft 1. oktober 2022, og gir unntak fra hovedregelen om at alle skip som fører flere enn tolv passasjerer skal sertifiseres etter forskrift 22. desember 2017 nr. 1893 om tilsyn og sertifikat for norske skip og flyttbare innretninger § 20. Dette innebærer lempeligere krav for fartøy som brukes av opplæringsinstitusjoner, enn de som vanligvis gjelder for fartøy med så mange personer om bord. Opplæringsforskriften stiller derfor en rekke krav til blant annet stabilitet, brannsikring, redningsmidler, kommunikasjon og navigasjon, kvalifikasjoner og bemanning, mv.

Før forskriften ble fastsatt, var forslaget gjenstand for offentlig høring, og på bakgrunn av høringsinnspill foretok Sjøfartsdirektoratet enkelte endringer. Nåværende krav er basert på direktoratets sikkerhetsmessige vurderinger av hva som er forsvarlig minstandard.

I forskriften er det søkt en balanse mellom en forsvarlig standard, og at regelverket for denne typen fartøy skal ha tilpassede regler. Dette i lys av at holdningskapende arbeid og praktisk erfaring også er en viktig del av ulykkesforebygging. Aktiviteter i regi av opplæringsinstitusjoner som bidrar til båt- og sjøvett er formålstjenlig og et gode for elevene. Det er derfor fastsatt forenklede krav for denne type aktivitet i opplæringsforskriften.

Jeg vil også påpeke at fartøy som brukes av skoler, leirskoler eller barnehager til sjøvettaktiviteter, kan tilpasse driften sin og følge kravene i forskrift 14. januar 2020 nr. 63 om fartøy under 24 meter som fører 12 eller færre passasjerer. Forskriften § 2 gir adgang til å følge konstruksjons-, utstys- og kvalifikasjonskrav som gjelder for fritidsfartøy.

idsfartøy. Det er dermed mulighet for slike institusjoner å følge ytterligere forenklede regler, gitt at driften tilpasses.

SPØRSMÅL NR. 713

Innlevert 14. desember 2023 av stortingsrepresentant Per Martin Sandtrøen

Besvart 20. desember 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Kan statsråden legge frem en oversikt for årene 2014 til og med 2024, der det vises henholdsvis samlet avgift på bensin, samlet avgift på diesel og årsavgift på bil, målt i 2024-kroner, samt oversikt over estimert årlig avgiftskostnad knyttet til å kjøre og eie bil (drivstoffavgift pluss årsavgift) målt ut i fra gjennomsnittlig kjørelengde for henholdsvis bensinbil og dieselbil?

BEGRUNNELSE:

Ber også statsråden legge frem tilsvarende oversikt for estimert årlig avgiftskostnad med årlig kjørelengde på 25 000 km for bensin- og dieselbil.

Svar:

«Bensin» og «diesel» som omsettes i det norske drivstoffmarkedet, er blandings-produkter som består dels av fos-

silt drivstoff og dels av biodrivstoff. Andelen fossilt drivstoff er omfattet av både CO₂-avgift og veibruksavgift, mens andelen biodrivstoff er omfattet av veibruksavgift.

I perioden 2014 til 2024 har både grunnlaget for veibruksavgiften på biodrivstoff og den gjennomsnittlige andelen biodrivstoff variert. Å beregne samlede avgifter på «bensin» og «diesel» forutsetter derfor blant annet at det gjøres forutsetninger om andel biodrivstoff i drivstoffblandingen. I det videre antas andelen biodrivstoff å være 0 prosent. Det betyr at vi ser på avgiftene på ren fossil bensin og ren fossil mineralolje.

Tabell 1 viser samlede særavgifter på bensin og mineralolje samt trafikksforsikringsavgiften (tidligere årsavgiften) på eie av personbiler mv. (avgiftsgruppe a). Avgifts-satsene er omregnet til faste 2024-kroner ved hjelp av konsumprisindeksen.

Tabell 1 Samlede særavgifter på bensin og mineralolje samt trafikksforsikringsavgiften på personbiler

	Særavgifter på bensin	Særavgifter på mineralolje	Årsavgift/trafikksforsikringsavgift
	Faste 2024-kroner per liter	Faste 2024-kroner per liter	Faste 2024-kroner per år per kjøretøy
2014	8,00	6,13	4 133
2015	7,86	6,01	4 135
2016	7,77	5,95	4 089
2017	7,98	6,40	3 612
2018	7,89	6,33	3 571
2019	7,84	6,29	3 547
2020	7,43	6,22	3 569
2021	7,42	6,01	3 568
2022	7,40	6,13	3 273
2023	7,17	5,66	3 175
2024	7,34	5,88	2 774

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Gjennomsnittlig kjørelengde for personbiler varierer og har avtatt noe siden 2014. I det videre legges det til grunn en gjennomsnittlig årlig kjørelengde på 12 000 km for alle år. Gjennomsnittlig drivstofforbruk varierer med blant annet egenskaper ved kjøretøyet og kjøremønstret. I det følgende legges det til grunn et gjennomsnit-

tlig drivstofforbruk på 0,06 liter per km både for bensin og diesel.

Tabell 2 viser samlede avgifter på eie og bruk av kjøretøy, gitt forutsetningene over, målt i faste 2024-kroner. Det er tatt hensyn til merverdiavgift av drivstoffavgiftene. Dette er et stilisert regneeksempel og de faktiske avgiftskostnadene kan være både høyere og lavere.

Tabell 2 Samlede årlige avgifter på eie og bruk av kjøretøy. Faste 2024-kroner

Kjørelengde	12 000 km/år		25 000 km/år	
	Bensin	Diesel	Bensin	Diesel
2014	11 333	9 650	19 133	15 627
2015	11 209	9 544	18 873	15 404
2016	11 082	9 444	18 658	15 245
2017	10 794	9 372	18 575	15 612
2018	10 672	9 268	18 365	15 440
2019	10 603	9 208	18 247	15 341
2020	10 256	9 167	17 500	15 232
2021	10 246	8 977	17 481	14 837
2022	9 933	8 790	17 148	14 767
2023	9 628	8 269	16 619	13 788
2024	9 380	8 066	16 537	13 799

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

SPØRSMÅL NR. 714

Innlevert 15. desember 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland

Besvart 22. desember 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden sikre at en større andel av den eldre befolkningen blir informert om og velger å ta influensavaksine og pneumokokkvaksine neste år, og hvordan vil statsråden involvere helseaktører som apotek i dette arbeidet?

BEGRUNNELSE:

Vaksinasjonsdekningen i befolkningen er lavere enn myndighetenes mål. Dette gjelder bl.a. influensavaksiner, som normalt bør tas årlig, og pneumokokkvaksiner, som er anbefalt å ta hvert 6. år. Disse vaksinene anbefales av FHI for alle over 65 år, og for noen andre definerte risikogrupper.

Lav vaksinasjonsdekning fører til økt sykdomsbyrde og større press på helsetjenesten enn nødvendig. Det fører

også til økt bruk av antibiotika, som i sin tur kan bidra til mer antibiotikaresistens. Det har også vært legemiddel-mangel på enkelte typer antibiotika i år.

En rapport fra Oslo Economics høsten 2023 antyder at opp mot 5 000 personer blir innlagt på sykehus i år som følge av pneumokokksykdom, og at over 2 000 personer ble innlagt på grunn av influensa. Basert på data fra SYS-VAK for 2022 kan det legges til grunn en vaksinasjonsrate for pneumokokkvaksine på 22 prosent for personer i aldersgruppen 65 til 74 år.

Sykehusinnleggelser, helsetap og produksjonstap som følge av manglende vaksinasjon og immunitet koster samfunnet og staten milliardbeløp hvert år.

Svar:

Regjeringen varslet i Folkehelsemeldingen at vi vil arbeide for å etablere et vaksinasjonsprogram for voksne og risikogrupper. Programmet skal bygge på dagens influensavaksinasjonsprogram. Gjennom influensavaksinasjonsprogrammet er vaksine mot sesonginfluensa tilgjengelig for risikogruppene i befolkningen. Kommunene skal sikre at befolkningen har et vaksinasjonstilbud, og de kan involvere helseaktører som apotek for å gi tilbudet. I Norge følger vil målet som er satt av Verdens helseorganisasjon om 75 % vaksinasjonsdekning hos risikogruppene. Vi har ikke nådd dette målet. Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet har derfor arbeidet målrettet med informasjon til risikogruppene om influensavaksinasjon.

Folkehelseinstituttet anbefaler pneumokokkvaksine til voksne 65 år og eldre, men vaksinen er ikke en del av vaksinasjonsprogrammet. I de siste årene har Folkehelseinstituttet hatt større oppmerksomhet om pneumokokkvaksinasjon i informasjon til kommuner og til risikogrupper, slik at anbefalingen skal bli bedre kjent. Helse- og omsorgsdepartementet har mottatt en metodevurdering og anbefaling fra Folkehelseinstituttet om pneumokokkvaksine til eldre. Denne vaksinen kan være aktuell i et voksevakinasjonsprogram.

I vårt arbeid for å etablere et vaksinasjonsprogram for voksne og risikogrupper vil vi se på hvordan eldre gis informasjon og tilbud om vaksinasjon. Vi vil også se på hvordan ulike helseaktører kan bli involvert.

SPØRSMÅL NR. 715

Innlevert 15. desember 2023 av stortingsrepresentant Hans Andreas Limi

Besvart 20. desember 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Som en følge av vedtatt statsbudsjett, blir det endringer i reglene for avgiftsrefusjon ved eksport av bruktbil.

Ber om oversikt over nytt regelverk for refusjon av engangsavgift ved eksport av bruktbil?

BEGRUNNELSE:

Ifølge SSB sin utenrikshandelsstatistikk for varer ble det i november utført omkring 3900 biler til en verdi av 638 mill.kr som er en økning på 4,5 pst. sammenliknet med siste rekordmåned som var i juni i år.

Svar:

I budsjettforliket mellom regjeringspartiene og SV ble det enighet om å endre reglene for beregning av refusjon av engangsavgift ved eksport, slik at refusjonen baseres på opprinnelig betalt engangsavgift. Dette betyr at Skatteetaten ikke lenger vil beregne avgiftsrefusjonen på bakgrunn av de satser som gjelder på utførselstidspunktet, men i stedet beregner refusjonen på bakgrunn av den avgiften som ble betalt ved første gangs registrering, med fradrag basert på alder (bruksfradrag).

Reglene om refusjon av engangsavgift ved eksport følger av forskrift 19. mars 2001 nr. 268 om engangsavgift på motorvogner § 7-2. Med virkning fra 1. januar 2024 vil

bestemmelsen gis følgende ordlyd (endringene er kursivert):

§ 7-2. Beregning av refusjonsbeløpet

Refusjonsbeløpet skal tilsvare innbetalt engangsavgift og vrakpantavgift for kjøretøyet. I beløpet gjøres fradrag etter bestemmelsene om bruksfradrag i § 3-3 og § 3-4. Krav om alternativ beregning av bruksfradraget i henhold til § 3-4 må fremsettes samtidig med søknad om refusjon.

Dersom utførselen fant sted før 1. januar 2024, skal refusjonsbeløpet tilsvare det engangsavgift og vrakpantavgift ville utgjort ved første gangs registrering av en tilsvarende motorvogn på tidspunktet for utførsel. Bestemmelsene om bruksfradrag og minimumsbeløp gjelder tilsvarende som i første ledd. Det gis refusjon i samme avgiftsgruppe som det er betalt avgift i ved første gangs registrering, eventuelt den avgiftsgruppe motorvognen etter første gangs registrering er avgiftsmessig statusendret til i henhold til reglene i kapittel V. For motorvogner som nevnt i § 4-1 til § 4-7 kan ikke refusjonsbeløpet utgjøre mer enn det avgiften ville utgjort ved første gangs registrering av en tilsvarende motorvogn med de samme fritak/lettelser i avgiften på utførselstidspunktet. Refusjonsbeløpet kan under ingen omstendighet utgjøre et høyere beløp enn den avgift som ble betalt ved første gangs registrering i Norge, eventuelt tillagt den avgift som er betalt ved senere endring i avgiftsmessig status eller avgiftsmessig grunnlag i henhold til reglene i kapittel V.

Refusjonsbeløp under kr 7500,- utbetales ikke.

SPØRSMÅL NR. 716

Innlevert 15. desember 2023 av stortingsrepresentant Abid Raja

Besvart 22. desember 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Vil statsråden sørge for å offentliggjøre rapporten KPMG har utarbeidet i høst på oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet og Samferdselsdepartementet, hvor spørsmålet om sammenslåing av Vy og Flytoget er utredet?

BEGRUNNELSE:

Samferdselsministeren har ved flere anledninger vist til at regjeringen utreder en sammenslåing av Vy og Flytoget. Det er høyst uklart hva regjeringen ønsker å oppnå med en sammenslåing av selskapene, dette har i liten grad vært belyst. Det er godt kjent at KPMG har utredet dette spørsmålet høsten 2023. Blant annet Jernbanedirektoratet, Vy og Flytoget er bedt om å komme med innspill til denne utredningen. Sammenslåing av de to statlig eide togselskapene er et spørsmål som har betydning for samferdselspolitikken, men er også en viktig sak for staten som eier av begge selskap. Statens eierskapspolitikk tilsier at viktige beslutninger for selskapene, for eksempel en nedlegging av Flytoget gjennom å legge selskapet inn i Vy, bør forankres i Stortinget.

Flytoget har vært en suksesshistorie som statlig eid selskap gjennom 25 år som kundefavoritt, innovatør og gjennom å bidra til solide overskudd inn i statskassen. Det er en klar forventning om at Nærings – og fiskeridepartementet opptre som en profesjonell eier som blant annet ivaretar selskapsverdi. En nedlegging av Flytoget vil også bety betydelig tapte inntekter for staten. For at Stortinget skal bli godt involvert i et så viktig spørsmål for statens eierskap som nedlegging av Flytoget er, bør statsråden sørge for å dele KPMG-rapporten så fort denne er klar.

Svar:

Vy ble i 2023 tildelt trafikkavtalene for Østlandet 1 og 2. Det er i trafikkavtalen for Østlandet 2 lagt til grunn at infrastrukturkapasiteten som blir frigjort når Flytogets konsesjonsavtale opphører i januar 2028, skal benyttes av nye regiontog på strekningen Drammen/Stabekk – Oslo lufthavn.

Med bakgrunn i de nye rammebetingelsene gjennomfører Samferdselsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet eiermessige vurderinger av ulike strukturelle alternativer for Vy og Flytoget, med sikte på å oppnå størst mulig verdiskaping. Denne verdiskapingen må sees i sammenheng med hvilke tiltak som anses å maksimere verdien av statens aksjer i selskapene.

Det er innhentet innspill fra de berørte partene Flytoget, Vy, samt fra Jernbanedirektoratet. For å belyse saken på en god måte har departementene også innhentet vurderinger og anbefalinger fra KPMG som ekstern rådgiver. Rådgivers innspill vil inngå i departementenes interne saksforberedelse sammen med øvrige innspill. Dersom gjennomgangen resulterer i endringer i statens begrunnelse for eierskapet, statens mål som eier eller andre endringer med betydning for det statlige eierskapet i Vy eller Flytoget, vil regjeringen komme tilbake til Stortinget om dette på egnet måte. De vurderingene som er foretatt, herunder av ekstern rådgiver, vil i så fall omtales slik at det vil være åpenhet om hvilke forhold og innspill som vektlegges.

SPØRSMÅL NR. 717**Innlevert 15. desember 2023 av stortingsrepresentant Tage Pettersen****Besvart 22. desember 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Har samferdselsministeren et ønske om å følge opp utfordringene knyttet til driftsstøtte til relevante kulturvernorganisasjoner, og midler til fysisk ivaretagelse av bevegelige kulturminner, i kommende budsjetter eller Nasjonal transportplan?

BEGRUNNELSE:

Bevegelige kulturminner som veteranbusser, veteranfly, -biler og andre historiske kjøretøy er i dag ikke verdsatt som for eksempel historisk togmateriell.

Både Hurdalsplattformen, Kulturmiljømeldingen og regjeringens strategi for kulturfrivillighet sier noe om betydningen og viktigheten av våre kulturminner.

For veteranbusser, veteranfly, -biler og andre historiske kjøretøy så har Kulturminnefondet i dag en prøveordning med tilskudd. Premisset har imidlertid hele veien vært at man må få tilført øremerkede midler fra samferdselsdepartementet til denne ordningen. Det har ikke skjedd.

Samferdselsdepartementet har et spesielt sektoransvar for disse kulturminnene og det vil være naturlig at departementet bidrar til å ivareta denne historien. Regjeringen har som mål i Hurdalsplattformen å gi driftsstøtte til de landsdekkende kulturvernorganisasjonene.

Svar:

Regjeringen ønsker å ta vare på og formidle norsk samferdselshistorie. I statsbudsjettet for 2024 er det derfor satt av 39,4 mill. kroner til tilskudd til kulturminner i jernbanesektoren, en økning på 14,4 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2023. Økningen er blant annet begrunnet med økt finansieringsbehov til historisk rullende materiell. Styrkingen av tilskuddet vil bidra til at jernbanens kulturminner og norsk industrihistorie bevares. Tilskuddet forvaltes av Norsk jernbanemuseum og skal sikre ivaretagelse og formidling av jernbanehistorien, primært gjennom støtte til drift av museumsbaner og sekundært gjennom jernbanehistoriske prosjekter. Videre er det satt av om lag 40 mill. kr til drift av jernbanemuseet. Dette omfatter utgifter til drift av museet på Hamar, publikumsutstillinger, dokumentasjon, restaurering og utgifter til drift av kongevognen.

Statens vegvesen har også en viktig rolle i arbeidet med kulturminnevern. Etaten har ansvaret for kulturminnevern både for vei og kjøretøy, herunder Norsk vegmuse-

um. Norsk vegmuseum er tillagt nasjonalt ansvar for å ta vare på, forske på og formidle kunnskap om materielle og immaterielle kulturminner. Museet finansieres over Statens vegvesens driftsbudsjett.

I tillegg er det en rekke organisasjoner, miljøer og enkeltpersoner som gjør en viktig innsats for å ivareta og løfte frem samferdselssektorens historie i Norge.

For øvrig kan jeg bekrefte at Kulturminnefondets styre viderefører ordningen for tilskudd knyttet til kulturhistoriske kjøretøy i 2024. I 2023 er det innenfor denne ordningen hittil gitt tilsagn til 11 prosjekter med totalt 1,57 mill. kroner i støtte fra Kulturminnefondet.

Regjeringen oppnevnte i fjor et utvalg som skal lage forslag til ny lov om kulturmiljø. Den nye loven vil erstatte kulturminneloven fra 1978. Utvalget skal bla. vurdere om løse kulturminner skal reguleres i den nye loven. Et særlig spørsmål er om den nye loven bør gi grunnlag for vern av bevegelige kulturminner som fly, kjøretøy og skinnegående materiell. Utvalget skal levere sin utredning innen 31. januar 2025.

SPØRSMÅL NR. 718**Innlevert 15. desember 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal****Besvart 21. desember 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe****Spørsmål:**

Familieråd har vist seg å være et godt tiltak i barneverntjenesten, med mange positive resultater hos barna og familiene.

Mener statsråden at Familieråd burde benyttes oftere som et tiltak i barneverntjenesten som et forebyggende tiltak til omsorgsovertagelser og eventuelle plasseringer i barnets nettverk?

BEGRUNNELSE:

Familieråd er en nettverks- og medvirkningsmodell der familie, slekt og venner samles med ulike tjenester for å finne løsninger. Familieråd tilbys gjennom ulike kommunale tjenester eller som et barnevernstiltak. Initiativtaker til et familieråd kan både være barn og familier selv, eller ansatte i ulike tjenester i oppvekstsektoren og barnevernet. Bufetat har ansvar for rekruttering og opplæring av familierådscoordinatorer. Aktuelle koordinatorer gjennomgår grunnopplæring i familierådsmodellen. I etterkant av opplæringen, så inngår «godkjente» familierådscoordinatorer en samarbeidsavtale med Bufetat. Avtalen regulerer gjensidige forpliktelser, blant annet at familierådscoordinatorer må delta på gruppeveiledning. Det er denne koordinatoren som hjelper til med planleggingen og gjennomføringen av familierådet. Koordinator har som oppgave å informere og besøke familie/ slekt, venner og andre viktige personer, dvs. de som skal være med på familierådet.

Ulempen med familieråd er at det er en ganske stor kostnad for kommunen og barneverntjenesten å benytte seg av. Utgifter til familieråd er lønnsutgifter til familierådscoordinator, i tillegg til noen utgifter til bevertning mm. I snitt benytter en familierådscoordinator ca. 25 timer på planlegging og gjennomføring av et familieråd, men dette kan variere mellom 15-35 timer. Et oppfølgende familieråd gjennomføres på mellom 5-10 timer. Et familieråd koster vanligvis mellom 10 000 og 20 000.

I Hurdalsplattformen står det: «Regjeringa vil: Auke den fleirkulturelle kompetansen i barnevernet.» I mange tilfelle kan slike familieråd sees som spesielt nyttige for barn og unge med flerkulturell bakgrunn. Satsing på forebyggende tiltak i flerkulturelle familier vil derfor passe godt inn med regjeringens mål.

Det er også verd å merke seg at da barne- og familieministeren var stortingsrepresentant stilte hun gjentatte spørsmål om forebyggende arbeid innen helsesektoren. Det er derfor grunn til å tro at statsråden er godt kjent

med nytten av forebyggende arbeid og at det reduserer de totale offentlige utgifter, samtidig som det gir bedre resultat for den enkelte innbygger som omfattes av tjenestene.

Svar:

Eg vil først og fremst starte med å seie meg samd med spørsmålsstillar; det er eit mål at familieråd nyttast oftare, både som førebyggjande tiltak og som ledd i ei eventuell omsorgsovertaking. Familieråd kan nyttast i alle fasar av ei barnevernssak, som til dømes i undersøkingar, hjelpetiltak, ved flytting i fosterheim, akutte situasjonar og i ettervern. Som spørsmålsstiller påpeiker, har familieråd vist seg å vere eit godt tilbod, med mange positive resultat hos barna og familiane.

Eit viktig prinsipp er at alle barn og familiar som treng det skal få god og rett hjelp så tidleg som mogleg, og at hjelpa skal finnast nær barna og familiane. Det er nettopp dette barnevernsreforma skal støtte opp om, kor målet er at fleire barn og familiar skal få den hjelpa dei treng, når dei treng ho, og at tenestetilbodet i større grad skal tilpassast lokale forhold. Familieråd er eit av fleire tiltak som kan støtte opp om dette prinsippet, og som er i tråd med regjeringa sin politikk på området. Eg vil òg nemne at fleire av tiltaka i tiltaksplanen for fosterheimsrekruttering handlar om familieråd, til dømes å leggja til rette for auka bruk av familieråd tidleg i ein undersøkingsprosess og å rekruttere fleire familie- og nettverksheimar.

Bufdir og Bufetat satsar no på denne metoden, både når det gjeld utbreiing og utvikling til anna bruk, utover berre rekruttering av heimar. I alle Bufetat sine grunnopplæringar i familierådsmetoden, er bruk av familieråd i ein undersøkingsprosess, alltid eit tema. Bufetat jobbar systematisk for å halde oppe aktiviteten av familieråd for kommunar som allereie har stor aktivitet, og for å auke bruken for kommunar med liten aktivitet. Fleire kommunar og bydelar har valt å tilsetje eigne familierådscoordinatorar. Kommunane grunngir dette mellom anna med at det i større grad gir moglegheit for å nytte familieråd i andre delar av eit barnevernsforløp, og på andre områder innanfor oppvekstsektoren.

Bufdir erfarer at kommunar som nyttar seg av familieråd tidleg i saker får tilgang på viktig informasjon om kva ressursar som finnast rundt barnet. Potensielt kan dette føre til at ein oppdagar ressursar rundt familien som kan bidra med til dømes avlastingstiltak, eller andre former for hjelp som kan vere med på å førebyggje ei omsorgsovertaking. Å gjennomføre eit familieråd tidleg i ein

saksprosess er òg nyttig dersom det seinare oppstår ein situasjon der barnet ikkje kan bu heime på kortare eller lengre sikt. Dersom barn og familiar allereie har erfaring med familieråd, kan eit familieråd som handlar om kvar eit barn kan bu, vere lettare å gjennomføre.

Når det gjeld kostnader, stemmer det som spørsmålstillar seier, at eit familieråd i snitt kostar om lag 15 000 – 20 000 kroner å gjennomføre. Midlane går i hovudsak til å inngå oppdragsavtale med ein familierådskoordinator som Bufetat formidlar. I utgangspunktet dekkjer kommunane

sjølv utgiftene til dette. I gitte situasjonar, når familieråd blir nytta som medverknadsmodell i samband med at barnet må flytte i institusjon eller fosterheim, kan utgiftene dekkjast av Bufetat. Opplæring i familieråd er gratis for kommunane, like eins metodestøtte og tilgang på materiell. Det er ingenting i vegen for at kommunar sjølv kan gjennomføre familieråd etter opplæring frå Bufetat, til dømes gjennom å tilsette eigne familierådscoordinatorar, som nemnt tidlegare.

SPØRSMÅL NR. 719

Innlevert 15. desember 2023 av stortingsrepresentant Jone Blikra

Besvart 21. desember 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Samferdselsministeren skriver i svar på spørsmål til skriftlig besvarelse dokument nr. 15:514 (2023-2024) at Vy har som intensjon å forlenge avtalen med Mantena om boggivedlikehold på Flirt-togene fram til 2029.

Kan statsråden bekrefte at avtalen vil bli forlenget?

BEGRUNNELSE:

I behandlingen av representantforslag 8:28 S (2023-2024) er det vist til to svar fra samferdselsministeren vedrørende vedlikehold på FLIRT-togene.

Svar:

Det er Vys ledelse som har det overordnede ansvaret for driften av selskapet, herunder hvilke kontrakter selskapet skal inngå. Jeg må derfor basere mitt svar på det selskapet formidler til departementet. Vy har, som jeg har redegjort for i mitt svar på spørsmål 514, bekreftet overfor Samferdselsdepartementet at selskapet har til intensjon å forlenge avtalen med Mantena om boggivedlikehold på Flirt-togene fram til 2029.

SPØRSMÅL NR. 720

Innlevert 13. desember 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland

Besvart 2. januar 2024 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande

Spørsmål:

Det er no full forvirring hjå fylkeskommunane om korleis dei frie midlane gjeve over dei fylkeskommunale budsjetta tiltenkt gratis ferje kan nyttast.

Kan statsråd Sande stadfeste at svaret statsråd Nygård gav på spørsmål 370 til Stortinget 20. november er rett,

der han mellom anna skriv: «Kompensasjonen blir fordelt gjennom rammetilskotet til fylkeskommunane, som er ein del av fylkeskommunane sine frie inntekter. Det vil derfor ikkje vere i strid med Stortingets vedtak å ta betaling på eit ferjesamband som i dag er gratis.»?

BEGRUNNELSE:

Rogaland Fylkeskommune ha no vedteke at passasjerar skal gå gratis, på dei ferjesamband der regjeringa har definert i inntektsoverføringane til fylkeskommunane skal motta kompensasjon for. Bilar må derimot betale ein liten eigenandel. Dette har si årsak i at Rogaland fylkeskommune er av dei fylka som kommer dårlegast ut etter endringar i inntektssystemet, spesielt innan kollektivtrafikken, og dette er eit ledd i å oppretthalde ruteproduksjonen. Samarbeidspartiene har i sine budsjettforhandlingar arbeidet med å redusere disse kuttene mest mulig, og har for å unngå store kutt i hurtigbåtruter blitt enige om å foreta en tilpasning av ordningen med gratis ferjer på fylkeskommunale ferjesamband. Forslaget går ut på at det fortsatt skal være gratis å reise på ferjene for passasjerer og reisende uten bil, men det innføres en lavprispillet for kjøretøy som kan bli så lavt priset som 50 % av taksten var før den ble tatt bort i 2022/2023. Billettinntektene fra lavprispillet for kjøretøy skal være 15 mill., og disse brukes i sin helhet til å opprettholde hurtigbåtruter.

Bakgrunn for vedtaket er Statsråd Nygård sitt svar på skriftleg spørsmål i Stortinget nr. 370 fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve til samferdselsminister Jon-Ivar Nygård, og Nygård sin uttalelse 28. november til TV2 om at fylkeskommunene kan gjeninnføre betaling:

«- Det vil derfor ikke være i strid med Stortingets vedtak å ta betaling på et ferjesamband som i dag er gratis.»

Likevel opplever vi at Statsråd Sande til NRK den 12 desember etter at vedtaket er gjort mellom anna seier:

- Nei, jeg mener jo det at visst at den får penger til et formål på denne måten, og så sier han det en vil ikke bruke pengene til å gi folk gratis eller billigere ferge. Ja, da er det jo heller ikke naturlig at staten betaler Rogaland fylkeskommune for nettopp det hvis de vil bruke pengene

på andre ting da er det jo heller ikke aktuelt at den kan ha disse pengene fra staten.

Det er nå viktig for fylkeskommune å få klarheit i om statsråd Nygård sitt skriftlige svar til Stortinget ikkje medfører riktighet, eller om det er statsråd Sande sine uttaler som gjeld.

Svar:

Regjeringa har lagt til rette for gratis ferjer på fylkeskommunale ferjesamband med under 100 000 passasjerar årleg, samt til øyer og andre samfunn utan vegforbindelse til fastlandet. Regjeringa har òg lagt til rette for å redusere billettprisane med 50 prosent samanlikna med billettprisane 1. januar 2021. Fylkeskommunane blir kompenserte gjennom auka overføringar over rammetilskotet. Kompensasjonen er basert på tapte inntekter i den enkelte fylkeskommune ved å innføre ordninga. Kompensasjonen tek utgangspunkt i inntektstal frå 2019 som var det siste «normalåret» før koronapandemien.

Rammetilskotet er ein del av dei frie inntektene, som fylkeskommunane disponerer fritt innanfor gjeldande lover og reglar. Staten stiller ikkje krav om rapportering på bruken av dei frie inntektene. Det er fylkeskommunane som har ansvaret for fylkesvegferjene og for finansieringa av ferjedrifta. Den enkelte fylkeskommune kan derfor vurdere korleis ordninga med gratis ferjer og reduserte billettprisar skal følgjast opp lokalt.

Regjeringa si målsetting om gratis ferjer og reduserte ferjetakstar er klar. Fylkeskommunane mottok kompensasjon for tapte inntekter. Dersom Rogaland fylkeskommune likevel byrjar å ta betaling frå passasjerane er det ikkje naturleg at staten skal halde fram med å kompensere tapte billettinntekter. I eit slikt tilfelle vil staten måtte endre finansieringsforma slik at den er i tråd med målet for ordninga. Dette kan til dømes gjerast i samband med behandlinga av revidert nasjonalbudsjett til våren.

SPØRSMÅL NR. 721

Innlevert 13. desember 2023 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebo

Besvart 21. desember 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Hvor mye brukt er Arbeidstilsynets 1) hjelpetelefon, 2) chattetjeneste og 3) kontaktskjemaer på andre språk; hva er svartidene; hvor omfattende (juridisk) rådgivning tilbys

(generelt og i arbeidstakers konkrete sak), og hvilken effekt vurderer man at dette hjelpetilbudet har?

BEGRUNNELSE:

Arbeidstilsynet har hjelpetelefonen 73199700, hvor man kan ringe inn med spørsmål om arbeidsmiljø, rettigheter og plikter. Svartjenesten har imidlertid en ganske begrenset åpningstid, hverdager - i arbeidstiden - kl. 09.00–11.00 og 12.00–14.00. I samme tidsrom kan man også chatte med rådgivere.

Arbeidstaker kan også skrive inn sine spørsmål i kontaktskjema på engelsk, rumensk, litauisk, russisk og polsk.

Svar:

Arbeidstilsynet gir veiledning til målgrupper om ulike temaer. Veiledning er en viktig del av Arbeidstilsynets innsats for å oppfylle intensjonene i samfunnsoppdraget.

I det følgende vil jeg svare ut de ulike punktene i representanten Stokkebø sine spørsmål med utgangspunkt i hva Arbeidstilsynet har opplyst meg:

Hvor mye brukt er Arbeidstilsynets hjelpetelefon?

Arbeidstilsynets Svartjeneste har mellom 01.01.23 og 15.12.23 besvart 38 299 telefonhenvendelser. Gjennomsnittlig ventetid på svar i 2023 er 1 minutt og 50 sekunder.

Hvor mye brukt er Arbeidstilsynets chattetjeneste?

Arbeidstilsynet innførte chatboten Leon 17. januar 2023, og denne er nå tilgjengelig døgnet rundt syv dager i uken. Fire timer hver arbeidsdag er det også mulig å chatte med et menneske. Per 15.12.2023 har 55 000 personer chattet med Leon. Chattetjenesten har i praksis ikke ventetid. Ca. 9,5 % av brukerne av chatboten ber om å få snakke med et menneske.

Hvor mye brukt er Arbeidstilsynets kontaktskjema på andre språk?

Arbeidstilsynet har hittil i 2023 (per 15.12.2023) besvart 3443 skriftlige henvendelser på andre språk enn norsk via kontaktskjema. Disse er fordelt slik:

Engelsk 2154

Polsk 667

Litauisk 318

Russisk 104

Rumensk 188

Tsjekkisk 9 (disse har kommet inn via skjema på et annet språk)

Slovakisk 3 (disse har kommet inn via skjema på et annet språk)

Svartidene på skriftlig veiledning kan variere noe, men ligger normalt innenfor servicemålet på 3 dager.

Hvor omfattende rådgivning tilbys i kanalene?

Arbeidstilsynets Svartjeneste gir i alle veiledningskanalene generell veiledning i regelverk innenfor Arbeidstilsynets myndighetsområde. I den forbindelse fattes ingen avgjørelser om enkeltsaker, men det gis veiledning i regelverket slik at brukeren selv kan forstå hvilke regler som gjelder og anvende dette i sin situasjon.

Hvilken effekt vurderer man at dette tilbudet har?

Effekten av veiledningstjenesten er vanskelig å måle, ut over at tilbakemeldingene fra brukerne er gode. Flere profesjonelle aktører som bedriftshelsetjenester og advokater benytter tjenestene jevnlig.

Arbeidstakerne som tar kontakt omfatter alt fra de som er utsatt for useriøse arbeidsgiverne, til personer som har trygge og gode arbeidsforhold. Gjennom kontakten med den første gruppen genereres det en god del tips om forhold som Arbeidstilsynet kan følge opp med tilsyn.

Veiledningen bidrar til at brukerne får økt bevissthet om egne rettigheter og handlingsalternativer i den situasjonen de står i.

SPØRSMÅL NR. 722

Innlevert 15. desember 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland

Besvart 5. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Kan justisministeren oversende det formelle mandatet og ev. andre føringer Gjedrem-utvalget har fått for sitt oppdrag?

BEGRUNNELSE:

15. desember oppnevnte Kongen i Statsråd et utvalg som skal foreta en gjennomgang av inngåelse av Nasjonal sikkerhetsmyndighets (NSM) leieavtale for lokaler i Snarøyveien 36, og tilknyttede låneavtaler.

Svar:

Mandatet til utvalget som skal foreta en gjennomgang av inngåelse av Nasjonal sikkerhetsmyndighets (NSM) leieavtale for lokaler i Snarøyveien 36, og tilknyttede låneavtaler ligger åpent tilgjengelig på regjeringens nett-

sider, se <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/tidligere-sentralbanksjef-svein-gjedrem-skal-lede-utvalg-for-a-gjennomga-nsm-saken/id3018966/>

Utvalget har per nå ikke fått øvrige føringer for sitt oppdrag.

SPØRSMÅL NR. 723

Innlevert 15. desember 2023 av stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen

Besvart 2. januar 2024 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Er dette en problemstilling statsråden er kjent med at foregår i Nav, og støtter statsråden den praksisen med at folk må bli kriminelle, før de kan få hjelp av Nav?

BEGRUNNELSE:

Til stadighet får undertegnede eposter, fra forskjellige personer med forskjellige problemer. Et problem som har vært gjentagende i det siste, er personer som har fått beskjed av Nav, om å ta ut penger fra eget firma eller AS, for å dekke løpende utgifter de selv har, før de kan få ytelse fra Nav. Det er faktisk ikke lov, å tømme en bedrift for penger, for å betale egne regninger. Da må det i så fall føres som lønn, men man må jo gå ut i fra, at mennesker heller vil motta lønn fra eget firma, hvis det er god nok likviditet i firmaet til å ta ut lønn, før de går på Nav.

Svar:

Jeg legger til grunn at representanten med ytelse fra arbeids- og velferdsforvaltningen mener økonomisk stønad (sosialhjelp) etter sosialtjenesteloven. Videre legger jeg til grunn at spørsmålet om Nav-kontoret kan kreve at en person bruker pengene på firmaets konto til eget livsopphold, gjelder tilfeller der en person driver eget firma (ansvarlig selskap/enkeltmannsforetak eller aksjeselskap hvor personen er eneaksjonær), men søker økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven til livsopphold fordi firmaet ikke har vært lønnsomt i den senere tiden.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har orientert meg om at selvstendig næringsdrivende, oppdragstakere og andre som får inntekter på annen måte enn gjennom ordinært ansettelsesforhold, som et utgangspunkt plikter å skaffe seg ordinært arbeid dersom virksomheten de driver ikke gir tilstrekkelig inntekt. Hvorvidt personen skal pålegges å

søke ordinært arbeid, må vurderes konkret og individuelt, blant annet ut fra om det kan forventes at virksomheten vil gi bedre lønnsomhet innen rimelig tid.

Personen må som utgangspunkt bruke egne midler som vedkommende rår over, eller kan gjøre tilgjengelige, til eget livsopphold. Med egne midler menes alle former for bankinnskudd, formue og kapitalinntekter, utestående midler, realiserbare formuesgoder, leieinntekter, arv, pengegaver og gevinster, erstatninger, legater og lignende. Hvorvidt slike midler skal tas med i stønadsberegningen, må vurderes konkret ut fra blant annet hva slags type midler det er snakk om, beløpets størrelse, konsekvenser av at midlene brukes og tjenestemottakers helhetlige situasjon, herunder om hjelpebehovet er å anse som kortvarig eller langvarig. Nav-kontoret må vurdere om midlene er bundet opp til forpliktelsene til firmaet eller er disponible for personen. De rettslige utgangspunktene eller forpliktelsene i andre lover, for eksempel skatteloven, gjelder, og en kan ikke kreve at en person skal komme i skattegjeld eller liknende ved å bli vist til å benytte midler fra firmaets konto til dekning av livsopphold.

Nav-kontoret må gjøre en konkret vurdering av den økonomiske situasjonen til søkeren på søknadstidspunktet. Et utfall av en slik vurdering kan være at Nav-kontoret innvilger økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven fram til søkeren kan komme seg i annet lønnet arbeid.

Jeg vil legge til at det i en vanskelig økonomisk tid er viktig at de som er bekymret tar kontakt med sitt lokale Nav-kontor. Selv om ikke alle fyller vilkår for økonomisk sosialhjelp, har alle rett på råd og veiledning. De som opplever utfordringer med gjeld eller med å betale sine utgifter, kan få økonomisk rådgivning ved Nav-kontoret.

SPØRSMÅL NR. 724**Innlevert 15. desember 2023 av stortingsrepresentant Tina Bru****Besvart 20. desember 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Hvorfor er ikke spørsmålet om tapsavsetningen under Eksfin publisert på FINs oversikt over budsjettspørsmål på statsbudsjettet.no, dersom FIN har behandlet det som et budsjettspørsmål, og finnes det flere budsjettspørsmål departementet har besvart uten å legge det ut i oversikten?

BEGRUNNELSE:

Det vises til svar på skriftlig spørsmål 645.

Svar:

Stortingets frist for å stille spørsmål til Statsbudsjettet 2024 var 18. oktober kl. 16.00. Frist for svar fra Finansdepartementet var 1. november kl. 16.00. Samtlige svar på spørsmål som ble sendt til Finansdepartementet før fristen, ble publisert på statsbudsjettet.no. Det er ikke praksis at svar på spørsmål sendt etter fristen, publiseres på statsbudsjettet.no.

SPØRSMÅL NR. 725**Innlevert 15. desember 2023 av stortingsrepresentant Petter Andreas Wadstenvik****Besvart 22. desember 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Mener helseministeren det er forsvarlig å innføre Helseplattformen i Helse Møre og Romsdal på tross av en rekke advarsler fra fagfolk og fagmyndigheter?

BEGRUNNELSE:

Denne uken kom nyheten om at direktøren i Helse Midt-Norge bestemte seg for å overkjøre Helse Møre og Romsdal sitt vedtak om å utsette innføringen av den omstridte Helseplattformen. Dette begrunnet direktør Stig Slørdahl med at:

"En utsettelse av innføringen av Helseplattformen i to år vil ha store konsekvenser for spesialisthelsetjenesten i Midt-Norge".

Helsepersonell har gjentatte ganger advart mot innføringen av systemet, og vist til at det er fare for pasientsikkerheten dersom systemet innføres.

I en tid der Norge mangler helsepersonell, og de helsefagarbeiderne, sykepleierne og legene vi allerede har overarbeides, sørger Helse Midt-Norge nå for å skape en enda vanskeligere arbeidshverdag. Dette på tross av advarsler fra helsepersonell og Helsetilsynet om pasient-

sikkerheten, på tross av dårlige erfaringer ved St. Olavs Hospital, og på tross av Helse Møre og Romsdal sine egne ønsker. Selv om Helse Møre og Romsdal har forsøkt å ta ansvar ved å utsette innføringen, velger Helse Midt-Norge å innføre Helseplattformen likevel. På tross av at det fredag meldes at det skal være mer dialog er det tydelig at det regionale helseforetaket ønsker å tvinge igjennom innføringen. Det er bekymringsverdig at man velger å tvinge igjennom innføringen av Helseplattformen når det er sannsynlig at dette vil gå ut over pasientsikkerheten.

Svar:

Styret i Helse Midt-Norge RHF fattet i styremøtet 13. desember 2023 følgende vedtak:

1. Styret i Helse Midt-Norge anerkjenner den risiko og sårbarhetsanalysen som Helse Møre og Romsdal har gjennomført per november 2023, og den usikkerheten som ansatte i helseforetaket opplever knyttet til innføringen av Helseplattformen.
2. En utsettelse av innføringen av Helseplattformen i to år vil ha store konsekvenser for spesialisthelsetjenesten i Midt-Norge. Styret i Helse Midt-Norge ber administrerende direktør iverksette tiltak som skal legge til rette

for å opprettholde opprinnelig innføringsplan med mulige tilpasninger, samtidig som pasientsikkerheten ivaretas.

3. For å styrke driftssituasjonen i forbindelse med innføringen av Helseplattformen tildeler styret i Helse Midt-Norge RHF Helse Møre og Romsdal HF 30 millioner kroner i 2023 og en ramme for ekstra tiltak på inntil 30 millioner kroner i 2024.

Dette vedtaket i Helse Midt-Norge RHF ble gjort etter at styret i Helse Møre og Romsdal HF den 7. desember 2023 fattet et vedtak der de anbefalte å utsette innføringen av Helseplattformen, slik løsningen foreligger i dag. Dette var basert på vurderinger rundt pasientsikkerhet og forsvarlig drift. Styret i Helse Møre og Romsdal HF ba videre om at administrerende direktør skulle gå i dialog med Helse Midt-Norge RHF om en ny plan for innføring av Helseplattformen.

Jeg oppfatter at Helse Midt-Norge RHF har anerkjent de risikovurderingene Helse Møre og Romsdal HF gjorde i forkant av sitt vedtak. Styret i Helse Midt-Norge RHF ber, som det kommer frem av vedtaket nevnt over, om at administrerende direktør iverksetter tiltak som skal legge til rette for å opprettholde opprinnelig innføringsplan med mulige tilpasninger, samtidig som pasientsikkerheten ivaretas. Administrerende direktør i Helse Midt-Norge RHF har i etterkant av styrevedtaket i det regionale helseforetaket uttalt at i det videre arbeidet må de ta utgangspunkt i nettopp de risikovurderingene som Helse Møre og Romsdal HF har gjort. Videre ble det uttrykt at det er viktig å gjennomføre risikoreducerende tiltak for en trygg innføring, og å gjennomføre tiltak som forbedrer helseplattformløsningen. Hvis man ikke ser at risikoen er redusert og håndterbar, vil det være umulig å «gå på lufta» med en ny journalløsning, sier administrerende direktør i Helse Midt-Norge RHF. Dette fremgår i en felles uttalelse fra ham og administrerende direktør i Helse Møre og Romsdal HF: Dialog om veien videre (Dialog om veien videre - Helse Midt-Norge RHF (helse-midt.no)).

Helseplattformen AS har laget en oversikt over hvilke endringer i løsningen som er forventet å være på plass før Helse Møre og Romsdal HF eventuelt skal starte med ny journalløsning i slutten av april. Oversikten er sammenfattet i et eget notat som er publisert på Helse Midt-Norge RHF sine nettsider.

Den 27. oktober i år avholdt jeg foretaksmøte i Helse Midt-Norge RHF. Der ba jeg dem vurdere organiseringen av det videre arbeidet med innføring av drift av Helseplattformen, slik at denne understøtter best mulig samhandling mellom aktørene, tydeliggjør ansvar og roller, samt sikrer at de samlede ressursene hos de ulike aktørene benyttes samordnet og effektivt. Det må i det videre arbeidet sørges for at det blir brukt tilstrekkelige ressurser fra alle aktørene, herunder helseforetak og kommuner, i arbeidet med å bedre brukervennligheten. I denne sammenhengen mener jeg også at det må vurderes å sette inn dedik-

erte ressurspersoner fra Helseplattformen AS tett på det kliniske brukermiljøet.

Helseforetak og kommuner har en lovpålagt plikt til å sørge for forsvarlige journal- og informasjonssystemer i virksomhetene. I foretaksmøtet i oktober var jeg også tydelig på at i spesialisthelsetjenesten må dette skje innenfor rammene av regionale beslutninger om løsningsvalg, og nasjonale krav stilt i digitaliseringsarbeidet. Jeg oppfatter at Helse Midt-Norge RHF har tatt et helhetlig regionalt perspektiv i sin beslutning, og at de har gjort avveininger mellom positive og negative konsekvenser av å utsette innføringen i Helse Møre og Romsdal HF.

Jeg vil også nevne den tydelige uttalelsen i forkant av styremøtet i Helse Midt-Norge RHF, fra i alt 18 kommunedirektører fra kommuner som har tatt Helseplattformen i bruk. De var klare på at det ville foreligge en uforsvarlig risiko ved utsettelse og at de hadde en tydelig forventning til at styret i Helse Midt-Norge RHF holdt seg til opprinnelig framdriftsplan. Ordførerne i Ålesund, Molde og Kristiansund uttrykte også bekymring i forkant og oppfordret til å holde seg til opprinnelig innføringsplan. Det regionale brukerutvalget i Helse Midt-Norge RHF har også vært tydelige på dette.

Per nå er 34 kommuner tilknyttet Helseplattformen (enten innført eller har undertegnet tjenesteavtale), noe som omfatter 75 % av befolkningen i Midt-Norge. Hvis kommunene skal få de kvalitative gevinstene de ønsker seg gjennom sine investeringer, herunder også økt pasientsikkerhet, så er de avhengig av at sykehusene i regionen tar løsningen i bruk.

SPØRSMÅL NR. 726**Innlevert 15. desember 2023 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad****Besvart 2. januar 2024 av barne- og familieminister Kjersti Toppe****Spørsmål:**

Jeg viser til spørsmål ifm. statsbudsjett 2024 nr. 55 fra KrF av 17.10.23.

Hva ville være provenyeffekten av å innføre en offentlig finansiert rett for ansatte i privat og offentlig sektor med barn under hhv. to, tre, fire, fem og seks år til 100 pst. lønn mens de jobber 80 pst.?

BEGRUNNELSE:

Det legges til grunn at retten skal gjelde begge foreldrene.

Svar:

Eg vil innleia med å seie at forslaget frå representanten inneber ei ny velferdsordning. Det har på tida som er gitt ikkje vore mogeleg å vurdere forslaget tilstrekkeleg og i tråd med utgreiingsinstruksen. Saka vil måtte vurderast og greiast ut i samråd med andre departement. Eg vil likevel gi anslag for kva ein slik offentlig finansiert rett vil koste.

Eg forstår forslaget som at staten skal finansiere 100 prosent lønn medan foreldre arbeider ned mot 80 prosent, samstundes som dei har barn i ulike aldrar. Dekking av løn skal kunne vare så lenge barnet er under nemnde aldersgrenser. Arbeids- og velferdsdirektoratet har sett på moglege utgifter over stønadsbudsjettet. Det har vore naudsynt å gjere nokre føresetnadar:

- Direktoratet nyttar data for talet foreldre som arbeider i stillingsintervallet 80 til 90 prosent som utgangspunkt for anslaga. Direktoratet legg til grunn at foreldre vil tilpasse seg ei slik ny ordning, slik at nokre av dei som i dag har 100 prosent stilling, ville redusert stillinga si for å nytte seg av ordninga. Anslaga tek noko høgde for slike tilpassingar, men det har innanfor kort tid ikkje vore mogleg å vurdere delen som kan tilpasse seg nærare.
- Direktoratet har ikkje hatt moglegheit for å identifisera talet foreldre med barn tre, fire, fem og seks år gamle, og sett seg nøydd til å leggje til grunn at talet på foreldre i redusert stilling med toåringar er representativt også for eldre barn.
- Direktoratet har lag til grunn at retten også gjeld når begge foreldra jobbar redusert.

Anslaga er usikre og førebelse. Direktoratet har framheva at det utan nærare avklaringar om korleis ordninga skal sjå ut, er vanskeleg å vurdere administrative konsekvensar eller mogleg iverksettingsdato. Direktoratet reknar

seg til som fylgjande meirutgifter i millionar kroner ved heilårsverknad:

Aldersgruppe	Meirutgifter
2 år	478
3 år	746
4 år	1 015
5 år	1 283
6 år	1 551

I tillegg til dei budsjettmessige konsekvensane, vil forslaget kunne ha verknadar for barnefamiljar, arbeidsgjevarar og for samfunnsøkonomien. I talgrunnlaget til direktoratet kjem det fram at dei fleste av foreldra i redusert stilling er mødrer. Forslaget kan difor påverke lønsforskjeller i arbeidsmarknaden på sikt og redusere tilgangen på arbeidskraft. På den andre sida vil forslaget gi småbarnsforeldre i arbeid meir tid saman med familien medan barna er små.

SPØRSMÅL NR. 727**Innlevert 15. desember 2023 av stortingsrepresentant Ove Trellevik****Besvart 21. desember 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Vil det være aktuelt å stille krav til auka vindkraftproduksjon ved å etablere flere vindturbiner ved Hywind Tampen slik at egenproduksjon av kraft blir auka fra dagens kapasitet ved Hywind Tampen, og at uttak av kraft fra land då kan begrensas til kanskje å berre nyttas til balansekraft/reserverkraft?

GRUNNGJEVING:

Olje- og gassindustrien i Norge har som mål å halvere sine klimautslepp innan 2030. Så skal dei halde fram med å redusere slik at dei er nær null i 2050. Eit ledd i å nå det målet er å forsyne Snorre A-plattformen i Tampen-området med landstraum. Snorre A-plattformen er allereie delvis elektrifisert med vindkraft frå Hywind Tampen, men ei vidare elektrifisering med kraft frå land vil kunne redusere direkte CO₂-utslepp ytterlegare. Snorre A kan då forsyne fleire installasjonar, som Snorre B, Gullfaks C og Visund med straum. Equinor har rekna ut at ein kan kutte utslepp på 600 000 tonn CO₂ i året ved full utnytting av kraft frå land-anlegget. Dei planlegg med eit effektuttak på 180 megawatt frå land.

Svar:

Etter søknad frå rettshavarane godkjende Olje- og energidepartementet i 2020 endra planar for utbygging og drift av felte Snorre og Gullfaks. Endringa bestod av ei delvis omlegging av kraftforsyninga til felte gjennom utbygging av havvindparken Hywind Tampen. Hywind

Tampen er verdas største flytande vindpark og den einaste vindparken i verda som forsyner olje- og gassinstallasjonar med straum. Vindparken starta full drift hausten 2023.

Det er rettshavarane som utviklar eit utbyggingsprosjekt fram til investeringsavgjerd. Deretter leverer dei ein utbyggingsplan til Olje- og energidepartementet for godkjenning.

Planlegging av utbyggingsprosjekt i petroleumsvirksomma følgjer ein trinnvis prosess, basert på etablert praksis i industrien. Hensikta er å identifisera den beste utbyggingsløysinga og etablere eit godt avgjerdsgrunnlag for å ta ei eventuell investeringsavgjerd. Trinnvis prosjektutvikling inneber at det gjennom planleggingsfasen er fleire milepålar der rettshavarane vel dei beste tekniske og økonomiske løysingane og vedtek om prosjektet skal førast vidare eller stansast. Gjennom prosjektutviklingsprosessen modnar rettshavarane gradvis fram prosjektet og reduserer med det også uvisser.

Departementet har ikkje til handsaming prosjekt som inneber kraft frå land til dei plattformen representanten spør om. Samtidig er departementet kjent med at det går føra seg ulike utgreiingar i tidleg fase blant rettshavarane knytt til utsleppsreducerande tiltak; inklusive i Tampen-området.

Departementet ønskjer ikkje spekulera i kva krav og vilkår som kan vere aktuelle å stille etter petroleumsløva og/eller energiløva/havenergiløva dersom rettshavarane ynskjer å kopla felte Gullfaks og Snorre til kraftnettet på land.

SPØRSMÅL NR. 728**Innlevert 15. desember 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 22. desember 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Jeg ber statsråden redegjøre for innkjøp av vaksiner til institusjon, og hvor mange av disse som faktisk er satt?

BEGRUNNELSE:

FHI har kjøpt inn en influensavaksine, Fluad Tetra, til bruk på institusjoner og i hjemmetjenesten i kommunene. Denne skal bestilles av kommunene direkte fra Folke-

helseinstituttet, og settes på eldre over 65 år for å forebygge influensa (som vi vet kan være alvorlig for skrøpelige eldre). I Norges vaksinasjonsregister er det ikke registrert at alle vaksinene er satt. I fjor, ble det satt i underkant av 30 000 doser (FHIs innkjøp var 40 000 doser), og i år er det satt et tilsvarende antall (FHIs innkjøp er 80 000 doser).

Mitt anliggende er å finne ut hva som skjer med alle dosene som ikke blir benyttet, samt belyse hvorfor det er et avvik på FHIs innkjøp og registrerte doser satt. Om det er mangel på kommunikasjon ut til kommunehelsetjenestene, mangel på kunnskap, mangel på personell, eller svikt i journalføringen. Gitt at disse dosene ikke er gratis fra leverandør, er dette potensielt penger rett ut av vinduet.

Svar:

Vaksiner mot sesonginfluensa er ulike fra år til år, og det produseres nye for hver sesong for å beskytte mot de variantene av viruset som sirkulerer. Folkehelseinstituttet kjøper inn vaksiner til influensavaksinasjonsprogrammet i god tid før influensasesongen. Volumet som kjøpes inn av ulike vaksintyper bygger derfor på prognoser for forventet bruk.

Forsterkede influensavaksiner er anbefalt til beboere i sykehjem og omsorgsboliger over 65 år, samt til personer

over 65 år med omfattende behov for bistand fra hjemmetjenesten. Denne gruppen er særlig sårbar for alvorlig forløp av influensa. For å unngå at denne gruppen ikke skal få tilbud om forsterket vaksine, har Folkehelseinstituttet kjøpt inn et volum som antas å kunne gi hele gruppen tilgang.

Vaksinasjonstilbudet gis i kommunene. Kommunene bestiller doser av de ulike vaksine-formuleringene fra Folkehelseinstituttet. For årets sesong har Folkehelseinstituttet kjøpt inn 80 000 doser forsterket influensavaksine. Av disse dosene er det per 19. desember sendt ut nærmere 50 000 doser til kommune.

Vaksinasjoner registreres i det nasjonale vaksinasjonsregisteret SYSVAK. Det er mulig at enkelte vaksinasjoner med forsterket vaksine er feilregistrert som vanlig sesong-influensavaksine. Det kan derfor være flere som er vaksinert med den forsterkede influensavaksinen enn det som fremkommer i tall fra SYSVAK.

For å sikre at alle som er anbefalt forsterket influensavaksine får dette, må Folkehelseinstituttet fortsette sitt arbeid med informasjon og rådgivning til kommunene. Og kommunene må fortsette sitt arbeid med å identifisere personer i målgruppene slik at de får et tilbud. Dette gjelder særlig personer utenfor institusjon som har omfattende behov for bistand fra hjemmetjenesten.

SPØRSMÅL NR. 729

Innlevert 15. desember 2023 av stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski

Besvart 5. januar 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Rentebeslutningen i går vil føre til at flere mister jobbene sine, og spesielt i dyrtida vi lever i nå kan det få store konsekvenser. Norges Bank begrunnet også rentehevingen i en bekymring for økt lønnsvekst, på tross av at vi har hatt reallønnsnedgang de siste årene i Norge.

Med bakgrunn i dette, mener finansministeren at hensynet til prisvekst og sysselsetting/produksjon er likes tilt i dag, som var intensjonen i vedtaket i sentralbankloven, og vil finansministeren ta initiativ til å presisere dette for Norges Bank?

Svar:

Sentralbankloven (§ 1-2) slår fast at formålet for sentralbankvirksomheten er å opprettholde en stabil pengeverdi og fremme stabilitet i det finansielle systemet og et effektivt og sikkert betalingssystem. Videre skal sentralbanken bidra til høy og stabil sysselsetting.

I merknadene til lovbestemmelsene i Prop. 97 L (2018-2019) (s. 142) skrev departementet om formålsbestemmelsen:

«Første ledd gir uttrykk for de overordnede målene. Å opprettholde et fungerende pengevesen med en stabil pengeverdi er et av formålene, og gjeldende pengepolitiske forskrift er en operasjonalisering av dette formålet. (...) Av annet ledd fremgår det at sentralbanken skal «bidra til høy og stabil produksjon og sysselsetting». Målene i første ledd er av vesentlig betydning for produksjon og sysselsetting, og disse størrelsene påvirkes av bankens virkemiddelbruk. Pengepolitikken har også en viktig

rolle i konjunkturstyringen. Ordet «høy» innebærer en tydelig markering av hensynet til produksjon og sysselsetting. I uttrykket «bidra» ligger det at Norges Bank ikke kan ha et hovedansvar for å skape en høy produksjon og sysselsetting, men at dette hensynet skal inngå i de avveinger banken foretar.»

I bestemmelsen om pengepolitikken er formålet presisert ved at det operative målet for pengepolitikken skal være en årsvekst i konsumprisene som over tid er nær 2 prosent. At inflasjonsstyringen er fleksibel, betyr at sentralbanken skal avveie hensynet til å nå inflasjonsmålet opp mot de andre hensynene banken skal ta.

I Meld. St 8 (2017-2018) «Ny forskrift for pengepolitikken» omtalte departementet avveingen mellom de ulike hensynene:

«I prinsippet kan pengepolitikken styres etter noe som i praksis kan se ut som en sidestilling av hensynet til inflasjonen og hensynet til realøkonomien, så lenge inflasjonsforventningene er godt forankret på målet. Hvis tilliten til inflasjonsmålet glipper, undermineres pengepolitikkenes evne til å bidra til høy og stabil produksjon og sysselsetting.»

Når inflasjonsforventningene er godt forankret, kan pengepolitikken bruke tid på å komme tilbake til inflasjonsmålet dersom det er oppstått en målkonflikt mellom

hensynet til å bringe inflasjonen tilbake på målet og andre hensyn pengepolitikken etter bestemmelsen skal ivareta. Skulle derimot inflasjonen bite seg fast på et høyt nivå, vil det i seg selv kunne undergrave høy og stabil produksjon og sysselsetting.

At Norges Bank legger opp til å bruke tid på å få inflasjonen ned mot målet, kommer klart frem i deres prognoser. I Pengepolitisk rapport (PPR) 4/23, som Norges Bank publiserte sammen med rentebeslutningen 14. desember, er prognosen for konsumprisveksten fortsatt ikke tilbake på målet ved utgangen av prognoseperioden, som er slutten av 2026. Norges Bank var i sine avveinger tydelige på at de vil unngå å heve renten for mye ettersom det vil bremse norsk økonomi mer enn nødvendig. I prognosene anslår Norges Bank en mindre oppgang i arbeidsledigheten enn i prognosene fra september.

Mandatet gir et godt grunnlag for at Norges Bank kan føre en pengepolitikk som er i tråd med de overordnede målene for den økonomiske politikken. Det er ikke aktuelt eller formålstjenlig å endre den pengepolitiske bestemmelsen.

SPØRSMÅL NR. 730

Innlevert 15. desember 2023 av stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski

Besvart 5. januar 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Den svake krona ble trukket fram som en av begrunnelsene for Norges Banks renteheving i går.

Mener finansministeren at renteheving er riktig virkemiddel for å styrke kronen eller mener finansministeren at vi også må vurdere andre virkemidler som kronekjøp?

Svar:

Norges Bank har ikke noe mål for kronekursen, men kronekursen påvirker pengepolitikken gjennom prisene på varer vi importerer. Det er Norges Bank som er den utøvende og rådgivende myndigheten i pengepolitikken, og det er banken som må vurdere hvilke virkemidler som er mest hensiktsmessig for å nå målene som er satt for pengepolitikken.

Blant fagfolk er det bred enighet om at rentedifferansen er en av de viktigste driverne for kronekursen. For

eksempel styrket kronekursen seg vesentlig etter Norges Banks renteøkning 14. desember. Også petroleumspriser og markedsuro kan tidvis påvirke kronens verdi, men temaene som preger kronemarkedet, kan variere over tid. Det er liten støtte i faglitteraturen for at andre virkemidler enn renten har effekt over tid.

SPØRSMÅL NR. 731**Innlevert 15. desember 2023 av stortingsrepresentant Helge Orten****Besvart 20. desember 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Vil Finansdepartementet innhente grunnlag og foreta en faglig vurdering av konsekvensene av at 9 mrd. kroner fra Eksfin tapsavsetning tilbakeføres og brukes som inndekning av økte utgifter i 2024-budsjettet?

BEGRUNNELSE:

Det vises til svar på spørsmål 1 fra Høyres fraksjon i finanskomiteen om budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og SV om statsbudsjettet for 2024 i brev 14.12.23. Her skriver departementet:

"Svaret som ble formidlet fra Ellen Reitan 2. desember kl. 23:07 er utarbeidet av Nærings- og fiskeridepartementet.

Finansdepartementet har ikke grunnlag for å ha faglige innvendinger mot det som framkommer av svaret."

Svar:

Det er Nærings- og fiskeridepartementet som er ansvarlig for Eksfin og vurderingene av tapsavsetningen til Alminnelig garantiordning. Det er derfor også Nærings- og fiskeridepartementet som har gjort vurderingene av tapsavsetningen, som ble formidlet fra statssekretær Ellen Reitan til stortingsrepresentant Eigil Knutsen 2. desember 2023.

Finansdepartementet har ikke faglige innvendinger mot at det tilbakeføres 9 mrd. kroner fra tapsavsetningen.

SPØRSMÅL NR. 732**Innlevert 15. desember 2023 av stortingsrepresentant Mahmoud Farahmand****Besvart 3. januar 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Mener Finansdepartementet at det er faglig forsvarlig at en inndekning på 9 mrd. kroner, som formidles til Stortinget av departementets statssekretær Ellen Reitan, ikke underlegges en faglig vurdering av Finansdepartementets embetsverk?

BEGRUNNELSE:

Det vises til svar på spørsmål 1 fra Høyres fraksjon i finanskomiteen om budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og SV om statsbudsjettet for 2024. Finansdepartementet svarer der:

"Svaret som ble formidlet fra Ellen Reitan 2. desember kl. 23:07 er utarbeidet av Nærings- og fiskeridepartementet. Finansdepartementet har ikke grunnlag for å ha faglige innvendinger mot det som framkommer av svaret. Det er Stortinget som har besluttet å tilbakeføre tapsavsetningen og bruke tilbakeføring av tapsavsetning som inndekning for økte utgifter i 2024-budsjettet. Det er ikke på grunnlag av et forslag fra regjeringen."

Svar:

Det er Nærings- og fiskeridepartementet som er ansvarlig for Eksfin og vurderingene av tapsavsetningen til Alminnelig garantiordning. Det er derfor også Nærings- og fiskeridepartementet som har gjort vurderingene av tapsavsetningen, som ble formidlet fra statssekretær Ellen Reitan til stortingsrepresentant Eigil Knutsen 2. desember 2023. Finansdepartementet har ikke faglige innvendinger mot at det tilbakeføres 9 mrd. kroner fra tapsavsetningen.

SPØRSMÅL NR. 733**Innlevert 15. desember 2023 av stortingsrepresentant Mahmoud Farahmand****Besvart 2. januar 2024 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Har embetsverket i Nærings- og fiskeridepartementet gjort en faglig vurdering av konsekvensene av at 9 mrd. kroner fra Eksfins tapsavsetning tilbakeføres og brukes som inndekning av økte utgifter i 2024-budsjettet?

Hvis ja, kan jeg be om at disse fremlegges?

BEGRUNNELSE:

Det vises til svar på spørsmål sendt av statssekretær Ellen Reitan 2.12.23 kl. 23:07 fra Finansdepartementet til Finanskomiteen om tilbakeføring av tapsavsetning under Eksfin. Det vises videre til finansministerens svar på spørsmål 1 fra Høyres fraksjon i finanskomiteen om budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og SV om statsbudsjettet for 2024 i brev datert 14.12.2023 og svar på skriftlig spørsmål 645. Her fremgår det at næringsministeren er konstitusjonelt ansvarlig for opplysningene som ble formidlet om tapsavsetningen.

Svar:

Eksporthfinansiering Norge (Eksfin) er en forvaltningsbedrift som driver for statens regning og risiko. Føringerne for Eksfins Alminnelig garantiordning er å gå i

balanse på lang sikt, som betyr at inntektene under ordningen skal dekke administrasjon og forventede tap. I forbindelse med RNB 2020 bevilget Stortinget 10 mrd. kroner til å dekke tapene man på det tidspunktet forventet. Det var en stor del misligholdte lån i Eksfins portefølje og man forventet at en forholdsvis lav andel av fordringene ville bli gjenvunnet. Det var dermed økt risiko for at ordningen ikke ville gå i balanse på lang sikt.

Nærings- og fiskeridepartementet har fulgt utviklingen i porteføljen tett over tid, bl.a. gjennom jevnlig møter med Eksfin om status for misligholdt portefølje. Det siste året har utsiktene bedret seg betraktelig. Basert på utviklingen i Eksfins portefølje, er departementets vurdering at det er forsvarlig å trekke tilbake mesteparten av tapsavsetningen nå. Den faglige vurderingen er at det er sannsynlig at Eksfin ikke vil ha behov for disse midlene og at ordningen vil gå i balanse på sikt, men at det, på grunn av usikkerhet knyttet til utviklingen i porteføljen, likevel bør holdes tilbake en andel av tapsavsetningen inntil videre. Det jobbes med utgangspunkt i en hypotese om at resterende tapsavsetning vil kunne trekkes tilbake i løpet av 2024. I en situasjon der Eksfin ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser, vil Stortinget måtte ta stilling til ev. nye bevilgninger. Risikoen for dette anses som relativt lav, gitt den gode utviklingen i porteføljen.

SPØRSMÅL NR. 734**Innlevert 15. desember 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn****Besvart 3. januar 2024 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Kva er grunnen til at regjeringa stadig omtalar pengar som allereie er vedteke løyva til Ukraina av Stortinget som "nye" pengar?

GRUNNGJEVING:

Gjennom Nansen-programmet har eit samla Storting slutta opp om ei føreseieleg støtte til Ukraina, både av sivil og militær art. Sjølv om rammene for programmet helst

skulle vore endå høgare, er dette like fullt ei svært viktig støtte til Ukraina sin fridomskamp.

I ei pressemelding frå Utanriksdepartementet 13. desember er overskrifta "Noreg gir nye 3 milliardar kroner i sivil støtte til den ukrainske staten". Dette er vel og bra. Men så vidt underteikna kan forstå er desse 3 milliardane ein del av løyvinga på 7,448 milliardar kroner i sivil og humanitær støtte til Ukraina som Stortinget vedtok som del av 2024-budsjettet den 4. desember, og som følgjer opp avtalen om Nansen-programmet.

Dersom dette stemmer, er spørsmålet kvifor regjeringa i sine meldingar til pressa omtalar løyvinga som "ny".

Svar:

Nansen-programmet bekrefter for det ukrainske folk og det internasjonale samfunnet at Norge står ved Ukrainas forsvarskamp og landets suverenitet i det lange løp. Under president Zelenskyjs offisielle besøk til Norge 13. desember i fjor gjentok ukrainske myndigheter at de setter stor pris på programmets størrelse, fleksibilitet og langsiktighet. Zelenskyjs besøk, hans tale i Stortinget og møtet med de parlamentariske lederne gjenspeilet den tverrpolitiske enigheten om Nansen-programmet og Norges støtte til Ukraina.

Det stemmer at midlene (3 milliarder kroner) som regjeringen kunngjorde i sivil støtte til Ukraina i pressemeldingen 13. desember, er en del av bevilgningen på 7,448 milliarder som Stortinget vedtok som del av 2024-budsjettet. Pengene – som blir kanalisert gjennom Verdensbankens flergiverfond – går til ukrainske styresmakter, slik at de kan opprettholde grunnleggende tjenester og drift av sivil infrastruktur. Ukrainas forsvarsevne er avhengig av at pensjoner utbetales, barn kan gå

på skole og sykehus kan behandle skadde og sårede. Det norske bidraget er viktig i denne sammenheng.

Det er viktig for regjeringen å understreke at Norges militære og sivile støtte til Ukraina er basert på at et samlet storting stiller seg bak Nansen-programmet. Derfor sto det eksplisitt i innledningen til den nevnte pressemeldingen at pengene er en del av Nansen-midlene. Den politiske avtalen og Prop. 44 S understreker at fordeling av midlene under Nansen-programmet skjer gjennom de ordinære budsjettprosessene. Bruken av ordet «nye» i tittelen viser i denne sammenhengen til at det dreier seg om en ny tildeling til Verdensbankens flergiverfond som tidligere ikke har blitt annonsert. Det er viktig å presisere at midlene er en del av bevilgningen på 7,448 milliarder i 2024 og den samlede rammen på 75 milliarder kroner over fem år.

Internasjonal støtte er fortsatt avgjørende for at Ukraina skal stå imot Russlands ulovlige aggresjon. Derfor er det positivt at flere land i økende grad ser til Nansen-programmet som inspirasjon og en modell for egne nasjonale støtteprogram til Ukraina. Den tverrpolitiske enigheten er et grunnleggende element av Nansen-programmets styrke og langsiktighet, og noe regjeringen er opptatt av å bevare i årene som kommer.

SPØRSMÅL NR. 735

Innlevert 17. desember 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 20. desember 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Kjernekraft er blitt avfeid av regjeringen både på bakgrunn av 50 år gamle vedtak fra 70-tallet, men også med henvisning til nye analyser og rapporter fra byråer og aktører hvor det hevdes at kjernekraft er kostbart og for langt fram. Regjeringens egne oppnevnte utvalg har ikke engang vurdert kjernekraft for norsk energiproduksjon.

Kan statsråden avklare om kjernekraftmotstanden i regjeringen stammer fra 50 år gamle vedtak, dagens rapporter fra lobbyorganisasjoner, den politiske kapitalen investert i havvind eller annet?

BEGRUNNELSE:

Nylig ble en rapport om kjernekraft utgitt, hvor konklusjonen hevdes å være frakoblet rapportens hoveddel, hvor også selve rapporten anklages for å fremstille kjernekraft

i dårligere lys enn grunnlaget skulle tilsi, og havvind tilsvarende bedre enn datagrunnlaget skulle tilsi. All den tid regjeringen virker å ha stor tiltro til rapporter som kommer fra interesseorganisasjoner, og ikke selv har utredet kjernekraft for norske forhold. Alle representantforslag av det fra FRP har også blitt nedstemt. Det er interessant å vite hva regjeringen begrunner sin aversjon mot kjernekraft på.

Svar:

Det er mange grunner til at jeg mener at kjernekraft ikke er riktig løsning for Norge nå. Erfaringene med bygging av ny kjernekraft i Norden og Europa viser at investeringskostnadene blir svært høye og at planlegging og bygging tar lang tid. utfordringene knyttet til sikkerhet og avfallshåndtering er dessuten betydelige, og vi mangler

kompetanse i nær sagt alle ledd i prosessen fra planlegging, til bygging og drift.

Skal vi lykkes med å ha et fortrinn i den norske kraftsektoren er vi tjent med å satse på områder der vi har det beste utgangspunktet. Dette har vi innenfor fornybar kraftproduksjon, som vann- og vindkraft, der vi både har naturgitte fortrinn og har etablert stor kompetanse.

Samtidig er det viktig at vi løpende følger med på teknologiutviklingen på området, bl.a. gjennom den nukleære forsknings- og utdanningsvirksomheten som norske universiteter og institutter gjennomfører. I fremtiden kan modulære kjernekraftanlegg på kommersielt grunnlag være interessante også for Norge. Men dette er fremdeles en umoden teknologi som uansett ikke er aktuell for å møte kraftbehovet vi har fram mot 2030.

SPØRSMÅL NR. 736

Innlevert 17. desember 2023 av stortingsrepresentant Guri Melby

Besvart 2. januar 2024 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Er det bestemt hvor mange stillinger som skal være knyttet til vakthold, sikring og støttefunksjoner på Andøya flystasjon etter sommeren, hvis ja, når vil dette formidles til personellet, og hvis nei, når vil denne beslutningen tas?

BEGRUNNELSE:

Andøya flystasjon er et komplisert «maskineri» Det er mye infrastruktur som krever spesialkompetanse og ikke minst lokalkunnskap for å kunne betjenes og vedlikeholdes. Flere har uttrykt bekymring for at hvis det ikke snart kommer klare signaler om at det er planer for å videreføre den kompetansen som fortsatt finnes på stasjonen, kan det føre til at ansatte søker seg bort. Som på sikt kan bli veldig dyrt. Som svar på et tidligere spørsmål fra SVs Ingrid Fiskaa skriver forsvarsministeren at det arbeides med et «sikringskonsept», og at framtidig militært nærvær vil vurderes som en del av neste langtidsplan. Det er krevende for personellet som ønsker avklaring, men som ikke kan vite om de har jobb etter sommeren.

Svar:

Gjennom Meld. St. 10 (2021–2022) la regjeringen til grunn en høyere ambisjon for Andøya enn det som ligger i gjeldende langtidsplan. De fremtidige løsningene på Andøya må søke å finne en god balanse mellom Forsvarets behov, allierte forpliktelser, Avinors flyplassdrift, muligheten for relevant lokal næringsutvikling og Andøya Space. Fremtidige løsninger må ivareta evne til alliert mottak og øving av luftstyrker igjennom hele krisespekteret, ikke bare våre nasjonale behov men også Norges forpliktelser ved et fremtidig samlet Norden i NATO. I dette arbeidet er det

nødvendig å etablere langsiktige løsninger som er godt forankret i faglige utredninger.

Regjeringen har iverksatt tiltak i revidert nasjonalbudsjett for 2023 og budsjett for 2024 for å øke ambisjonen for Andøya som mottaksbase og tilrettelegge sikkerheten ved Andøya Spaceport. Inkludert i dette er det lagt inn ressurser til et antall årsverk for å understøtte Andøya Space og ta imot allierte styrker. Det har videre blitt avklart hvordan flyplassdriften skal ivaretas av Avinor og hvordan Forsvaret skal støtte i overgangsfasen.

Den samlede utviklingen på Andøya knyttet til både militære behov, mulighetene for sivilt-militært samarbeid og den voksende romrelaterte aktiviteten på Andøya vil kunne gi en rekke nye muligheter. Derfor vil det være behov for ny kompetanse og andre driftsformer fremover.

I lys av utviklingen og regjeringens ambisjoner pågår det en utredning av nytt vakt- og sikringskonsept for Andøya. Det er ønskelig at dette konkluderes så raskt som mulig, av hensyn til de ansatte. Som jeg har lagt til grunn i mitt tidligere svar til Stortinget vil dette også måtte ses i lys av det samlede ambisjonsnivået for fremtidig militært nærvær på Andøya som vurderes som en del av det pågående langtidsplanarbeidet. Stortinget vil holdes orientert på vanlig måte og personellet vil bli orientert etter hvert som nødvendige avklaringer og beslutninger gjøres.

SPØRSMÅL NR. 737**Innlevert 17. desember 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland****Besvart 2. januar 2024 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen****Spørsmål:**

Det deltok om lag hundre tusen deltakere på FNs klimatoppmøte i Dubai.

Av deltakerne fra Norge, hvor mange fikk deltakelsen finansiert av relevante departement og hva var den totale kostnaden for deltakelsen av disse målt i kroner og i klimagassutslipp?

BEGRUNNELSE:

Det vises til at det var svært mange deltakere på FNs klimatoppmøte i Dubai. Det oppgis av FN at antall besøkende var om lag hundre tusen, noe som skal ha vært nesten dobbelt så mange som på forårets toppmøte i Egypt. I seg selv er det positivt at vi har møteplasser for å diskutere globale utfordringer. For å få en reell og meningsfull reduksjon av klimautslippene er det avgjørende at representanter fra alle verdens land deltar for sammen å finne fram til gode løsninger. Imidlertid er det betimelig å stille spørsmål ved hvordan toppmøtene har utviklet seg, og om det kan la seg forsvare å bruke store ressurser på å sende deltakere om det ikke er nødvendig for å komme frem til en løsning. Det vises til flere mediasaker der det ser ut til at en rekke norske organisasjoner, herunder ungdomsorganisasjoner, var med på klimatoppmøtet. Det bes derfor om en oversikt over hvor mange deltakere fra Norge som var til stede på klimatoppmøtet i Dubai, hvor mange av disse som fikk finansiering til oppholdet over statsbudsjettet, hva dette kostet, og hvor mye ekstra utslipp av CO₂ den norske deltakelsen medførte.

Svar:

FNs klimakonferanse (COP28) er et viktig møte for å støtte opp om sterkere global innsats mot klimaendringene gjennom utslippsreduksjoner, klimatilpasning og annen støtte til utviklingsland. I lys av de utfordrende internasjonale rammebetingelsene er det spesielt viktig at det internasjonale klimasamarbeidet fortsetter.

Deltakelse fra Norge

I forkant av de årlige klimaforhandlingene oppnevnes den norske forhandlingsdelegasjonen av utenriksministeren. Delegasjonen som ble oppnevnt for Dubai var på 38 delegater, og besto av statsminister Jonas Gahr Støre, klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen, utenriksminister Espen Barth Eide, utviklingsminister Anne Beathe Kristiansen Tinnereim, olje- og energiminister Terje Aasland, statssekretær Ragnhild Sjoner Syrstad, po-

litisk rådgiver Kristoffer André Hansen, politisk rådgiver Syver Glordencio Mendoza Zachariassen, politisk rådgiver Jorid Juliussen Nordmelan og ansatte i ulike departement, Sametinget og Miljødirektoratet. Dette er delegater som har arbeidsoppgaver direkte tilknyttet forhandlingene og inkluderer også arbeidsstøtte. I den norske delegasjonen inngår også tre sivilsamfunnsrepresentanter, én fra miljø- og utviklingsorganisasjonene og to fra Landsforeningen for barn og unge. Norge spiller en aktiv rolle og har en uavhengig stemme i forhandlingene. Det innebærer at den norske forhandlingsdelegasjonen er av en viss størrelse. I tillegg kommer folk som har ansvar for sikkerhet og kommunikasjon.

Under COP28 deltok også en rekke aktører fra Storting, direktorat/underliggende virksomheter, interesseorganisasjoner, sivilsamfunn, næringsliv og akademia, samt ansatte ved den norske ambassaden i De forente arabiske emirater. Noen av disse var akkreditert gjennom norske myndigheter. Dette gjelder blant annet Energi- og miljøkomiteen på Stortinget som deltok med 9 personer (Une Aina Bastholm, Ola Elvestuen, Terje Halleland, Lars Haltbrekken, Mani Hussaini, Gro-Anita Mykjåland, Marianne Sivertsen Næss, Kjell Ingolf Ropstad, Mathilde Tybring-Gjedde). Barnas Klimapanel fikk også akkreditering gjennom norske myndigheter. Til sammen var det 142 som ble akkreditert gjennom norske myndigheter som «party overflow».

Under toppmøtet deltok det i tillegg nordmenn som var akkreditert gjennom sine organisasjoner nasjonalt og internasjonalt, samt presse. Dette skjer gjennom UNFCCC sekretariatets akkrediteringskanal og informasjon derfra har ikke myndigheter tilgang til.

Anslåtte kostnader til fly og hotell for KLD

Fra KLD var det totalt 24 personer fra embetsverket og politikere til stede under årets COP. Våre anslag viser at fly- og hotellkostnadene våre summerer seg opp til om lag 1,36 mill. kroner. Dette inkluderer også kostnader for reise- og hotell som ble bestilt til utenriksministeren før statsrådsskiftet. Departementet har ennå ikke en fullstendig oversikt over alle reise- og oppholdskostnader. Øvrige departement har selv oversikt over egne kostnader knyttet til reiser for politikere og embetsverk.

Reisestøtte

KLD gir over kap. 1400 post 21 støtte til to ungdomsdelegater som er en del av forhandlingstemaet. KLD dekket reise- og oppholdskostnadene for disse delegatene med totalt 56 000 kroner.

I tillegg er det i 2023, som tidligere år, gitt reisestøtte til norske frivillige organisasjoner til deltakelse på internasjonale klima- og miljømøter over statsbudsjettets kapittel 1400 post 76. Dette er en del av en tilskuddsordning og omtales i Prop. 1 S (2022-2023). Det er i 2023 budsjettet med 500 000 kroner i reisestøtte i forbindelse med internasjonale klima- og miljømøter. Av dette beløpet er det utbetalt om lag 343 000 kroner i reisestøtte til COP28.

Klimagassutslipp

Delegasjonen brukte rutefly for å komme til Dubai. Den internasjonale organisasjonen for sivil luftfart (ICAO)

har utviklet en metode for å beregne CO₂-utslipp på flyreiser. Metoden bruker data for flytyper, rutespesifikk informasjon og flyets tyngde. Andre departement og Stortinget må svare for valg av reiserute og komfort for sine reisende. Informasjon på enveis flybillett (økonomiklasse) viser et utslipp på 1 025 kg CO₂-ekvivalenter, og medfører derfor et klimagassutslipp på om lag 2 tonn CO₂-ekvivalenter per reisende tur-retur.

SPØRSMÅL NR. 738

Innlevert 17. desember 2023 av stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen

Besvart 3. januar 2024 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Regjeringen har avviklet fritt behandlingsvalg.

Kan statsråden nå redegjøre for om alle de døgnplassene som ble tilbudt gjennom fritt behandlingsvalg innenfor tverrfaglig spesialisert rusbehandling og psykisk helsevern, har blitt erstattet av et tilsvarende antall plasser i det offentlige eller gjennom utvidede avtaler med private og ideelle aktører?

BEGRUNNELSE:

Vi nærmer oss slutten av 2023 og med det skrives siste pasient ut fra institusjoner som har hatt avtale med staten om å levere spesialisthelsetjenester innen tverrfaglig rehabilitert rusbehandling og psykisk helsevern gjennom ordningen fritt behandlingsvalg. Flere institusjoner med lang erfaring er lagt ned eller legges nå ned, som Vangseter og Valdresklinikken. Ved Friskstiftelsen på Elverum, som har avtale med det offentlige om døgnbehandling i psykisk helsevern, opplever de en samlet reduksjon i henvisninger fra Helse Sør-Øst på 70 % sammenlignet med samme tidsperiode i 2022.

Det er nå stor bekymring for at den reelle døgnkapasiteten, både i tverrfaglig spesialisert rusbehandling og psykisk helsevern, bygges ned og erstattes av mer dagbehandling. Og at dette skjer samtidig som ventetidene og behovene øker, og helseforetakene selv fremskriver et stort økt behov både for døgn- og dagplasser i årene fremover.

Svar:

De regionale helseforetakene har ansvar for å sikre tilstrekkelig kapasitet slik at pasientenes rett til forsvarlig behandling sikres. Dette løses gjennom tilbud i egne helseforetak og gjennom avtaler med private leverandører. Dette gjelder også etter at ordningen «fritt behandlingsvalg» ble avviklet.

Jeg har stilt krav til de regionale helseforetakene om å påse at pasienter som mottar behandling hos private leverandører gjennom godkjenningsordningen i fritt behandlingsvalg, får videreført det tilbudet de har behov for når ordningen avvikles.

I 2023 er det en overgangsordning som innebærer at godkjente leverandører fremdeles får betalt for behandling av pasienter som fikk påbegynt sin behandling før 1. januar. Nær samtlige pasienter i ordningen er nå enten ferdig behandlet eller er overført til annen behandling, uten at dette har gitt seg utslag på ventetider. Vi kan derfor nå konkludere med at regjeringen har lykket med målene for avvikling av godkjenningsordningen innen fritt behandlingsvalg: Å sikre at pasientene får det tilbudet de har behov for, samtidig som sykehusenes kontroll med egne budsjetter styrkes. Dette er også viktig i lys av det krevende utfordringsbildet helsetjenesten nå står i, med tanke på demografi og tilgjengelig personell.

Når det gjelder godkjenningsordningen innen fritt behandlingsvalg viser jeg ellers til mitt svar på spørsmål nr. 702.

Jeg har stor forståelse for at avviklingen av godkjenningsordningen har medført at behandlingsinstitusjoner

opplever utfordringer med driften. Vi kan likevel ikke videreføre et system der våre felles sykehus tappes for ressurser fordi det er fri etableringsrett for private klinikker på offentlig regning. Regjeringen er tydelig på at det ikke er slik tilgjengelig helsepersonell og fellesskapets økonomiske ressurser best kommer til anvendelse. Vi ønsker at samarbeid med private og ideelle skal bygge på forutsigbare avtaler basert på grundige behovsanalyser.

Når det er sagt, er jeg glad for alt engasjement for psykisk helsevern og rusbehandling. Mitt oppdrag til de regionale helseforetakene er nettopp å styrke psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB), herunder å bygge opp basistjenester i alle helseforetak innen TSB, samt holde ventetider nede og kortere enn for annen sykehusbehandling.

Jeg kan forsikre om at jeg følger nøye med på om helseforetakene lykkes med å sikre at pasientene får det tilbudet de har behov for, slik jeg senest redegjorde for gjennom mitt svar på spørsmål nr. 106. I forbindelse med besvarelsen på dette spørsmålet, har jeg likevel bedt om en oppdatert status fra de regionale helseforetakene og deres svar følger under.

Helse Midt-Norge RHF

«Helse Midt-Norge viser til brev av 18.10.2023 «innspill fra Helse Midt-Norge RHF til svar på Stortingsspørsmål nr. 106» der vi blant annet redegjorde for vår situasjon knyttet til status døgncapasitet, økning og videreutvikling av døgntilbudet for TSB i våre helseforetak og hos 2 ideelle avtaleparter med avtale.

Vår vurdering er at vi fortsatt har god kapasitet i vår region, og at vi innfrir det langsiktige målet om ventetid under 30 dager. Behandlingsinnretningen med økt bruk av sekvensielle forløp, brukerstyrte senger, og økt bruk av poliklinikk og ambulante tjenester i tilknytning til døgntilbud i TSB har gitt muligheter for utvikling av individuelle tilpasninger i pasientforløpene.

Vi informerte videre om etableringen av ny sikkerhetsavdeling ved St Olavs hospital HF i 2021/22, et nasjonalt, regionalt og lokalt tilbud for de aller sykeste pasientene innen PH. I tillegg er det etablert 14 lokale døgnplasser i våre sykehusforetak. Døgnplassene er satt i drift i henhold til plan.

Helse Møre og Romsdal HF vil i løpet av høsten 2024 ta i bruk lokaler ved SNR Hjelset og vil med dette kunne ivareta flere funksjoner innen PH døgn på sykehus og sikre forbedring av helhetlige tjenestetilbud for disse funksjonene. Så langt er framdrift i henhold til plan.

Våre sykehusforetak har fortsatt ingen planer om å redusere sine døgntilbud såfremt behovsutviklingen ikke tilsier ny vurdering.

Avviklingen av ordningen fritt behandlingsvalg (Helfo) er fulgt opp i dialog med helseforetakene og vi har vektlagt å utvise smidighet av pasientsikkerhetsmessige hensyn ved at pasienter har fått mulighet til å fullføre pasientforløp. Våre 2 siste pasienter (1 innen TSB og 1 innen PH) avslutter sine forløp i løpet av desember 2023. Vår vurdering er at våre pasienter har blitt godt ivaretatt i avviklingsprosessen.»

Helse Nord RHF

«Helse Nord RHF har ikke gått til ekstra anskaffelser av behandlingsskapasitet innen psykisk helsevern eller tverrfaglig spesialisert rusbehandling hos private og ideelle aktører for å erstatte kapasitet tilbudt gjennom godkjenningsordningen i Fritt behandlingsvalg.

Situasjonen i Helse Nord når det gjelder døgntilbud innen TSB har vært uendret i perioden 2021 til i dag. Det er 95 plasser i de offentlige helseforetakene og 87 plasser hos private institusjoner med avtale med Helse Nord. Det foreligger ingen vedtatte planer om endringer på dette området. Da ordningen med Helfo-godkjenning av private rusinstitusjoner ble besluttet avviklet, vurderte Helse Nord at det var tilstrekkelig med ledig kapasitet ved de eksisterende behandlingstilbudene til at en eventuell økning i innsøking kunne ivaretas uten etablering av nye tilbud, og det er ingen indikasjon på at situasjonen har endret seg siden da.

Forbruket av døgnplasser i Fritt behandlingsvalgordningen innen psykisk helsevern har vært meget begrenset. I følge Helseledningsdirektoratets Statusrapport for Fritt behandlingsvalg for 2022 var til sammen 33 pasienter fra Helse Nord innlagt i ordningen. Til sammenlikning var samlet antall innleggelses på fagområdet i samme periode nærmere 7 000.

Det pågår et større arbeid i Helse Nord for tiden, som skal foreslå endringer i funksjons og oppgavedeling i spesialisthelsetjenesten. Psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling inngår også i dette arbeidet, og man skal se på følgende områder:

- Utrede behovet for styrkning av sykehusfunksjoner, og for allmenpsykiatri.
- Utrede organisering av distriktpsykiatriske senter (DPS).
- Utrede funksjoner og tjenestetilbud i DPS, inkludert variasjon i forbruk.
- Utrede styrkning av polikliniske tjenestetilbud.

Gjennom dette arbeidet vil samlet kapasitet i offentlige helseforetak og private institusjoner med avtaler med Helse Nord RHF, både i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling, avstemmes mot regionens framskrevne behov for disse behandlingstilbudene.»

Helse Sør-Øst RHF

«I Oppdragsdokumentet for 2022 har Helse Sør-Øst RHF fått i oppdrag å påse at pasienter som mottar behandling hos private leverandører gjennom godkjenningsordningen i fritt behandlingsvalg får videreført det tilbudet de har behov for når ordningen avvikles.

I Oppdragsdokumentet for 2023 er det videre slått fast at Regjeringen avvikler godkjenningsordningen i fritt behandlingsvalg fra 2023, med en overgangsordning som varer ut 2023. Avviklingen skal ikke innebære en omprioritering av innsats mellom tjenestoområder, herunder psykisk helsevern, tverrfaglig spesialisert rusbehandling, habilitering og rehabilitering.

Helse Sør-Øst RHF er ikke av den oppfatning at det er gitt oppdrag om å erstatte de enkelte døgnplasser som bortfaller ved avvikling av FBV-ordningen. Imidlertid har det vært viktig å påse at pasienter som er i behandling hos en FBV-leverandør som avviker sin virksomhet, får videreført det tilbudet de har behov for. Behovene har variert fra kommunal oppfølging, poliklinisk behandling eller videre døgnbehandling i spesialisthelsetjenesten.

Innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) har helseforetakene i Helse Sør-Øst akutt-tilbud, avrusningstilbud og tilbud om poliklinisk behandling. Alle har imidlertid ikke differensierte døgnplasser for kort- og/eller langtidsplassbehandling. Helse Sør-Øst RHF kjøper derfor en betydelig døgnkapasitet fra private leverandører. I 2023 har regionen avtaler med 23 private ideelle leverandører innen TSB om kjøp av 739 døgnplasser. Dette inkluderer 30 nye døgnplasser som ble anskaffet i Sørlandet sykehusområde ved avvikling av FBV-ordningen. I 2023 har flere av avtalepartene innen TSB ledig kapasitet i forhold til avtalt volum.

Nåværende avtaler innen TSB er sagt opp, og det gjennomføres en ny anskaffelse med planlagt avtaleoppstart 01.01.2025. Det er gjennomført en behovsvurdering med bred involvering og forankring som ligger til grunn for anskaffelsen. I denne anskaffelsen etterspørres det færre døgn enn i dagens avtaler, men kortere oppholdstider medfører at flere pasienter kan få tilbud om behandling per døgnplass. Dette er i tråd med den faglige utviklingen i fagfeltet. Det foretas ikke en omlegging av behandlingstilbudet fra døgnbehandling til dagbehandling eller poliklinisk behandling. Det understrekes at det fortsatt skal gjøres individuelle vurderinger av den enkelte pasients behandlingsbehov, noe som innebærer at pasienter vil kunne være i sammenhengende døgnbehandling ut over den oppholdstid som etterspørres i anskaffelsen.

Det har de senere årene vært et stabilt antall henvisninger innen TSB. Ventetidene har holdt seg tilnærmet stabile gjennom de siste årene, og behandlingsskapasiteten vurderes som god. Langt de fleste som henvises får rett til nødvendig helsehjelp og et tilbud om behandling. For de fleste pasientene vil behandlingstilbudet starte i poliklinikk og forsterkes med døgnbehandling dersom det er behov for det.

Innen psykisk helsevern (PHV), som har hatt et mindre omfang i FBV-ordningen, opplever Helse Sør-Øst RHF at det har vært en betydelig økning i antall nyhenviste, og at det samtidig er en liten økning i gjennomsnittlig ventetid.

Helse Sør-Øst RHF kjøper et betydelig antall døgnplasser fra private leverandører, og har avtale med 11 leverandører om 306,5 døgnplasser for 2024. Kapasiteten innen PHV er økt de to siste årene. Avtaleparter med avtaler har fått tilbud om utvidelse av sine avtaler med inntil 10 prosent i 2023 og ytterligere 10 prosent i 2024 innen følgende områder:

- Angst, depresjon og traumelidelser
- Alvorlig psykiske lidelser og omfattende tilleggsproblematikk
- Alvorlige psykiske lidelser og alvorlig rusmiddelavhengighet (dobbeltdiagnoseproblematikk)

I tillegg fikk avtaleparter innen spiseforstyrrelser tilbud om utvidelse med inntil 10 prosent i 2023. Utvidelsen er videreført i 2024.

Når det er korrigert for tilleggskjøpene som ble gjennomført i 2021 og 2022 (10 plasser), er det en økning på 26 døgnplasser hos private avtaleparter fra 2022 til 2024. Samlet er det altså en økning på 36 døgnplasser fra avtaleinngåelse. I tillegg har helseforetakene i oppdrag å styrke kapasiteten innen PHV. Det foreligger derfor ingen planer eller føringer om å redusere døgnkapasiteten innen dette fagområdet.

Ved kjøp av varer og tjenester er de regionale helseforetakene underlagt regelverket om offentlige anskaffelser. Helse Sør-Øst RHF har, ut fra vurdering av behov, økt kjøp av private helse tjenester betydelig de siste årene. Økningen er gjennomført enten i form av ny anskaffelse (TSB) eller ved å benytte det handlingsrom som er i eksisterende avtaler, inkludert likebehandling av avtalepartene (PHV). I begge tilfeller er det døgnkapasiteten som er styrket. Det er ikke anledning til å gjennomføre direktekjøp i et slikt omfang.

Når det gjelder opplevd reduksjon i antall henvisninger, vil Helse Sør-Øst RHF understreket at pasienter som er tildelt rett til helsehjelp selv kan velge behandlingssted, men ikke behandlingsnivå. Det er i stor grad helseforetakene som foretar rettingstiltak av mottatte henvisninger. Dersom pasienten ikke har noe eget ønske, står helseforetaket fritt til å henvise til egne behandlingstilbud.»

Helse Vest RHF

«Tverrfaglig, spesialisert rusbehandling (TSB)

I Helse Vest var det totalt 344 døgnplasser innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) i 2021 og 2022 (samlet for helseforetakene og de private institusjoner som Helse Vest har avtale med). Per 20. desember 2023 er det 320 døgnplasser tilgjengelig (205 i helseforetak og 115 hos private leverandører med avtale med Helse Vest).

Helse Vest gjennomførte en anskaffelse av TSB døgnbehandlingstjenester i 2022 med virkning fra 2023. Vi valgte å redusere noe på antallet døgnplasser både utfra analyser av fremtidig behov, beleggprosent i eksisterende behandlingstilbud, forventet økt bruk av sekvensielle forløp (veksling mellom døgn tjenester og oppfølging i hjemmet), forventet flere kortere behandlingsforløp, økt bruk av brukerstyrte senger og økt bruk av poliklinisk- og ambulant behandling.

I perioden fra og med 2015 til og med 2022 var det en del døgnplasser tilgjengelig innenfor ordningen med 'fritt behandlingsvalg', i private klinikker godkjent av Helfo. I Helse Vest gjaldt dette tre institusjoner: Stiftelsen Karmsund ABR senter som var i drift fra 2015 og ut 2022, Unicare 12-trinnsklinikk fra 2015 og til avslutning i juni 2022 etter egen beslutning, og Mestringshusene Tysnes som ble godkjent av Helfo i november 2020 og avsluttet da ordningen ble avviklet i desember 2022. I 2021 var det i gjennomsnitt 39 pasienter ved slike Helfo godkjente institusjoner, samtidig som det i gjennomsnitt var 77 ledige døgnplasser i regionen.

Etter en jevn økning i antall pasienter med behandlingsbehov innen TSB etter innføringen av rusreformen i 2004, holdt antallet pasienter seg stabilt over flere år. I perioden fra 2016 til 2020 endret dette seg til en årlig nedgang på 0,5 % pr år (antall

pr 100 000 innbyggere som fikk behandling). Fra 2020 til 2021 var nedgangen på 2 %.

I 2023 har vi få fristbrudd, pasienter i Helse Vest ventet i 33 dager i gjennomsnitt på oppstart av behandling innen TSB, og gjennomsnittlig beleggprosent er 93 % i behandlingstilbud hos private leverandører og 77 % i helseforetakene (per september 2023).

Det totale døgntilbudet innen TSB i Helse Vest vurderes til å være riktig dimensjonert, det er god kvalitet i pasientbehandlingen, og behandlingsbehovet i pasientpopulasjonen svares ut på en forsvarlig måte. Planlagte endringer i døgntilbudene vil følges nøye med tanke på ventetider, fristbrudd og beleggprosent. Dersom vi vurderer at døgnkapasiteten blir for knapp

kan flere tiltak settes inn, som å utnytte bedre restkapasitet i helseforetakene, utvide kapasiteten i et helseforetak eller utvide eksisterende avtaler, eventuelt å gjennomføre ny anskaffelse.

Psykisk helsevern

Fritt behandlingsvalg innen psykisk helsevern har for Helse Vest utgjort svært lave volum med kun 0,3 % av kostnadene innen PHV-området og behandlet kun 57 pasienter i 2022. Helse Vest har flere ganger beskrevet at dette volumet kan ivaretas av helseforetakene eller de private ideelle institusjonene som har fast avtale i Helse Vest uten planlagt økning i kapasitet. Det har ikke vært rapporter om at dette har gitt vansker i regionen i 2023.»

SPØRSMÅL NR. 739

Innlevert 17. desember 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik

Besvart 2. januar 2024 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for sitt syn på behovet for nærmere regulering av gravferdsbransjen, herunder om hun mener at det er behov for å få på plass en offentlig autorisasjon eller annen type godkjenningssordning for etablering av gravferdsbyråer?

BEGRUNNELSE:

Gravferdskonsulenter kommer inn i folks liv på et tidspunkt hvor de befinner seg i svært sårbare livssituasjoner. De forholder seg til mennesker som akkurat har mistet sine kjære, som står oppe i store livskriser. Da påhviler det dem et særskilt ansvar for å opptre på en etisk forsvarlig måte. Det bransjen har i dag av etiske retningslinjer, er en standard for god gravferdsskikk. Det er vel og bra, men den fanger ikke opp f.eks. misbruk av overmaktsforhold. For undertegnede og Venstre synes det som om det i dag er et misforhold mellom hvor sårbare brukerne av tjenestene er, og hvor spinkel den offentlige reguleringen av virksomheten til byråene er.

Etter undertegneds syn kan være aktuelt å se på om det er behov for å få på plass en offentlig autorisasjon og godkjenningssordning for gravferdsbransjen. Dette har Virke Gravferd jobbet for i mange år, uten å få gehør hos myndighetene. Bransjen er ikke uregulert – den må både forholde seg til gravferdsloven og forskrifter om hygiene. Gravferdsbyråene forholder seg også til regler om salg av

varer av tjenester og til personvernregelverket. Det er allerede strenge regler for markedsføring – byråene skal være der for folk når de trenger det, men ikke være påtrengende. Men selve etableringsretten er fri og uregulert, og det stilles ingen krav til formell kompetanse eller tidligere erfaring fra bransjen.

En autorisasjonsordning vil for det første kunne løfte bransjens omdømme. For det andre – og dette er for Venstre det viktigste – vil det kunne trygge brukere av tjenestene om at de i et av sitt livs mest sårbare øyeblikk blir møtt av skikket og kompetent personell, som ikke trår feil i situasjoner som krever ekstra stor aktsomhet og solid etisk dømmekraft.

Svar:

Eg er enig med spørsmålsstillaren i at gravferdsbyrå yter ei teneste til personar i ei svært sårbar fase, og at det såleis er svært viktig at tilsette og leiarar i gravferdsbyrå gjer ein god og respektfull jobb for dei etterlatne. Den praktiske hjelpa, råda og tenestene byråa gir betyr mykje for både dei etterlatne og for samfunnet i stort.

Gravferdsbyrå blir ikkje regulert av regelverk departementet mitt forvaltar. Byråa er private tenesteytande verksemdar, og må forhaldse seg til lover og reglar som tenestene gjeld.

Straffbare forhold er det opp til politiet å følgje opp. Det ville òg gjelde dersom gravferdsbyrå var omfatta av

ei offentlig godkjenningsordning eller tilsvarende. Det høyrer med at meldingar til politiet nokre gonger av ulike grunnar ikkje fører til etterforskning eller tiltale.

Eg vurderer at det ikkje er behov for ei offentlig godkjenningsordning for gravferdsbyrå i Noreg. Så langt eg veit finst slike ordningar heller ikkje elles i Norden. Det er ikkje alltid naudsynt med offentlig godkjenning sjølv om ei verksemd gjer ein viktig jobb. Det vil også krevje store ressursar å etablere ei ordning for statleg godkjen-

ning. Det same gjeld om ein skulle byggje opp kapasitet og kompetanse til å føre tilsyn eller følgje opp klager. Noko slikt apparat har ein ikkje i dag.

Kompetanse, røynsle og eit godt moralkompass er viktig også i gravferdsbyrå. Eg legg til grunn at bransjen sjølv og seremonileverandørane dei samarbeider med, til saman dannar eit tilstrekkeleg rammeverk for å sikre gode og respektfulle tenester.

SPØRSMÅL NR. 740

Innlevert 17. desember 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik

Besvart 20. desember 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hva anser statsråden som en bærekraftig rettshjelpssats, og kan statsråden forklare hvorfor anbefalingen fra Salærrådet, som ble oppnevnt i henhold til avtalen med Advokatforeningen, ikke ble fulgt i det nylige budsjettforliket?

BEGRUNNELSE:

I kjølvannet av budsjettforliket mellom regjeringsspartiene og SV, er det tydelig at anbefalingene fra Salærrådet, om hva som er en bærekraftig rettshjelpssats, ikke har blitt vektlagt. Salærrådet som er oppnevnt i samsvar med en avtale mellom Advokatforeningen og Justis- og beredskapsdepartementet, har blant annet som oppgave å gi en anbefaling om nivået på rettshjelpssatsen. Anbefalingen skal basere seg på en rekke faktorer som lønns- og prisutvikling, relevante økonomiske utviklingstrekk, budsjettmessige konsekvenser og rettspolitiske målsetninger.

Salærrådet fremhevet viktigheten av at rettshjelpssatsen må være på et nivå som legger til rette for effektiv og god juridisk bistand, slik at også erfarne advokater med særlig kompetanse ville påta seg saker som godtgjøres med rettshjelpssatsen. Rådet anbefalte en økning til 1385 kroner for 2023, og justert for prisutviklingen, til 1464 kroner ved inngangen til 2024. Til tross for dette, ble rettshjelpssatsen i budsjettforliket satt til 1215 kroner for 2024 - langt under rådets anbefaling.

Salærrådet kommenterte i sin anbefaling for 2024 regjeringens korte benevnelse av salærrådets anbefaling og rettshjelpssatsen i statsbudsjettet, og skriver i den forbindelse:

«merker seg at departementet i budsjettproposisjonen ikke sier noe om hva det anser som en bærekraftig salærsats, som ligger til grunn som en målsetting for avtalen mellom Advokatforeningen og Justis- og beredskapsdepartementet. Departementet trekker frem rådets påpekning av at en engangsøkning vil ha store budsjettmessige konsekvenser, men går ikke inn på de øvrige momenter og avveininger som Salærrådet gjorde i anbefalingen for 2023, og som lå til grunn for denne.

Etter budsjettforliket er det fortsatt uklart om regjeringen har noen formening om hva som gjenspeiler en bærekraftig rettshjelpssats.

Svar:

Jeg viser til mine svar på spørsmålene i dokument 15:1200 (2021-2022) fra representanten Andreas Sjalg Unneland og i dokument 15:1217 (2021-2022) fra representanten Per-Willy Amundsen om samme tema.

Justis- og beredskapsdepartementet erkjenner viktigheten av en bærekraftig rettshjelpssats og har i avtale med Advokatforeningen en forpliktelse «til å arbeide for en økning av satsen».

Rettshjelpssatsen vil ha økt fra 1 140 kroner 1. januar 2023 til 1 215 kroner 1. januar 2024, jf. Prop. 1 S (2023–2024) og Innst. 6 S (2023–2024). Økningen er estimert å medføre økte offentlige utgifter på om lag 122 millioner kroner. En rettshjelpssats i tråd med Salærrådets anbefaling fra 2023 på 1 464 kroner i 2024 ville medført ytterligere merutgifter på om lag 405 millioner kroner, altså totalt 527 millioner kroner. Med den nåværende økonomiske situasjonen er regjeringen nødt til å foreta helhet-

lige vurderinger og se behovene i justissektoren opp mot hverandre.

Jeg vil også peke på at rettshjelpordningen har blitt styrket vesentlig de siste årene gjennom økningen i inntekts- og formuesgrensene. I tillegg ble regjering-

ens lovforslag til ny økonomisk modell for behovsprøvd rettshjelp vedtatt av Stortinget 15. desember 2023. Den nye modellen innebærer at dekningsgraden for husholdninger samlet sett vil øke fra om lag 16 prosent til 33 prosent.

SPØRSMÅL NR. 741

Innlevert 18. desember 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 5. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Er statsråden enig i at det er avgjørende at de politiske beslutningstagere gis så nøyaktig og korrekt informasjon som mulig ved håndteringen av kriminalitetsutfordringene det norske samfunnet opplever, og vil statsråden ta initiativ til at den norske rapporteringen om «utsatte områder» får det samme presisjonsnivået som i Danmark og Sverige?

BEGRUNNELSE:

Norge har ikke systematisk åpen statistikk om «utsatte områder» i motsetning til våre naboland Danmark og Sverige. Ifølge siste Saltorapport er det 6-9 delbydeler som omtales som «utsatte områder» i Oslo. Men etter en «terminologisk prosess» har Oslopolitiet bestemt at disse utsatte områdene i stedet bør omtales som «prioriterte områder», blant annet fordi politiet mener begrepet utsatte områder kan føre til territoriell stigmatisering og fremmedfiendtlig politikk.

Det er ikke politiets oppgave å sortere hvilke faktiske opplysninger som skal rapporteres, og hvordan faktum bør rapporteres for å oppnå eller unngå bestemte politiske slutninger og reaksjoner på bakgrunn av de faktiske omstendigheter. Slik spørsmålsstiller ser det er akkurat denne typen aktivistisk kommunikasjon av faktum på kriminalitetsfeltet, en av de medvirkende årsakene til at kriminalitetssituasjonen i Sverige fikk utvikle seg så langt som den har før de politiske beslutningstagere ble realitetsorientert og dermed kunne iverksette tiltak for å forhindre videre eskalering. Det bes på denne bakgrunn om en tilbakemelding på om statsråden er enig i at det er avgjørende at de politiske beslutningstagere gis nøyaktig og korrekt informasjon. Det bes videre besvart om statsråden vil ta initiativ til at den norske rapporteringen om «utsatte områder» får det samme presisjonsnivået som i Danmark og Sverige.

Svar:

Regjeringen tar situasjonen i Sverige og kriminalitetsutviklingen på stort alvor. For oss har det vært viktig å handle, ikke vente å se. Derfor har regjeringen denne høsten fremmet flere tiltak for å stanse gjengkriminaliteten. Hovedformålet er å få unge lovbrøyttere ut av kriminelle miljøer og stanse rekrutteringen til kriminelle gjenger. Det har også vært en målrettet satsning mot gjengkriminalitet i våre budsjetter. I 2024 styrker regjeringen arbeidet mot gjengkriminalitet i Oslo ytterligere, ved å øke bevilgningen til dette formålet med 15 millioner kroner.

For å kunne fatte gode beslutninger og iverksette tiltak som hindrer fremveksten av alvorlig kriminalitet er det vesentlig med et kunnskapsgrunnlag som gir et korrekt bilde av hvilke utfordringer vi står ovenfor.

Politiets bruk av begreper er ikke en del av det politiske beslutningsgrunnlaget, men et verktøy som benyttes for å organisere den operative virksomheten innad i politiet. Jeg ser det ikke som formålstjenlig at departementet instruerer politiet om begrepsbruk i det operative arbeidet, derimot vil jeg understreke viktigheten av at politiet til enhver tid utvikler og forbedrer sin kunnskapsinnhenting. Dette innebærer systematisk og metodisk innhenting av relevant informasjon og kunnskap som analyseres med formålet å kunne treffe strategiske og operative beslutninger om blant annet forebyggende og bekjempende tiltak. Indikatorer for kriminalitet og utarbeidelse av kunnskapsgrunnlag for politiets prioriteringer og innsatser bygger på et sammensatt kunnskapsgrunnlag fra flere etater og samfunnsområder. Dette innebærer samtidig en variasjon i begrepsbruk som er nyttig for å se kompleksiteten i et sammensatt utfordringsbilde.

SPØRSMÅL NR. 742**Innlevert 18. desember 2023 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen****Besvart 20. desember 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Har statsråden de nødvendige virkemidler og den nødvendige handlekraft, for å sikre at politiske aktivister ved å blokkere inngangen til Nammo sin fabrikk på Raufoss ikke får påvirket produksjonen ved fabrikken?

BEGRUNNELSE:

Det vises til at Palestinakomiteen i dag har iverksatt en aksjon ved Nammo sin fabrikk på Raufoss, hvor aktivistene blokkerer inngangen til fabrikken. Saken er omtalt av flere medier, og det vises herunder til følgende sak hos NRK.

<https://www.nrk.no/innlandet/aksjonerer-mot-va-penprodusenten-nammo-pa-raufoss--har-lenket-seg-fast-1.16682712>

Spørsmålsstiller ønsker derfor svar på om statsråden har de nødvendige virkemidler og den nødvendige handlekraft, for å sikre at venstreradikale aktivister ikke får forsinket eller stanset produksjonen ved Nammo Raufoss, Kongsberg eller andre aktører i norsk våpenindustri. Slik det sikkerhetspolitiske verdensbildet nå ser ut, er det kritisk viktig at venstreradikale aktivister ikke får forsin-

ket eller hindret produksjon av våpen og ammunisjon som Norge og våre allierte trenger.

Svar:

Det er politiets oppgave å verne om lovlig virksomhet og opprettholde offentlig ro, orden og sikkerhet, jf. politiloven § 2. Hjemmelen og rammene for ev. inngrep fra politiet beror på om det er snakk om en hendelse på offentlig eller privat sted. Politiets adgang til å fjerne personer fra privat grunn er regulert i politiinstruksen § 8-8 annet ledd. Politiloven § 7 regulerer håndhevelsen av den offentlige ro og orden. Inngrep i demonstrasjonsfriheten mm. på offentlig sted reguleres av politiloven § 11, som må tolkes i lys av Grunnloven § 100 og 101 og EMK artikkel 10 og 11 om ytrings- og forsamlingsfriheten – likevel slik at paragrafens syvende ledd gir hjemmel for inngrep også ved arrangementer utenfor offentlig sted.

Etter mitt syn inneholder lovverket de nødvendige hjemlene for politiet til å håndtere situasjoner som beskrevet av representanten. Jeg har tillit til at politiet gjør gode vurderinger av hva som er tilgjengelige, nødvendige og forholdsmessige virkemidler i slike situasjoner.

SPØRSMÅL NR. 743**Innlevert 18. desember 2023 av stortingsrepresentant Trond Helleland****Besvart 3. januar 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Har statsråden hatt dialog med ESA om forslaget om sentraltilknytningsplikt for å sikre at det er forenlig med EØS-retten (Det bes om at statsråden klargjør for prosessen med å sikre at forslaget man har landet på i Prop. 39 L (2023-2024) er i tråd med EØS-retten)?

BEGRUNNELSE:

Sentraltilknytningsplikt var ett av tre elementer som danner grunnlag for ESAs grunngitte uttalelse fra 22. februar

2017, der det ble slått fast at norske regler for drosjemarkedet var EØS-stridig.

Flere juridiske utredninger levert til departementet ved høringen av NOU'en til Drosjeutvalget slår fast at en sentraltilknytningsplikt som foreslått av utvalget vil være i strid med EØS-avtalen. ESA er også klare på at de følger med på utvikling i nasjonal lovgivning og praksis.

Departementet skriver i Prop. 29 L at det ikke kan utelukkes at det kan oppstå spørsmål om hvorvidt den foreslåtte sentraltilknytningsplikten er proporsjonalt, og dermed forenlig med EØS-retten.

Om det viser seg at også denne sentraltilknytningsplikten er i strid med EØS-avtalen, vil konsekvensen være at hele drosjesektoren på nytt blir offer for uforutsigbarhet i lang tid fremover.

Svar:

Utgangspunktet for reguleringen av drosjemarkedet er at regjeringen vil legge til rette for et tilfredsstillende drosjetilbud for kunder over hele landet, ikke minst for kunder som har særlig behov for drosjetjenester. Regjeringen ønsker ryddige forhold i næringen.

Departementet har i sin vurdering av forslaget fra Drosjeutvalget lagt vekt på at forslaget skal være i tråd med EØS-retten. Ettersom sentraltilknytningsplikt kan utgjøre en restriksjon på retten til fri etablering, har departementet vurdert om den kan begrunnes i tvingende allmenne hensyn. Det fremgår av Prop. 39 L (2023-2024) at departementet mener sentraltilknytningsplikten, og pliktene som forslaget legger på sentralene, er egnet og nødvendig for å ivareta tvingende allmenne hensyn. Slike tvingende allmenne hensyn omfatter blant annet et tilfredsstillende drosjetilbud, hvit økonomi, personsikkerhet og forbrukervern.

Forslaget som er fremmet for Stortinget avviker fra den tidligere sentraltilknytningsplikten på flere sentrale punkter. Forslaget er tydelig knyttet opp mot en vurdering av hvilke allmenne hensyn plikten skal ivareta. Denne begrunnelsen samsvarer ikke med begrunnelsen for det tidligere kravet om tilknytningsplikt. Videre er det flere mekanismer i forslaget som skal sikre at plikten ikke er mer inngripende enn nødvendig for å ivareta de skisserte samfunnshensynene. Blant annet kan løyvehavere etter forslaget velge hvilken sentral de skal være tilknyttet og om de vil være tilknyttet en eller flere sentraler.

Jeg er oppmerksom på at ESA kan ha spørsmål til forslaget. Departementet hadde allerede 18. oktober et møte med saksbehandlere i ESA om forslaget i NOU 2023:22 På vei mot en bedre regulert drosjenæring. I tillegg diskuterte jeg saken på pakkemøte med ESA 24. oktober.

Jeg er klar over at det er noen problemstillinger opp mot EØS-retten vi må være særlig oppmerksomme på. Jeg har bedt Drosjeutvalget se nærmere på noen av disse problemstillingene i sin delutredning II.

Jeg er positiv til videre dialog med ESA i saken for å avklare eventuelle uklarheter, og vil gjøre det jeg kan for å unngå uforutsigbarhet for aktørene i drosjenæringen.

SPØRSMÅL NR. 744

Innlevert 18. desember 2023 av stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski

Besvart 20. desember 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

I media er det gjort kjent at Norge har slutta seg til avtalen Clean energy transition partnership (CETP), som forplikter Norge å stoppe finansiering av fossil energi i utlandet.

Hvordan vil denne avtalen påvirke Statens Pensjonsfond Utlands investeringer?

BEGRUNNELSE:

SPU har betydelige investeringer i fossil energi og i 2022 beregnet NBIM at selskapene i porteføljen bidro til en estimert fremtidig global temperaturstigning på 2,4 grader celsius, altså vesentlig over klimamålet Norge er forpliktet til gjennom Parisavtalen.

Svar:

Forvaltningen av Statens pensjonsfond utland (SPU) har ett mål. Det er høyest mulig avkastning innenfor en akseptabel risiko, slik dette er nedfelt i lov om Statens pensjonsfond og i forvaltningsmandatet fra Finansdepartementet til Norges Bank. Innenfor denne finansielle rammen skal fondet forvaltes ansvarlig. Det er bred politisk enighet om investeringsstrategien og rammene for forvaltningen av SPU, og at fondet ikke er et politisk virkemiddel.

I meldingen Statens pensjonsfond 2022 la regjeringen opp til å styrke og videreutvikle arbeidet med klimarisiko i SPU innenfor målet om høyest mulig avkastning. Nye bestemmelser i mandatet til Norges Bank trådte i kraft 12. september 2022, jf. omtale i Nasjonalbudsjettet 2023 (Meld. St. 1 (2022-2023) kapittel 7). Endringene støtter opp om regjeringens ambisjon om at fondet skal være le-

dende på ansvarlig forvaltning og håndtering av klima- og naturrisiko.

SPU er en langsiktig investor med eierandeler i et stort antall selskaper globalt. Fondets eksponering mot klimarisiko er avhengig av hvordan verdensøkonomien utvikler seg i overgangen til et nullutslippssamfunn. Det er i fondets finansielle interesse at verdensøkonomien omstilles til et lavutslippssamfunn på en ordnet måte.

Norges Banks arbeid med ansvarlig forvaltning skal baseres på et langsiktig mål om at selskapene fondet er investert i innretter virksomheten slik at den er forenlig med globale netto nullutslipp i tråd med Parisavtalen. Norges Bank har på bakgrunn av mandatsendringene lagt

frem en klimahandlingsplan med tiltak banken planlegger å gjennomføre i perioden 2022–2025. Norges Bank mener tiltakene vil bidra til å forbedre markedsstandarder, øke porteføljens robusthet for klimarisiko og støtte selskapene i porteføljen gjennom målrettet, aktivt eierskap. Gjennom å være en ansvarlig og aktiv eier med tydelige forventninger til selskapene om klimarisikohåndtering og troverdige planer for omstilling, vil Norges Bank bidra til en mer ordnet overgang og derigjennom støtte opp om fondets langsiktige finansielle mål.

Norges deltagelse i Clean energy transition partnership (CETP) påvirker ikke målet eller rammene for forvaltningen av SPU.

SPØRSMÅL NR. 745

Innlevert 18. desember 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 29. desember 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan samferdselsministeren forklare kvifor Statens vegvesen ikkje klarer å handheve normale skiltbruk ved operatøren sin midlertidige skilting på ein slik måte at skiltinga blir forstått, forklare kvifor det er skilta ned frå 80 km/t til 50 km/t når det ikkje foreligger anleggsarbeider, utbetring av vegen eller anna, og når dette ligg som "nærmeste nabo" til kontrollstasjonen til Statens vegvesen på Otta?

GRUNNGJEVING:

Eg har i fleire spørsmål til samferdselsministeren stilt spørsmål ang mange avvik langs vegane ang skiltbruk og skilting ved vegarbeid.

Samferdselsministeren har blant anna svart at det er mange tusen løyver til midlertidig skilting pr. år på norske vegar, og lite kontroll pga. kapasiteter til Statens vegvesen.

På E6 ca. 2-300m frå kontrollstasjonen til Statens Vegvesen ved Otta, er det nedskilting fra 80 km/t til 50 km/t, uten snev av verken vegarbeid eller aktivitet. Eg har fleire gongar dei siste vekene passert dette området, seinast både sist fredag og søndag og vekene tidligare, utan å registrere nokon fornuftig grunn til denne omfattande nedskiltinga for nokre hundre meter.

Når ein skilter ned farta frå 80 km/t til 50 km/t på E6, må dette vere av ein betydeleg grunn, og det er ikkje greit at nedskiltinga er direkte frå 80 km/t til 50 km/t og oppheva, gjeldande berre nokre hundre meter.

Svar:

Statens vegvesen opplyser at den midlertidige skiltinga sør for Otta trafikkstasjon som representanten Sve viser til, gjeld utbetring av skadar etter uværet «Hans». Det måtte etablerast ein kum på utsida av vegen og det måtte leggjast ei ny stikkrenne.

Sidearealet til vegen vart under heile anleggsperioden vurdert som eit risikoområde med auka fare for personskade ved utforkøyning.

Arbeidet gjekk føre seg i tryggingssona til vegen, som førte til at det vart sett opp tung sikring.

I tillegg vart farta sett ned til 50 km/t og dette vart og forvarsla 150 meter i forkant.

Sikringa skulle hindre trafikantar i å køyre ut. Sikring og nedsett fart er også ei nødvendig sikring for dei som arbeider på staden.

Statens vegvesen opplyser elles at arbeidsvarslingsplanen gjeld frå og med 4.12.2023 til og med 22.12.2023 og at den er utarbeidd i samsvar med vegnormal N301.

SPØRSMÅL NR. 746**Innlevert 18. desember 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad****Besvart 2. januar 2024 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Er statsråden trygg på at kommunene vil prioritere midler til barnekoordinatorordningen, og har det blitt gjort anslag på hva behovet er for å gi barnekoordinatorordningen tilstrekkelig kapasitet?

BEGRUNNELSE:

Barnekoordinatorordningen ble opprettet da Stortinget behandlet Likeverdsreformen i 2021. Barnekoordinatoren skal sikre at foreldrene avlastes i koordineringssoppgaven hvis de har barn som mottar sammensatte tjenester fra det offentlige. I statsbudsjettet for 2023 var det øremerkede midler i overføringen til kommunene, til akkurat denne ordningen. I statsbudsjettet for 2024 er øremerkingen borte, og tilskuddet en del av de frie inntektene.

Svar:

Spørsmålet er stilt til kommunal- og distriktsministeren. Spørsmålet besvares av meg som ansvarlig for helse- og omsorgstjenesteloven og pasient- og brukerrettighetsloven.

Det ble fra og med 1. august 2022 innført en lovfestet rett til barnekoordinator. Kommunene ble kompensert med 100 mill. kroner for innføringskostnader i 2022. Endringen får helårseffekt i 2023, og som kompensasjon for dette er rammetilskuddet økt med ytterligere 83 mill. kroner. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for kommunehelse, jf. Prop 1 S. 2022–2023 fra Kommunal- og distriktsdepartementet.

I Prop. 100 L (2020–2021) Endringer i velferdstjenestelovgivning (samarbeid, samordning og barnekoordinator), er de økonomiske og administrative konsekvensene vurdert og drøftet.

Videre er det igangsatt en evaluering av lovendringene, både med hensyn på iverksettingen i tjenesteapparatet og resultatene for målgruppen og deres familier. For å ta høyde for at det tar tid før lovendringer virker i praksis, vil evalueringen foregå fra 2022 til 2027. NTNU Samfunnsforskning har i oppdrag å gjennomføre evalueringen på oppdrag fra fire direktorat, Utdanningsdirektoratet, Helsedirektoratet, Arbeids- og velferdsdirektoratet og Barne-, ungdoms og familiedirektoratet.

Jeg har tillit til at kommunene følger opp og ivaretar sin lovpålagte plikt til å tilby barnekoordinator til de som oppfyller vilkårene for dette.

SPØRSMÅL NR. 747**Innlevert 18. desember 2023 av stortingsrepresentant Abid Raja****Besvart 5. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hva er regjeringens syn på å utvide straffelovens § 265 og 286 til å også omfatte de andre yrkesgruppene som jobber i skolen?

BEGRUNNELSE:

I straffelovens § 265 og § 286 gis det et særskilt vern mot enkeltpersoner som er i en særlig utsatt yrkesgruppe. Blant disse yrkesgruppene finner vi «personer som har ansvar for opplæring i grunnskole eller videregående

skole.». Denne paragrafen bidrar til å gi lærere økt trygghet i deres arbeid.

Likevel er det flere yrkesgrupper enn lærere i skolen. Norske domstoler har ved flere anledninger slått fast at andre ansatte i skolen, slik som avdelingsledere og miljøterapeuter, ikke er omfattet av denne paragrafen.

Dette fører til at enkelte ansatte i skolen, har et mindre vern mot trusler og vold enn lærere, til tross for at mange av dem bruker tid på å omgås med elever.

Svar:

Den alminnelige strafferettslige beskyttelsen mot holdsvist trusler og vold er fastsatt i straffeloven §§ 263 og 271 følgende. Bestemmelsene verner alle personer og yrkesgrupper. Straffeloven §§ 265 og 286 gir i tillegg enkelte yrkesgrupper, herunder personer som har ansvar for opplæring i skolen, et særskilt vern, i den forstand at trusler og vold mot slike yrkesgrupper med formål å påvirke yrkesutøvelsen, skal anses å krenke også offentlige interesser, og ikke bare den enkelte fornærmede. Det er imidlertid ikke slik at personer som faller utenfor virkeområdet til §§ 265 og 286, har et svakere strafferettslig vern mot trusler og vold. Trusler og vold rammes av §§ 263 og 271 følgende, og slike handlinger er straffbare selv om fornærmede ikke er blant de gruppene som omfattes av §§ 265 og 286. Det vil også anses som skjerpende i straffutmålingen dersom trusler eller vold rettes mot yrkesutøvere som er særlig utsatt for lovbrudd, selv om disse ikke er gitt et særskilt vern etter loven.

Det kan nok være delte meninger om hvilke yrkesgrupper som bør omfattes av straffeloven §§ 265 og 286. Da bestemmelsene ble utformet, ble det i forarbeidene gitt uttrykk for at det ved utvelgelsen av hvilke grupper som skal vernes, må legges «avgjørende vekt på om yrkesgruppen utfører viktige samfunnsoppgaver som medfører en bred kontakflate mot en ubestemt krets av personer» og at det «sentrale er om gruppen, under sin utføring av arbeid som samfunnet har et påtrengende behov for, ikke

kan reservere seg mot kontakt med enkeltpersoner», se Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) punkt 5.9 side 146. Samme sted i proposisjonen er det pekt på at slike grupper vanskelig kan «verge seg mot at det vil kunne oppstå ubehagelige situasjoner under utføringen av arbeidsoppgavene, samtidig som samfunnet har en klar interesse i å sørge for at det gripes inn mot hindringer av disse». Den nærmere grensen for hvilke yrkesgrupper som bør omfattes er likevel krevende å trekke. Det er mange yrkesgrupper som i dag ikke er omfattet, selv om de utfører samfunnsnyttig arbeidsoppgaver som ofte vil innebære utstrakt personlig kontakt med fremmede og utsette yrkesutøveren for mulige krenkelser.

Jeg avviser ikke at det kan være grunn til å se nærmere på om straffeloven §§ 265 andre ledd bokstav c og 286 andre ledd bokstav c muligens bør utvides til å omfatte flere grupper som arbeider i skolen, enn de som har ansvar for opplæring. Som redegjørelsen ovenfor viser, har likevel alle ansatte i skolen et strafferettslig vern mot trusler og vold. Samtidig er strafferettsfeltet preget av en rekke påtrengende behov. Dersom det er ønskelig å styrke vernet av de skoleansatte mot trusler og vold i skolen, antar jeg at det vil være mer hensiktsmessig å vurdere andre og mer konkrete tiltak, som også kan gi økt reell beskyttelse i praksis. Jeg viser i den sammenhengen til at det er viktig med holdningsskapende arbeid som forebygger at slike hendelser skjer.

SPØRSMÅL NR. 748

Innlevert 18. desember 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 20. desember 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kva er forventa reell effekt av statsbudsjettet for 2024 gjeldande auka vedlikeholdsetterslep og reell nedgang i løyvingar til vedlikehold av riksvegnettet, tatt i betraktning den kraftige prisveksten innan området, samt kva negativ konsekvensar vil både auka vedlikeholdsetterslep og generelt redusert vedlikehold på riksvegnettet kunne medføre ang ant alvorlige ulykker og dødsulykker på norske vegar?

GRUNNGJEVING:

I statsbudsjettet for 2024 frå regjeringa kjem det fram at vedlikeholdsetterslepet vil kunne øke med heile 1,2 milliard kr, og den samla effekten av reduksjonen på alle områder er anslått til 100 mill kr.

Samtidig har området ein kraftig prisvekst som sjølvstøtt også slår inn og forverrer situasjonen ang vedlikehold av vegnettet samt forventa forverring av vedlikeholdsetterslepet på riksvegane.

Ant drepte og hardt skadde aukar, og det er sjølvstøtt urovekkande at regjeringa sørgar for dårlegare vedlikehold som igjen kan medføre fleire alvorlige ulykker.

Svar:

Eg viser til svaret eg gav representanten Frank Edvard Sve 11. desember 2023 på skriftleg spørsmål nr. 599. Eg viser òg til mitt svar på spørsmål nr. 5 i Stortingets spørjetime 15. november 2023.

Dei berekna effektane av løyvinga til vedlikehald av riksvegar som Statens vegvesen har ansvaret for går fram på side 88 i Prop. 1 S (2023-2024) for Samferdselsdepar-

tementet. Med budsjettforslaget er det lagt til grunn at vedlikehaldsetterslepet på riksveg samla sett blir redusert med om lag 100 mill. kr i 2024.

Eg har ikkje på dette tidspunktet nokon andre forventningar til effektane på drift og vedlikehald av riksvegar av statsbudsjettet for 2024 enn det som er lagt inn i Prop. 1 S (2023-2024) for Samferdselsdepartementet.

SPØRSMÅL NR. 749

Innlevert 18. desember 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 20. desember 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Kan statsråden garantere at Stortingets intensjon om at det i saker om sikkerhetsklarering skal foretas en individuell vurdering av den som søkes sikkerhetsklarert, blir fulgt opp i Sivil klareringsmyndighets praksis i sikkerhetsklareringssaker og at sakene ikke avgjøres på grunnlag av generelle vurderinger?

Svar:

Sivil klareringsmyndighet (SKM) skal vurdere alle sine sikkerhetsklareringssaker med konkrete, individuelle og helhetlige sikkerhetsfaglige vurderinger, der både for-

hold som taler for og imot sikkerhetsmessig skikkethet vurderes og vektas, i tråd med sikkerhetsloven § 8-4 og regelverket for øvrig.

For å forsikre meg om at dette alltid legges til grunn, sendte departementet 27. oktober d.å. et brev til fagmyndigheten Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) der NSM ble bedt om å presisere viktigheten av dette overfor alle klareringsmyndighetene.

Jeg har forståelse for at tap av sikkerhetsklarering får store konsekvenser for den enkelte og det er derfor svært viktig at avgjørelsene som blir fattet er riktige, og at klareringsmyndighetene ivaretar rettssikkerhetshensyn så vel som sikkerhetshensyn.

SPØRSMÅL NR. 750

Innlevert 18. desember 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland

Besvart 5. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Deler statsråden min bekymring over utviklingen i antall henleggelses med kode 065 og hva vil hun gjøre noe for å snu denne?

BEGRUNNELSE:

I Norge kan bare personer som var tilregnelige i gjerningsøyeblikket, dømmes til fengsel. Dersom det er «klare holdepunkter» for at en person er utilregnelig, har politiet og statsadvokaten to valg. Politiet kan ta saken til domsto-

len og be om at gjerningspersonen overføres til tvungent psykisk helsevern.

Hvis politiet mener lovbruddet ikke kvalifiserer til en dom på tvungent psykisk helsevern, kan saken henlegges med kode 065, tvil om tilregnelighet. TV2 har dokumentert at politiet har henlagt alt fra mindre tyverier til knivstikking, ran og drapstrusler med kode 065. Noen av de samme ble senere dømt for drap. Det finnes ikke noen øvre grense for antall henleggelse på saker med kode 065 mot en og samme person.

Bruken av henleggelseskode 065 er nesten doblet på 20 år. I 2002 ble 2 288 ulike kriminelle forhold henlagt med kode 065 i Norge, i 2022 var tallet 3 460.

Jeg har tidligere uttalt meg positiv til forslaget om å sette ned en drapskommisjon i Norge. Det er mange saker der psykisk syke begår grufulle handlinger. Det må vi ta lærdom av, og vi må se om lovverket er godt nok til å håndtere hendelsene for å unngå at det skal skje igjen i fremtiden.

For øvrig viser jeg til stortingets behandling av Dokument 8:15 S (2022–2023) med forslag fra representanter fra Høyre om bedre ivaretagelse av personer som er dømt til tvungent psykisk helsevern. Forslaget fikk ikke tilslutning fra et flertall i Stortinget. I samme sak ble en utredning av ansvarsfordelingen mellom justissektoren, helsesektoren og kommunesektoren i saker med en kombinasjon av kriminalitet og behov for psykisk helsehjelp, vedtatt enstemmig. Jeg kan ikke se at dette er iverksatt.

Jeg viser videre til Stortingets behandling av Dokument 8:257 S (2021–2022) Der vi foreslo og fikk vedtatt ENSTEMMIG gjennomgang av ordningen med statlig finansiert prøveløslatelse og alternativer til denne. Regjeringen ble bedt om å gjennomføre en bred evaluering av ordningen med statlig finansiert prøveløslatelse, utrede alternativer til ordningen med statlig finansiert prøveløslatelse og gjennomføre en bred evaluering av særreaksjonene forvaring, dom til tvungent psykisk helsevern og dom til tvungen omsorg. Jeg kan ikke se at dette er iverksatt.

Svar:

Det er påtalemyndigheten som er ansvarlig for å vurdere hvorvidt mulige straffbare forhold skal henlegges og på hvilket grunnlag. Påtalemyndigheten er i sin behandling av enkeltsaker uavhengig og kan ikke instrueres. Som justisminister kan jeg derfor ikke kommentere de påtaleavgjørelser som er truffet. Jeg vil likevel nevne at ifølge riksadvokatens rundskriv om utilregnelighetsregler og særreaksjoner, nr. 2/2020, er henleggelse grunnet tvil om tilregnelighet (kode 065) forbeholdt tilfeller hvor det er klare holdepunkter for utilregnelighet, typisk i form av en rettspsykiatrisk erklæring eller dokumentasjon fra helsevesenet. I rundskrivet understrekes videre politiets varslingsplikt overfor helsevesenet og adgangen til som

offentlig myndighet å begjære tvungent psykisk helsevern, jf. psykisk helsevernloven § 3-6.

Det er bred enighet i Norge om at lovbrutere som var utilregnelige på gjerningstidspunktet ikke skal straffes. Personer i denne gruppen kan ikke klandres for sine handlinger, og bør derfor heller ikke holdes ansvarlige. Samtidig er det viktig å verne samfunnet mot farlige personer. For å styrke samfunnsvernet ble vilkårene for bruk av særreaksjonene tvungent psykisk helsevern og tvungen omsorg endret både ved lovendring i 2016 og ved en ytterligere endring i 2019, som trådte i kraft i oktober 2020. Begge lovforslagene ble fremmet av regjeringen Solberg. Siden TV2 har gjennomgått drapssaker der gjerningspersonen ble dømt til tvungent psykisk helsevern i årene 2011-2020, antar jeg at henleggelsene som TV2 har omtalt fant sted før den siste lovendringen. De gjeldende vilkårene for å idømme overføring til tvungent psykisk helsevern er forholdsvis nye, og reglene bør etter min vurdering få virke en stund. Dersom det viser seg at det er behov for ytterligere endringer, er jeg åpen for å vurdere dette.

Regjeringen er opptatt av at psykisk syke med voldsrisiko skal bli ivaretatt på best mulig måte uavhengig av om de dømmes til en strafferettslig særreaksjon eller ikke, for på den måten å forebygge at psykisk uhelse fører til alvorlige voldshandlinger. Jeg har derfor utstrakt dialog med helse- og omsorgsministeren om mulige forbedringer i oppfølgingen av antatt psykisk syke med voldsrisiko.

Når det gjelder de utredningene det vises til i begrunnelsen for spørsmålet, kan jeg opplyse om at det offentlige utvalget som ble nedsatt 20. juni 2023 for å gjennomføre en bred evaluering av forvaring, overføring til tvungent psykisk helsevern og overføring til tvungen omsorg, skal levere sine anbefalinger innen 1. september 2024. Mandatet til utvalget er omfattende, og evaluering av statlig finansiert prøveløslatelse og behandlingen av særreaksjonsdømte i justissektoren, helsesektoren og kommunesektoren, vil inngå i denne utredningen.

Representanten Stensland nevner forslag om å nedsette en drapskommisjon i Norge. Det vises til at det er mange saker der psykisk syke begår grufulle handlinger, og at det må vi ta lærdom av.

Det siste er jeg enig i. Jeg mener samtidig at vi gjennom flere evalueringer og rapporter mottatt de seneste årene allerede har mye kunnskap om lærings- og forbedringspunkter. Politihøgskolens evaluering av Kongsberg-hendelsen fra juni 2022, PSTs temarapport Ekstremisme og psykiatri (august 2022), KRIPOS' rapport Drap og drapforsøk begått av personer med alvorlige psykiske lidelser (desember 2022), og Statens undersøkelseskomisjon for helse- og omsorgstjenesten (UKOM) sin rapport Helsehjelp til personer med alvorlig psykisk lidelse og voldsrisiko (januar 2023), viser at mange av de samme funnene går igjen og peker på mange av de samme forbedringspunktene. Jeg har løpende kontakt med helse- og omsorgsministeren i arbeidet med den videre oppfølgingen.

Som kjent er vi nå i gang med å etablere en partnerdrapskommisjon, som etter planen skal påbegynne sitt arbeid i løpet av 2024. Jeg vil, slik jeg tidligere har svart, avvente erfaringer med denne kommisjonen før jeg vurderer behovet for en egen kommisjon for å granske drap begått av alvorlig psykisk syke personer.

